

Orosháza Gazdaságfejlesztési Programja

2020 - 2025

OROSHÁZA

Tartalomjegyzék

0. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
1. OROSHÁZA VÁROS HELYZETELEMZÉSE	2
1.1 BEVEZETÉS	2
1.2 DEMOGRÁFIA	2
1.3 KÉPZETTSÉG	4
1.4 FOGLALKOZTATOTTSÁG	4
1.5 HUMÁN KÖSZOLGÁLTATÁSOK.....	5
1.6 ÓVODA	5
1.7 ÁLTALÁNOS ISKOLA.....	6
1.8 KÖZÉPISKOLA.....	7
1.9 FELSOÓKTATÁS.....	8
1.10 EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSOK.....	8
1.11 SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK.....	9
1.12 LAKÁSÁLLOMÁNY.....	10
1.13 KÖZMŰVEK	11
1.14 GAZDASÁGI SZERVEZETEK.....	14
1.15 GAZDASÁGI ÁGAZATOK	14
1.16 ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁS	16
1.17 ÖSSZEGZÉS	19
1.18 MEGÁLLAPÍTÁSOK	21
2. ÁGAZATI HELYZETELEMZÉS	23
2.1. TURISZTIKAI HELYZETELEMZÉS	23
2.1.1 Gyopárosfürdő rövid története.....	23
2.1.2 Orosháza-Gyopárosfürdő turisztikai adottságai.....	25
2.1.2.1 Gyógyvíz, Gyógyfürdő, Gyógyhely, Gyógyszálló	25
2.1.3 A Fürdő vendégforgalma	29
2.1.3.1 A vendégforgalom alakulása.....	29
2.1.3.2 Az egyes tevékenységek teljesítménye.....	34
2.1.3.3 Az árbevétel és a látogatószám változása	38
2.1.3.4 A gyógyászat helyzete	39
2.1.3.5 Következtetések.....	48
2.1.4 Versenyhársselezés.....	49
2.1.4.1 A TOP30 magyar turisztikai szolgáltató	49
2.1.4.2 A versenyhársak meghatározása.....	50
2.1.4.3 A vendégforgalom a hazai fürdőkben.....	53
2.1.4.4 Vendégéjszakák a kereskedelmi szálláshelyeken.....	56
2.1.4.5 A vetélyhársak teljesítményének változása 2008-2019.....	63
2.1.4.6 Orosháza teljesítményének alakulása.....	64
2.1.4.7 A szolgáltatási ár vizsgálata	70
2.1.5 Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmeányfürdő jelenlegi állapota.....	73
2.1.5.1 A Gyógy-, Park- és Élmeányfürdő műszaki állapota.....	73
2.1.5.2 A Gyógy-, Park- és Élmeányfürdő gazdasági vizsgálata	76
2.1.6 A Településfejlesztési koncepció	84
2.1.6.1 Turizmusfejlesztés.....	84
2.1.6.2 Tanuszodafejlesztés.....	86

2.1.7	Összegzés.....	89
2.1.8	Javaslatétel.....	92
2.1.8.1	Komplex átvilágítás.....	92
2.1.8.2	Stratégiaalkotás.....	94
2.2	GAZDASÁGFEJLESZTÉS ÉS LOGISZTIKA.....	96
2.2.1	Helyzetértékelés.....	96
2.2.2	Hazánk kereskedelmi kapcsolatai.....	97
2.2.3	Áruszállítási volumenek és trendek.....	99
2.2.3.1	Vasúti áruszállítás.....	101
2.2.3.2	Közúti áruszállítás.....	103
2.2.4	Orosháza és térsége szállítványozási kapcsolatainak fejlesztése.....	104
2.2.4.1	Közútfejlesztés.....	104
2.2.4.2	Vasútfejlesztés.....	106
2.2.5	Társadalmi-gazdasági összefüggések.....	110
2.2.5.1.	Demográfia.....	110
2.2.5.2	Foglalkoztatás.....	110
2.2.5.3	Gazdasági teljesítmény, vállalkozások.....	111
2.2.5.4	Ipari Parkok.....	111
2.2.5.5	Gazdasági, ipari területek a városon belül.....	111
2.2.5.6	Iparüzési és idegenforgalmi adó.....	112
2.2.5.7	Logisztikai adottságok, lehetőségek.....	117
2.2.6	Mezőgazdaságfejlesztési koncepció.....	118
2.2.6.1	Mezőgazdasági fejlesztés.....	119
2.2.6.2	Mezőgazdasági stratégia megalkotása.....	119
2.2.6.3	Jó példa, jó gyakorlat a mezőgazdaságban.....	121
2.2.7	Iparfejlesztési koncepció.....	122
2.2.8	Összegzés.....	127
2.3.	KÖZLEKEDÉSFEJLESZTÉS.....	128
2.3.1	Vizsgálati szempontok.....	128
2.3.2	Közlekedés és gazdaság kapcsolata.....	128
2.3.3	A település közlekedési rendszere.....	130
2.3.3.1	Országos főúthálózati kapcsolatok.....	132
2.3.3.2	Regionális kapcsolatrendszer.....	133
2.3.3.3	Településen belüli közúthálózat.....	135
2.3.4	Fejlesztési koncepció.....	136
2.3.4.1	Országos közúthálózati szint.....	137
2.3.4.2	Javaslat országos szinten.....	139
2.3.4.3	Regionális közúthálózati szint.....	140
2.3.4.4	Javaslat regionális szinten.....	141
2.3.4.5	Helyi közúthálózati szint.....	143
2.3.4.6	Javaslat helyi szinten.....	144
2.3.5	A koncepció megvalósítása.....	145
2.4.	TELEPÜLÉSI ENERGETIKA.....	146
2.4.1	Energihatékonysági dimenzió.....	146
2.4.2	Kiinduló energetikai adatok ismertetése.....	147
2.4.3	Intézményrendszer épületeinek műszaki állapota, általános jellemzése:.....	147
2.4.4	Közvetlen és közvetett energiahatékonysági intézkedések.....	149
2.4.4.1	Közvetlen beruházások energiahatékonyság növelő hatásai:.....	150
2.4.4.2	Közvetett intézkedések energiahatékonyság növelő hatásai:.....	151

2.4.5	<i>Oktatás és edukáció, energiabatékony működés elősegítésének érdekében:</i>	152
2.4.5.1	Hűtés	153
2.4.5.2	Szellőztetés	153
2.4.5.3	Világítás	154
2.4.5.4	Elektronikus munkaeszközök:	154
2.4.5.5	Szociális és egyéb helyiségek:	154
2.4.6	<i>Összefoglalás és konklúzió</i>	155
2.5	TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁS ÉS VÍZIKÖZMŰVEK	156
2.5.1	<i>Vízbázis, víztárolási kapacitások</i>	156
2.5.2	<i>Vízigények</i>	156
2.5.3	<i>Vízellátó hálózat</i>	156
2.5.3.1	Orosházi Regionális Vízellátó Rendszer	156
2.5.3.2	Városi vízellátó rendszer	157
2.5.3.3	Egyedi vízellátó rendszerek	159
2.5.4	<i>Szennyvíz elvezetés és tisztítás</i>	159
2.5.4.1	A szennyvízcsatornahálózat fő adatai:	160
2.5.4.2	Szennyvíztisztítás:	160
2.5.5	<i>Csapadékvíz-csatornázás</i>	162
2.5.5.1	Általános ismertetés	162
2.5.5.2	Domborzati, földtani, hidrometeorológiai és talajviszonyok	163
2.5.5.3	Befogadói viszonyok	164
2.5.5.4	Csapadékvíz-csatorna hálózatok	165
2.5.5.5	Orosházi szivattyútelep	168
2.5.6	<i>A Gyopárosi-tó</i>	169
2.5.6.1	A tó legfontosabb jellemzői	170
2.5.6.2	A tórendszer természetes pusztulása	170
3.	FEJLESZTÉSI PROGRAM	171
3.1	TURISZTIKA	172
3.1.A)	<i>A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élménysfürdő mélyreható átvilágítása és fejlesztési stratégiájának megalkotása</i>	172
3.1.B)	<i>Orosháza-Gyopárosfürdő komplex turisztikai és energetikai fejlesztése</i>	174
3.2	GAZDASÁG ÉS LOGISZTIKA	176
3.2.A)	<i>Gazdasági egyeztető fórum</i>	176
3.2.B)	<i>Mezőgazdasági és Feldolgozóipari stratégiaalkotás</i>	177
3.2.C)	<i>Új Ipari Park fejlesztése Orosházán</i>	180
3.3	KÖZLEKEDÉS	182
3.3.A)	<i>Közlekedéspolitika</i>	182
3.4	ENERGETIKA	184
3.4.A)	<i>Az orosházi intézmények energiabatékony üzemeltetésének megvalósítása</i>	184
3.5	TELEPÜLÉSI VÍZGAZDÁLKODÁS	186
3.5.A)	<i>A Gyopárosi-tó komplex állapotértékelési és beavatkozási terve</i>	186
3.5.B)	<i>Orosháza-Gyopáros vízellátás és szennyvízelvezetési fejlesztése</i>	188
4.	A KORONAVÍRUS JÁRVÁNY HATÁSA	189
4.1	GAZDASÁGI TERVEZÉS ÉS A MEGHOZOTT EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZKEDÉSEK	189
4.2	A JOGI SZABÁLYOZÁS	189
4.3	A KORONAVÍRUS JÁRVÁNY GAZDASÁGI, PÉNZÜGYI HATÁSAI	198
4.4	A JÁRVÁNY PÉNZÜGYI HATÁSAI OROSHÁZÁRA NÉZVE	198

4.5	JAVASLATOK A VÁROS ÉS A TÉRSÉG SZÁMÁRA	199
5.	SZOCIÁLPOLITIKA	201
5.1	SEGÉLYEZÉSI POLITIKA	201
5.2	MUNKANÉLKÜLISÉG KEZELÉSE	203
5.3	SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK.....	204
5.4	GYERMEKEK ELLÁTÁSA	206
6.	EGÉSZSÉGÜGY	208
7.	A HUMÁNSZFÉRA FEJLESZTÉSE.....	210
7.1	OKTATÁS.....	210
7.1.1	<i>Általános helyzet.....</i>	<i>210</i>
7.1.2	<i>Konkrét fejlesztési lehetőségek</i>	<i>212</i>
7.1.3	<i>Összegzés.....</i>	<i>213</i>
7.2	KÖZMŰVELŐDÉS.....	213
7.2.1	<i>Helyzetkép.....</i>	<i>213</i>
7.2.2	<i>Épületellátottság, eszközellátottság, technikai feltételek.....</i>	<i>214</i>
7.2.3	<i>Személyi feltételek.....</i>	<i>215</i>
7.3	SPORTÉLET	216
7.3.1	<i>A sport társadalmi-gazdasági szerepe</i>	<i>216</i>
7.3.1.1	<i>A sportpolitika társadalmi céljai</i>	<i>217</i>
7.3.1.2	<i>A sportpolitika operatív céljai.....</i>	<i>217</i>
7.3.2	<i>Koncepciók a sport három fő területén</i>	<i>218</i>
7.3.2.1	<i>Az iskolai testnevelés és a diáksport koncepciója</i>	<i>218</i>
7.3.2.2	<i>Koncepció a rekreációs sport területén</i>	<i>218</i>
7.3.2.3	<i>Koncepció a versenysport céljainak elérésére.....</i>	<i>219</i>
7.3.2	<i>Sportturizmus fejlesztése.....</i>	<i>220</i>
7.3.3	<i>Sportlétesítmények és szolgáltatásaik fejlesztése.....</i>	<i>220</i>
7.3.4	<i>Sportrendezvények.....</i>	<i>221</i>
7.3.5	<i>Összefoglalás.....</i>	<i>222</i>

Ábrajegyzék

1. ábra: Orosháza és az Orosházi járás Magyarországon.....	2
2. ábra: Orosháza lakónépessége 2009-2018. év végi adatok alapján.....	3
3. ábra: Öregségi mutató	3
4. ábra: Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában 2011-ben	4
5. ábra: A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népesség arányában	5
6. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma fő.....	6
7. ábra: Az általános iskolai tanulók száma fő.....	6
8. ábra: Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma fő.....	7
9. ábra: A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma fő.....	8
10. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma	9
11. ábra: Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága ezrelék.....	10
12. ábra: Az ezer fő lakosra jutó lakások száma db.....	11
13. ábra: Alacsony komfortfokozatú lakások és üdülők aránya.....	11
14. ábra: Közütemi ivóvízvezetékbe bekapcsolt lakások aránya %-ban	12
15. ábra: Közszatnabálózathoz bekapcsolt lakások aránya %-ban	13
16. ábra: Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma fő.....	13
17. ábra: Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 1000 Ft-ban.....	14
18. ábra: A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %	15
19. ábra: Az iparban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %.....	15
20. ábra: A szolgáltatási ágazatban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %.....	16
21. ábra: Egy lakosra jutó iparűzési adó 1000 Ft-ban.....	17
22. ábra: Egy lakosra jutó idegenforgalmi adóbevétel 1000 Ft.....	18
23. ábra: Települések lakosság szám változása 2000-2019	21
24. ábra: Hasonló méretű települések lakosság szám adatai	21
25. ábra: Orosháza-Gyopárosfürdő 1967-ben.....	23
26. ábra: Magyarország gyógyvízzel rendelkező települései	25
27. ábra: Magyarország gyógyfürdői	26
28. ábra: A Gyopárosfürdő Gyógybely területe (zöld színű telkek)	27
29. ábra: Magyarország gyógyhelyei.....	28
30. ábra: A Dél-Alföldi régió gyógyszállói	28
31. ábra: Magyarország gyógyszállói	29
32. ábra: Gyopárosfürdő látogatószáma 2012 - 2019.....	30
33. ábra: A látogatószám szezonális változása 2016-2019	31
34. ábra: Az árbevétel szezonális változása 2016-2019	31
35. ábra: A látogatószámok alakulása 2016-2019 között havi bontásban	32
36. ábra: A jegyértékesítés árbevétele és az eladott jegyek száma 2016-2019.....	32
37. ábra: Az egyes tevékenységek árbevétel változása 2016-2019	33
38. ábra: Az egyes tevékenységek árbevétel részaránya 2019.....	33
39. ábra: Az élményfürdő látogatottsága és árbevétele 2012-2019.....	34
40. ábra: Az egyéb tevékenységek árbevétel alakulása 2016-2019.....	35
41. ábra: A gyógyászati kezelésszám és az árbevétel változása 2014-2019.....	36
42. ábra: A szauna látogatottsága és árbevétele 2012-2019.....	37
43. ábra: A wellness szolgáltatások teljesítménye 2014-2019	38
44. ábra: Az éves árbevétel és a látogatószám változása	38
45. ábra: A fürdő és a kórház kihelyezett részlegének fekvése	40
46. ábra: Egyes versenytárs gyógyfürdők távolsága a kórháztól	41
47. ábra: Társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátások.....	42

48. ábra: Gyógyászati ellátások támogatásának mértéke és összege.....	43
49. ábra: A tb támogatás és a vendégek által fizetendő térítési díj.....	44
50. ábra: Az egyes tb támogatott gyógyászati ellátások száma 2016-2019.....	47
51. ábra: Magyarország TOP30 turisztikai szolgáltató települése.....	50
52. ábra: A Dél-Alföldi régió területe.....	50
53. ábra: Gyógyfürdők a Dél-Alföldi régióban.....	52
54. ábra: Az Orosháza-Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő versenytársai.....	53
55. ábra: A hazai fürdők vendégforgalom változása 2009-2017.....	54
56. ábra: A Dél-Alföldi fürdők vendégforgalom változása 2009-2017.....	55
57. ábra: Konkurens fürdők nagyságrendi vendégszáma.....	55
58. ábra: Konkurens fürdők vendégszáma (nagyságrendi pontosság).....	56
59. ábra: Konkurens turisztikai szolgáltatók vendégéjszaka számai.....	57
60. ábra: Az összes vendégéjszaka száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2019.....	58
61. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom turisztikai teljesítménye 2008-2019.....	59
62. ábra: A belföldi vendégéjszaka száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2017.....	60
63. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom turisztikai teljesítménye 2008-2019.....	61
64. ábra: A külföldi vendégéjszaka száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2017.....	62
65. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom külföldi vendégéjszaka számai 2008-2019.....	63
66. ábra: Vendégéjszaka szám változás mértéke a versenytársaknál 2008-2017.....	64
67. ábra: Vendégéjszaka számok Orosházán 2008-2019.....	64
68. ábra: Az összes vendégéjszaka szám változás aránya 2019/2018.....	65
69. ábra: A belföldi vendégéjszaka szám változás aránya 2019/2018.....	66
70. ábra: A belföldi vendégéjszaka szám változás aránya 2019/2018.....	66
71. ábra: Tartózkodási idő a versenytársaknál.....	67
72. ábra: Tartózkodási idő a változása 2008-2019.....	68
73. ábra: Tartózkodási idő a változása a közvetlen versenytársaknál 2008-2019.....	68
74. ábra: Az átlagos tartózkodási idő változása Orosházán 2008-2019.....	69
75. ábra: A felnőtt belépőjegy közelítő ára a gyógyfürdőkben.....	72
76. ábra: Az élmenyfürdő medencetere és nedvesedő tetőszerkezete.....	74
77. ábra: Előrehaladott korrózió a légtechnikai géptérben.....	74
78. ábra: Burkolatleválások a gőzkabinban a wellness részlegen.....	74
79. ábra: Vezetékezés a légtechnikai gépházban.....	75
80. ábra: Csúszdatorony tartószerkezet.....	75
81. ábra: Élmenyfürdő medencetér.....	75
82. ábra: Az árbevétel változása az előző három évben.....	76
83. ábra: Az egyes tevékenységek az összes bevételen belül.....	77
84. ábra: Az árbevétel megoszlása 2019-ben.....	77
85. ábra: Az árbevétel megoszlása a fürdőszolgáltatásban.....	78
86. ábra: Az árbevétel és látogatottság változása.....	78
87. ábra: Az egy látogatóra jutó árbevétel változása 2012-2018.....	79
88. ábra: A gyógyászati kezelésszám és az árbevétel változása 2014-2019.....	79
89. ábra: 2019. évi működési költség adatok.....	81
90. ábra: 2019. évi költségek megoszlása.....	81
91. ábra: A tanuszoda program 1. ütemében szereplő települések listája.....	87
92. ábra: A tanuszoda program 1. ütemében szereplő települések térképe.....	88
93. ábra: Tanuszoda látványterve.....	88
94. ábra: A tanuszoda program 2. ütemében szereplő települések listája.....	89
95. ábra: A stratégiaalkotás elvi folyamata.....	93
96. ábra: Orosháza elhelyezkedése a hármashatár menti kooperációs térben.....	96

97. ábra: Külkereskedelmi behozatal és kivitel értéke (M EUR) országonként 2019, KSH	98
98. ábra: Rail Freight Corridor (RFC) folyosók az EU-ban.....	99
99. ábra: Az áruszállítási teljesítmény módosítók szerinti megoszlása az Európai Unióban, 2016	100
100. ábra: A belföldi és nemzetközi áruszállítás modális megoszlása Magyarországon 2019	101
101. ábra: Magyarország tehervonati bruttótonna teljesítménye 2019	102
102. ábra: Vasúton szállított áruk mennyisége (ezer t) árucsoportok szerint 2018.....	103
103. ábra: Forgalomterhelés J2 (zöld), J3 (narancssárga) és J4 (szürke).....	103
104. ábra: Az M44 gyorsforgalmi út nyomvonala.....	105
105. ábra: Szeged-Makó tram-train bővítés áttekintő térképe	106
106. ábra: A déli vasútvonal tervezett nyomvonala.....	108
107. ábra: A 135. számú vasútvonal.....	109
108. ábra: A Békés megyében foglalkoztatottak száma szektoronként.....	111
109. ábra: Vállalkozások megoszlása a beszedett adó mértéke szerint.....	112
110. ábra: Az utolsó öt év iparűzési adó mértéke.....	112
111. ábra: Az iparűzési adó mértékének változása (2015-2018).....	113
112. ábra: Az egy főre jutó helyi adóbevétel 2018	113
113. ábra: Helyi adó bevétel változása 2001-2018.....	114
114. ábra: Az idegenforgalmi adó bevétel változása 2015-2019 között	115
115. ábra: Idegenforgalmi adó bevétel változása 2006 és 2018 között Oroszáján.....	115
116. ábra: Az idegenforgalmi adó bevétel a versenytársakkal összevetve 2018.	116
117. ábra: Idegenforgalmi adóbevétel rangsora 2018.....	116
118. ábra: Idegenforgalmi adóbevétel változása 2006-2018.....	117
119. ábra: Epertermesztő birtokok Huelva megyében, a képen látható terület cca. 2.000 ha	122
120. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata (Oroszája pirossal jelölve)	123
121. ábra: A megyék sorrendje az egy főre jutó GDP alapján.....	125
122. ábra: A Dél-alföldi régió megyéinek 5-5-5 legnagyobb foglalkoztatója	126
123. ábra: A gazdasági aktivitás területi eloszlása Magyarországon	129
124. ábra: Békés megye térképe.....	130
125. ábra: Békés megye járásai	131
126. ábra: Az M44 autópálya nyomvonala.....	132
127. ábra: Regionális úthálózati kapcsolatrendszer	133
128. ábra: Magyarország határátkelő behelyi (Battonya pirossal jelölve).....	134
129. ábra: Oroszája központi belterület áttekintő vázlatos térképe.....	135
130. ábra: Oroszája belterület, a központi belterületől Nyugatra fekvő településrész.....	136
131. ábra: Az Útprogram térképe.....	137
132. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata (Oroszája pirossal jelölve)	138
133. ábra: Budapest elérési ideje.....	140
134. ábra: A fejlesztésre javasolt 4428, 4443 és 4455 jelű útszakaszok	142
135. ábra: A fejlesztésre javasolt 4405 és 4406 jelű utak, kékkel jelölve a 7,5 t-ig történő súlykorlátozás.....	143
136. ábra: Gazdasági célú területfejlesztés lehetőségei, valamint a déli elkerülő út nyomvonala.....	144
137. ábra: Magyarország energetikai célkitűzései és ezeket támogató fő intézkedések.....	146
138. ábra: Az önkormányzat által üzemeltetett intézményrendszer	148
139. ábra: Szőlő Városrész és Ipartelep ivóvíz hálózata	158
140. ábra: Régi városrész ivóvíz ellátó hálózat	158
141. ábra: Rákóczi telep, Szentotonya, Gyökeres és Gyopárosfürdő ivóvíz hálózata	159
142. ábra: Szőlő Városrész és Ipartelep szennyvíz elvezető hálózata	161
143. ábra: Régi városrész szennyvíz elvezető hálózata	162
144. ábra: Rákóczi telep, Szentotonya, Gyökeres és Gyopárosfürdő szennyvíz elvezető hálózata.....	162

Mellékletek jegyzéke

1. sz. melléklet: 750-6/2009. és 751-6/2009. számú gyógyvíz határozat
2. sz. melléklet: 452/Gyf/2002. gyógyfürdő határozat
3. sz. melléklet: KEF-10044-6/2016. számú gyógyhelyminősítés határozat
4. sz. melléklet: 35600/2366-1/2015. számú vízjogi üzemeltetési engedély

0. Vezetői összefoglaló

A gazdasági program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-ban meghatározottak alapján került sor az alábbi előírások szerint:

1. A képviselő-testület **hosszú távú fejlesztési elképzeléseit** gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
2. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület **megbízatásának időtartamára, vagy azt meghaladó időszakra szól.**
3. A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a **helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.**

Orosháza város életében - mint a magyar közepes méretű városok szinte mindegyikének esetében - a legnagyobb kihívás a népességmentartó képesség erősítése, vagyis a lakosság megtartása.

A nagyvárosok, a megyeszékhelyek, a főváros, Nyugat-Magyarország és Nyugat-Európa elszívó hatásával nem képesek sem a vidéki régiók, sem Orosháza város hatékonyan felvenni a versenyt, így az elmúlt két évtized alatt a város lakosság száma folyamatosan csökkent. A gazdasági program elsődleges célja a népességmentartó képesség növelése.

A 2020-2025 közötti időszakra vonatkozó gazdaságfejlesztési program a következő témaköröket kezeli kiemelten:

- a város jelenlegi helyzete
- **a város népességmentartó képességének erősítése, mint fő cél**
- a munkahelyteremtés lehetőségei
- a turizmus helyzete, fejlesztése
- a város ipari, mezőgazdasági fejlődésének lehetőségei
- a közlekedéspolitikai és logisztikai kérdései
- városi közművek, vízgazdálkodás és energetika
- vállalkozói szféra fejlődési lehetőségeinek biztosítása
- A humánszféra fejlesztése, ezen belül az oktatás, a közművelődés és a sport kérdései
- A szociálpolitika és az egészségügy kérdései

A 2020 utáni időszak elsődleges feladata az operatív forrásokon túlmutató **infrastrukturális és gazdasági fejlesztések** legeredményesebb megvalósítása az önkormányzat lehetőségeihez mérten oly módon, hogy az illeszkedjen a koronavírus okozta válsághelyzet következtében létrejött új környezethez, valamint növelje a város népességmentartó képességét.

Napjainkban kiemelten fontos az egyelőre ismeretlen mélységű nemzetközi gazdasági visszaesésre felkészülni, mely **új programok, új projektek és új szemlélet** megteremtésére is lehetőséget ad. Jelen gazdasági program javaslatai ezen új szemléletmód kialakítását szolgálják.

1. Orosháza város helyzetelemzése

1.1 Bevezetés

Orosháza Békés megyében a Dél-Alföldön helyezkedik el. Földrajzilag sík vidék, csak néhány halom található az északi területén. **Békés megyében az Orosházi járásának székhelye**, a megye harmadik legnagyobb települése Békéscsaba és Gyula után. Területe 202 km², népessége 27 807 fő a 2019-es népességszámlálási adatok alapján.

Orosházától gépkocsival 39,1 km-re fekszik a megyeszékhely Békéscsabától, 39,4 km-re Szarvastól, 32,7 km-re Hódmezővásárhelytől, 60,4 km-re Szegedtől, 49,9 km-re Makótól. Megközelíthetőségét közúton a 47-es számú főút biztosítja mind Szeged, mind Békéscsaba irányából.

1. ábra: Orosháza és az Orosházi járás Magyarországon

A következő fejezetekben különböző szempontok alapján fogjuk vizsgálni Orosháza város helyzetét járási, a megyei és országos összehasonlításban. Az elemzés végére képet alkothatunk arról, hogy milyen helyzetben is van a középvárosi rangú Orosháza országos viszonylatban.

1.2 Demográfia

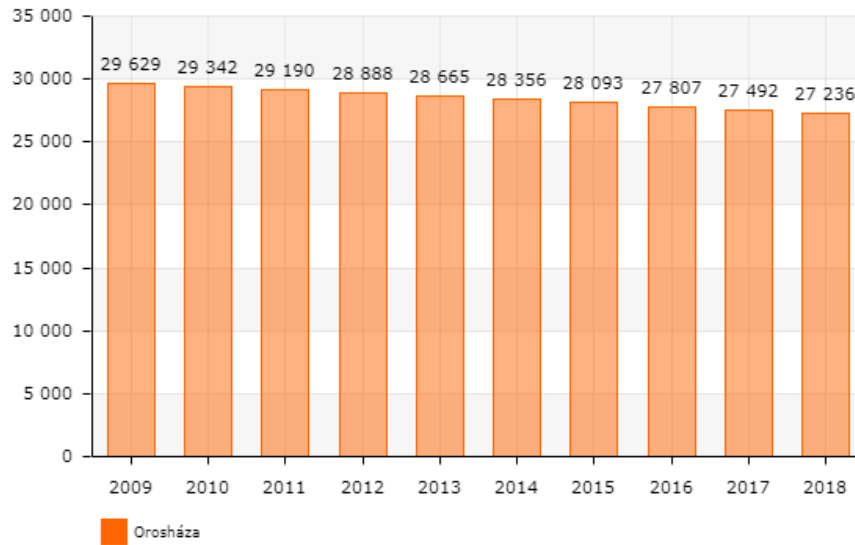
Orosháza **lakossága** 2018-as népességszámlálási adatok alapján az év végén 27.236 fő. Ez a szám folyamatosan **csökkenő tendenciát** mutat, 2009. év végén még 29.629 fő volt, ami **10 éven belül** majdnem **10%-os csökkenést** jelent.

Állandó népességén belül a 15-59 évesek aránya 62,4%-ról 57,9%-ra lecsökkent, a 60 éven felüliek aránya pedig 24,7%-ról 29,2%-ra nőtt, ami mutatja a felnőtt, keresőképes lakosság elvándorlásának és a népesség elöregedésének veszélyét.

Az **öregségi mutató**, ami 100 0-14 évesre jutó 60 év felettiek számát mutatja, 2009 és 2018 között **drasztikusan**, 191,4-ről 225,9-re **nőtt**. A népességmegtartás mint egyik fő cél, csak úgy valósulhat meg, ha 2021-2027-es programozási időszakban megtörténik Orosháza város hosszú távú gazdasági fejlesztése, a munkahelyteremtő beruházások megvalósításával.

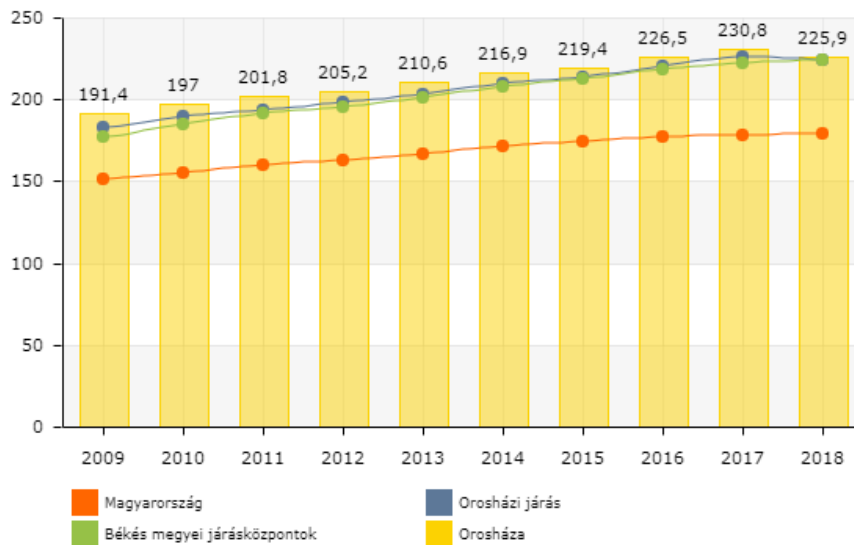

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

2. ábra: Orosháza lakónépessége 2009-2018. év végi adatok alapján

(c) 2020 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

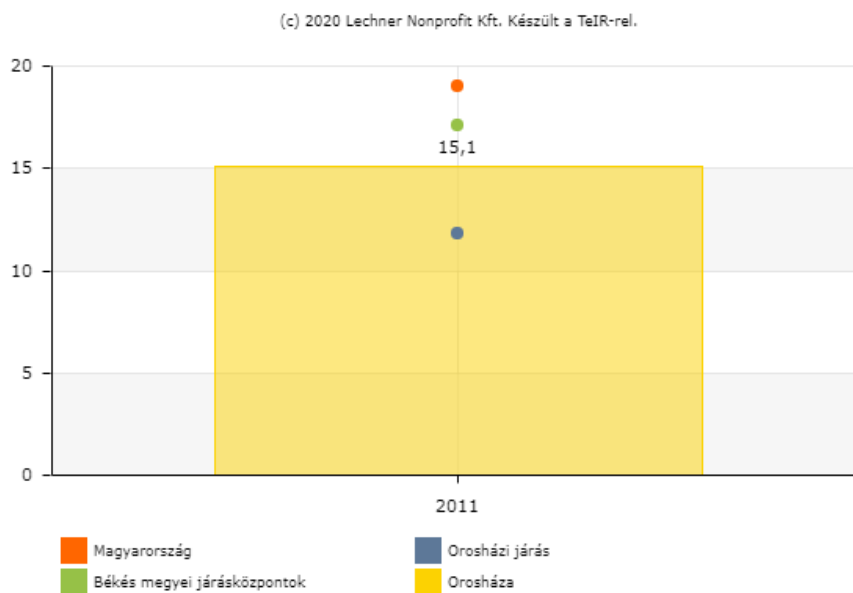
3. ábra: Öregségi mutató

Az öregségi mutató a fentiek szerint azt mutatja meg, hogy száz 0-14 évesre hány 60 év feletti lakos jut. Az ábrán jól látható, hogy mind a megyében, mind a járásban jóval magasabb az öregségi mutató, mint az országos átlag, sajnos Orosháza a járási átlagot is meghaladja. A város, a járás és a megye számára is a fiatalok megtartása lenne a cél, ez pedig csak gazdaságfejlesztéssel érhető el.

1.3 Képzettség

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Orosházán a képzettség szintje az országos átlag alatti, a Békés megyei járásközpontokhoz képest valamivel pozitívabb képet ad, ugyanakkor elmondható, hogy 2001. és 2011. között jelentős javulást mutat. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma az aktív korú lakosság arányában 2001-ben 26,8%, 2011-ben pedig csak 13,2%. **A felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya** ugyanígy az aktív korú lakossághoz képest 2001-ben 9,6% volt, míg ez a szám 2011-re **15,1%-ra emelkedett**. A gazdaságfejlesztési program célja a képzettséget szerző fiatal korosztály megtartóképeségének további javítása az elszármazások csökkentése.

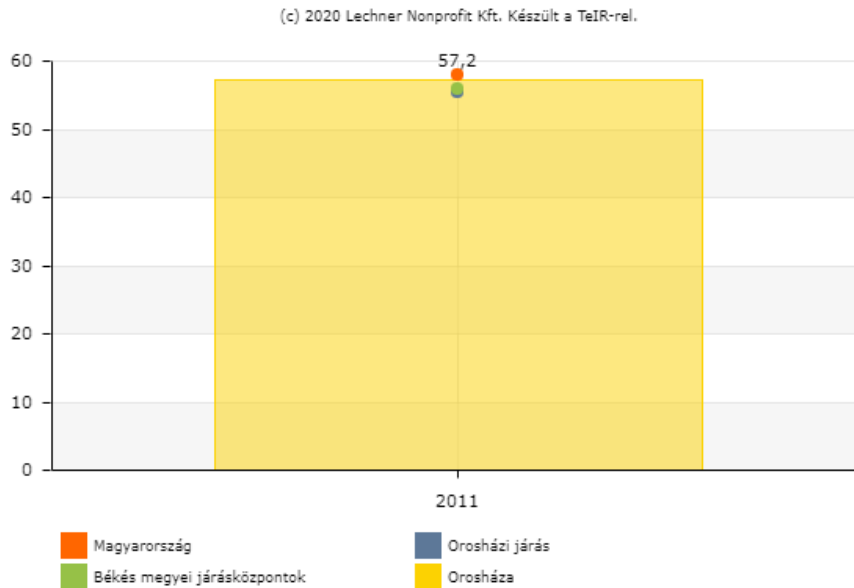

4. ábra: Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában 2011-ben

1.4 Foglalkoztatottság

A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességén belül 57,2%, ami pár tizeddel marad el a magyarországi átlagos 57,9%-tól, de **meghaladja más Békés megyei járásközpontok átlagos arányát (55,9%)**. A folyamatos munkahelyteremtéssel és gazdasági programmal tovább növelhető és a magyarországi átlaghoz közelíthető az arány. Ezért a következő programozási időszak **kiemelt feladata a foglalkoztatást elősegítő gazdaságélénkítési projektek nevesítése és megvalósítása** mind a Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zónában, mind az összes elérhető gazdaságfejlesztési célú programban.

A foglalkoztatás javításával egyértelműen javul az életminőség, ezért más városokhoz hasonlóan a foglalkoztatottság arányának és kiegyensúlyozottságának javítása, kiemelten az alacsonyabb végzettségűek körében prioritás.

5. ábra: A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népesség arányában

1.5 Humán közszolgáltatások

Orosháza város **térségi hatású oktatási központ, stabil intézményhálózattal**, ahol megtalálhatók állami, egyházi és megyei fenntartású intézmények is. Az önkormányzat feladata, hogy az oktatás minőségi színvonalának megtartásához és annak emeléséhez biztosítsa a megfelelő körülményeket. **A népességmegtartás egyik fontos eszköze a humán közszolgáltatások fejlesztése**, a népesség fiatalítása.

A munkahelyteremtés mellett a megfelelő szociális háló nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a fiatal párok, családok Orosházán maradjanak, illetve, hogy a járásból vagy a megyéből Orosházára költözzenek. A 2014-2020 programozási ciklusban kiemelten támogatott terület volt a bölcsődék, óvodák fejlesztése, elsősorban férőhely bővítéssel.

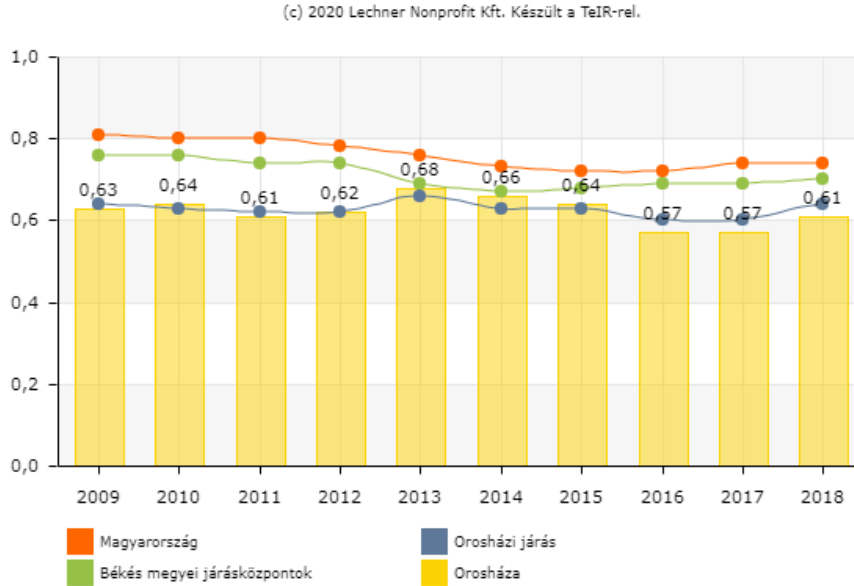
1.6 Óvoda

A városban **Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája** 8 telephellyel biztosít nappali foglalkoztatást a 3-6 éves korosztály számára. Az óvoda pedagógiai programja tartalmaz sajátos helyi feladatokat. A teljesség igénye nélkül ezek az integrált nevelés, idegen nyelv -, úszás -, gyermektorna -, kézműves foglalkozások szervezése. A telephelyeken esztétikusan berendezett foglalkoztató helyiségek és parkosított pihenő- és játszóudvar szolgálja a gyermekek kényelmét. Az önkormányzati óvodán kívül egyházi óvodák (katolikus, református és evangélikus) szintén működnek a városban.

Óvodai ellátottság tekintetében elmondható, hogy az **egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma stagnál 0,6 fő** érték körül 2009. óta. Ez azt jelenti, hogy a férőhely bővítés jelenleg nem

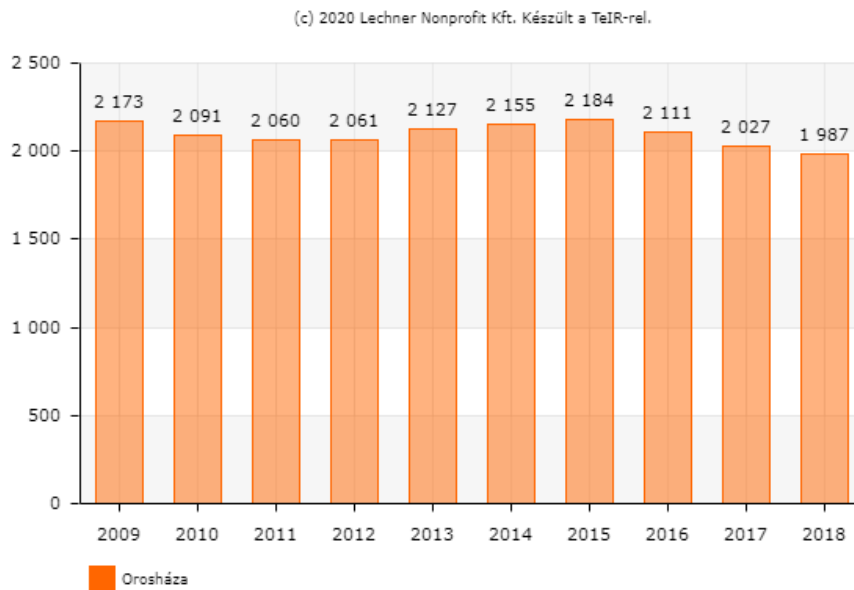
elsődleges cél, ugyanakkor 2016. óta az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma Orosházán alacsonyabb, mint az orosházi járásban átlagosan.

6. ábra: Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma fő

1.7 Általános iskola

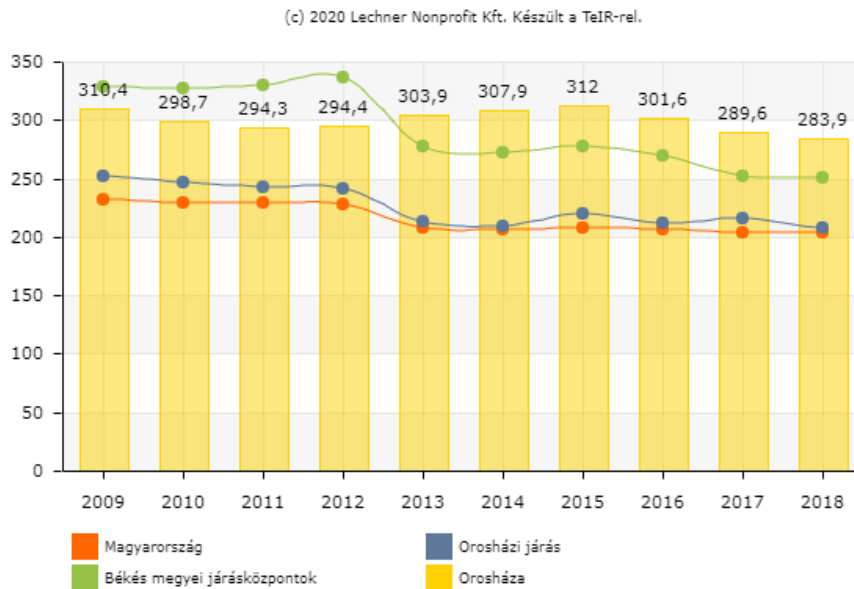
Az orosházi általános iskolás tanulók száma és az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma 2009. és 2018. között **folyamatosan csökken** Orosházán, azonban kisebb mértékben, mint a magyarországi átlag és jóval kisebb mértékben, mint a többi Békés megyei járásközpontban.

7. ábra: Az általános iskolai tanulók száma fő

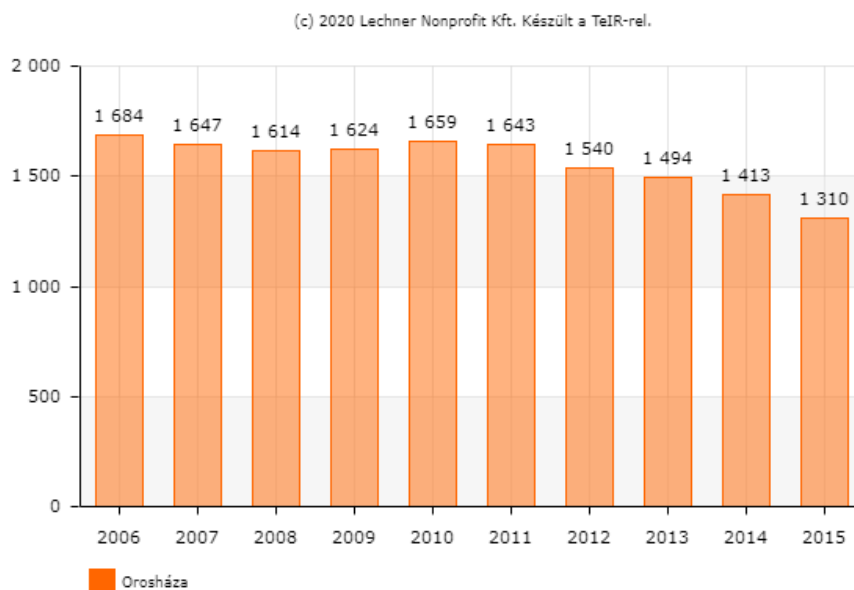
Mindebből arra lehet következtetni, hogy a csökkenést Orosházán nem az általános iskolák nem megfelelő működése okozza, az kifejezetten **demográfiai okokra vezethető vissza**. Orosházára a más településről bejáró általános iskolások aránya folyamatosan nő, a 2009-es 6%-ról 2018-ra 9,8%-ra emelkedett.

8. ábra: Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma fő

1.8 Középiskola

Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium a régió legnagyobb, egyik legeredményesebb és legszínesebb középiskolájává nőtte ki magát, az országos rangsorban jelenleg is a 19. helyen áll. Mára a Szegedi Tudományegyetem bázisiskolája, az iskola szolgáltató rendszere a régióban az egyik legszínesebb, főleg informatikai, sport, média és idegen nyelvi területeken. A gimnázium mellett a Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Szakképző Iskolája és Kollégiuma biztosít oktatást a középiskolai korosztály számára. A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma (a hat-, nyolcévfolyamos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt az általános iskolásokhoz hasonlóan folyamatos csökkenést mutat Orosházán is, azonban a más településről bejáró középiskolások aránya továbbra is eléri a 36%-ot.

9. ábra: A nappali tagozatos középiskolai tanulók száma fő

1.9 Felsőoktatás

2004 szeptemberében nyílt meg Orosházán, Gyopárosfürdő vonzáskörzetében a **Kodolányi János Egyetem Oktatási Központja**. A központban felsőoktatási szakképzés, alapképzés és szakirányú továbbképzés folyik. Az itt folyó képzések közül a hallgatók bölcsészettudományi, gazdaságtudományi és társadalomtudományi képzési területek között választhatnak. Az ideális, zöldövezeti környezetben fekvő, kétemeletes, felújított épületben jelenleg tíz tanterem, két számítógépterem, két konferenciaterem és könyvtár áll a hallgatók rendelkezésére. Ugyanebben az épületben, a második emeleten működik az apartman jellegű kollégium is. A HVG diploma rangsorában (a legfrissebb elérhető adat 2017-es) a hallgatók kiválóságának rangsorában az 56., az oktatók kiválóságának rangsorában pedig a 120. helyen áll az országos rangsorban (**forrás: eduline.hu**)

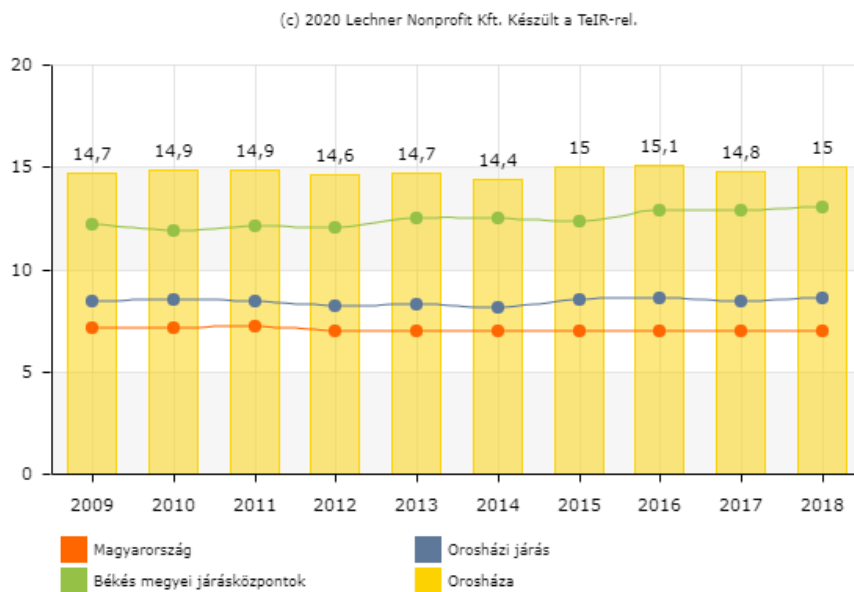
2019. szeptemberében a **Szegedi Tudományegyetem** Mérnöki Kara, Orosháza városa és a **Táncsics Mihály Gimnázium** közösen indított gépészmérnök képzést a gimnáziumban államilag támogatott szakon. A végzett gépészmérnökök a munkaerőpiac igényei szerint alkalmasak lesznek a gépek és gépészeti berendezések üzemeltetésére és fenntartására, a gépipari technológiák bevezetésére, alkalmazására, a munka szervezésére és irányítására, a műszaki fejlesztés, kutatás és tervezés átlagos bonyolultságú feladatainak ellátására. A hét féléves levelező tagozatú képzésen gépészeti üzemfenntartás és folyamattechnikai specializáció közül választhatnak a hallgatók.

1.10 Egészségügyi ellátások

Az egészségügyi alapellátás biztosítása önkormányzati feladat. 12 háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi és 7 fogorvosi körzetben történik a betegellátás. A háziorvosi ellátást kiegészíti a védőnői

szolgáltatás, melyet az Orosházi Kórház az önkormányzattal kötött szerződés alapján biztosít a gyermekek és várandós anyák számára, valamint alapellátás keretében működik az iskolaorvosi ellátás a házi gyermekorvosok vállalása révén. Az egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma 2018-ban 1602 fő, ami megfelel a magyarországi átlagnak. Az orvosok szükség szerinti pótlása továbbra is megoldásra váró probléma. Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma tekintetében viszont Orosháza kiemelkedő, az országos átlag 7, az Orosházi járás 8,6, a Békés megyei más járásközpontok 13, míg Orosháza 15 működő kórházi ágyat tud biztosítani ezer lakosnak. A COVID időszakkal külön fejezet foglalkozik, ezért jelen fejezetben a 2020. márciusát követő időszak nem kerül bemutatásra.

10. ábra: Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma

Az Orosházi Kórházban minden szakrendelés elérhető, nem szükséges ezek igénybevétele miatt utazni. Habár a jelenlegi ellátórendszer biztosítja a lakosság egészségi állapotának megőrzését, ettől függetlenül hosszú távon követni szükséges a tudomány fejlődését. A járó- és fekvőbeteg szakellátás bázisa változatlanul az Orosházi Kórház és rendelőintézete, amely 2013. május 1. napján a Magyar Állam tulajdonába került központi döntés alapján, mindazon – elsősorban egészségügyi célt szolgáló - ingatlanokkal együtt, amelyek kórházi ingatlankezelésben voltak. Mindezek miatt a kórház felszereltségének és műszaki állapotának javítása nem városi döntésen alapul. Orosházán 7 gyógyszerár tároló működik. Az alapellátási orvosi ügyeletet változatlanul az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása szervezi és biztosítja.

1.11 Szociális intézmények

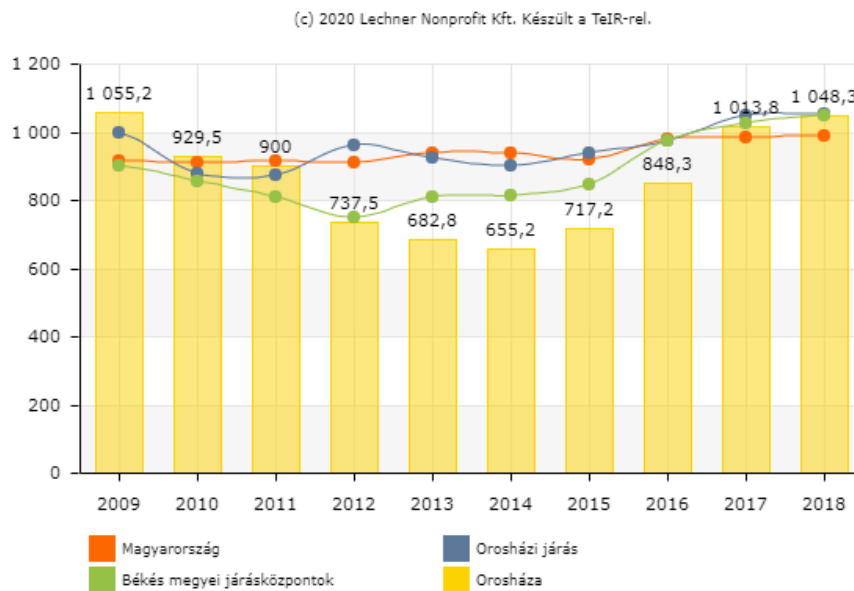
Mivel a demográfiai tendencia a népesség elöregedését mutatja egyre nagyobb igény mutatkozik a bentlakásos és nappali szociális intézményekre. További szempont, hogy a fogyatékkal élők egyre idősebb szüleinek jogos igénye arra vonatkozólag, hogy gyermekeiket biztonságot adó bentlakásos,

részükre fenntartott szociális intézményben szeretnék elhelyezni, ha már a szülői házban majd nem tudnak róluk gondoskodni.

Az Egységes Szociális Központ- **Ezüst Fenyő Idősek Otthona** jelenleg **74 férőhellyel** működő Otthon teljes ellátást: étkeztetést, egészségügyi ellátást, mentálhigiénés ellátást és foglalkoztatást, szükség szerint ruházatot és textíliát – biztosít a lakóknak, az Egységes Szociális Központ- **Platán Idősek Otthona** pedig **150 fő férőhellyel biztosítja** ugyanezen szolgáltatásokat.

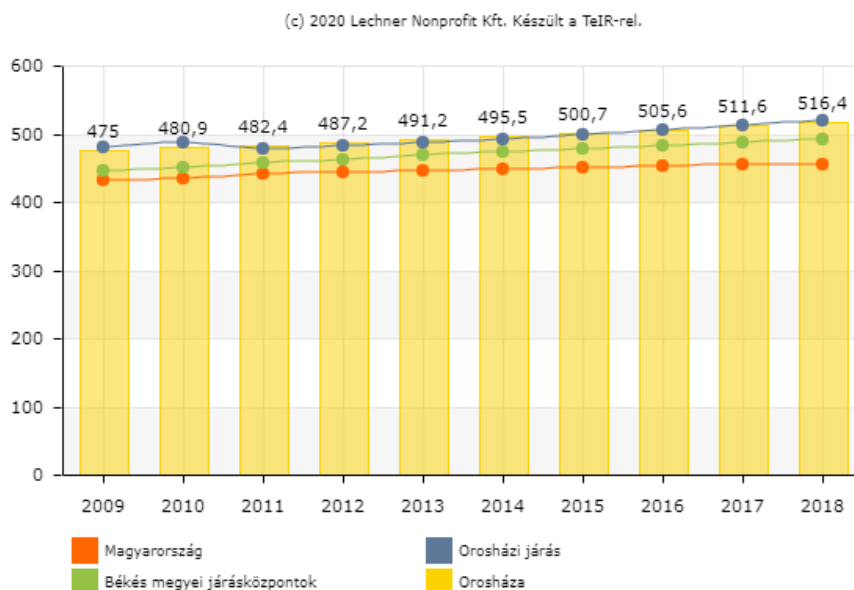
A **Csillag Szociális Szolgáltató Központ, Lakóotthon és Integrált Támogató Szolgáltatás** pedig az egyedül vagy családban élő, önmaga ellátására részben, vagy egyáltalán nem képes, súlyosan fogyatékos gyermekek, fiatalok, felnőttek támogatásáért működik. Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága jelenleg is túlterhelt, folyamatosan nő, ezért fejlesztésre, férőhely bővítésre van szükség.

11. ábra: Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága ezrelék

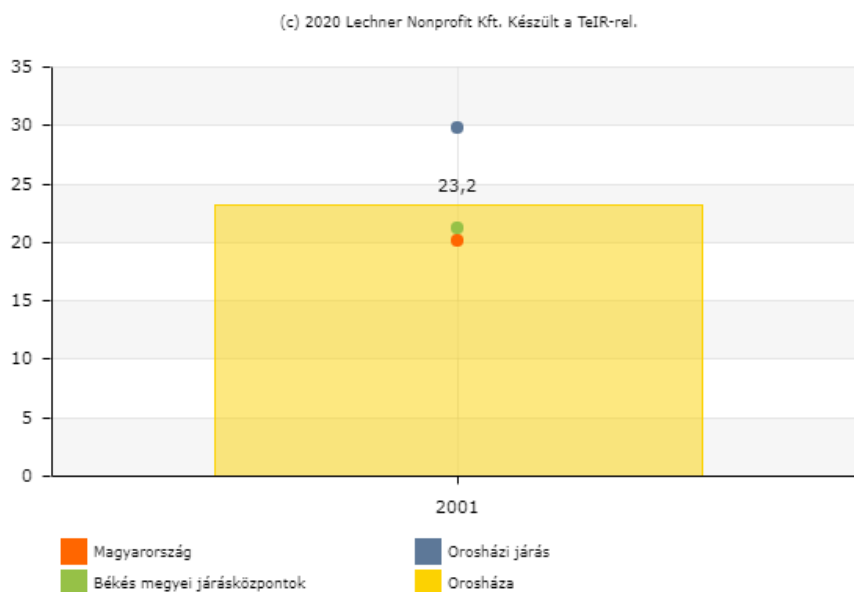
1.12 Lakásállomány

A város népességéhez mért lakásállomány számszerűsége, szobaszáma, korszerűsége és állaga is indokolná, hogy évente akár 100 új lakás épüljön. A tényszámok ennél jóval alacsonyabbak az utóbbi években, **új társasházak építésére lenne igény és szükség**, azonban ezt csak fejlődő gazdasággal lehet elérni. A jelenlegi lakásállomány nem szolgál kedvező lehetőséggel a fiatalok lakáshoz jutásához, de a letelepedni szándékozó fiatal szakemberek lakásproblémájának legalább átmeneti megoldásához sem, így a népességmegtartási szempontoknak sem kedvez. Az alábbi ábra mutatja a lakások számának hiányát Orosházán 100 főre 2018-ban 516,4 db lakás jut.

12. ábra: Az ezer fő lakosra jutó lakások száma db

A lakásállomány komfortfokozatát tekintve a lakások korszerűsítése és felújítása szükséges a rendelkezésre álló források igénybevételével.

13. ábra: Alacsony komfortfokozatú lakások és üdülők aránya

1.13 Közművek

Orosháza város településfejlesztési koncepciója alapján kiemelten fontos a fenntarthatóság elvének követése, környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt. A környezeti fenntarthatóság elsősorban az épületek energiahatékonyságának javítását, megújuló energiák használatát és az ésszerű hulladék- és vízgazdálkodást foglalja magában.

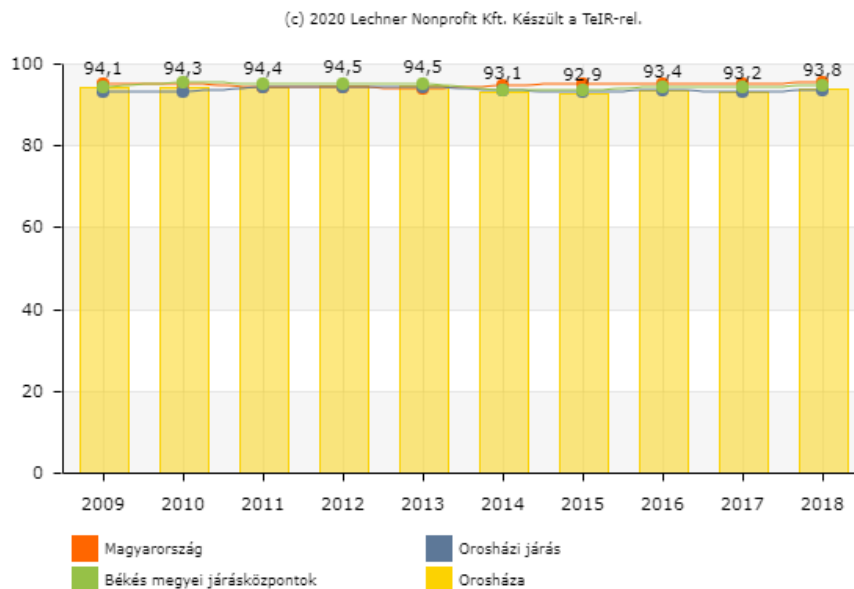

A város népességmegtartó képességének fejlesztése, erősítése kívánatos, olyan körülményeket (lakás, közmű, otthonos településkép, hagyományápolás) kell teremteni, ami az itt élőket is marasztalja és másokra is vonzó hatást gyakorol.

Ennek elengedhetetlen szükségét az előző alfejezetekben bemutattuk. Mind a természeti, mind az épített környezet védelme, az ökológiai szempontból előnyös adottságok (köztük Gyopáros szikes tórendszere és parkerdői) megőrzése, a tájhasználat tudatos alakítása fontos szempont. A város ivóvíz-ellátó hálózatában – az ivóvízminőség-javító beruházást követően – jelentősebb új nyomvonalakat nem kell tervezni.

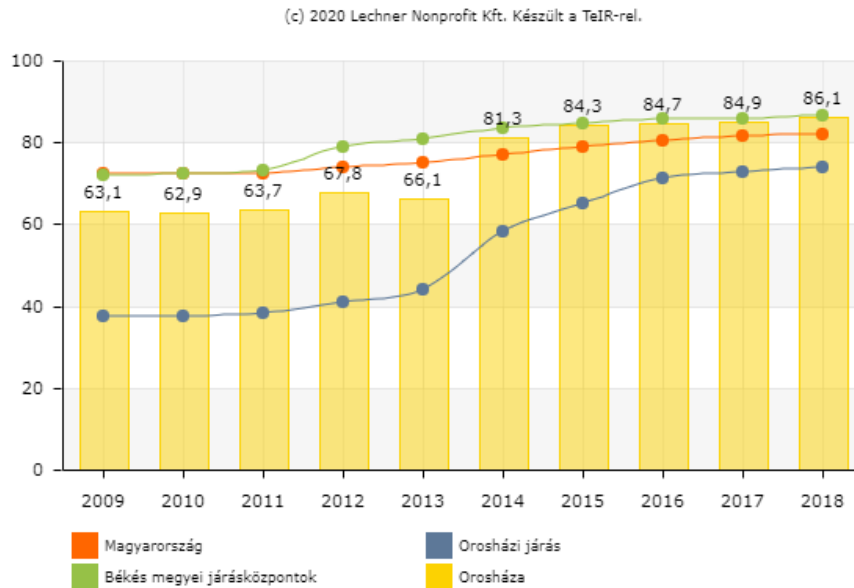
A kiépített szennyvízcsatorna-hálózatba az üdülőterület is bevonandó és Gyopároson biológiai szennyvíztisztító tervezendő. A csapadék-hálózat kialakítására koncepció-terv készítése szükséges. A belváros sürgősen megoldandó problémái prioritással kezelendők. A klímaváltozás hatásainak enyhítésére csapadékvíz-visszatartási kapacitás tervezendő. Ösztönözni kell a magántelkek csapadékvíz-visszatartását is. Az energiaközművek rugalmas alkalmazkodása kívánatos a felmerülő igényekhez, figyelembe véve az alternatív-energia források minél nagyobb mértékű bevonását a rendszerekbe.

A belvárosban geotermikus közműellátás kiépítését kell tervezni. A város elektronikus hírközlési hálózatait az info-kommunikációs technológia térnyerését figyelembe véve kell tervezni.

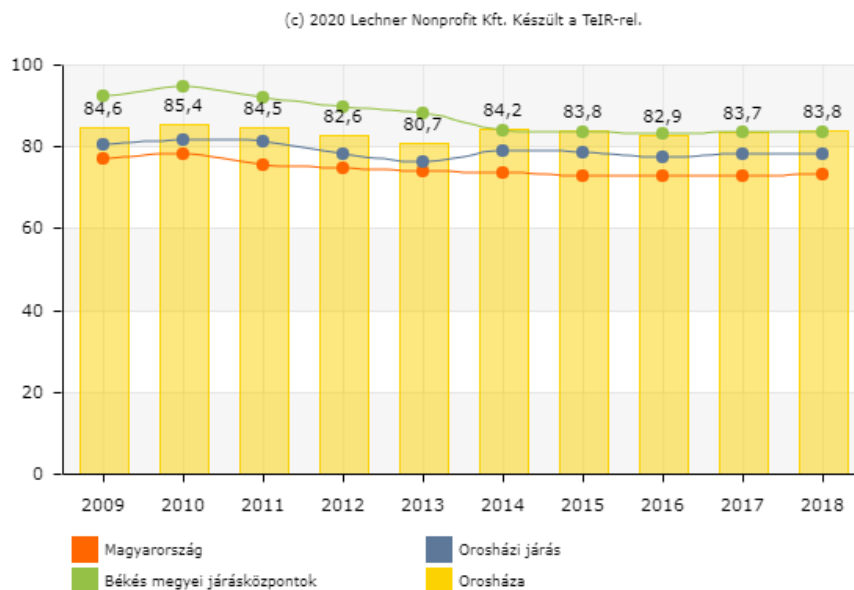

14. ábra: Közüemi ivóvízvezetékbe bekapcsolt lakások aránya %-ban

A közüemi ivóvízvezetékbe bekapcsolt lakások aránya az országos átlagtól mindösszesen 1,5%-kal marad el, míg a közcsatorna hálózatba történő bekötés a megvalósult programoknak köszönhetően 4%-kal meghaladja az országos átlagot. A száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma meghaladja a 83-at ami 10%-kal a magyar átlag felett van.

15. ábra: Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya %-ban

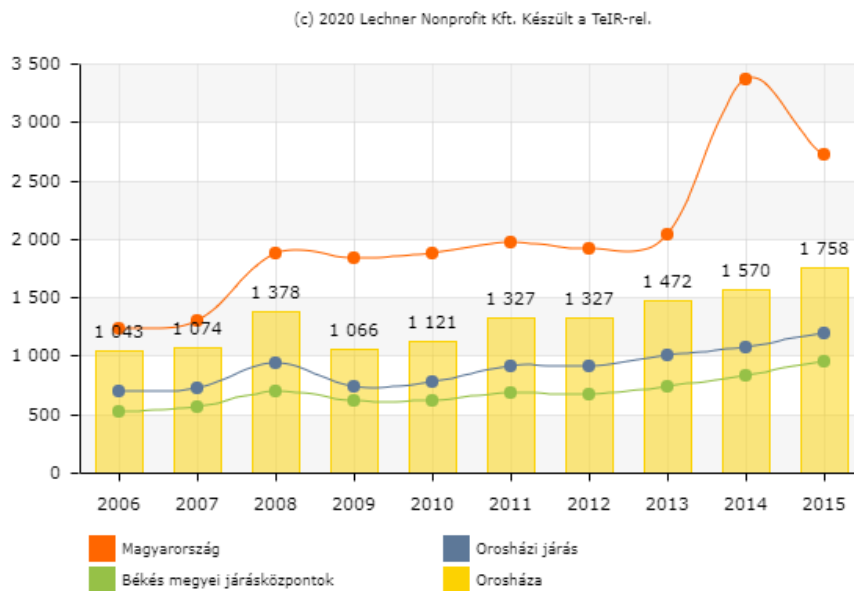
16. ábra: Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma fő

Megállapítható, hogy az elmúlt évek közműfejlesztéseinek (víz-és csatornahálózat) köszönhetően a város közmű ellátottsága megfelelő, a csapadékvíz elvezetés és a csapadékvíz visszatartás a következő időszakra a leginkább fejlesztendő terület. Az Ipari Park fejlesztésben szintén kiemelt szerepe van a további közműfejlesztési elemeknek.

1.14 Gazdasági szervezetek

Az elmúlt 10 évben az Orosházán regisztrált vállalkozások száma 5000-5200 között mozgott. Ebből az 1-9 fős regisztrált vállalkozások száma 2014-ben 4039, a 10-49 fős vállalkozások száma 71, az 50-249 fős vállalkozások száma 13, és a 250 fő feletti nagyvállalatok száma 2.

17. ábra: Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték 1000 Ft-ban

1.15 Gazdasági ágazatok

Orosháza a megye „legiparosodottabb” városa, fejlett mezőgazdasági és szolgáltató központ.

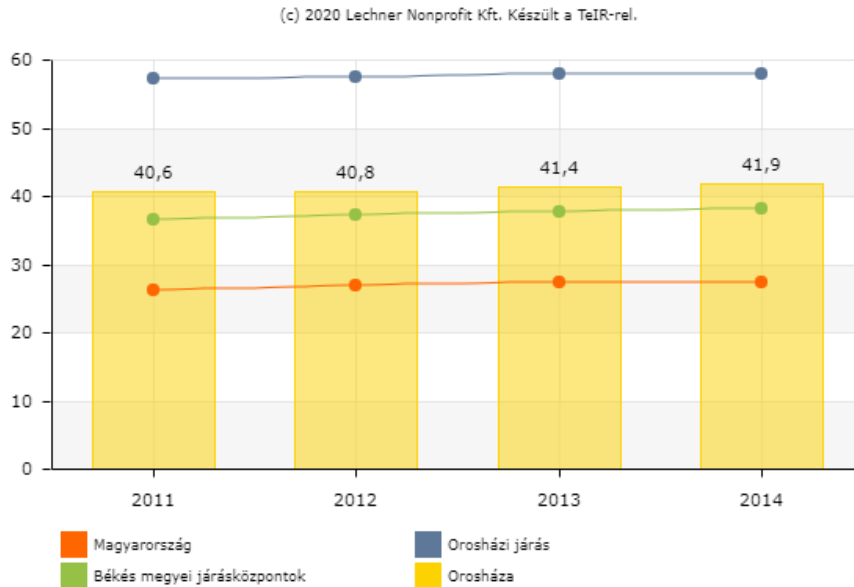
A magyar üvegipar, valamint a libamáj fellegvára, de egyértelműen növekedési pályára állt az orosházi gépgyártás is. A 2000-ben létesült **Ipari Park** az M43-as autópályától 40 km-re, az M5-ös autópályától 57 km-re, míg a várost északról elkerülő 47-es számú főúttól 3 km-re helyezkedik el a város dél-keleti részén a Tótkomlói (4427) és Mezőkovácsházi (4428) utak által határolt **39,81 hektáros** területen. (Az Ipari Park bővítési lehetőségeivel külön fejezet foglalkozik.)

Jelenleg 11 vállalkozás működik a Parkban 20 hektáros területen, további 15 hektár a hasznosítható szabad terület. Az Ipari Park, mint foglalkoztató fontos szerepet tölt be a város életében, fontos szempont, hogy nem csak autóval, de tömegközlekedéssel is megközelíthető, hiszen a 10-es viszonylatban közlekedő helyi autóbuszjárat végállomása ott található.

Orosháza történelmében már a 18. században meghatározó szerepet játszott a kacsá- és libamáj. Napjainkra ez a két termék is gazdagítja immár a Békés Megyei Értéktárban szereplő orosházi tételek listáját. Orosháza a 18. századtól kezdve az egyik legjelentősebb baromfitenyésztő vidéke hazánkban, az igazi fellendülés azonban a 19. század hatvanas éveiben figyelhető meg. Az orosházi baromfitartás fellendülése együtt járt a kereskedelem növekedésével is.

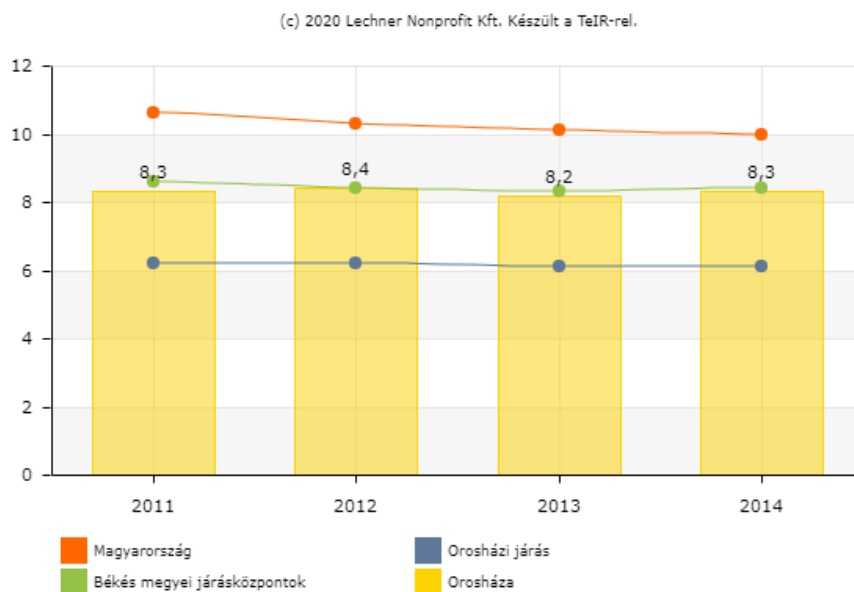

A magyar libamáj- és kacsamáj-termelésen belül az orosházi libamáj és kacsamáj prémium minőségű és tradicionális kézműves termék, jelentős helyet foglal el a nemzeti értékek között.

18. ábra: A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %

A jelenlegi magyar üvegyártás 98%-a Orosházán valósul meg. Az élelmiszergazdaságot ellátó csomagoló üvegek gyártása mellett szükség volt az építőipar és járműipar igényeit kielégítő síküveg előállításra is. Az üvegyipar megtelepedése fellendítette a már meglévő egyéb ágazatok fejlődését is és a korábbiakhoz képest különösen hatalmas méreteket, magas szintű műszaki követelményeket, európai távlatokat hozott az agrárvilág egyik magyar bázisvidékére.

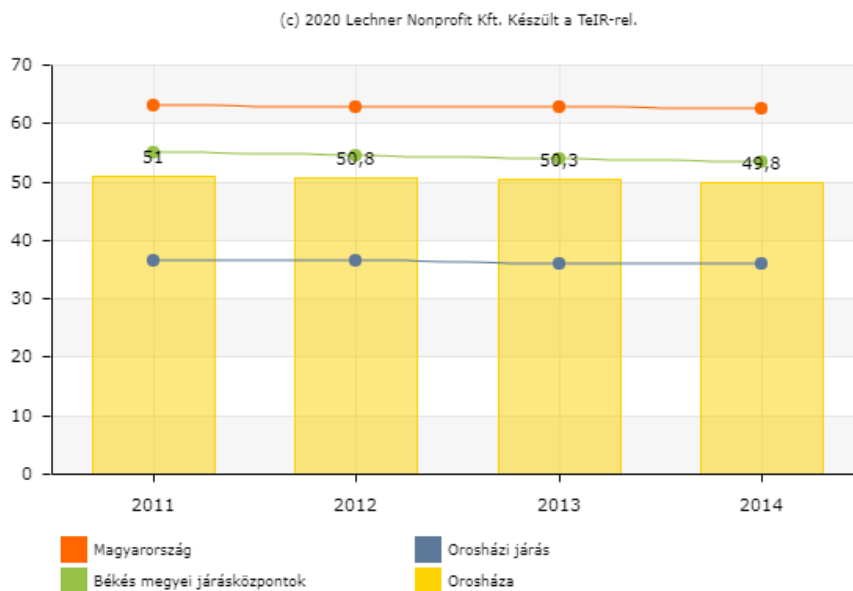

19. ábra: Az iparban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %

A város mindennapjaiban fokozatosan megváltozott a hagyományos gondolkodás, az üvegyár - mint jekép is - az Orosházán és környékén élők egyik büszkesége lett. Fél évszázada Orosháza a hazai sík-és öblösüvegyártás nagyhatalma, napjainkban egyetlen képviselője. Az elődök munkájának, valamint a folyamatos technológiai fejlesztéseknek köszönhetően az üvegyártás európai rangra emelkedett, így Orosháza több nemzetközi vállalatnak adhat otthont.

Az ábrákon is látható, hogy a mezőgazdasági vállalkozások aránya jóval a magyarországi átlag felett van, meghaladja a 40%-ot, míg az ipari- építőipari vállalkozások és a szolgáltatási szektorban tevékenykedő vállalkozások aránya jóval az országos átlag alatt marad. A további fejezetek gazdaságfejlesztési javaslatokat mutatnak be, melyek mind a gazdasági szereplők növekedését mind pedig a gazdasági ágazatok arányának átalakulásához vezetnek.

20. ábra: A szolgáltatási ágazatban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest %

1.16 Önkormányzati gazdálkodás

A helyi adózás struktúrája három fő rendszeremre épül, nevezetesen: vagyoni típusú adók, a kommunális adók és a helyi iparűzési adó. Az önkormányzat képviselő testülete a helyi adók fajtáit és mértékét felhatalmazás alapján megalkotott önkormányzati rendeletben állapíthatja meg. Az uniós szabályozással összhangban a Htv. 2003. évtől jelentősen korlátozza az önkormányzatok kedvezmény-, mentesség-nyújtási lehetőségét. Különösen érinti ez a vállalkozások részére biztosítható, illetve korlátozottan nyújtható kedvezményi, mentességi szabályokat.

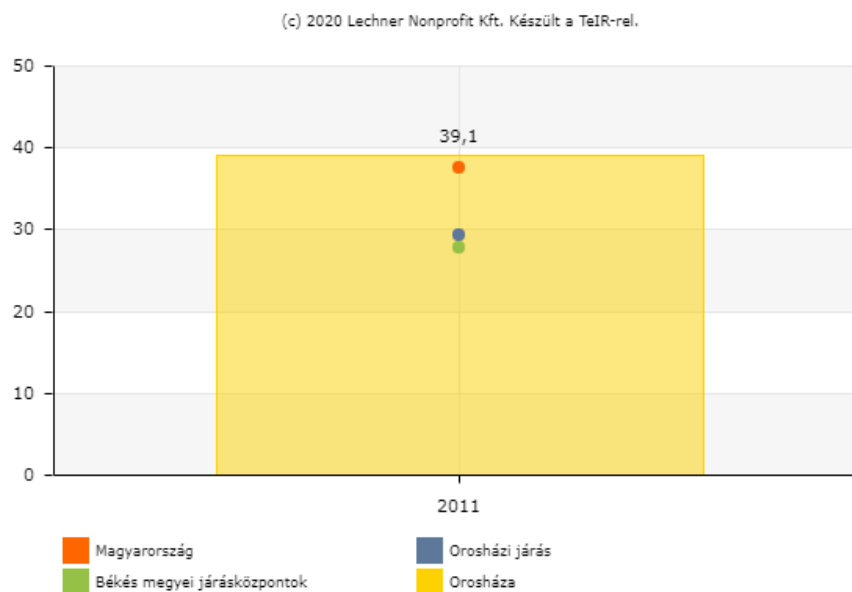
Mielőtt rátérnénk az egyes adónemekre, melyek Orosháza önkormányzatának a bevételeit érintik, feltétlenül meg kell említenünk, hogy a világméretű járvány hosszú távon a gazdasági helyzetet is befolyásolja. Amennyiben reálisan ütemezhetők a tervek, akkor a Gazdaságfejlesztési Program végrehajtható, annak ellenére, hogy a válság a gazdaság minden szereplőjét érinti.

Az iparüzési adó bevétel tekintetében nem várható növekedés ebben az évben, sőt **számítani kell az esetleges csökkenésére** is, hiszen a világméretű gazdasági válság a helyi vállalkozók egy részét is érinteni fogja.

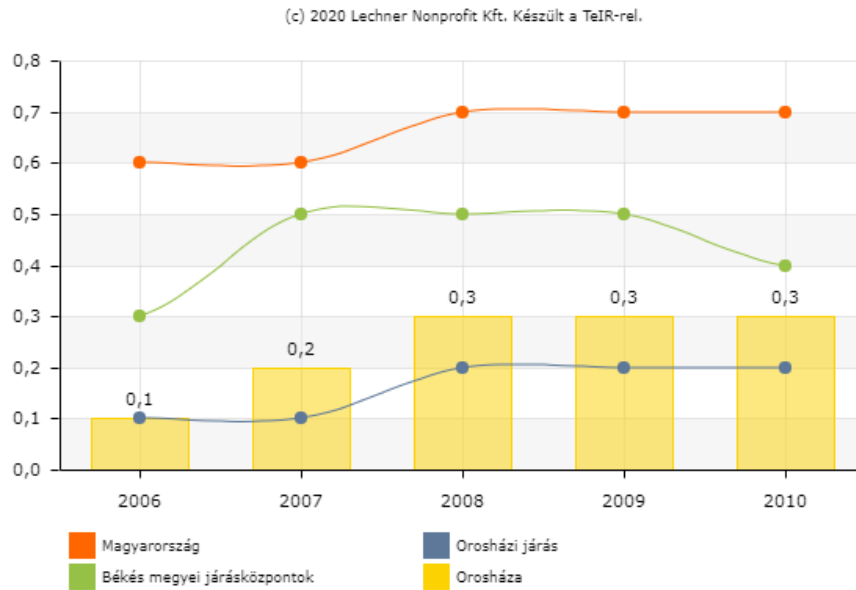
A kormány az önkormányzatok segítségét a gépjárműadó bevételek kapcsán is igénybe kívánja venni úgy, hogy ebben az évben a gépjárműadó bevétel teljes mértékben az államot illeti meg a szükséghelyzet miatt. További problémát okoz a 2020-as évre vonatkozóan, hogy a kormány a végrehajtásokat is átmenetileg felfüggesztette. A 2020-as évet tekintve biztos, hogy jelentős bevétel kiesése lesz az önkormányzatnak az adóbevételek csökkenése miatt, amit egyelőre csak szoros, megfontolt kiadásokkal lehet ellensúlyozni. Az elkövetkezendő évekre tervezettek pedig attól függenek majd, milyen gyorsan épül fel újra a gazdaság ebből a válságból.

A vészhelyzeti állapot miatt az önkormányzatnak egy veszélyhelyzeti alapot érdemes létrehoznia a jövőben - akár egy újabb adónem bevezetésével is - hogy kezelni tudja a jövőbeni, előre nem látható önkormányzatra, városra ható gazdasági anomáliákat. Ezen túlmenően pedig a lehető legtöbb pályázati forrást kell a következő időszakban megszerezni. Az egy főre jutó iparüzési adó, köszönhetően a városban működő vállalkozásoknak a magyarországi átlag felett és jóval az Orosházi járási átlag felett van. Egy főre vetítve 39.001 Ft

21. ábra: Egy lakosra jutó iparüzési adó 1000 Ft-ban

Az idegenforgalmi adó bevétel tekintetében viszont Orosháza jóval alacsonyabb bevételhez jut, mint az országos átlag. **Az idegenforgalmi adó** bevétel beszedését a kormány ez év végéig felfüggesztette, így ezzel a **bevétellel**, még ha csekély is, **nem számolhat az önkormányzat 2020-ban**.

22. ábra: Egy lakosra jutó idegenforgalmi adóbevétel 1000 Ft

1.17 Összegzés

Az előző fejezetekben különböző szempontok alapján vizsgáltuk Orosháza város helyzetét járási, megyei és országos összehasonlításban. Az elemzés eredményeit táblázatos formában foglaltuk össze az elemzésben szereplő ábrák tartalma alapján. A táblázatos összesítőben összehasonlítottuk, hogy az adott szempont szerint Orosháza hogyan teljesít az országos átlaghoz képest, a járás teljesítményéhez képest, egy szintén Dél-alföldi járásközpontoz, Kiskunhalashoz képest, valamint egy Észak-nyugat magyarországi járásközpontoz, Mosonmagyaróvárhoz képest.

Vizsgálati szempont	Országos átlaghoz képest Orosháza	Békés megyei járásközpontokhoz képest Orosháza	DK Mo-i hasonló járásközpontoz képest Orosháza	ÉNy Mo-i hasonló járásközpontoz képest Orosháza
Orosháza lakónépesség csökkenése az elmúlt 10 évben	magasabb	kicsit alacsonyabb	magasabb	jóval magasabb
Öregségi mutató	jóval magasabb	magasabb	magasabb	jóval magasabb
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb
A foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népesség arányában	alacsonyabb	magasabb	alacsonyabb	alacsonyabb
Egy óvodai férőhelyre jutó 3-5 évesek száma	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb
Az általános iskolai tanulók számának csökkenése	n.a.	alacsonyabb	alacsonyabb	magasabb
Az általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma	magasabb	magasabb	alacsonyabb	magasabb
Ezer lakosra jutó működő kórházi ágyak száma	magasabb	magasabb	alacsonyabb	magasabb

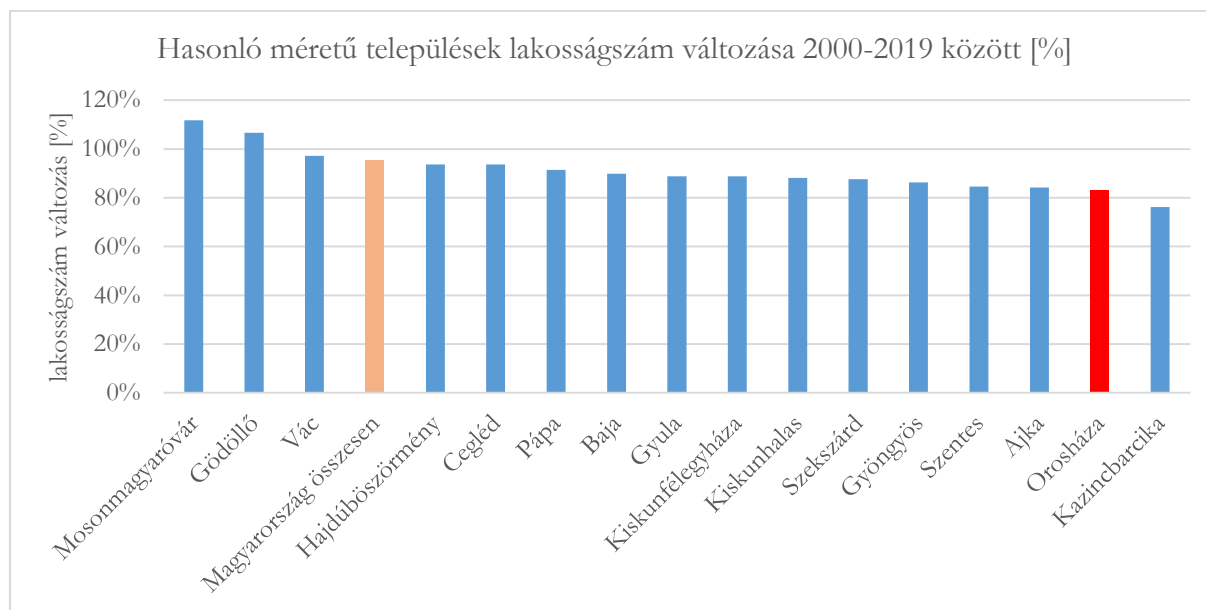

Az idősek nappali intézményeinek kapacitás kihasználtsága	magasabb	közel egyforma	alacsonyabb	alacsonyabb
Az ezer fő lakosra jutó lakások száma	magasabb	magasabb	magasabb	magasabb
Alacsony komfortfokozatú lakások és üdülők aránya	magasabb	magasabb	magasabb	magasabb
Közüzemi ivóvízvezetékbe bekapcsolt lakások aránya	alacsonyabb (kicsivel)	alacsonyabb (kicsivel)	sokkal magasabb	alacsonyabb
Közcsatornahálózatba bekapcsolt lakások aránya	magasabb	alacsonyabb	sokkal magasabb	alacsonyabb
Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma	magasabb	magasabb	sokkal magasabb	magasabb
Az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték	alacsonyabb	magasabb	sokkal magasabb	alacsonyabb
A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest	magasabb	magasabb	sokkal magasabb	magasabb
Az iparban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest	alacsonyabb	alacsonyabb	kicsit alacsonyabb	alacsonyabb
A szolgáltatási ágazatban regisztrált vállalkozások aránya az összes vállalkozáshoz képest	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb	alacsonyabb
Egy lakosra jutó iparűzési adó	magasabb	magasabb	sokkal magasabb	alacsonyabb
Egy lakosra jutó idegenforgalmi adóbevételek	azonos	azonos	sokkal magasabb	alacsonyabb

1.18 Megállapítások

Az előző fejezetekből látszik, hogy Orosháza a térsége teljesítményének megfelelően teljesít és legnagyobb kihívása a demográfiai helyzet. A tényfeltárás adataiból levonható következtetés, hogy a lakosság csökkenése és elöregedése előrehaladott Orosházán, a trend lassítása, vagy megállítása teendőket kíván.

23. ábra: Települések lakosságszám változása 2000-2019

Település	Megye	2000	2007	2012	2019	változás
Mosonmagyaróvár	Győr-Moson-Sopron	30 383	31 590	32 382	33 954	112%
Gödöllő	Pest	30 094	31 690	32 012	32 099	107%
Vác	Pest	34 811	34 485	34 876	33 831	97%
Magyarország összesen		10 254 e	10 169 e	10 068 e	9 773 e	95%
Hajdúböszörmény	Hajdú-Bihar	32 318	32 103	31 681	30 267	94%
Cegléd	Pest	37 954	38 191	37 474	35 545	94%
Pápa	Veszprém	33 351	32 345	31 451	30 492	91%
Baja	Bács-Kiskun	38 417	37 717	37 326	34 495	90%
Gyula	Békés	33 000	32 386	31 800	29 308	89%
Kiskunfélegyháza	Bács-Kiskun	33 020	31 565	30 761	29 306	89%
Kiskunhalas	Bács-Kiskun	30 639	30 040	29 305	27 017	88%
Szekszárd	Tolna	36 288	34 955	34 206	31 795	88%
Gyöngyös	Heves	33 793	32 124	30 895	29 176	86%
Szentés	Csongrád	31 766	30 092	28 877	26 887	85%
Ajka	Veszprém	32 924	31 207	30 064	27 736	84%
Orosháza	Békés	32 753	31 034	29 777	27 236	83%
Kazincbarcika	Borsod-Abaúj-Zempl	34 126	31 392	29 745	25 981	76%

24. ábra: Hasonló méretű települések lakosságszám adatai

Orosháza város megelőző időszakra vonatkozó gazdaságfejlesztési programja 16 db településsel vetette össze Orosháza város lakosságszám változását. A jelen időszakra vonatkozó tervben ugyanazon települések aktualizált adataival vetjük össze a lakosságszám változását.

A következő népszámlálás hazánkban 2021-ben lesz, így a 2019. adatok becslésen alapulnak.

A 16 db vizsgált település közül Orosháza a lakosságmegtartó képesség tekintetében az utolsó előtti. 15 év alatt a lakosságszám 5.500 fővel csökkent, 83 %-ra. Szűk 20 év alatt a város elveszítette lakossága szűk ötödét.

Orosháza város népességmegtartó képességének fejlesztését azonnali beavatkozással, népességmegtartó fejlesztések végrehajtásával meg kell kezdeni.

Összehasonlítva a Békés megyei más járásközpontokkal látható, hogy a megyei rangsorban Orosháza jól teljesít, de elmarad az országos és messze elmarad a fejlettebb, ÉNy-magyarországi, hasonló lélekszámú településektől.

Vizsgálva a fejlettebb régiók fejlődési útját az látható, hogy a turisztikai ágazat, mint fő húzóerő tud a gazdaságfejlesztés és a városi brand motorja lenni, azonban elengedhetetlen a megközelíthetőség, a közlekedési hálózatok fejlesztése, az Ipari Park bővítése és az energiahatékonysági fejlesztések egyaránt.

2. Ágazati helyzetelemzés

2.1. Turisztikai helyzetelemzés

Orosháza-Gyopárosfürdő turisztikai helyzetét, turisztikai vonzerőit és attrakcióit, kulturális turizmusát, épített örökségét, ökoturizmusát és aktív turizmusát, kerékpáros turizmusát, gasztronómiai és programturizmusát, vendéglátását, vendégforgalmát és szálláshelyeit részletesen megvizsgálták és bemutatták a Területi Operatív Program keretében a TOP-1.2.1-16 Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés, a TOP-2.1.1-15 Barnamezős területek rehabilitálása, közösségi tér kialakítása Orosháza-Gyopárosfürdőn, valamint a TOP-2.1.2-15 Zöld infrastruktúra fejlesztése, közösségi funkciók kialakítása Orosháza-Gyopárosfürdőn megnevezésű nyertes projektek projektdokumentációiban, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégiában.

Orosháza város, és ezen belül Gyopárosfürdő turisztikai adottságait fentiek okán nem vizsgáljuk részletekre menően jelen dokumentációban, csak a legfontosabb tényeket szögezzük le az alábbiakban.

2.1.1 Gyopárosfürdő rövid története

Az orosházi fürdőélet kezdetei az Osztrák-Magyar Monarchia időszakára nyúlnak vissza, amikor is - felismerve a víz kedvező élettani hatásait - a szikes tórendszer mellett előbb fürdőhely, később parkosított, vasúton is megközelíthető üdülőterület létesült.

Az első és a második világháború ugyan visszavetette a fürdő fejlődését, de a fás-ligetes, pihenésre, regenerálódásra kiválóan alkalmas környezet megfelelő feltételeket kínált az immár artézi víz táplálta gyógyászati létesítmény 60-as évekbeli fejlesztésére.

25. ábra: Orosháza-Gyopárosfürdő 1967-ben

Gyopárosfürdő életében a valódi áttörést a 2004-ben átadott, európai összehasonlításban is versenyképes élményfürdő hozta. A Magyar Kormány a Széchenyi-terv Turizmusfejlesztési Programja keretében 715 millió forinttal támogatta az összességében 1,5 milliárd forint beruházással megvalósult korszerű létesítmény kialakítását.

A fürdőkomplexumot pillanatnyilag két, jól elkülöníthető részleg alkotja, az egyikben a XXI. századi követelményeknek minden tekintetben megfelelő élményfürdő és szaunapark, a másikban a gyógyfürdő és balneoterápiás részleg található.

Miközben Orosháza a Széchenyi-tervnek köszönhetően a korábbiaknál erősebb pozíciót foglalhatott el Magyarország gyógyfürdőtérképén, addig a Békés megyei versenytársai hasonlóképpen előre léptek, így az elmúlt évtizedben Békéscsabán, Gyulán és Szarvason is jelentős fürdőfejlesztésekre került sor.

Ebből kifolyólag a megyébe és a Dél-alföldi régióba egészségturisztikai motivációval ellátogató turista Gyopárosfürdő mellett számos alternatíva közül választhat, ami ugyan hozzájárul a helyi kínálat magas szinten tartásához, de (különösen szezonon kívül) veszélyezteti a gazdaságos üzemeltetéshez szükséges kereslet biztosítását.

Az élményfürdő 2004. évi megnyitását követően a korábbi időszak stagnálásához viszonyítva megélnkült Orosháza vendégforgalma. Miután a saájpropaganda és a professzionális marketingkommunikációs eszközök elérték a piacot, évről évre növekedett a kereskedelmi szálláshelyeken regisztrált vendégéjszakák száma. A 2004. és a 2008. évi mutatót összehasonlítva 83%-os volt a kereslet élénkülése. A 2009. évi visszaesés már a gazdasági válság következményeként értékelhető.

A kereslet 2012-ig stagnált, ekkor érte el mélypontját 35.978 vendégéjszakával, de innen egy dinamikus fejlődés indult el a csúcsig, ami 91.827 volt. Ez több, mint 250 %-os emelkedés.

Orosháza kereskedelmi szálláshely-kínálata Gyopárosfürdőn koncentrálódik, a mennyiségi és a minőségi fejlesztés némileg késve, néhány évvel az élményfürdő megnyitása után realizálódott.

Ma a fürdő vendégei a magasabb kategóriában egy 4 csillagos (Hotel Corvus Aqua) és két 3 csillagos (Hotel Napsugár, Alföld Gyöngye Hotel és Konferenciaközpont) szállodát tudnak igénybe venni.

Gyopárosfürdő Orosháza városközpontjától 3 km távolságra helyezkedik el, személygépkocsival könnyen elérhető, fizető és ingyenes parkoló egyaránt rendelkezésre áll. Azonban gyalogosan rendkívül problematikusán, helyi járatú tömegközlekedéssel egyes napszakokban csak hosszadalmas várakozást követően, vasúton az Orosháza-Szentes vonalon mindössze napi pár járatral közelíthető meg.

A 27 ezer fős település centrumában nem észlelhető a fürdővárosi milió, sokkal inkább egy klasszikus ipari-mezőgazdasági profilú dél-alföldi középáros hangulatát élhetik át az odalátogatók.

Orosháza centrumában sem a kiskereskedelmi, sem a vendéglátó-ipari kínálaton nem érződik, hogy a vállalkozók különös hangsúlyt helyeznének a turistaforgalom kiaknázására.

A fürdőhöz köthető fejlesztések leginkább az egykor laktanyákkal övezett, Gyopárosfürdőről keresztül vezető út mentén és közvetlenül a létesítmény környékén jelentkeznek.

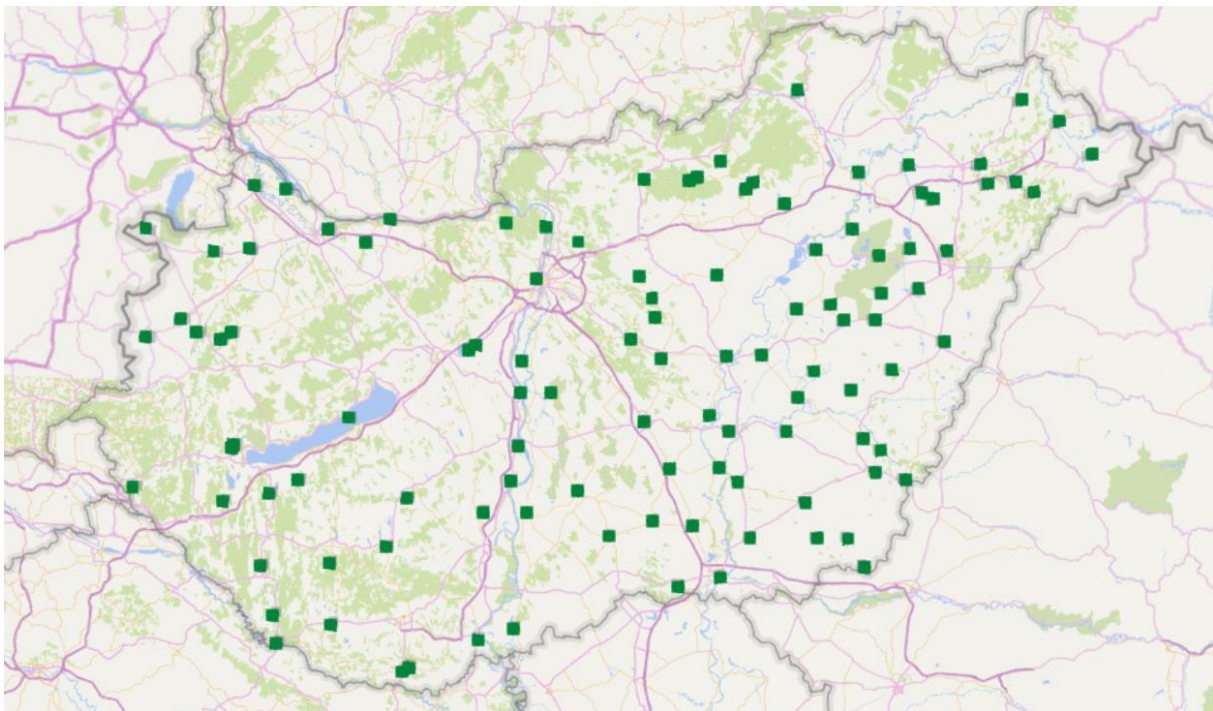
2.1.2 Orosháza-Gyopárosfürdő turisztikai adottságai

2.1.2.1 Gyógyvíz, Gyógyfürdő, Gyógyhely, Gyógyszálló

Gyógyvíz

Orosháza-Gyopárosfürdő meghatározó idegenforgalmi attrakciója a gyopárosfürdői gyógyvíz, amelynek gyógyászati célú hasznosítására épült ki az Orosháza Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. üzemeltetésében működő Orosháza-Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő. A fürdőnek 2 db gyógyvíz minősítésű termálkútja van, a gyógyvíz minősítések határozat számai 750-6/2009. és 751-6/2009., a határozatot az 1. sz. mellékletben csatoljuk.

Magyarországon az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat tartja nyilván a gyógyvizeket, a gyógyfürdőket, a gyógyhelyeket és a gyógyszállókat. Magyarországon összesen 32 db gyógyhely, 40 db gyógyszálló, 98 db gyógyfürdő, és 140 településen 270 db gyógyvizet adó kút található.

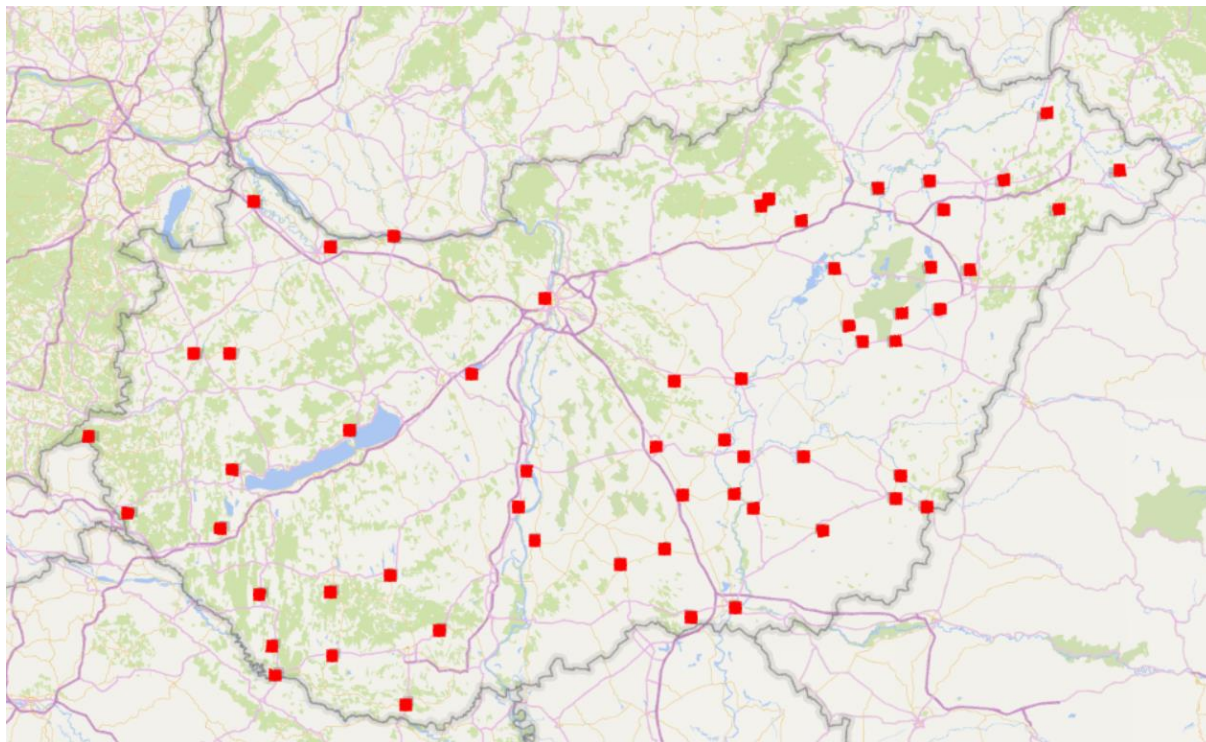
26. ábra: Magyarország gyógyvízzel rendelkező települései

Hazánk felszín alatti vízkészlete és ezen belül termásvíz kincse igen gazdag. Ezt bizonyítja, hogy összesen 270 db olyan termálkút található hazánkban, mely gyógyvíz minősítéssel rendelkező vizet ad.

Gyógyfürdő

A fürdő 2002-ben 452/Gyf/2002. számon országos kategóriájú gyógyfürdő minősítést szerzett. A gyógyfürdő minősítés határozatát a 2. sz. melléklet tartalmazza.

27. ábra: Magyarország gyógyfürdői

A gyógyfürdő minősítése során megállapítást nyert, hogy az intézmény gyógyfürdő-szolgáltatást nyújtó részlege megfelel a 74/1999. (XII.25.) EüM vonatkozó rendelet 11. § (2) bekezdésében előírt, a gyógyfürdő megnevezés használatának engedélyezéséhez szükséges feltételeknek. Természetes gyógytényezőt (Orosháza-Gyopárosfürdő K-575 és K-757 OKK számú kutak minősített gyógyvize) alkalmaz, valamint medencefürdő, víz alatti gyógytorna, víz alatti sugármasszázs, súlyfürdőmasszázs, gyögmasszázs szolgáltatásokat nyújt. A gyógyfürdőben reumatológus szakorvos és egészségügyi szakdolgozó áll a vendégek rendelkezésére.

Gyógyhely

Orosháza Városa a gyógyvíz és a gyógyfürdő, illetve a környezeti elemek életminőségre és egészségre gyakorolt pozitív életteni hatása miatt 2016-ban gyógyhelyminősítést szerzett Orosháza-Gyopárosfürdő néven, és KEF-10044-6/2016 számon. A gyógyhelyminősítés határozatát a 3. sz. melléklet tartalmazza. A gyógyhely két részből áll, magából a gyógyhely területéből, valamint az ahhoz tartozó védőterületből. A gyógyhely területét a 28. sz. ábra tartalmazza.

A gyógyhely területe helyrajzi számok szerint:

7800, 7801/1, 7801/2, 7802, 7812, 7813, 7814/1, 7814/2, 7815/1, 7815/2, 7816/1, 7818, 7821, 7829/1, 7829/2, 7840/2, 7840/3, 7840/4, 7899, 8114, 8140, 8141, 8151/20, 8151/21, 8153, 8154, 8155, 8156, 8157, 8158, 8159, 8160, 8161, 8185, 8186, 8187/1, 8187/2, 8238, 8239, 8240, 8241, 8242.

A gyógyhely védőterülete helyrajzi számok szerint:

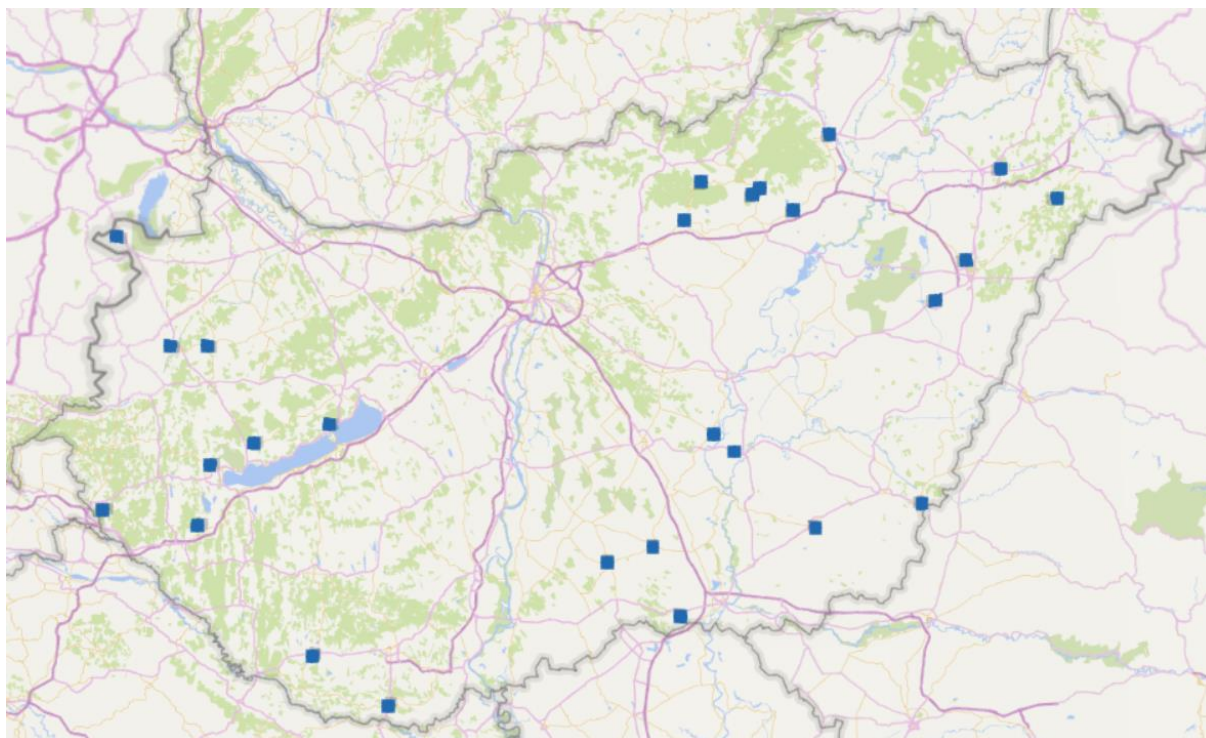
7746/2, 7747/1, 7747/2, 7747/3, 7763, 7764, 7765, 7766/1, 7766/2, 7765, 7767/1, 7767/3, 7767/4, 7768, 7769/1, 7769/2, 7770, 7771/1, 7771/2, 7773, 7774, 7778, 7779, 7780, 7781, 7782, 7783, 7784, 7785, 7786, 7787, 7788, 7789, 7790, 7791, 7792, 7793/1, 7793/2, 7793/3, 7794/1, 7794/2, 7795, 7796, 7797, 7798, 7799, 7803, 7804/1, 7804/2, 7804/3, 7804/4, 7805, 7806, 7807, 7808, 7809/1, 7809/2, 7809/3, 7821, 7822, 7823, 7824, 7825, 7826, 7827, 7828, 7830, 7831, 7832, 7833, 7834, 7835, 7836, 7843, 7898/4, 7899, 8113, 8114, 8115, 8140, 8141, 8153, 8154, 8155, 8156, 8157, 8158, 8159, 8160, 8161, 8179, 8184, 8185, 8186, 8187/2, 8190, 8206, 8207, 8212, 8213, 8214, 8215, 8216, 8217, 8218, 8219, 8220, 8221, 8222/3, 8238, 8242, 8246, 8261, 8269

28. ábra: A Gyopárosfürdői Gyógyhely területe (zöld színű telkek)

A gyógyhely területe kifejezetten nagy, tartalmazza a Gyopárosi-tó három mederrészét és környezetét, a fürdő teljes területét, valamint a Szentesi út - Kisvasút utca - Gyopárosi-tó által lehatárolható területet is.

29. ábra: Magyarország gyógyhelyei

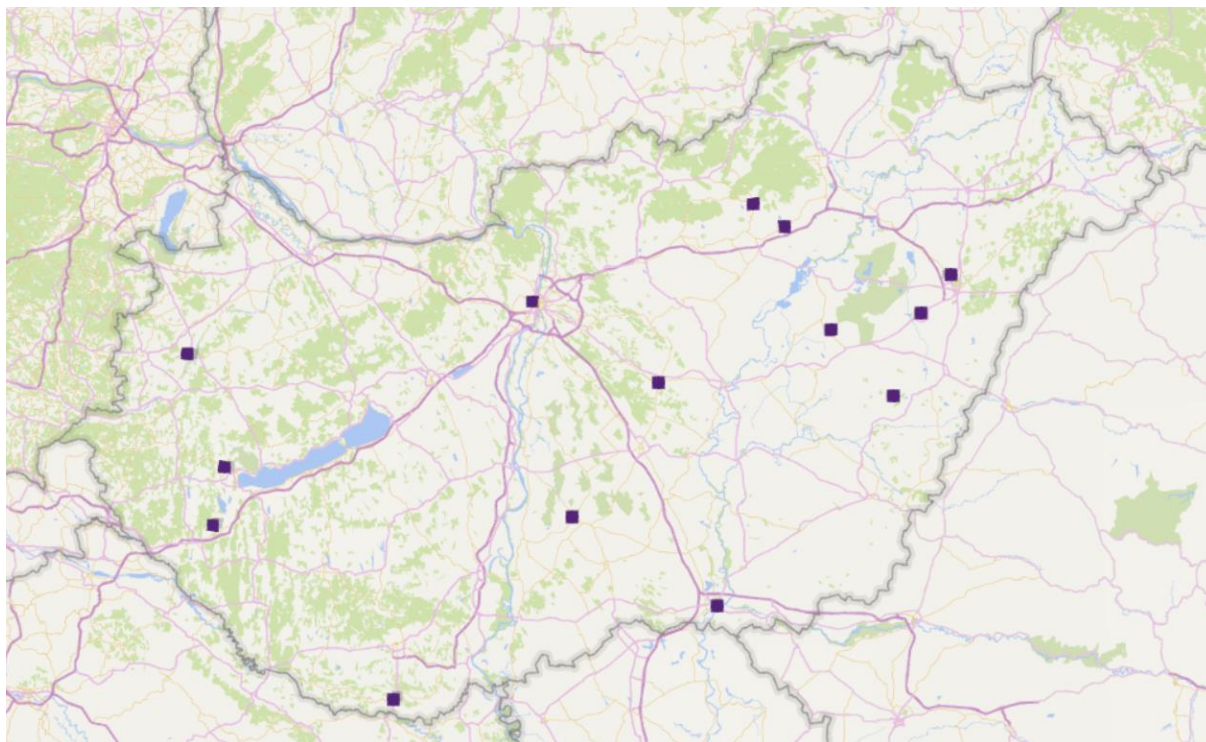
Hazánkban összesen 32 db település rendelkezik gyógyhely minősítéssel, melyek közül Orosháza a 24. sorszámmal szerezte meg a minősítését. A dél-Alföldi régió három megyéjében, Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyében összesen 6 db település büszkélkedhet ezzel a címmel. Bács-Kiskunban Kiskunhalas, Kiskunmajsa és Tiszakécske, Békés megyében Orosháza-Gyopárosfürdő és Gyula, Csongrád megyében pedig Mórahalom.

Gyógyszálló

A dél-Alföldi régió három megyéjében, Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyében összesen 3 db településen található gyógyszálló.

Megye	Település	Gyógyszálló	Engedélyszámok
Bács-Kiskun	Kiskőrös	Hotel Imperiál Gyógyszálló és Gyógyfürdő	OTH-GYÓGYF 277-8/2011 XIV/37
Békés	Füzesgyarmat	Thermal Hotel Gara Gyógy-és Wellness Szálloda	243/Gyf/2009 332/Gyf/2005 XIV/27
Csongrád	Szeged	Hunguest Hotel Forrás Gyógy- és Wellness szálloda	KEF-18100-5/2016 167/OTH/2010 XIV/51 199/Gyf/2004

30. ábra: A Dél-Alföldi régió gyógyszállóit

31. ábra: Magyarország gyógy szállói

Gyopárosfürdőn nem található gyógy szálló, azonban turisztikai szempontokból indokolt lenne. Európa lakossága előregedő tendenciájú, és ez az előregedő lakosság egyre több mozgásszervi panasszal él. Ezen vendégkör igényeit tudja egy jól megtervezett, a valós igényeket kiszolgáló gyógy szálló kielégíteni. Álláspontunk szerint a jelenlegi portfólió erősítését és fejlődését szolgálná Gyopárosfürdőn egy gyógy szálló kialakítása.

Fenti számok és térképek alapján érezhető, hogy Orosháza-Gyopárosfürdő gyógy víz, gyógyfürdő és gyógyhely minősítése rendkívül fontos adottság, de közel sem számít unikumnak Magyarországon. A versenytársak száma magas, így Orosháza-Gyopárosfürdő jelenleg csak az egyik szereplő a piacon a sok szereplő között, amely infrastrukturális adottságai alapján jelenleg a rangsor inkább második felében helyezkedik el.

2.1.3 A Fürdő vendégforgalma

2.1.3.1 A vendégforgalom alakulása

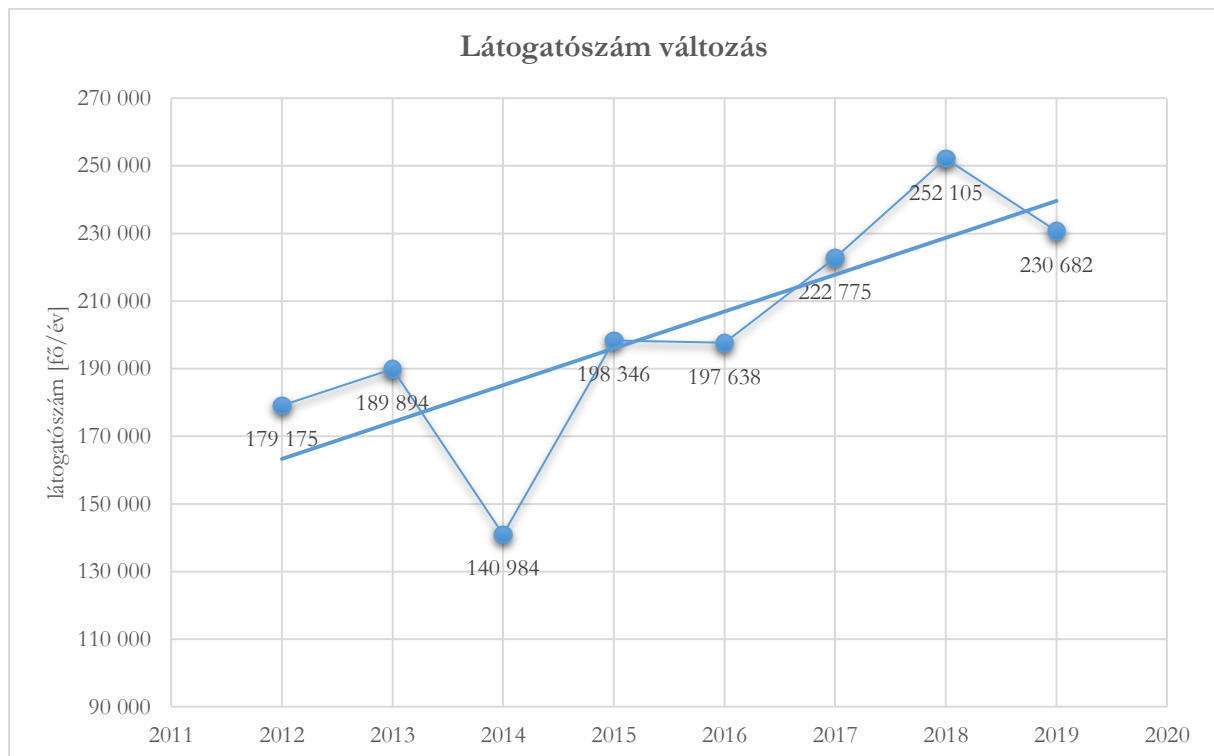
A Orosháza-Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő vendégforgalma az általunk 2012 óta vizsgált időszakban emelkedő tendenciát mutat. A látogatószám 2017-ben lépte át a 200.000-es értéket és 2017 óta masszívan 220.000 felett alakul.

Ahogy az majd a 2.1.4 fejezetben bemutatásra kerül - versenytársak elemzése - a magyarországi és a Bács-Kiskun megyei fürdők vendégforgalma cca. 40 %-kal emelkedett az elmúlt évtizedben. Ehhez képest Gyopárosfürdő látogatószám növekedése jóval alacsonyabb volt ugyanezen időszakban, csupán 20 % körüli.

Ennek oka többértű, de egyik fontos tényezője, hogy Gyopárosfürdő utolsó nagy fejlesztése 2004-ben történt, még az első Széchenyi Program keretében, azóta jelentős beruházás nem valósult meg. Ezzel ellentétben a közvetlen versenytársak esetében jelentős beruházások és fejlesztések történtek mind a 2007-2013, mind a 2014-2020 közötti időszakban (főként EU források terhére).

Sem jelentősebb műszaki, sem jelentősebb attrakciófejlesztés nem volt. A fürdő műszaki (2.1.5.1 fejezet) és gazdasági (2.1.5.2 fejezet) átvilágítása alapján kijelenthető, hogy jelentős vendégforgalom növekedés, jelen turisztikai és műszaki adottságok mellett nem várható el.

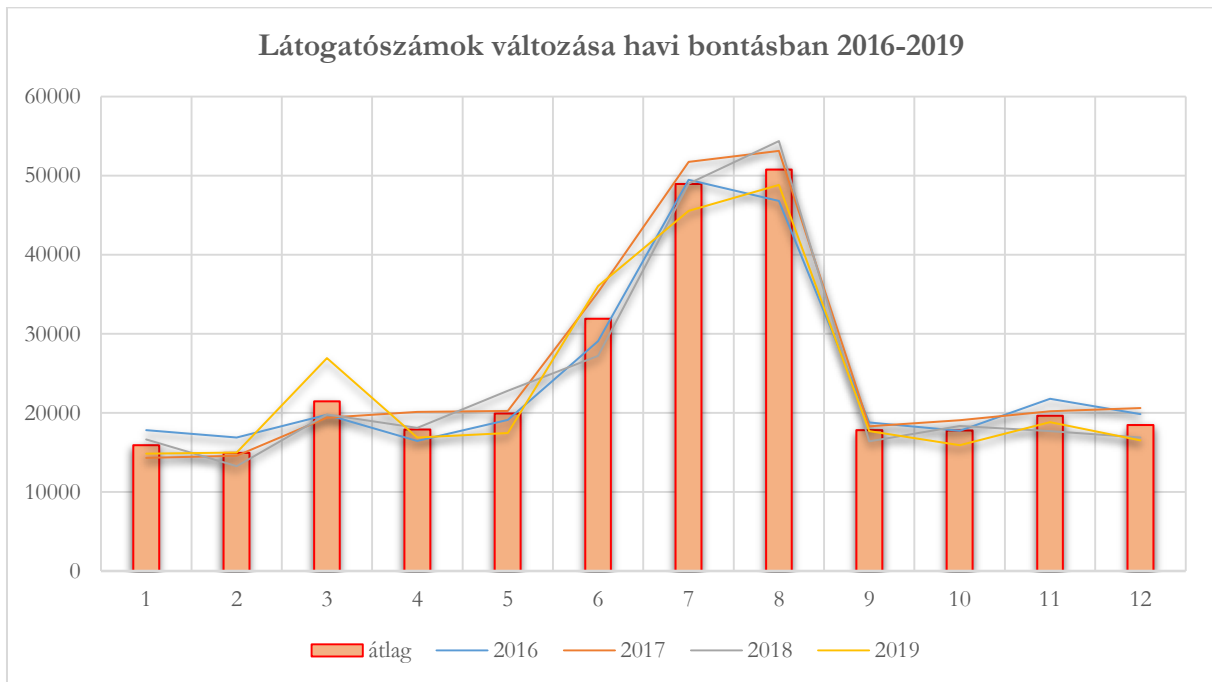

32. ábra: Gyopárosfürdő látogatósáma 2012 - 2019

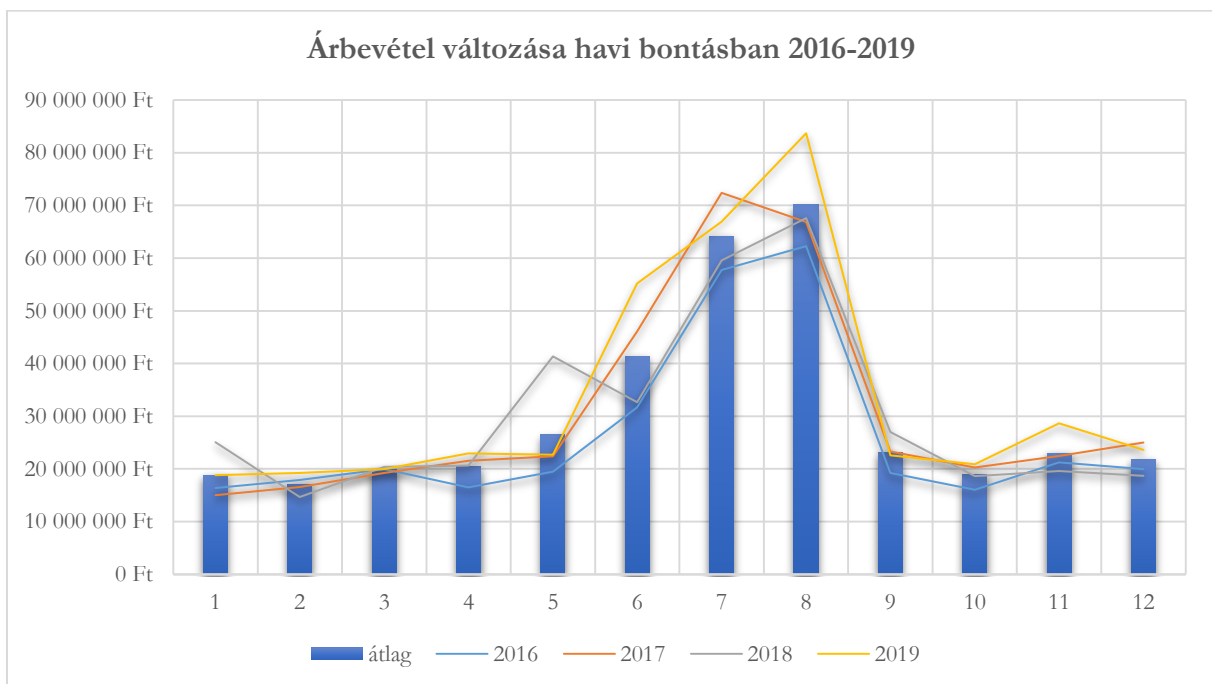
A fürdő 12 hónapos nyitvatartás mellett egész évben várja a vendégeket, ennek ellenére a vendégforgalomban jelentős a szezonális. A vendégforgalom tekintetében kiemelkednek a nyári hónapok, mely átlag látogatósáma többszöröse a leggyengébb hónapok látogatósámának.

A jövőbeni fejlesztéseknek mind a nyári, mind a téli időszak látogatósámát növelni kell oly módon, hogy a szezonális is csökkenjen és a fenntartás, üzemeltetés gazdasági biztonsága ezáltal emelkedjen.

Mivel a 2004. évi nagyberuházás óta Gyopárosfürdő sem műszaki, sem turisztikai értelemben nem tudott megújulni, így az elmúlt években a látogatósámokban markáns változás nem történt. A fürdő vendégköre beállt, mind a látogatósám, mind az éves árbevétel stagnál, esetleg lassan emelkedik.

33. ábra: A látogatószám szezonálitása 2016-2019

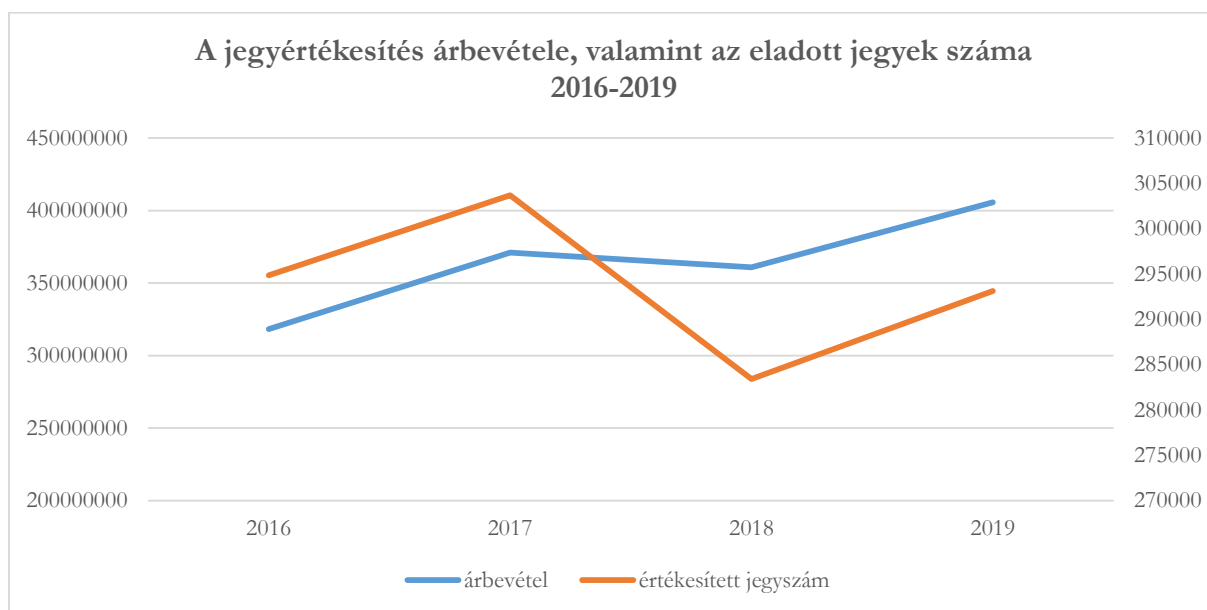

34. ábra: Az árbevétel szezonálitása 2016-2019

A 2016 és 2019 közötti időszak havi bontású jegyértékesítés diagramja jól reprezentálja az igen erős szezonálitást, mely mértéke több, mint négyszeres a leggyengébb (13262 db eladott jegy, 2018. február) és legerősebb hónap (54390 db eladott jegy, 2018. augusztus) között a vizsgált időszakban.

35. ábra: A látogatószámok alakulása 2016-2019 között havi bontásban

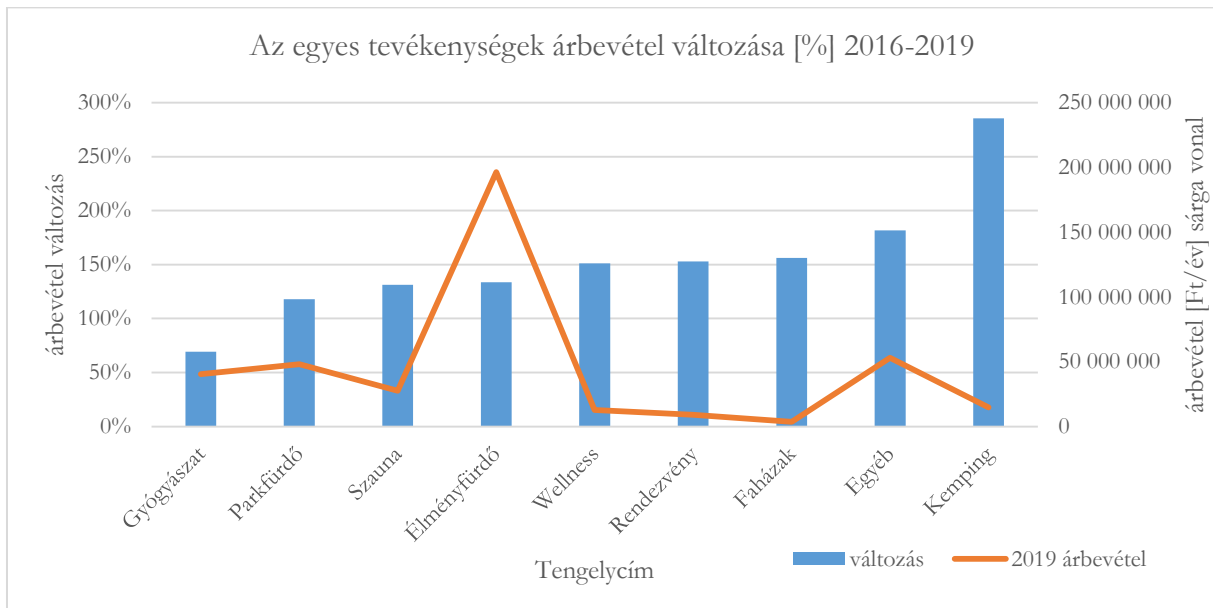

36. ábra: A jegyértékesítés árbevétele és az eladott jegyek száma 2016-2019

A 2016 és 2019 közötti időszakban a jegyértékesítésből származó árbevétel folyamatosan nőtt, míg az eladott jegyek száma (mely nem azonos a látogatószámmal) ingadozott.

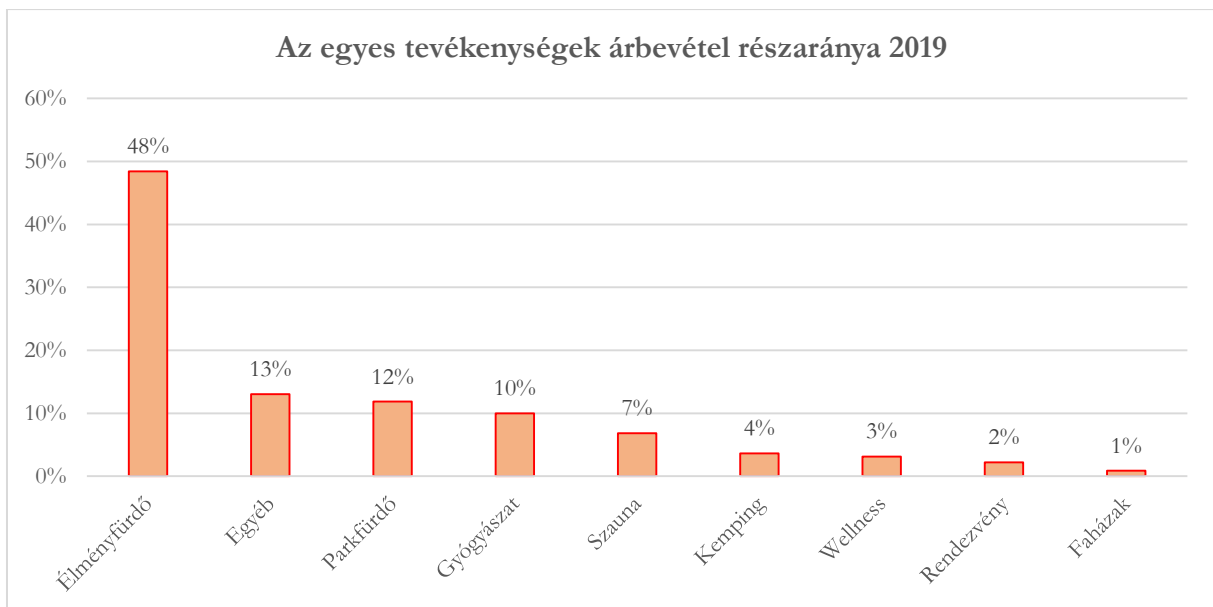
Gyopárosfürdő portfóliója komplex, több típusú tevékenység végzése folyik, ennek megfelelően több típusú jegy értékesítése zajlik. Ezek az alábbi főbb csoportokba sorolhatók:

- Gyógyászat
- Wellness
- Élmenyfürdő
- Szauna
- Parkfürdő
- Egyéb jegy
- Rendezvény
- Faház
- Kemping

37. ábra: Az egyes tevékenységek árbevétel változása 2016-2019

A fenti ábra jól szemlélteti, hogyan teljesítettek az egyes tevékenységek az elmúlt években. A legnagyobb visszaesés a gyógyászat területén jelentkezett, ahol az árbevétel 69 %-kal esett vissza. 2016-ban még 115.242 db külön felé kezelés értékesítés történt, míg 2019-ben ez a szám már csak 92.145 volt. Az összes többi tevékenység növekedni tudott az elmúlt években, ezek közül az élményfürdő árbevétel növekedése a legfontosabb, mert az értékesítés összességében a legnagyobb arányt képviseli, még hozzá 48 %-ot. Az összes többi tevékenység árbevétele, az összes árbevétel arányában 52 %.

38. ábra: Az egyes tevékenységek árbevétel részaránya 2019

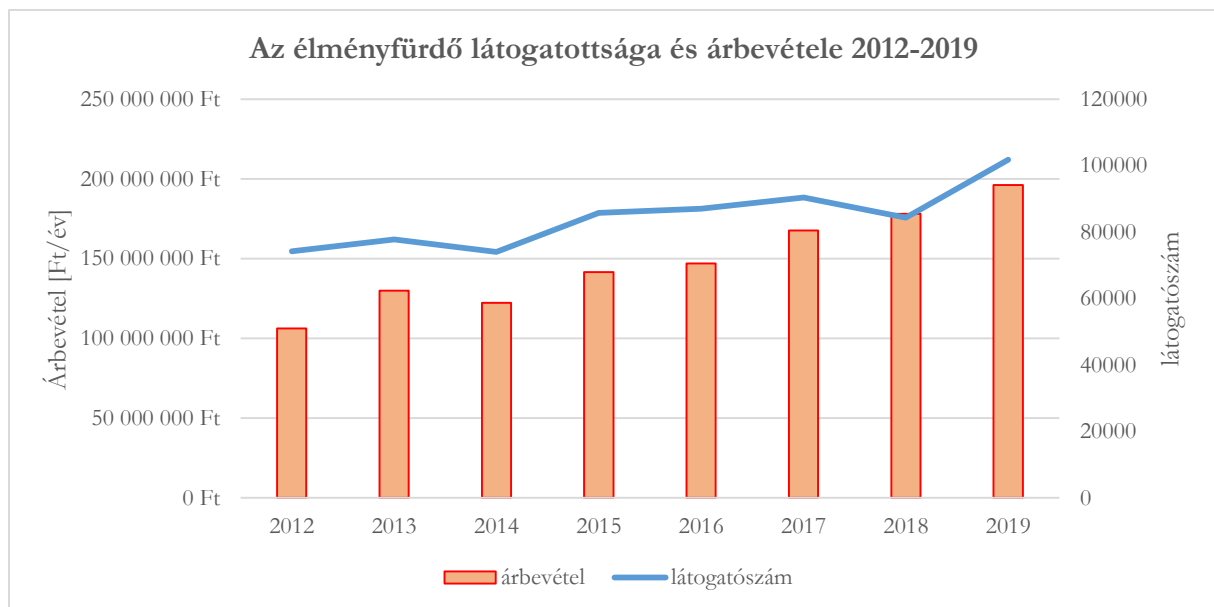
A fenti ábra jól szemlélteti, hogy az egyes tevékenységi körök árbevétele egyensúlytalan, az élményfürdő árbevétele kiemelkedik a többi tevékenységi kör közül. De milyen tevékenységeket is tartalmaznak pontosan az egyes kategóriák? A tevékenységeket 2019. évi árbevétel megjelöléssel mutatjuk be.

2.1.3.2 Az egyes tevékenységek teljesítménye

Élményfürdő

2019. évi árbevétel: 195.315.611 Ft

A fürdő egyik legfőbb bevételi forrása az élményfürdő, kül- és beltéri medencéivel, valamint vízi elemeivel. A fürdőkomplexum legnagyobb és legösszetettebb szolgáltatású része. Tartalmaz gyógyvizet, termálvizet, melegvizet, hidegvizet és élményelemeket, aktív- és pihenőterekkel.

39. ábra: Az élményfürdő látogatottsága és árbevétele 2012-2019

Fenti ábra jól szemlélteti, hogy az élményfürdő árbevétele és látogatószáma is növekszik 2012 óta. Az árbevétel csaknem megduplázódott 100 MFt nagyságrendről 200 MFt nagyságrendre. A látogatószám 75 ezer főről 100 ezer főre emelkedett.

Mivel a fürdő tevékenységei közül az élményfürdő teljesítménye 48 %-kal jelentkezik, ez a tendencia igen fontos a gazdasági fenntarthatóság megőrzése érdekében is.

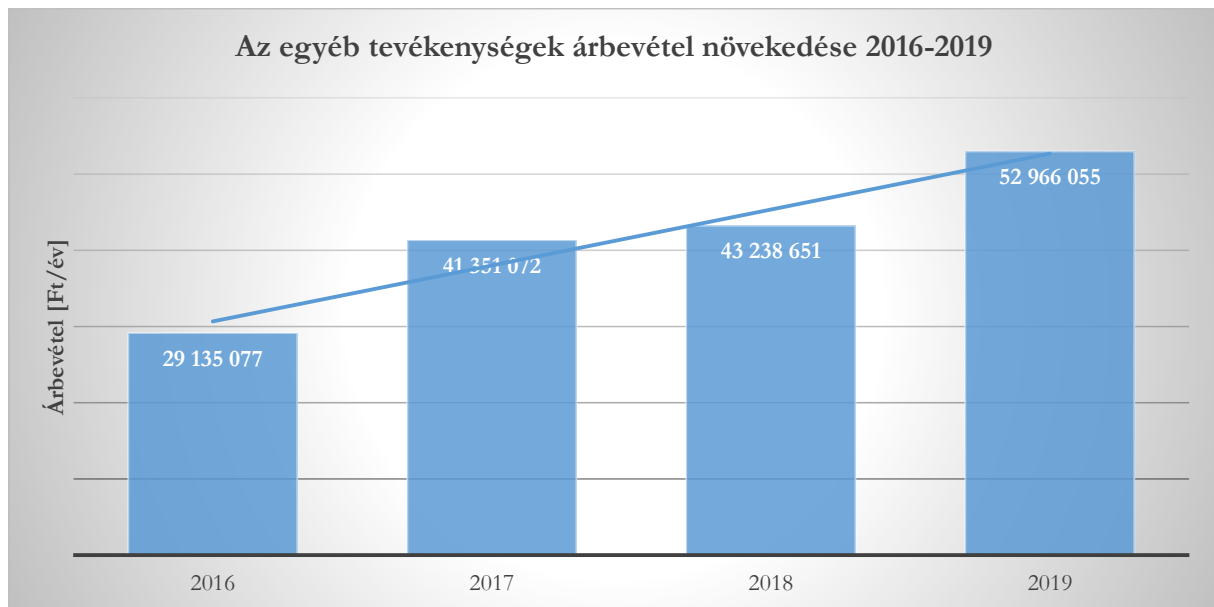
Egyéb tevékenységek

2019. évi árbevétel: 52.966.055 Ft

Az egyéb tevékenységek igen szerte ágazóak. Összesen 31 db tevékenységcsoport jelenik meg. Ezek közül meghaladja az 1,0 MFt éves árbevételt a helyiségbérlet, a vízibicikli kölcsönzés, a bérleti díjak, a fürdő előtti parkoló üzemeltetése, az ingatlanhasznosítás, a rezsibevételek, a marketing

hozzájárulás, a sportuszoda díja, a vállalalkozási bevételek. Az egyéb tevékenységek között éves szinten több, mint 0,5 MFt-ot realizál évente a napágykölcsonzás és a fürdő előtti parkolóban a mobil parkolás.

40. ábra: Az egyéb tevékenységek árbevétel alakulása 2016-2019

Az egyéb tevékenységek teljesítménye kifejezetten jó, négy év alatt az árbevétel 180 %-ra emelkedett.

Parkfürdő

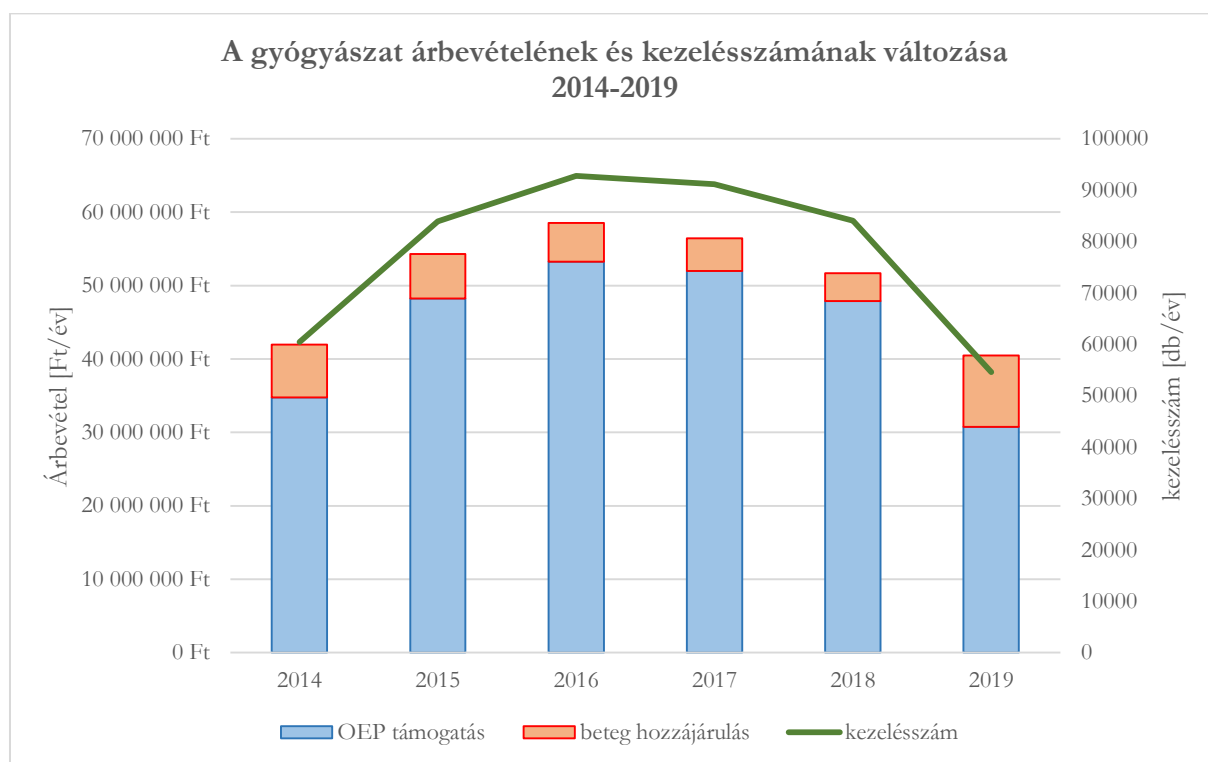
2019. évi árbevétel: 48.095.082 Ft

A Parkfürdő nyitva tartása szezonális. A nyári szezon folyamán a legnagyobb népszerűségnek a parkfürdő örül Gyopárosfürdőn. A részleg eredményessége nagy mértékben függ az időjárástól, így az egyes évek hullámzó látogatottsági és bevételi adatokat mutatnak. A parkfürdő számos vendégcsoportot kínál: úszójegyet, hétköznapokon a 17:00 óra utáni kedvezményes belépőt, úszásoktatásra érkező kísérők számára a kísérő belépőt. A bevétel pozitív változását a visszatérő úszóegyesületek, úszótáborok és úszásoktatók folyamatos jelenléte eredményezi.

Gyógyászat

2019. évi árbevétel: 40.456.162 Ft

A gyógyászati részleg Gyopárosfürdő stratégiai fontosságú tevékenysége. A fürdő alapját a gyógyvíz, a gyógyfürdő és a gyógyhely minősítettség adja. Annak ellenére, hogy a gyógyászat árbevétele folyamatosan csökken, annak szerepe elsődleges és a jövőben is stratégiai fontosságú.

41. ábra: A gyógyászati kezelésszám és az árbevétel változása 2014-2019

A gyógyászat 2014-től 2016-ig dinamikus erősödést mutat, míg 2017-től 2019-ig dinamikus esést. A fejlődést követően a teljesítmény visszaesett a 2014. évi szintre. Ennek okait fel kell tárni, a megfelelő következtetéseket le kell vonni és a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Az OEP támogatás aránya a teljes gyógyászati árbevételben 2014 és 2018 között nőtt, majd 2019-ben leesett. Az OEP támogatás aránya a következőképpen alakult:

- 2014 - 83 %, 2015 - 89 %, 2016 - 91 %, 2017 - 92 %, 2018 - 93 %, 2019 - 76 %

Vagyis a korábbi 90 %-ot meghaladó szintről az OEP finanszírozottság aránya 76 %-ra csökkent, megfordítva a kezelt vendégek önerő hozzájárulása 10 % alatti szintről, közel 25 %-ra ugrott.

Gyopárosfürdő gyógyfürdő minősítettsége országos, vagyis kiemelt szintű. Ez egy komoly rang, melyet a gyógyászati szolgáltatások tartanak fent. Éppen ezért stratégiai fontosságú a gyógyászat fenntartása és teljesítményének javítása.

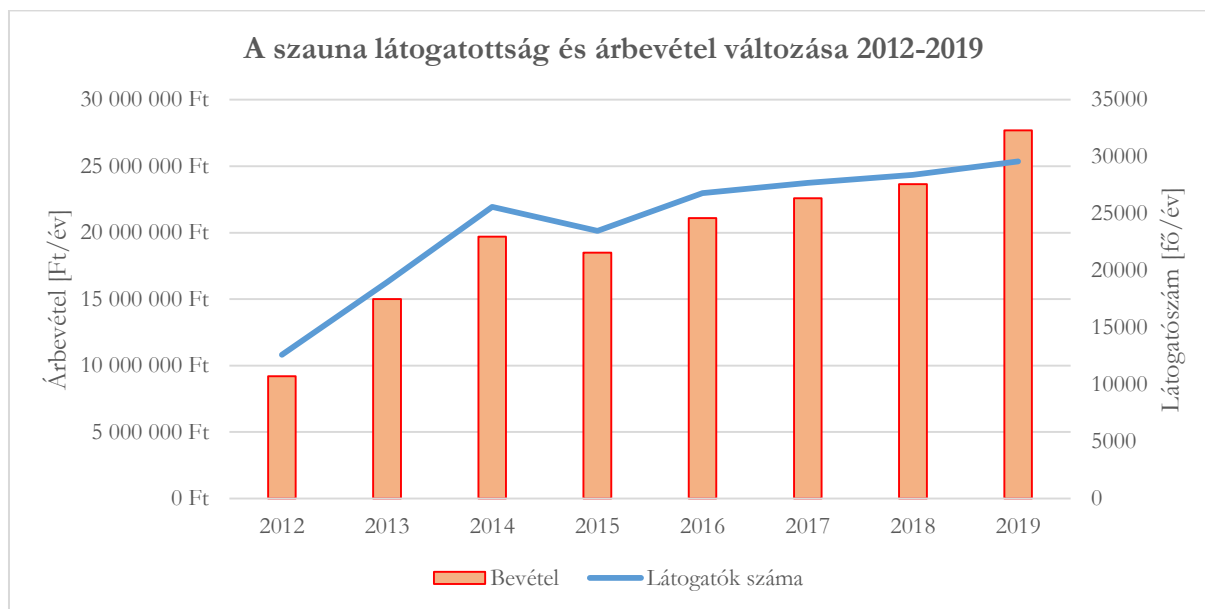
Szaunavilág

2019. évi árbevétel: 27.691.444 Ft

Gyopárosfürdőn a Szauna Park téli időszaki húzó szerepe töretlen. A korábbi 14:00 órai nyitás módosításra került, így már 12:00 órától várja a vendégeket a szaunavilág, 8 órás nyitvatartási időszakokkal. Szombatonként az Éjszakai fürdőzés keretén belül a szaunák éjfélig üzemelnek.

A szolárium és a pihenőhelyiségek új burkolatot és dekorációt kaptak. A szauna kabinok fa rácsozata és ülőrészei is felújításra kerültek. A szauna szeánszok továbbra is telt-házások. Az elindított wellness masszázis szolgáltatás is népszerű a szaunázók körében.

42. ábra: A szauna látogatottsága és árbevétele 2012-2019

A szaunavilág fejlődése töretlen az elmúlt években. 2012 és 2019 között a látogatószám 235 %-ra nőtt, 12.600 főről 29.600 főre. Ezzel párhuzamosan az árbevétel megháromszorozódott. A szauna további fejlesztése megtérülő és indokolt, ahogyan a nyitvatartási idő további szélesítése is.

Kemping, Wellness, rendezvény, faházak

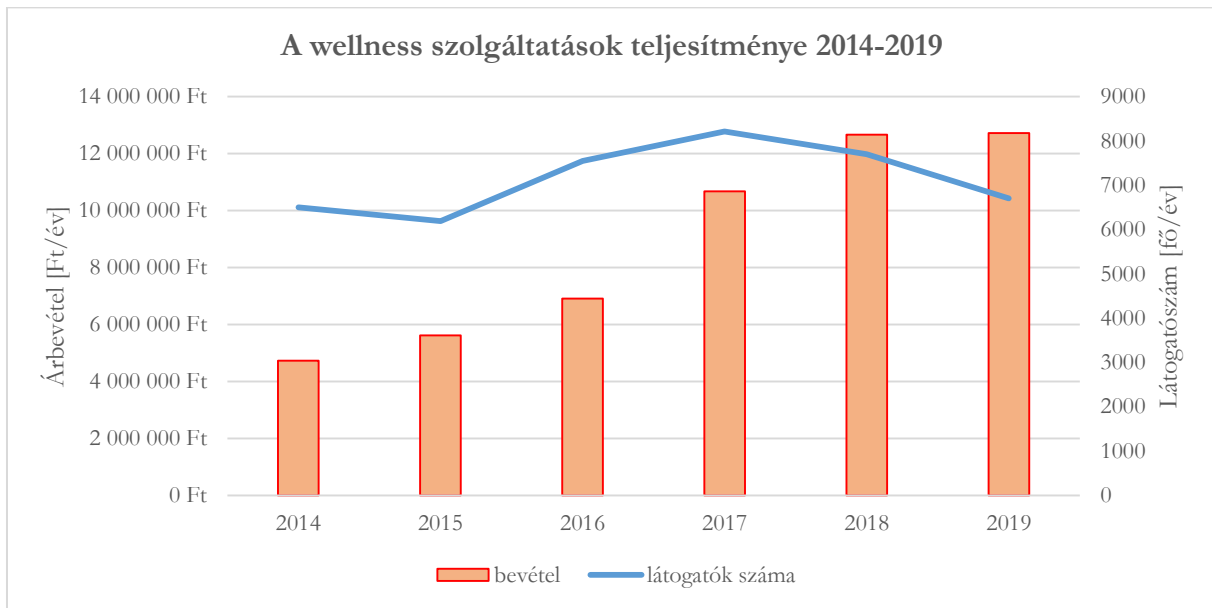
2019. évi összes árbevétel: 40.070.990 Ft

A kemping, a wellness, a rendezvényszervezés és a faházak kiadása tételeket együttesen tárgyaljuk, azok viszonylag alacsony szerepe miatt. Fenti tevékenységek inkább kiegészítő jellegűek, összes teljesítményük csupán 10 %-nyi a teljes tevékenységből származó árbevételben.

Azonban ezen kisebb léptékű tevékenységek között érdemes részleteszni a wellness szolgáltatások teljesítményét, mivel az elmúlt évek során jelentős növekedést mutatott ezen szektor a fürdő életében.

A wellness szolgáltatások iránti kereslet és igény töretlen az utóbbi években. A legnagyobb népszerűségnek örvendő szolgáltatások a különleges masszázisok, a nyugtató masszázisok, a fitness terem és a tapaszolás.

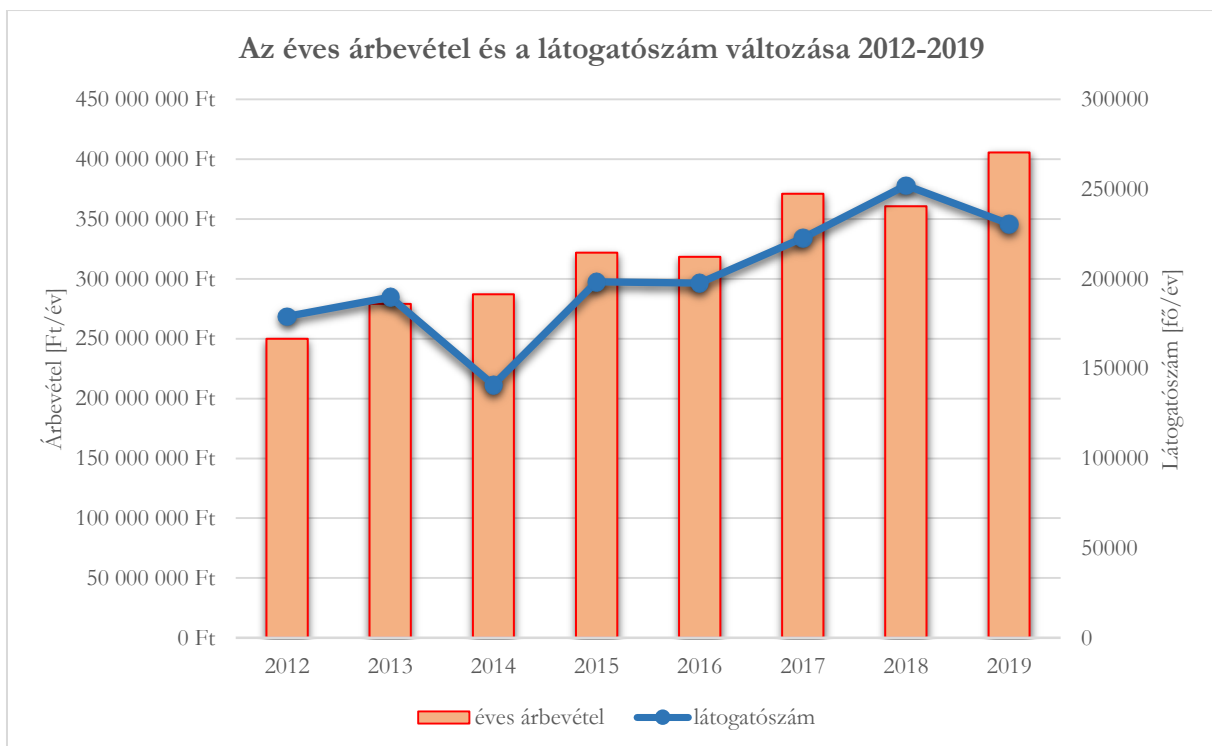
Az ünnepi időszakokban a Wellness kártya értékesítés jelentős szegmens lett, egyre többen választják ajándékozás céljából a szabadon felhasználható kártyákat. 2018-ban 320 darab került értékesítésre, összesen 1 500 000,- Ft értékben. A wellness szolgáltatások összbevétele a 2019. évben: 12.728.683,- Ft volt.

43. ábra: A wellness szolgáltatások teljesítménye 2014-2019

2.1.3.3 Az árbevétel és a látogatószám változása

Gyopárosfürdő árbevétele 2012 óta növekszik, 250 MFt/év szintről, 400 MFt/év szintre. Ezzel párhuzamosan a látogatószám is növekedett ezen időszakban, 180 ezer fő/év értékről, 230 ezer fő/év értékre. Visszaesést csupán a 2014. év jelentett.

44. ábra: Az éves árbevétel és a látogatószám változása

2.1.3.4 A gyógyászat helyzete

Gyopárosfürdő hírnevét és minősítetttségét a gyógyászat alapozza meg, így azt stratégiai szintű tevékenységnek határozzuk meg. Éppen ezért adottságaival, helyzetével részletesebben is foglalkozunk.

A vonatkozó jogszabályok szerint gyógyfürdő az a létesítmény, amely gyógyvíz, gyógyiszap, vagy egyéb természetes gyógytényező felhasználásával fürdőkezelést (balneoterápiát) nyújt, vagy elismert ásványvíz, hévíz, illetőleg melegített közműhálózati víz felhasználásával végzett hidroterápiás kezelések mellett, egyéb fizikai gyógymódok alkalmazásával együtt, teljes körű fizioterápiás ellátást nyújt.

Tárgyi tevékenységgel kapcsolatos legfontosabb vonatkozó jogszabályok:

- 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet „az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról”, valamint a
- 74/1999. (XII. 25.) EüM rendelet „a természetes gyógytényezőkről”.

Adottságok

A Gyopárosi Gyógy-, Park és Élmenyfürdő az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet „*az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról*” jogszabály 8. sz. melléklete alapján **Országos Minősítésű Fürdő** kategóriába esik, ami a három elérhető kategória közül (országos minősítésű fürdő, körzeti minősítésű fürdő, helyi minősítésű fürdő) jelenleg a **legmagasabb** támogatási szintű.

A Fürdő a jogszabály szerint nyújtható és támogatott 11 db fürdőgyógyászati kezelésből összesen 10 db-ot kínál a beutalt vendégek számára. Ezek a gyógyvizes gyógymedence, a gyógyvizes kádfürdő, az iszappakolás, a súlyfürdő, a szénsavas fürdő, az orvosi gyógymasszázs, a víz alatti vízsugármasszázs, a víz alatti csoportos gyógytorna, a komplex fürdőgyógyászati ellátás és a 18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás szolgáltatások. A nyújtható szolgáltatások közül jelenleg csak a szén-dioxid gyógygázfürdő nem elérhető (ez utóbbi földtani adottságai nem állnak rendelkezésre).

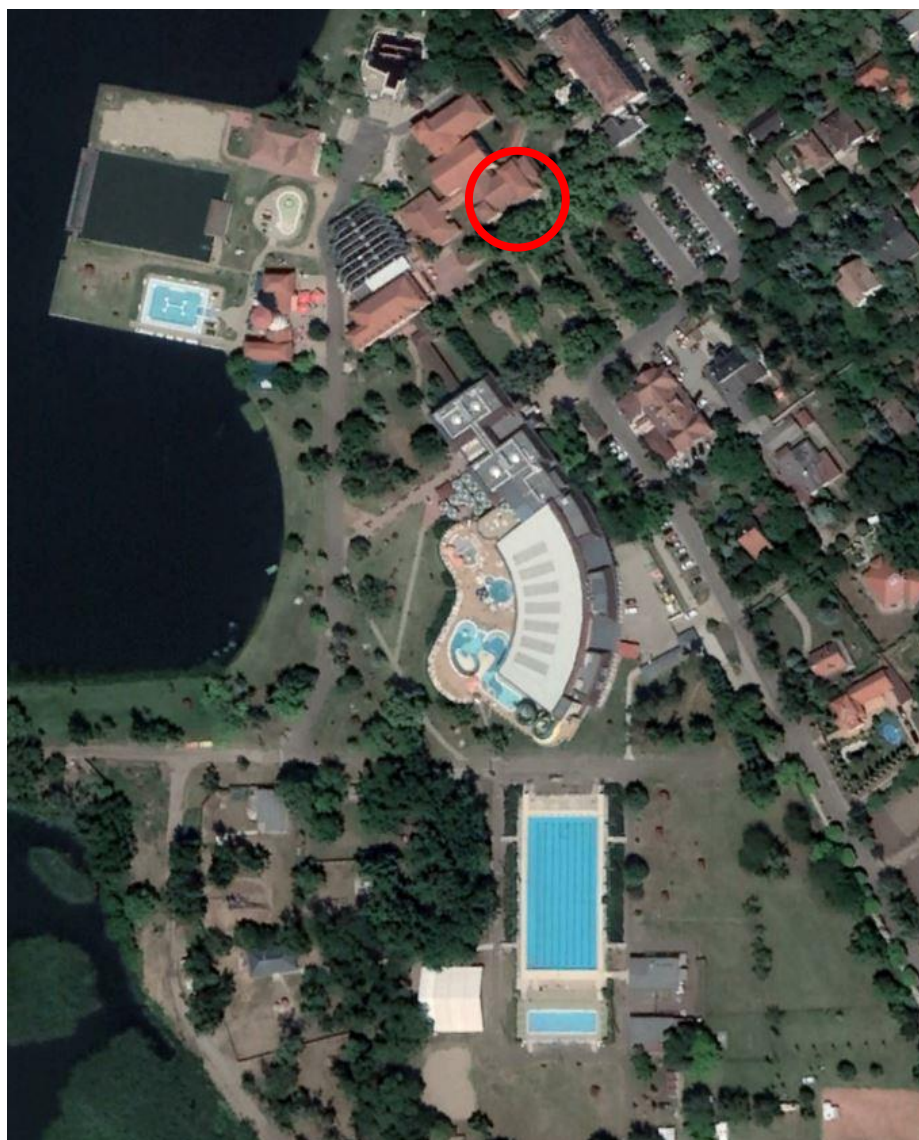
A gyógyhely gyógyászati ellátásaihoz az egészségügyi háttérrel az orosházi Kórház biztosítja. A kórház a városban, a fürdőtől pár km-re helyezkedik el, a fürdő gyógy-szolgáltatásaiban jelenleg is együttműködik.

Az orvosok által felírt kezeléseket a gyógyfürdő szakemberei végzik el, majd az elvégzett kezeléseket az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet „*az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról*” jogszabály 8. sz. melléklete alapján számolják el.

Speciális helyzet a gyógyfürdőben, hogy a gyógyfürdő területén a kórház is rendelkezik társasházi tulajdonban kezelőhelyiségekkel, ahol főként fizioterápiás, elektroterápiás és más speciális kezeléseket végeznek el.

Az orosházi Kórház ellátási területét az orosházi és a szomszédos járások települései jelentik, egyes fekvőbeteg ellátások tekintetében viszont Békés megye teljes területére kiterjed. A kórház 2018-as betegforgalmi adatai alapján ágykihasználtsága 66,82 %, az osztályain kezelt betegek száma 14.149 fő volt, egynapos ellátási eseteinek száma 1.508 db, teljesített ápolási napjainak száma 99 515 nap, az ápolások átlagos hossza 7,0 nap volt.

45. ábra: A fürdő és a kórház kihelyezett részlegének fekvése

A kórház egyes osztályain a hagyományos terápiás és vizsgálati eljárások mellett olyan speciális és korszerű - fekvő és járóbeteg ellátást egyaránt lebonyolító - gyógyászati, diagnosztikai eljárások és technológiák is megjelennek, melyek a gyógyhely gyógyászati vonzerejét növelik, a jövőben pedig alapjait jelenthetik az üzleti célú gyógyászat fejlesztésének.

A közvetlen versenytársnak számító gyógyhelyek gyógyfürdői közvetlen közelében nincs, illetve a fürdőhöz **ilyen szervesen** nem kapcsolódik kórház, mint Gyopárosfürdő esetében. Hasonló

adottságokkal csak Kiskunhalas és Mórahalom rendelkezik, előbbinél a helyi kórház szemben található a gyógyfürdővel, ami rehabilitációs és mozgásterápiás kezeléseket nyújt. Utóbbi esetében a Kistérségi Egészségügyi Központ működik a fürdő szomszédságában. Az intézményi közelséget az egészségügyi ellátásban és a kórházi kezelések során jelenleg is kihasználják, a betegek kiegészítő terápiás kezelése jelenleg is a fürdőben zajlik.

Amennyiben megvizsgáljuk a közvetlen versenytársnak számító gyógyhelyek gyógyfürdői közül, hogy melyek esetében milyen távolságra helyezkedik el a gyógyfürdőt kiszolgáló legközelebbi kórház, akkor Orosháza fekvése igen kedvező. Az alábbi táblázatban a gyógyhely minősítésű gyógyfürdők és a kiszolgáló kórházak távolságát tüntettük fel.

Gyógyfürdő	Kórház	Távolság [km]
Gyopárosfürdő	Fürdőbe kihelyezett kórházi részleg	0,0
Kiskunhalas	Semmelweis Kórház	0,2
Gyula	Pándy Kálmán Megyei Kórház	1,2
Mórahalom	Szegedi Klinika	22
Kiskunmajsa	Semmelweis Kórház	27,3

46. ábra: Egyes versenytárs gyógyfürdők távolsága a kórháztól

A gyopárosi gyógyvizet - mely az alkáli hidrogén-karbonátos gyógyvizek csoportjába tartozik, s magas metakavasav tartalommal bír - 47 °C hőmérsékleten nyerik ki a földtani közegből, s innen hűtik a kezeléshez éppen szükséges hőfokra.

A vízben található hatóanyagok a kúrák során fájdalomcsillapító hatásukkal megkönnyebbülést hoznak a beteg, fájó testtájékon, s fokozzák a szervezet regenerációs képességét, ezzel is támogatva a mielőbbi gyógyulást. A gyopárosi fürdő termálvize 34 °C alatt gyulladáscsökkentő, míg magasabb hőmérsékleten az izmok görcsösségét oldó hatásával lehet gyógyír a meglévő panaszokra.

Indikációk (javallat)

- porckorongkopás, porckorongsérv
- gerinc ill. egyéb ízületi (kéz, térd, csípő, boka) kopások
- ideg- és ízületi gyulladások
- csontritkulás okozta panaszok
- sérülések utókezelése, műtétek utáni rehabilitáció
- idült nőgyógyászati és urológiai gyulladások
- meddőség bizonyos formái
- agyi történések utáni rehabilitáció
- légúti betegségek
- ekcéma, lichen, pikkelysömör (pszoriázis)

Mindenképpen vizsgálni szükséges, hogy van-e olyan speciális hatása a Gyopárosfürdői gyógyvíznek, mely egyedülállósága miatt országosan kiemelt gyógyközponttá teheti egyes betegségek kezelésében.

Kontraindikációk (ellenjavallat)

- szívelégtelenség, -ritmuszavar
- magas vérnyomás
- fertőző vagy lázas betegség
- rosszindulatú daganatos megbetegedések
- fertőző vagy váladékozó bőrbetegség
- epilepszia
- inkontinencia
- állapotosság

Társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető szolgáltatások

Gyopárosfürdőn természetes gyógytényező felhasználásával nyújtanak gyógyászati szolgáltatást és rehabilitációs tevékenységet. A fürdőgyógyászati ellátás az orvosi rehabilitációs ellátások közé tartozó gyógyászati ellátás, amelyet főként a krónikus reumatológiai, ortopédiai, neurológiai, illetve érbetegségek funkciójavítását szolgáló rehabilitációs kezeléseknél alkalmaznak.

A fürdőgyógyászati ellátások rehabilitációs ellátásban betöltött jelentőségére tekintettel, egyes ellátások árához társadalombiztosítási (tb) támogatás jár. A gyógyászati ellátásokat az arra jogosult orvos vényen rendeli, az ellátás igénybevételéhez pedig az orvos által kiállított kezelőlap is szükséges. A Tb támogatott fürdőgyógyászati ellátások körét és időtartamát az 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet „*az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról*” jogszabály 3. sz. melléklete az alábbiak szerint határozza meg.

Kódszám	Gyógyászati ellátás	Időtartam
1	Gyógyvizes gyógymedence	30 perc
2	Gyógyvizes kádfürdő	20 perc
3	Iszappakolás	20 perc
4	Súlyfürdő	15 perc
5	Szénsavas fürdő	15 perc
6	Orvosi gyógymasszázs	20 perc
7	Víz alatti vízszugármasszázs	15 perc
8	Víz alatti csoportos gyógytorna	25 perc
9	Komplex fürdőgyógyászati ellátás	4 óra
10	18 éves kor alatti csoportos gyógyúszás	45 perc
11	Szén-dioxid gyógygázfürdő	20 perc

47. ábra: Társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátások

Fenti szolgáltatások közül Gyopárosfürdő az 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. és 10. kódszámú szolgáltatásokat nyújtja. A társadalombiztosítási támogatással rendelhető gyógyászati ellátások támogatásának mértékét az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátásokról szóló 5/2004. (XI. 19.) EüM rendelet 8. sz. melléklete az alábbiak szerint határozza meg.

Fürdőgyógyászati ellátások			
I. Országos minősítésű fürdők	Alapdíj nettó Ft	TB támogatás mértéke (%)	TB támogatás összege nettó Ft
01 Gyógyvizes gyógymedence	548	50	274
02 Gyógyvizes kádfürdő	649	85	552
03 Iszappakolás	1233	Fix	948
04 Súlyfürdő	748	Fix	561
05 Szénsavas fürdő	1059	Fix	786
06 Orvosi gyógymasszázs	932	Fix	580
07 Víz alatti vízszugármasszázs	1018	Fix	765
08 Víz alatti csoportos gyógytorna	714	85	607
09 Komplex fürdőgyógyászati ellátás	2622	85	2229
II. Körzeti minősítésű fürdők	Alapdíj nettó Ft	TB támogatás mértéke (%)	TB támogatás összege nettó Ft
01 Gyógyvizes gyógymedence	480	50	240
02 Gyógyvizes kádfürdő	579	85	492
03 Iszappakolás	1115	85	948
04 Súlyfürdő	660	85	561
05 Szénsavas fürdő	925	85	786
06 Orvosi gyógymasszázs	829	70	580
07 Víz alatti vízszugármasszázs	900	85	765
08 Víz alatti csoportos gyógytorna	636	85	541
09 Komplex fürdőgyógyászati ellátás	2326	85	1977
III. Helyi minősítésű fürdők	Alapdíj nettó Ft	TB támogatás mértéke (%)	TB támogatás összege nettó Ft
01 Gyógyvizes gyógymedence	424	50	212
02 Gyógyvizes kádfürdő	522	85	444
03 Iszappakolás	981	85	834
04 Súlyfürdő	559	85	475
05 Szénsavas fürdő	909	85	773
06 Orvosi gyógymasszázs	726	70	508
07 Víz alatti vízszugármasszázs	807	85	686
08 Víz alatti csoportos gyógytorna	539	85	458
09 Komplex fürdőgyógyászati ellátás	1995	85	1696

48. ábra: Gyógyászati ellátások támogatásának mértéke és összege

Gyopárosfürdő jelenleg az I. kategóriába tartozó Országos minősítésű fürdő, éppen ezért a legmagasabb tb támogatási összeg térítésére jogosult a jogszabály szerint.

A gyógyulni szándékozó beutalt vendégek által igénybe vett gyógyászati ellátásokért fizetendő térítési díj és a társadalombiztosítás által térített díj eltérő összegű lehet, tekintettel arra, hogy a fürdőszolgáltatás szabad ármegállapítású szolgáltatás. A társadalombiztosítási támogatás az ún. közfinanszírozás alapját képező árhoz igazodik, amelytől Gyopárosfürdő eltér.

Mivel a Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő kezelési díja a közfinanszírozás alapját képező ártól eltér, ezért a különbözetet a beteg fizeti meg. Az alábbi táblázat a Gyopárosi Gyógyfürdő szolgáltatásaira vonatkozó társadalombiztosítási támogatás összegét és az ezen felül a vendégek által fizetendő díjat mutatja be.

Gyopárosi Gyógyfürdő gyógyszolgáltatási árképzése				
Megnevezés	Alapdíj nettó Ft	TB	TB	térítési díj nettó Ft
		támogatás mértéke (%)	támogatás összege nettó Ft	
01 Gyógyvizes gyógymedence	548	50	274	350
02 Gyógyvizes kádfürdő	649	85	552	250
03 Iszappakolás	1233	Fix	948	250
04 Súlyfürdő	748	Fix	561	250
05 Szénsavas fürdő	1059	Fix	786	250
06 Orvosi gyógymasszázs	932	Fix	580	250
07 Víz alatti vízszugármasszázs	1018	Fix	765	250
08 Víz alatti csoportos gyógytorna	714	85	607	250
09 Komplex fürdőgyógyászati ellátás	2622	85	2229	n.a.

49. ábra: A tb támogatás és a vendégek által fizetendő térítési díj

A Gyopárosi Gyógyfürdőben az orvosi rehabilitáció céljából társadalombiztosítási támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátások rövid leírása, ismertetése:

Gyógyvizes gyógymedence (OEP kód 01):

A szezonálisan használható külső és az egész évben használható, belső termálmedence biztosítja a szolgáltatást.

Kádfürdő (OEP kód 02):

Szakképzett személyzet felügyelete mellett gyógyvízzel töltött kádban történik a kezelés. A meleg vízszugárat kézi vezérléssel a test meghatározott területeire irányítják. Ez a mélyreható szövetinger javítja a vér- és nyirokkeringést, ellazítja és megerősíti az izmokat. Erőssége az előírásnak megfelelően változtatható. Igen hatékony izomfájdalmak, ízületi problémák gyógyításában és balesetek, műtétek utáni rehabilitációnál.

Iszappakolás (OEP kód 03):

Izomlazító hatású, sportsérülések kezelésére is ajánlott. Az iszap típusától függően komolyabb megbetegedésekre is alkalmazható, például reumatikus betegségekre.

Az iszap ásványi összetétele mellett hőtartóképesége is hozzájárul ahhoz, hogy különböző krónikus mozgásszervi és nőgyógyászati panaszokat kezelhessünk vele. Az iszap ozmózishatása folytán környezete nedvességtartalmát elvonva eltávolítja az ízületekben összegyűlt felesleges nedvességet, javítja a szövetek oxigénellátását, és csillapítja a fájdalmakat.

A hagyományos iszappakolás 42 °C-os iszappal történik, és a kezelés során az egész testet befedik. Ennek hatására kifejezett értágulat jön létre, mely anyagcsere-fokozó és fájdalomcsillapító hatással jár együtt. A meleg hatására az izmok ellazulnak, ezért a gyógymasszázs is hatásosabb lehet iszapfürdő után.

Az iszappakolás hatására a folyadék gyülem és ízületi izzadmányok felszívódása fokozódik. Kezelhetünk egy-egy testrészt (pl. derekat, térdet, csípőt), azaz részleges kezelést is alkalmazhatunk.

Súlyfürdő (OEP kód 04):

A gerinckopásos, degeneratív betegségeinek legfontosabb konzervatív kezelési módja. A gyógyvizes medencében, a beteg testsúlyától függően nyaki felfüggesztéssel vagy hónalj megtámaszkodással történik, s ezen kívül a páciens derekára vagy bokájára egy öv segítségével súlyt függeszthetünk. A gyógmód célja, hogy a csigolyákat - a víz felhajtóereje által enyhített módon - egymástól eltávolítva, a gerincoszlopot mintegy, megnyújtva, lehetővé tegyék a porckorong eredeti állapotának visszaállítását.

Orvosi gyógymasszázs (OEP kód 06): A masszírozás az egyik legrégebben alkalmazott gyógmód. A letapadt izmokat fellazítva javítja a vér- és nyirokkeringést, fájdalomcsillapító hatása van. Az adott területen vérbőség alakul ki, ezáltal a bőr is több tápanyaghoz jut. A fellazult izmokban olyan anyagok képződnek, melyek fokozzák a teljesítőképességet, ellenállóbbá teszik a szervezetet. A bőr és az izmok rugalmassága regenerálódik. A kezelés orvosi utasításra történik, mindig a problémás testrészt irányul. Hatása az egész testre kiterjed.

Szénsavas fürdő (OEP kód 05):

Szénsavas víznek nevezik azt az ásványvizet, amelynek szénsav tartalma 1000 mg literenként. A kezelés megkezdésekor a beteget egy félkádnyi 34-35 °C-os termálvízben helyezik el. A szaturátorból fokozatosan ebbe a fürdővízbe vezetik be a szénsavval dúsított vizet, melynek hőmérséklete 32 °C.

A szénsav hatására a felszínes erek kitágulnak. A bőrben, a bőr alatti kötőszövetben, az izmokban a vér eloszlása megváltozik, fokozódik. A kezelést elsősorban a szív és érrendszeri betegségek kezelésére javasolják. A szénsavas fürdőkezelés jótékony hatással bír olyan mozgásszervi

megbetegedések esetében, amelyek keringési zavarral szövődnek, továbbá csontritkulás, valamint vegetatív beidegzési zavarok esetén.

Orvosi gyógymasszázs (OEP kód 06):

A kezeléseket a Gyopárosi Gyógyfürdőben szakképzett gyógymasszőrök végzik, az orvos utasításait követve. Egy kezelés időtartama 20 perc, mely során a megbetegedett, illetve problémás testrész, testtájék kerül középpontba. A test felületén meghatározott fogásokkal történik a letapadt, görcsös izmok fellazítása, majd az adott területen fokozódik a keringés és az anyagcsere.

Víz alatti vízszugármasszázs (OEP kód 07):

A tangentor kifejezés a kezelést biztosító készülék elnevezése, a kezelés neve víz alatti sugármasszázs, más néven érintőleges célzott irányú áramlás. Orvosi kádból a tangentor készülék segítségével kiszívott vizet, megfelelően beállított nyomással, visszavezetik a kb. 35 °C-os termálvízzel telt kádban fekvő betegre. A tangentor készülék általában 6 bar nyomás kiadására képes, de a gyakorlatban 0,7-1,5-2,0 bar nyomásnál erősebbet nem alkalmaznak.

Javítja a helyi vérellátást, ezzel együtt növeli az anyagcserét. A mechanikai hatás nemcsak a vérellátásra, hanem a nyirokkeringésre is hat, ez a nyirok pangás megszűnését eredményezi. Másik fontos biológiai hatás az izomzat tónusának javítása.

Víz alatti csoportos gyógytorna (OEP kód 08):

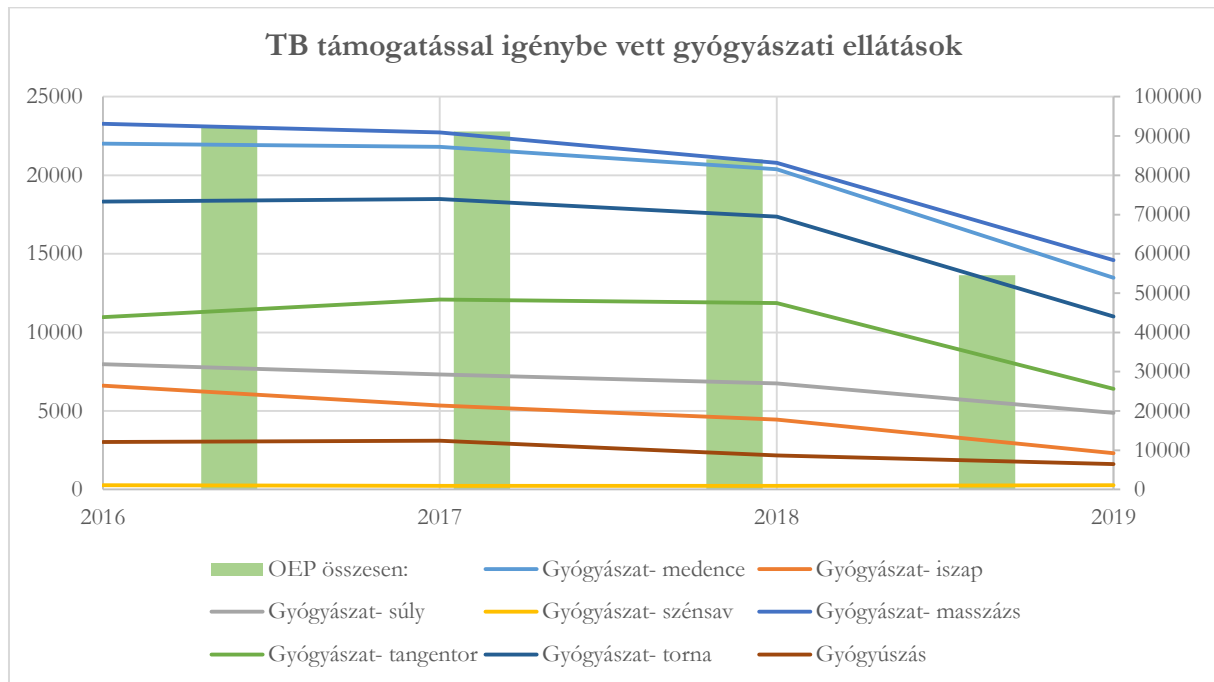
A torna szakképzet gyógytornászok felügyeletével és irányításával történik. Torna közben a víz felhajtó erejének hatására csökken a vízben mozgó test súlya, így a mozgás nem terheli az ízületeket, ezért ízületi fájdalom mellett is alkalmazható. Azoknál is alkalmazható, akiknek a normál gyógytorna nem ajánlott.

Lehetséges fejlesztési irányok

A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő hírnevét az országos minősítettségű gyógyfürdő rang adja. A Gyopárosi Gyógyfürdő fejlesztésének egyik fő vonala a gyógyászati és egészségturisztikai szolgáltatási profil megerősítése/megtartása kell legyen.

A piaci trendeknek és a többi fejlesztési iránynak megfelelően a fürdőben elkerülhetetlen a gyógyászati, gyógyfürdő szolgáltatási paletta medical wellness, wellness, szaunavilág és élmenyfürdő irányába történő bővítése. A gyógyfürdő fejlesztése olyan keretek és határok között képzelhető csak el, melyben a fürdő és a város megőrzi egyedi, élénk, de csendes hangulatát, a nyugodt kikapcsolódásra vágyókat vonzza és alternatívát nyújt a zsúfolt dél-alföldi fürdővárosokkal, fürdőkkel szemben.

A fejlesztésnek ki kell használnia a gyógyvíz minősítettség, a gyógyhely minősítettség, a gyönyörű természeti környezet és a Kórház adottságait.

50. ábra: Az egyes tb támogatott gyógyászati ellátások száma 2016-2019

Gyopárosfürdőn 2016 óta trendszerűen csökken a társadalombiztosítás által támogatott és igénybevett gyógyszerellátások száma, mely pár éven belül 90.000 feletti számról 55.000 alá csökkent. A 2016 óta rendelkezésre álló adatok alapján megállapítható, hogy a legkelendőbb gyógyszerellátások a gyógyfürdőben az orvosi gyógymasszázs, a gyógymedence használata, a gyógytorna és a tangentor kezelés.

A Gyopárosi Gyógyfürdő árbevételének nagyságrendben 10 %-át teszi ki a társadalombiztosítás által támogatott és a kezeléseket igénybe vevők önértékével együttesen számolt gyógyszerellátások bevétele. A gyógyszerellátások árbevétele csökkenő tendenciát mutat 2016 óta, mint ahogyan a kezelések száma is. Jelenleg 40,5 MFt körül mozog a gyógyszerellátások éves árbevétele, míg 2016-ban ugyanezen árbevétel 58,5 MFt volt.

Összehasonlításként érdemes megjegyezni, hogy a Gyopárosi Gyógy-, Park- Élményfürdő 2016. évi teljes árbevétele 343 MFt volt, ezen belül a társadalombiztosítás által támogatott gyógyszerellátások értéke 53,2 MFt, míg a lakossági hozzájárulás 5,6 MFt volt. Vagyis a gyógyászati kezelések árbevétele Gyopároson cca. 59 MFt volt.

Ehhez képest az egyik konkurens gyógyfürdő, a Kiskunhalasi Halastermál Gyógyfürdő - mely, ahogyan az korábban bemutatásra került, a kórháztól 200 m-re fekszik - csupán 13-14 MFt árbevételt termelt a gyógyászatból úgy, hogy a Halastermál Gyógyfürdő természeti és hévízföldtani adottságai nem maradnak el Gyopárosfürdőtől.

Belső arányaiban a gyógyszerellátások árbevétele közel azonos Gyopároson és Kiskunhalason, azonban maga az árbevétel körülbelül ötszöröse Gyopárosfürdőn, mint Kiskunhalason. Ennek oka

az infrastruktúrában és a felkészültségben keresendő, vagyis Gyopárosfürdő a csökkenő tendencia ellenére nem működik rosszul a gyógyászat területén.

Álláspontunk szerint a Gyopárosi Gyógyfürdő üzemeltetése során a Kórházzal szorosan együttműködő, a gyógyhely minősítésre építő, a gyönyörű természeti környezet adottságait használó létesítményt kell fenntartani, mely magasabb minőségű és szélesebb körű szolgáltatásrendszerével eléri és követi a közvetlen versenytársak színvonalát.

Az alábbi hazai gyógyfürdőkórház szolgáltatók jó gyakorlatai mindenképp szem előtt tartandók az üzemeltetés során a fürdő gyógyászati szolgáltatásrendszerében:

- Zsigmondy Vilmos Harkányi Gyógyfürdőkórház
- Hévízgyógyfürdő és Szent András Reumakórház
- Balf Gyógyfürdőkórház
- Hungarospa Hajdúszoboszló
- Bükfürdő Gyógy- és Élménycentrum

2.1.3.5 Következtetések

A fürdő vendégforgalmával, árbevételével és teljesítményével kapcsolatban az alábbi összefoglaló állítások fogalmazhatók meg:

- A vendégforgalom és az árbevétel 2012 óta emelkedő tendenciát mutat
- A szezonális magas mind látogatószámában, mind árbevételben. A leggyengébb és legerősebb hónap teljesítménye között négyszeres szorzó van.
- Az árbevétel nő, a látogatószám nő, azonban az eladott szolgáltatások száma inkább stagnál, vagy gyengén csökken
- A fürdő tevékenységei 9 db csoportba bonthatók. Ebből az élményfürdő részaránya 48 %.
- A 9 db tevékenység csoportból 8 db teljesítménye növekszik, azonban 1 db, még hozzá a stratégiai fontosságú gyógyászat, csökken.
- A gyógyászat csökkenő tendenciája aggasztó, mivel a fürdő országos szintű rangját, a gyógyvíz, gyógyfürdő és gyógyhely adja.
- Az egyes tevékenységek közül kifejezetten jól az élményfürdő, a wellness, a szaunavilág és az egyéb tevékenységek növekednek, ezek erősítése szükséges.
- Az egyéb tevékenységek árbevétele a 2. rangsorban, mely cca. db altevénységek tartalmaz. Érdemes lenne részletezni, hogy ezek közül melyek életképesek és fejlesztendőek és melyek nem.

2.1.4 Versenytárselemzés

2.1.4.1 A TOP30 magyar turisztikai szolgáltató

Annak ellenére, hogy a közigazgatásilag Orosházához tartozó Gyopárosfürdő 1869 óta ismert gyógyászati célú fürdőhely, a Dél-alföldi középváros nem tartozik Magyarország turisztikailag legfrekvenciáltabb települései közé.

Az alábbi táblázat Magyarország 30 db turisztikailag legfrekvenciáltabb települését ismerteti. A sorrendiség alapja a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma. A Dél-alföldi régió - vagyis a közvetlen versenytársak - települései közül Szeged és Gyula tudott beférkőzni a Top30-as mezőnybe.

Helyezés 2019	Település, kerület	összes vendégéj 2019	Változás 2018- hoz képest %	Belföldi vendégéj	Változás 2018- hoz képest %	Külföldi vendégéj	Változás 2018- hoz képest %
1.	Bp. 5. kerület	2308574	4,2	140582	-9,3	2167992	5,2
2.	Bp. 7. kerület	1625373	-0,9	100607	-2,5	1524766	-0,8
3.	Bp. 6. kerület	1228399	6,2	94522	-13,5	1133877	8,3
4.	Hévíz	1144769	0,8	469554	5,7	675215	-2,3
5.	Hajdúszoboszló	979169	-0,9	607053	-3,1	372116	2,8
6.	Bp. 8. kerület	951857	1,3	113041	13,1	838816	-0,1
7.	Bp. 9. kerület	737747	14,8	71139	17	666608	16,4
8.	Balatonfüred	732779	0,5	478204	8,4	254575	-11,6
9.	Bük	723758	-2,3	307221	0,0	416537	-3,9
10.	Siófok	676610	2,6	454755	3,5	221855	0,5
11.	Bp. 1. kerület	676257	0,8	43127	4,6	633130	0,5
12.	Zalakaros	667959	4,8	506994	3,9	160965	7,8
13.	Bp. 13. kerület	611079	3,1	77954	-10,6	533125	5,4
14.	Bp. 11. kerület	535356	-1,8	112183	-12,3	423173	1,4
15.	Sárvár	632311	9,0	224807	8,8	307504	9,1
16.	Győr	452142	-5,1	211845	-12,8	240297	2,9
17.	Eger	439808	-0,3	319699	1,4	120109	-4,5
18.	Szeged	439050	-1,2	292750	-1,4	146300	-0,6
19.	Gyula	425536	-2,1	367162	-4,0	58374	11,4
20.	Bp. 14. kerület	420224	-0,9	93236	-4,0	326988	0,0
21.	Debrecen	410351	-2,3	262550	-4,6	147801	2,0
22.	Miskolc	407201	0,5	321803	-1,7	85398	9,9

Helyezés 2019	Település, kerület	összes vendégéj 2019	Változás 2018-hoz képest %	Belföldi vendégéj	Változás 2018-hoz képest %	Külföldi vendégéj	Változás 2018-hoz képest %
23.	Bp. 2. kerület	397699	4,3	76544	2,1	321155	4,8
24.	Sopron	345125	-9,0	262811	-12,2	82314	2,9
25.	Bp. 3. kerület	315666	4,1	64286	-10,8	251380	8,7
26.	Pécs	263471	7,5	197473	9,9	65998	0,9
27.	Visegrád	239333	-12,9	195799	-19,1	43534	32,9
20.	Bp. 4. kerület	236525	6,6	41455	-6,0	195070	9,6
29.	Harkány	222081	20,1	165612	26,5	56469	4,6
30.	Bp. 10. kerület	210545	-2,9	48203	-6,0	162342	-2,0

51. ábra: Magyarország TOP30 turisztikai szolgáltató települése

A Top30-as mezőnybe 200.000 ezer feletti vendégéjszaka számmal lehet beférkőzni, míg Orosháza turisztikailag legjobb évében 91.827 db vendégéjszaka számmal rendelkezett.

2.1.4.2 A versenytársak meghatározása

Mivel az Orosháza-Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő a Dél-Alföldi régióban helyezkedik el, ezért a versenytárs elemzésbe azon Békés, Bács-Kiskun és Csongrád megyei Dél-alföldi településeket vontuk be, melyek gyógyfürdővel rendelkeznek. Jelenleg 18 db ilyen település van.

52. ábra: A Dél-Alföldi régió területe

Gyopárosfürdő gyógyító erejét, a 670 métermélységű gyopárosi termálkút vizét 1999-ben nyilvánították gyógyvízzé. A gyógyvizet - mely az alkáli hidrogén-karbonátos gyógyvizek csoportjába tartozik, s magas metakovavas tartalommal bír - 47 Celsius-fokos hőmérsékleten nyerik ki a talajból, s innen hűtik a kezeléshez éppen szükséges hőfokra.

A vízben található hatóanyagok a kúrák során fájdalomcsillapító hatásukkal megkönnyebbülést hoznak a beteg, fájó testtájékon, s fokozzák a szervezet regenerációs képességét, ezzel is támogatva a mielőbbi gyógyulást. A gyopárosi fürdő termálvize 34 Celsius-fok alatt gyulladáscsökkentő, míg magasabb hőmérsékleten az izmok görcsösségét oldó hatásával lehet gyógyír panaszainkra.

Gyopárosfürdő turisztikai versenytársainak meghatározásában a földrajzi elhelyezkedés mellett döntő szerepe van az egyes fürdők szolgáltatási összetételének és minősítetttségének is. Összesen 18 db településnek van gyógyfürdője a Dél-Alföldi régióban, Szegednek kettő darab is.

Megye	Település	Gyógyfürdő	Minősítési számok	
Bács-Kiskun	Kalocsa	Kalocsa Csajda-Uzoda és Gyógyfürdő	426-3/Gyf/2007	I/68
	Kecskemét	Kecskeméti Fürdő	KEF-3950-8/2013	I/94
	Kiskunfélegyháza	Kiskunfélegyháza Városi Kórház-Rendelőintézet Gyógyfürdő és Rehabilitációs Központ	365-5/Gyf/2007	I/70
	Kiskunhalas	Halasthermál Gyógyfürdő	KEF-14635-4/2015	I/107
	Kiskunmajsa	Jonathermál Gyógy-és Élmenyfürdő	OTH-GYÓGYF 205-9/2011;	I/80
			262/Gyf/1988	(I/32)
Tiszaújváros	Tisza-parti Gyógy- és Élmenyfürdő	KEF-9704-5/2014		
Békés	Békéscsaba	Árpád Gyógy- és Strandfürdő	538-2/Gyf/2006	I/63
	Gyula	Várfürdő	130/Gyf/1971;	I/7
			252.513/1934.BM	
	Gyomaendrőd	Liget Gyógyfürdő	KEF-14853-6/2013	I/96
	Orosháza-Gyopáros	Orosháza-Gyopárosi Gyógy- és Strandfürdő	452/Gyf/2002	I/41
	Szarvas	Szarvasi Szent Klára Gyógyfürdő	KEF-3034-4/2014;	I/56
238-9/Gyf/2005;				
Békés	Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő	KEF-27812-3/2014	---	
Csongrád	Csongrád	Csongrád Városi Gyógy-és Strandfürdő	OTH-GYÓGYF 58-7/2012;	I/86
			445/Gyf/1975	(I/15)
	Makó	Hagymatikum Gyógyfürdő	KEF-17001-3/2013;	I/95
			160/Gyf/91	(I/34)
	Mórahalom	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő	KEF-12053-3/2013;	I/42
583/Gyf/2002; 754-2/Gyf/2004;				

Megye	Település	Gyógyfürdő	Minősítési számok	
	Szeged	Anna Gyógy-Termál és Élmenyfürdő	425-2/Gyf/2007;	I/50
			169/Gyf/2004	
	Szeged	Napfényfürdő Aquapolis Gyógyfürdő	34-5/OTH/2012; 367/OTH/2010;	I/52
			425-3/Gyf/2007; 24/Gyf/2005	
Szentés	Szentési Gyógyfürdő és Nappali Kórház	168/Gyf/2005;	I/29	
		564/Gyf/1986		
Algyő	Borbála Gyógyfürdő	KEF-23217-3/2014	---	

53. ábra: Gyógyfürdők a Dél-Alföldi régióban

A versenytárs elemzésbe 16 db települést vontunk be Gyopárosfürdőről kívül. A fenti táblázatban felsorolt települések közül Gyomaendrőd, Békés és Algyő települések adatait jelen elemzésben figyelmen kívül hagytuk, viszont Hódmezővásárhely adatait fejlesztései okán, Kiskőrös adatait pedig gyógy szállója okán figyelembe vettük.

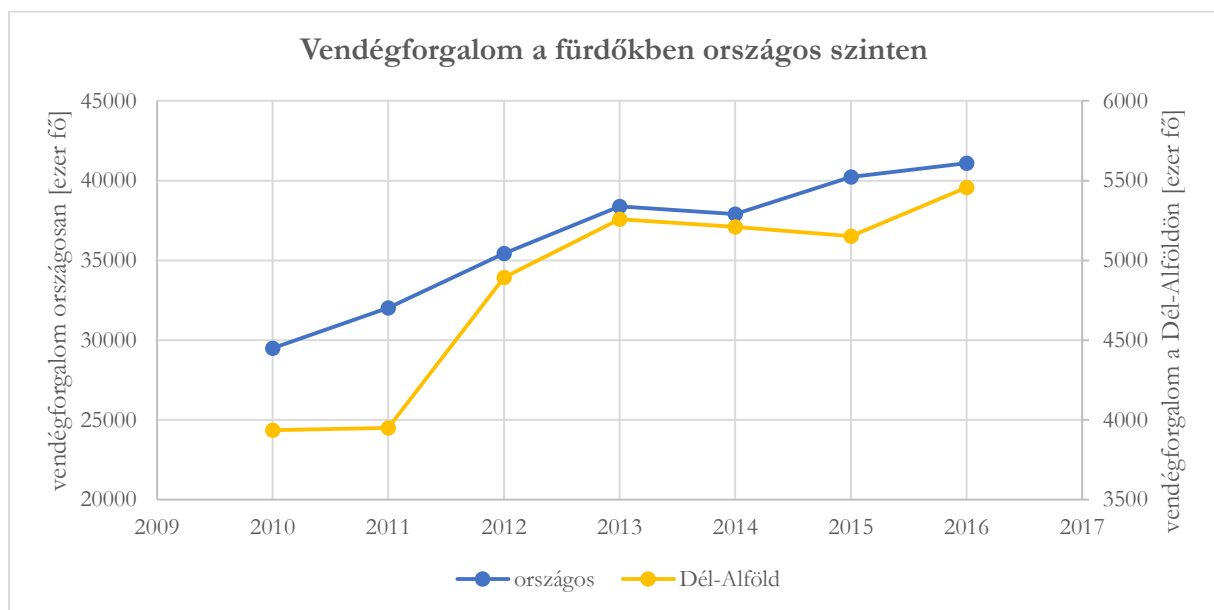
Fentiek alapján a Dél-Alföldi régió alábbi fürdővárosait kell versenytársnak tekintenünk:

- Bács-Kiskun megye
Kecskemét, Kiskunmajsa, Tiszakécske, Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas, Kalocsa, Kiskőrös
- Csongrád megye
Mórahalom, Hódmezővásárhely, Szentés, Csongrád, Szeged, Makó
- Békés megye
Gyula, Békéscsaba, Szarvas

Fel lehet állítani sorrendet aszerint is, hogy mely panaszokra van jótékony hatással a hazai termásvíz. A vendégek 40 %-a első helyen a reumát említették, másodikként pedig a gyulladós ízületi és gerincbetegségeket (28%). Harmadik helyen az ízületi műtétek utókezelése, valamint a törések, baleseti sérülések és mozgásszervi műtétek utáni rehabilitáció végeztek szinte fej-fej mellett (20 és 18%).

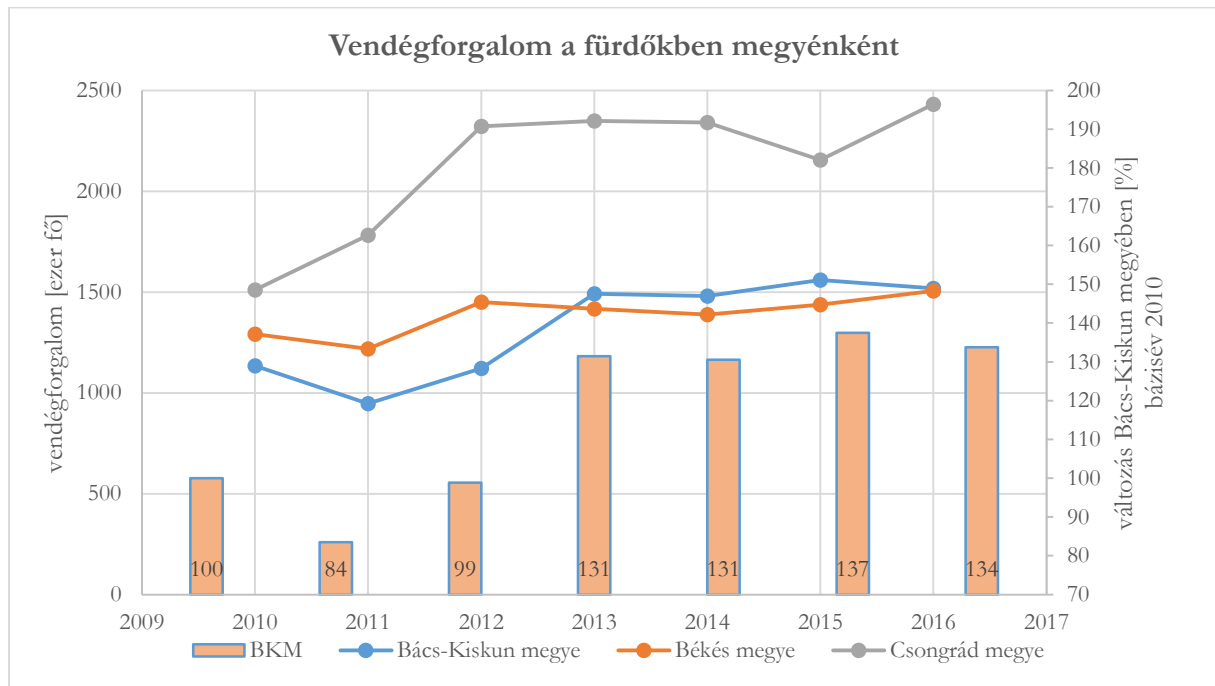
Általánosságban elmondható, hogy mind Magyarország, mind a Dél-Alföldi régió vendégforgalma dinamikusan növekszik a fürdőkben. 2010 és 2016 között a vendégforgalom országos szinten 139 %-kal nőtt. Ugyanezen növekedés a Dél-Alföldi régióban szintén 139 %-os volt, azonban az egyes megyék nem teljesítettek homogénan.

55. ábra: A hazai fürdők vendégforgalom változása 2009-2017

Csongrád megye 161 %-kal, Bács-Kiskun megye 134 %-kal, míg Békés megye csupán 117 %-kal növelte a vendégforgalmát. Vagyis Bács-Kiskun megye átlagosan teljesített, de a legfőbb versenytársait adó Csongrád megye sokkal jobban.

Az alábbi táblázat Bács-Kiskun megye, Csongrád megye és Békés megye fürdőinek látogatottságát mutatja be. Az ábrán jól látható, hogy míg a 2010-es évben a három megye közel azonos szintről indult, addig 2016-ra a legdinamikusabb emelkedést Csongrád megye tudta teljesíteni, főként a 2010-2012 közötti időszakban, míg Békés és Bács-Kiskun megye amellet, hogy hozta az országos növekedési átlagot, de lemaradt. Az oszlopdiagram Bács-Kiskun megye vendégforgalmának növekedését %-os arányban adja meg a 2010-es évhez, mint bázisértékhez képest.

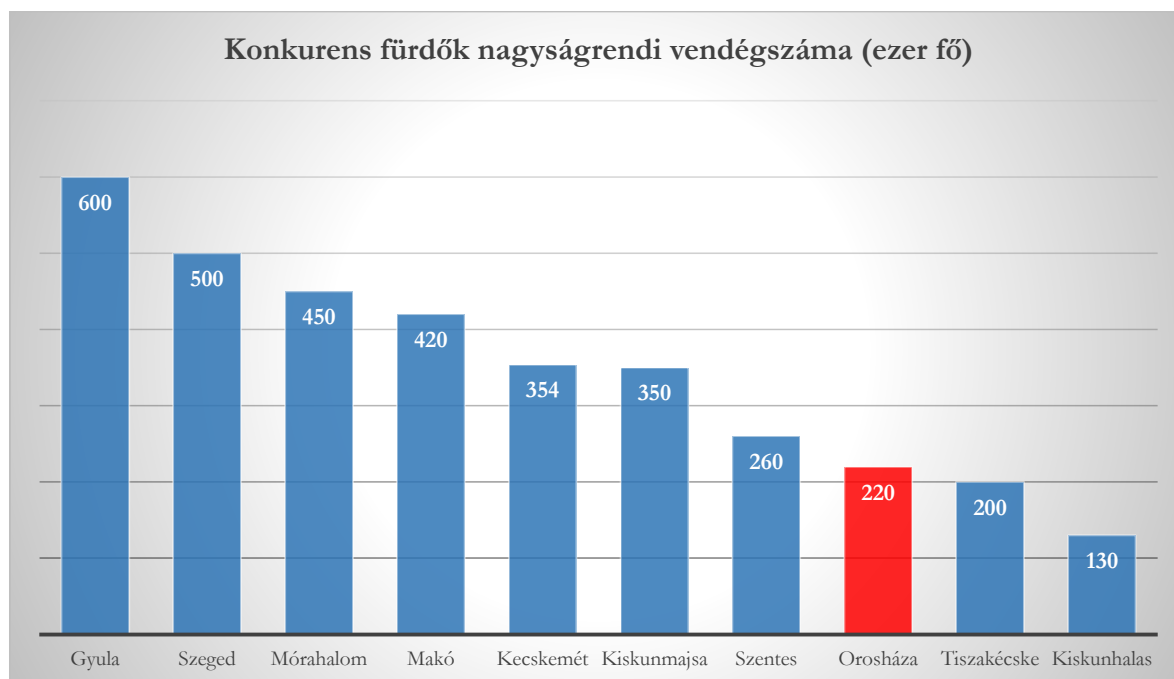

56. ábra: A Dél-Alföldi fürdők vendégforgalom változása 2009-2017

Az egyes fürdők vendégforgalmáról nem áll rendelkezésre nyilvános, kutatható adatbázis, így az egyes fürdők vendégforgalmáról csak hiányos és nagyságrendben megbízható adatok lelhetők fel internetes nyomozás alapján. Az alábbi táblázatban gyűjtöttük össze azon adatokat, melyeket az interneten keresztül sikerült kinyomozni, de megjegyezzük, hogy az adatok megbízhatósága és pontossága alacsony, csak tájékoztató jellegűek. Azonban a nagyságrendek azonosítására tökéletesen alkalmasak.

Város	Vendégszám	Fürdő
Gyula	600.000	Gyula Várfürdő
Szeged	500.000	Napfényfürdő Aquapolis
Mórahalom	450.000	Szent Erzsébet Mórahalmi Gyógyfürdő
Makó	420.000	Hagymatikum
Kecskemét	354.000	Kecskeméti Fürdő
Kiskunmajsa	350.000	Jonathermál Fürdő
Szentés	260.000	Szentési Üdülőközpont
Orosháza	220.000	Orosháza-Gyopárosfürdő
Tiszakécske	200.000	Kerekdombi Termálfürdő + Tiszaparti Gyógy- és Élmenyfürdő
Kiskunhalas	130.000	Halasthermál Gyógyfürdő

57. ábra: Konkurens fürdők nagyságrendi vendégszáma

58. ábra: Konkurens fürdők vendégszáma (nagyságrendi pontosság)

2.1.4.4 Vendégéjszakák a kereskedelmi szálláshelyeken

Összes vendégéjszaka szám

Ahogy az a korábbi fejezetekben bemutatásra került, a Gyopárosfürdő látogatószáma 2019-ben cca. 220 - 230.000 fő volt. Emellett a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött összes vendégéjszaka szám 84.772 főt tett ki, melyből 74.234 fő belföldi (88 %), 10.537 fő pedig külföldi (12 %) vendégéjszaka szám.

Sz.	település	összes	belföldi	külföldi
1	Szeged	439050	292750	146300
2	Gyula	425536	367162	58374
3	Kecskemét	205581	122315	83266
4	Szarvas	103498	85750	17748
5	Orosháza	84772	74234	10538
6	Mórahalom	84264	69526	14738
7	Kiskunmajsa	68602	54466	14136
8	Tiszakécske	48914	44038	4876
9	Hódmezővásárhely	44120	25799	18321
10	Békéscsaba	42497	34751	7746
11	Makó	31195	22202	8993

Ssz.	település	összes	belföldi	külföldi
12	Szentes	27610	17412	10198
13	Kiskőrös	20896	11061	9835
14	Kiskunhalas	17131	8196	8935
15	Csongrád	13044	11014	2030
16	Kiskunfélegyháza	8748	6744	2004
17	Kalocsa	7420	6330	1090

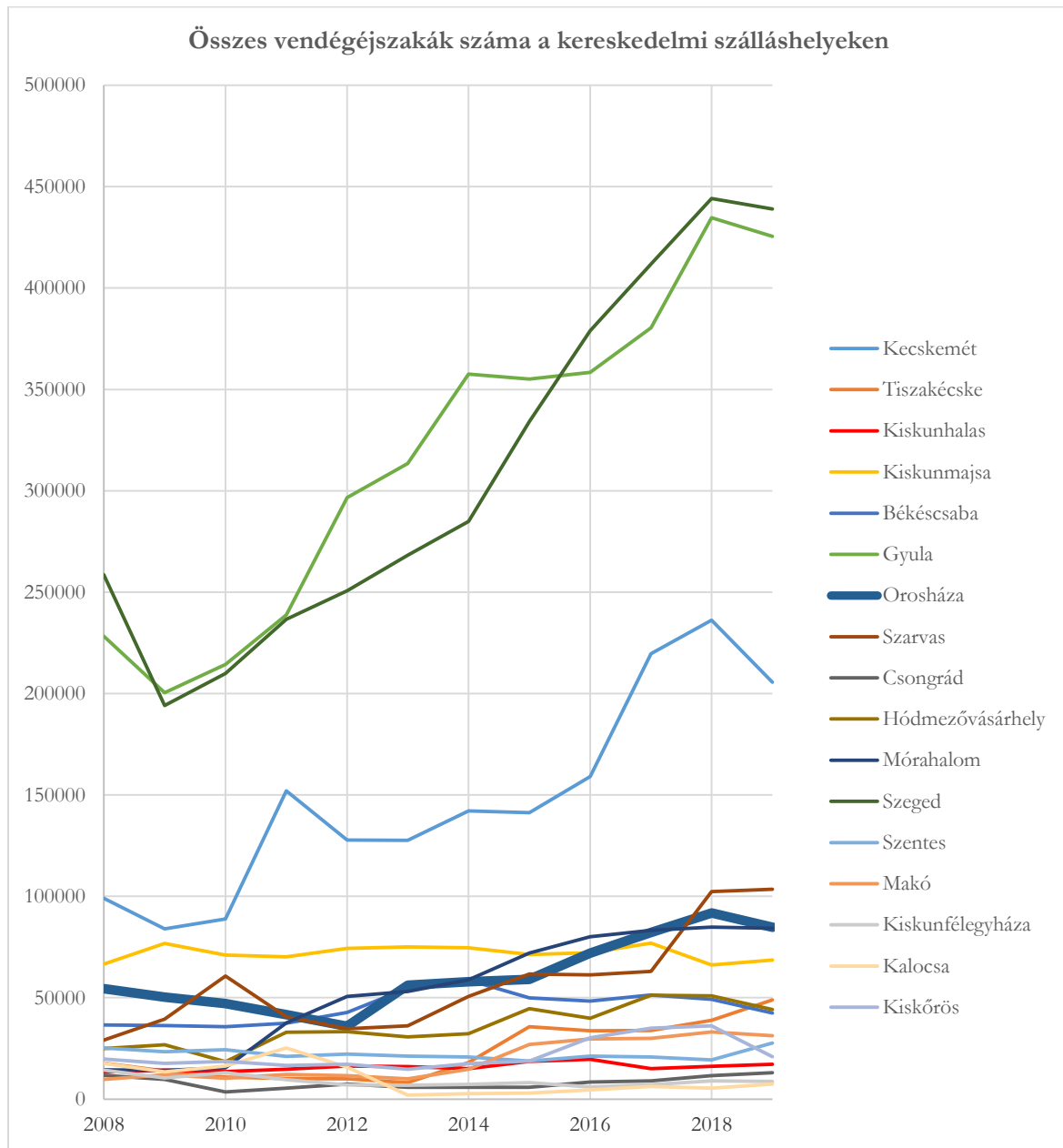
59. ábra: Konkurens turisztikai szolgáltatók vendégéjszaka számai

Ezen adatok a versenytársakhoz mérten közepes eredmények. Az általunk vizsgált 17 db dél-alföldi szereplő közül fenti teljesítményével Orosháza az 5. helyen áll, versenytársai közül csak Szeged, Gyula, Kecskemét és Szarvas előzi meg, melyek közül a Szeged-Gyula-Kecskemét hármas egyelőre megközelíthetetlen.

A versenytársak közül Gyula, Szeged és Kecskemét vendégforgalma nem csak nagyságrendekkel meghaladja Orosháza vendégforgalmát, hanem jelentős dinamika is tapasztalható vendégéjszaka szám növekedésükben. Mind Szeged, mind Gyula, mind Kecskemét komoly turisztikai fejlesztéseket hajtott végre az elmúlt években, melyek hatása erőteljesen érezhető a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmán is. Kecskemét esetében ki kell emelni a hivatásturizmust is, melyet a Mercedes-Benz gyár és a ráépülő beszállítók generálnak.

A térség két élmenője Szeged és Gyula, őket lemaradva követi a dobogó képzeletbeli harmadik fokán Kecskemét. A második hármas csoport a 4., 5. és 6. helyen a Szarvas, Orosháza, Mórahalom trió. Ez egy igazán jó pozíció Orosháza számára. Az ábrán látható, hogy 2012 óta szépen növekszik a vendégéjszaka szám, Orosháza a pozitívan említhető és jobban teljesítők közé tartozik.

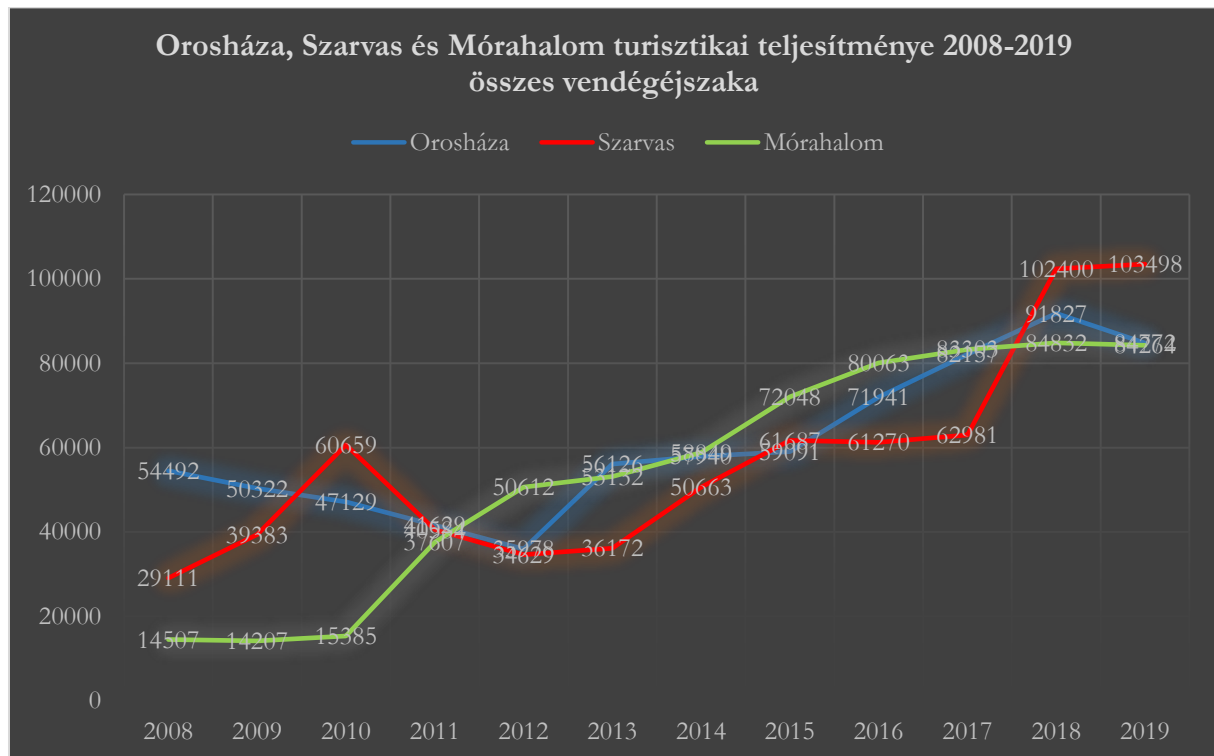
A térség közepes forgalmú turisztikai szolgáltatói közül Kiskunmajsán stagnál a vendégéjszaka száma 2008 óta, míg Mórahalmon dinamikusán, Orosházán és Szarvason közepesen emelkedik. A kisebb fürdők esetén is tapasztalható olyan fejlődés, amely a fejlesztések tartalmát, illetve az azok következtében meginduló vendégszám-növekedést tekintve hatással vannak Gyopárosfürdő turizmusára, a Város regionális pozíciójára.

60. ábra: Az összes vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2019

Vagyis a kisebb vendégforgalmú konkurensek elmúlt években tapasztalt fejlődése, elmúlt években végrehajtott fejlesztései negatívan befolyásolták Gyopárosfürdő pozícióit, vendégvonzó képességét. Ennek oka, hogy igazán komoly, vagy akár komolyabb fejlesztés nem valósult meg Orosházán 2004, vagyis az első Széchenyi Programból finanszírozott fejlesztés óta.

Az alábbi ábrán Orosháza, Szarvas és Mórahalom vendégéjszaka szám változását mutatjuk be. 2008-ban nem volt kérdéses Orosháza előnye - mostani konkurenseihez képest - azonban egyértelmű, hogy a 2008. évi válságból rosszabbul jött ki, mint vetélytársai, akik mostanra beérték, és a jelenlegi tendenciák folytatódása esetén le is hagyhatják.

61. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom turisztikai teljesítménye 2008-2019

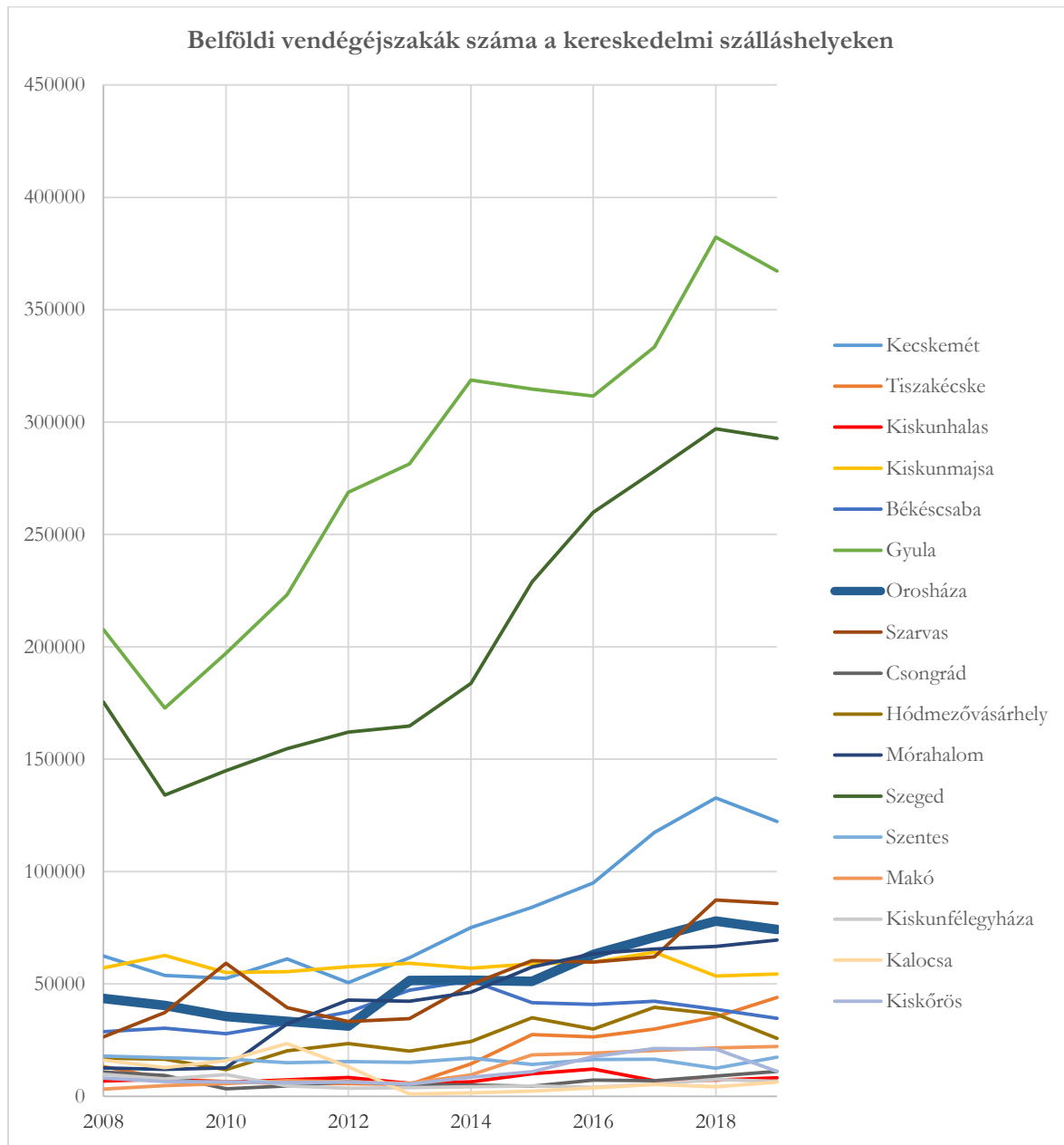
Jó példaként, példaértékű jó gyakorlatként Mórahalom esete emelendő ki a vizsgált mezőnyből, mivel 2008-ban még bőven Orosháza alatt teljesített. Orosházán 2008-ban 54.492, míg Mórahalmon 14.507 vendégéjszaka számot regisztráltak. Orosháza 2008-as teljesítménye közel négyszerese volt a Mórahalminak.

Mórahalom városa egy nagyon komoly fürdőfejlesztési és kereskedelmi szálláshely fejlesztési programot valósított meg 2008-tól kezdve oly módon, hogy tucatnyi egyéb turisztikai beruházást is végrehajtott párhuzamosan. Mórahalmon a kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszaka száma 2008 és 2016 között közel 575 %-kal emelkedett 14.507-ről 83.303-ra, amivel sereghajtóból a 6. helyre emelkedett a vizsgált szolgáltatók között, maga mögé utasítva ma már Kiskunmajsát is.

Érdekes még Szarvas szerepe, aki jelenleg a 4. helyen áll a rangsorban és dinamikusan jön fel. A vendégéjszaka szám 2017 után ugrott egy nagyot, cca. 60 ezerről cca. 100 ezerre. Ennek oka számunkra ismertlen, mélyebb vizsgálatot igényelne, amire jelen keretekben nincs lehetőségünk.

Belföldi vendégéjszaka szám

A belföldi vendégek tekintetében az éllovas Gyula és Szeged, mely településeket Kecskemét követi, de már inkább a középmezőnyben. A belföldi vendégéjszaka számok tekintetében Orosháza városa a középmezőny elejében van jelenleg a versenytársakkal szembeni összevetésben.

62. ábra: A belföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2017

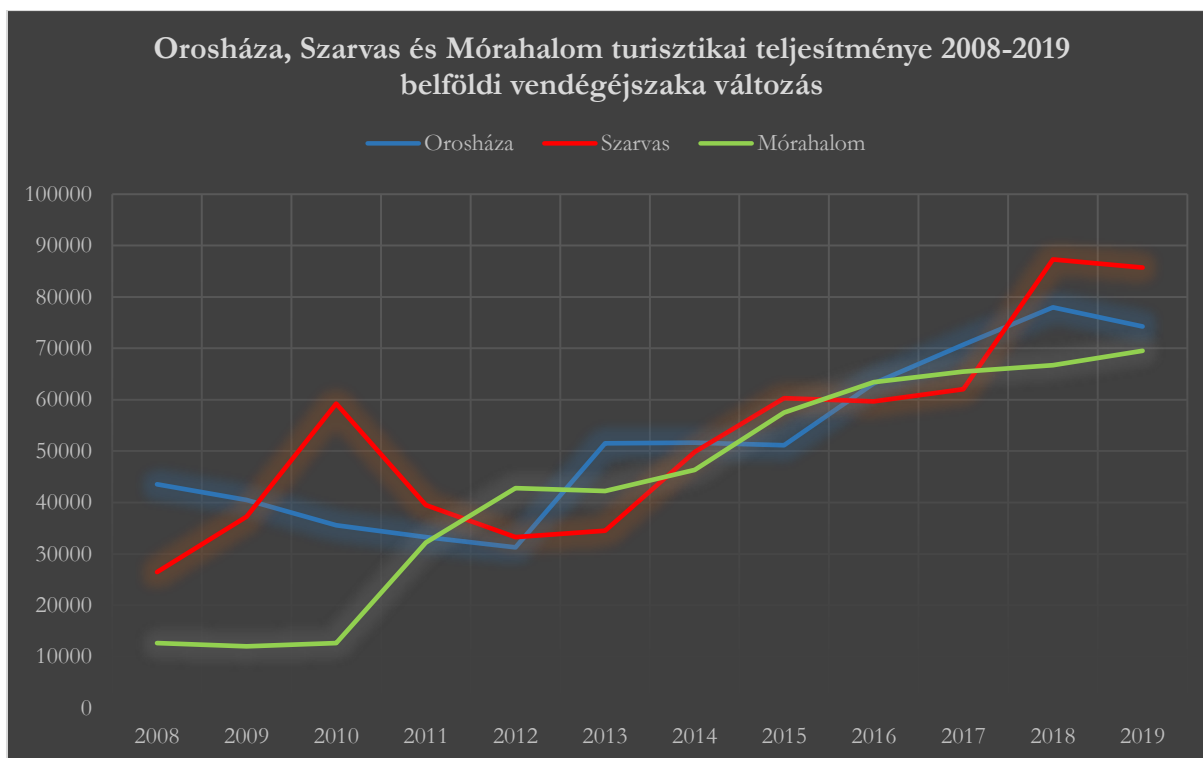
A belföldi vendégek tekintetében az élvonalas Gyula és Szeged, mely településeket Kecskemét követi, de már inkább a középmezőnyben. A belföldi vendégéjszaka számok tekintetében Orosháza városa a középmezőny elejében van jelenleg a versenytársakkal szembeni összevetésben.

A belföldi vendégéjszaka számok esetében is Szarvas, Orosháza és Mórahalom verseng a 4., 5. és 6. helyen. Utánuk Kiskunmajsja következik, aki korábbi egyértelmű negyedik helyéről esett a fenti három település mögé.

Orosháza egy szép, növekvő tendenciát mutat, azonban árnyalja a képet, ha a három konkurens adatsorait, külön ábrán mutatjuk be. Az alábbi ábrán látható, hogy a közvetlen versenytársakhoz

képest a 2008. évi válság és az utána következő évek Orosháza teljesítményét tépázták meg a leginkább.

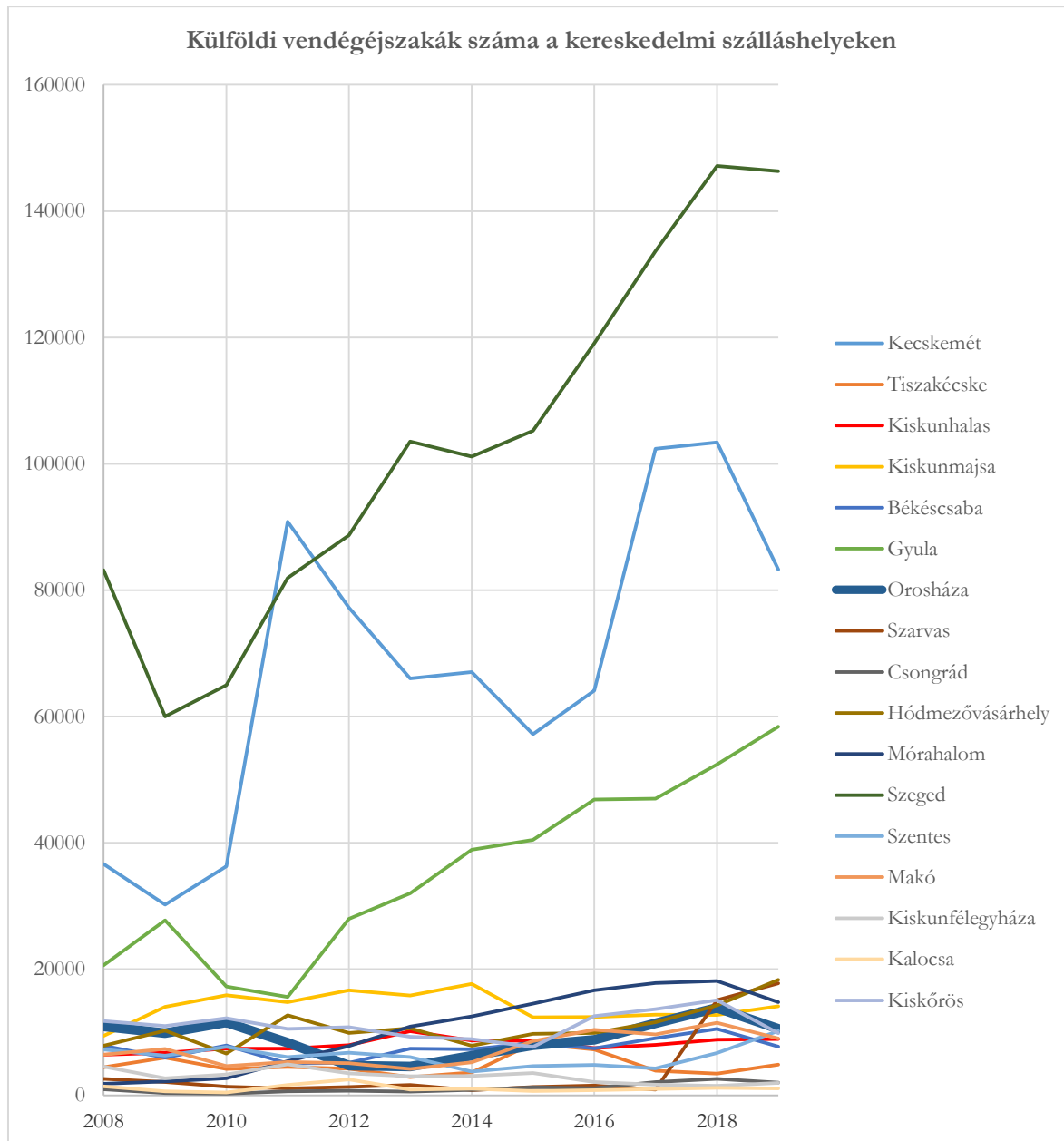
63. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom turisztikai teljesítménye 2008-2019

A fenti ábra is szemlélteti, hogy a 2008-as válság évekre visszavetette Orosháza turisztikai teljesítményét. A napjainkban aktuális koronavírus járvány legalább ilyen mértékben veszélyezteti a turisztikai ágazatot és a fürdőket. Mindezek eredményeképp kiemelten fontos az aktuális és a jövőbeli - a turisztikai szektort érintő - helyzetekre felkészülni, ehhez **elengedhetetlen a szolgáltatásfejlesztés melletti hatékony üzemeltetés feltételeinek kidolgozása.**

Külföldi vendégéjszaka szám

A külföldi vendégéjszaka számok tekintetében magasan vezeti a régiót Szeged, Kecskemét és Gyula városa. A külföldi vendégéjszaka számok esetében ki kell emelni Kecskemét teljesítményét és előkelőbb helyét, amit a Mercedes-Benz hivatásturisztikai vonzereje generál, valamint ki kell emelni Gyulát, mely esetében látszik, hogy erősen a belföldi turizmusra utalt.

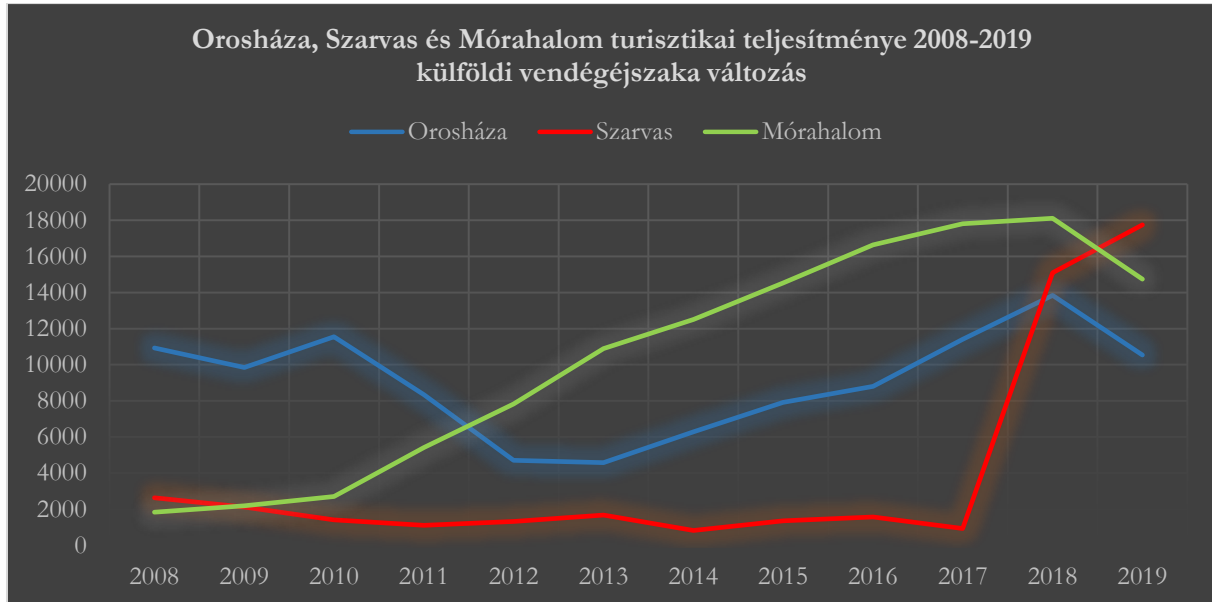

64. ábra: A külföldi vendégéjszakák száma a kereskedelmi szálláshelyeken 2008-2017

A külföldi vendégéjszaka számok tekintetében magasan vezeti a régiót Szeged, Kecskemét és Gyula városa. A külföldi vendégéjszaka számok esetében ki kell emelni Kecskemét teljesítményét és előkelőbb helyét, amit a Mercedes-Benz hivatásturisztikai vonzereje generál, valamint ki kell emelni Gyulát, mely esetében látszik, hogy erősen a belföldi turizmusra utalt.

Orosháza ezen összevetésben is jól szerepel, ugyanúgy mint az összes vendégéjszaka számok tekintetében, azonban itt már mind Szarvas, mind Mórahalom erősen veri.

65. ábra: Orosháza, Szarvas és Mórahalom külföldi vendégéjszaka számai 2008-2019

Szarvas kiugrása rejtélyes számunkra, a komoly külföldi vendégéjszaka szám emelkedést álláspontunk szerint a helyi, főleg élelmiszeriparban tevékenykedő cégek vendégmunkás alkalmazása okozza, pl.: Gallicoop.

Mórahalom esete egyértelműen más. A fokozatos építkezés és programalkotás hatására egyenletesen emelkedik a külföldi vendégéjszaka szám.

Orosháza teljesítményében itt is látszik 2008 hatása. A világválság megrogyasztotta a forgalmat, mely csak igen lassan tért vissza.

2.1.4.5 A vetélytársak teljesítményének változása 2008-2019

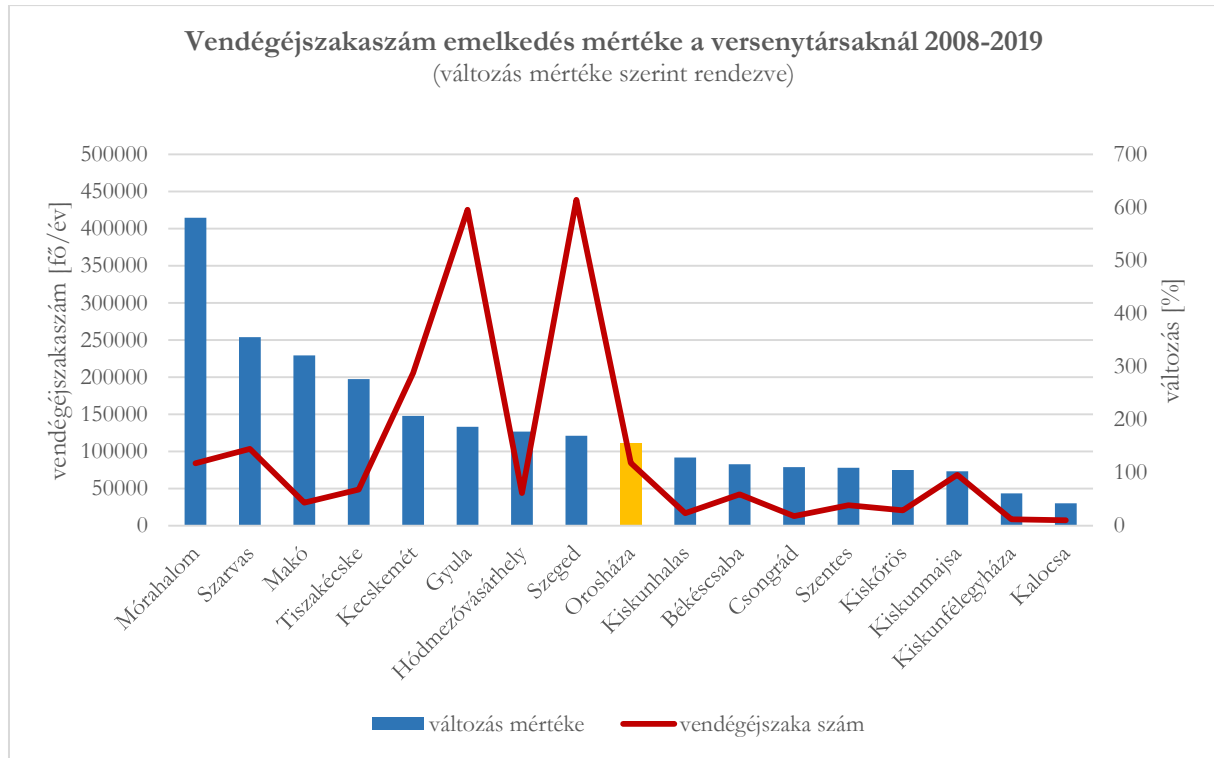
Amennyiben azt vizsgáljuk, hogy 2008-2017 között hogyan változtak a vendégéjszaka számok a versenytársaknál, akkor nagyon vegyes képet kapunk. Voltak települések, amelyek nagyon jól és voltak olyanok melyek gyengébben teljesítettek.

Az időszak nyertese egyértelműen Mórahalom, mely 12 év alatt 580 %-kal növelte a vendégéjszakák számát 2008 és 2019 között. Mórahalom egy előre megtervezett és tudatos fürdőfejlesztési programot hajtott végre, melynek eredménye ez a mértékű pozitív változás. A második helyezett Szarvas, mely 355 %-ra növelte vendégéjszaka számát. A harmadik Makó 312 %-kal. Makón szintén egy tudatos és jelentős fürdőfejlesztés áll a háttérben, mely a Hagymatikum fürdő megépítése.

A 16 db versenytárs közül 15 db tudta 2008-2019 között emelni a vendégéjszaka számot, köztük Orosháza is, ezek közül Orosháza a 9. helyen áll, 155 %-kal, míg Szarvas és Mórahalom az első és második helyen áll.

Vagyis Orosháza két konkurensa a legnagyobbat növekedte az elmúlt 12 év alatt, míg Orosháza ebben az összehasonlításban közepesen, vagy alatta teljesített.

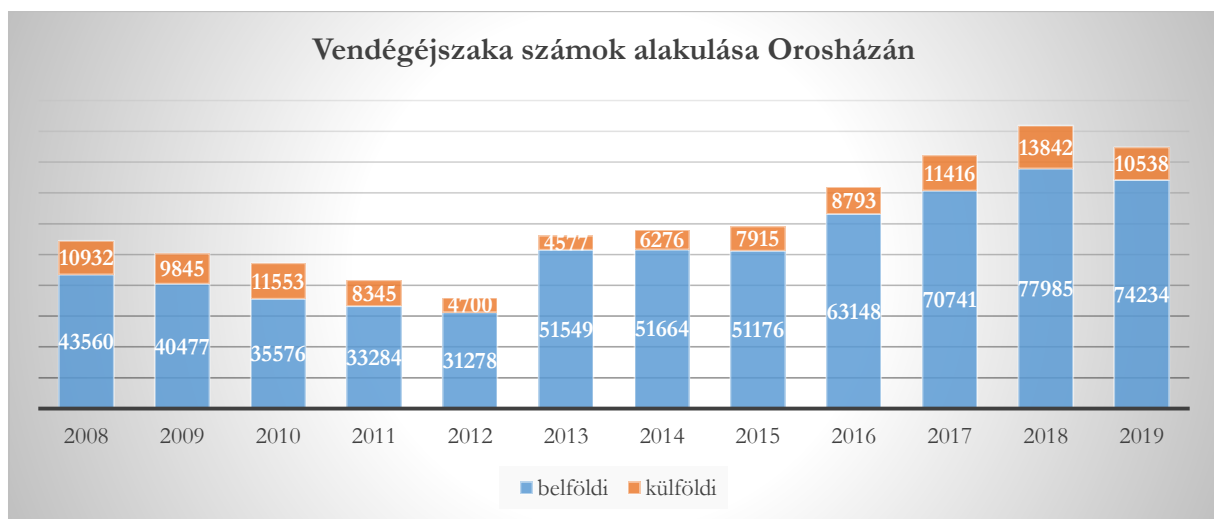

66. ábra: Vendégéjszaka szám változás mértéke a versenytársaknál 2008-2017

2.1.4.6 Orosháza teljesítményének alakulása

Vendégéjszakák száma

Orosháza és ezen belül Gyopárosfürdő vendégforgalmát erősen megtépázta a 2008. évi világválság. 2008-tól 2012-ig estek a vendégéjszaka számok, vagyis 5 éven keresztül tartott a visszaesés, a negatív tendencia.

67. ábra: Vendégéjszaka számok Orosházán 2008-2019

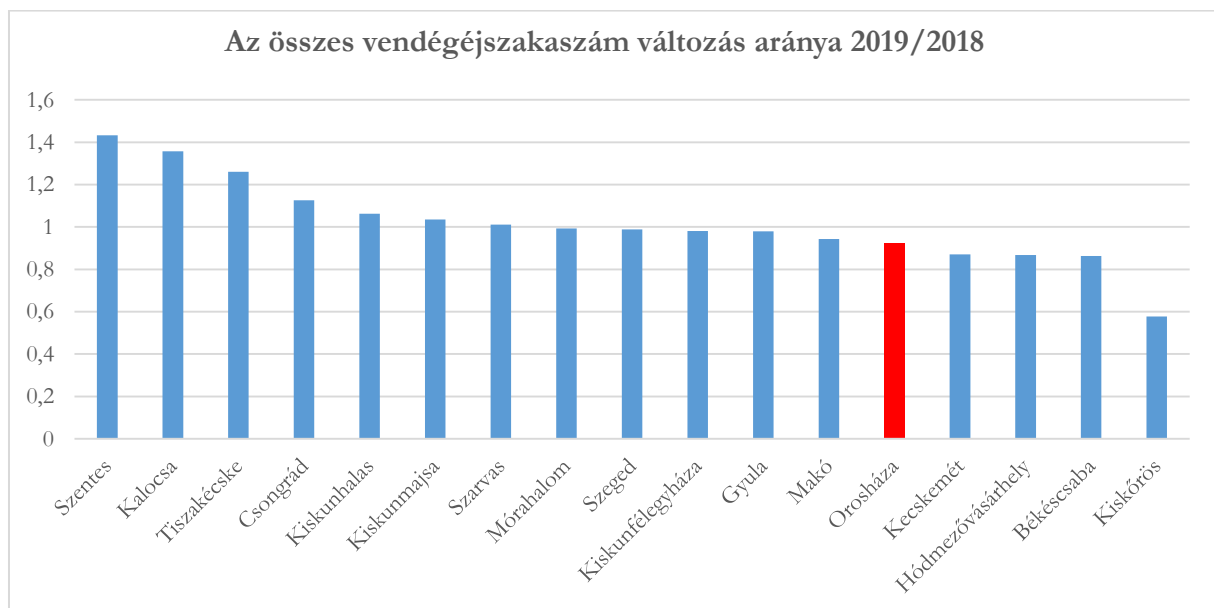

Ezt a trendet a 2013. év törte meg, amikor is hirtelen, egy csapásra elérte, sőt meghaladta a vendégéjszaka szám a 2008. évi szintet.

2013-ban egy új, felívelő szakasz következett a teljesítményben. 5 éven át növekedett a vendégéjszaka szám, a csúcst 2018-ban érte el, amikor is az összes vendégéjszaka szám elérte és meghaladta a 90 ezret, 91.827 darabbal.

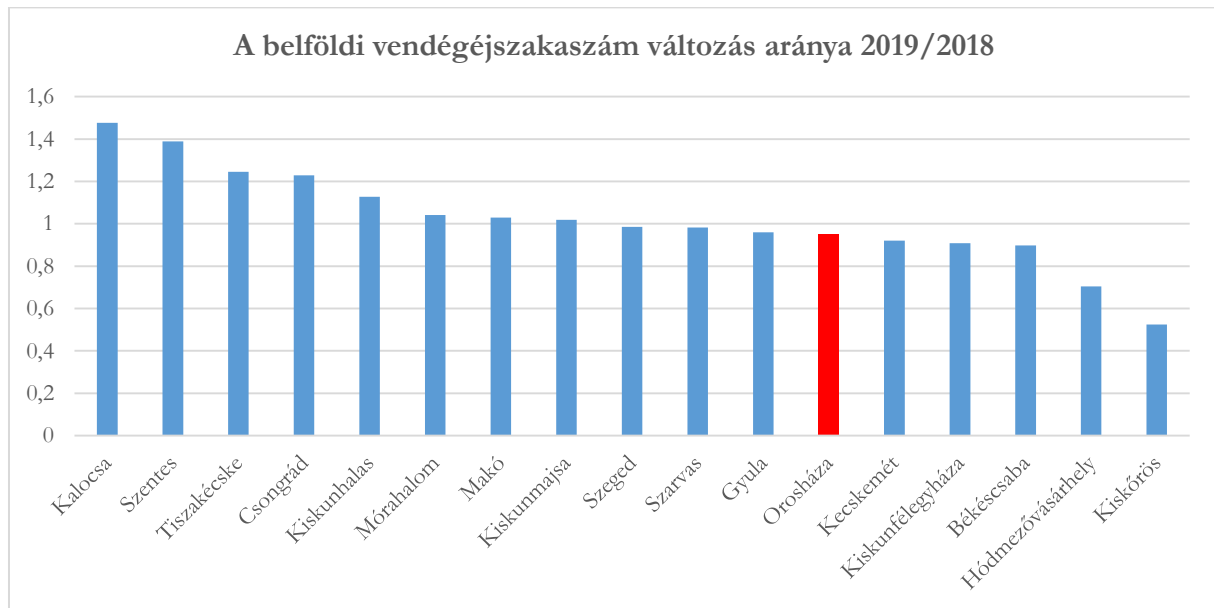
A lendület 2019-ben tört meg, amikor is már érezhető volt, hogy közeledik egyfajta gazdasági megtorpanás, ami a koronavírus járvány hatására meg is történt.

A fenti oszlopdiaagram jól szemlélteti, hogy Orosháza és Gyopárosfürdőn mindig jelen voltak a külföldi turisták, azonban az arányuk alacsony, a vendégforgalmat a belföldi turizmus húzza.

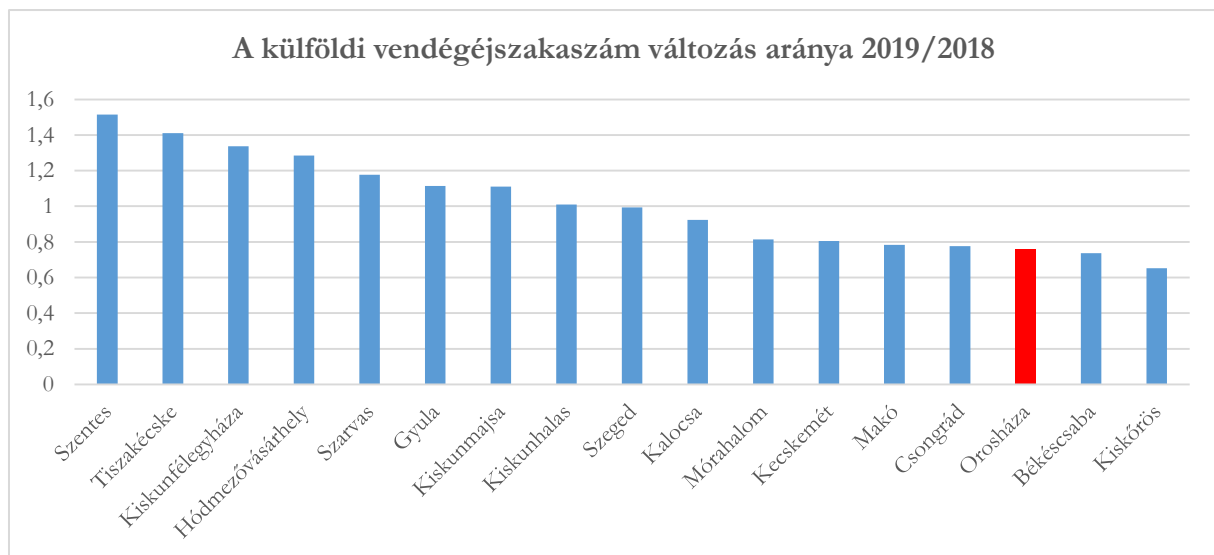
68. ábra: Az összes vendégéjszaka szám változás aránya 2019/2018

A 2018. év fordulópon volt a hazai turizmusban, amit jelez a fenti oszlopdiaagram is, mely a 2019. év és a 2018. év vendégéjszaka szám arányát mutatja be. Azon települések esetében nőtt 2019-ben a forgalom, melyek oszlopa 1,0 érték feletti. Látható, hogy 2019-ben már csak a versenytársak fele tudott növekedni, a többiek forgalma - köztük Orosháza is - csökkent. Ez tetten érhető az összes vendégéjszaka szám alakulása mellett a külföldi és a belföldi vendégéjszaka számban is.

69. ábra: A belföldi vendégéjszakaszám változás aránya 2019/2018

A fenti és az alábbi oszlopdiagram jól szemlélteti, hogy a belföldi turisták látogatása nem csökkent jelentősen, azonban a külföldiek elmaradása már számottevőbb. Amíg a belföldi vendégéjszakaszám 2018-ról 2019-re 95 %-ra csökkent, addig ugyanezen mérőszám a külföldiek esetében már 76%.

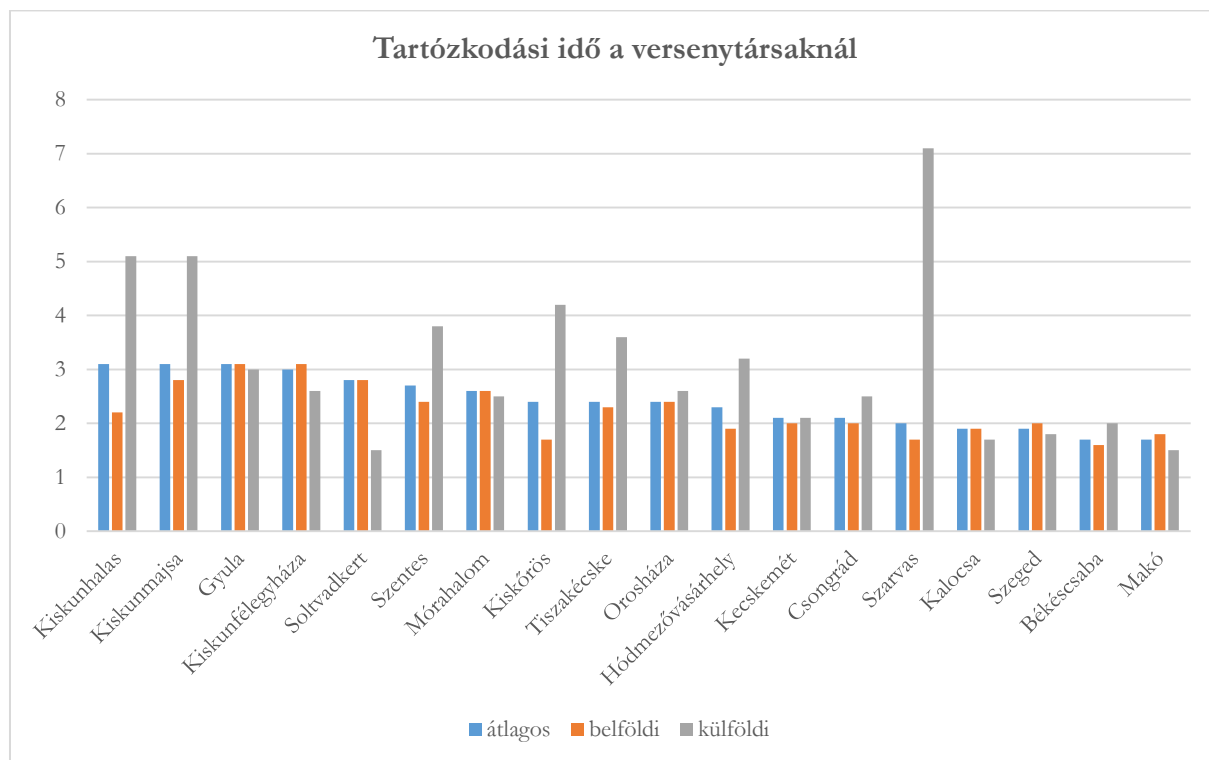
70. ábra: A külföldi vendégéjszakaszám változás aránya 2019/2018

A tartózkodás időtartama

Egy turisztikai szolgáltató minőségét jól jellemzi, hogy az odalátogató vendégek átlagosan hány napot töltenek el az adott szolgáltatónál. Érdekes ezt a mutatót a versenytársak teljesítményével is összevetni.

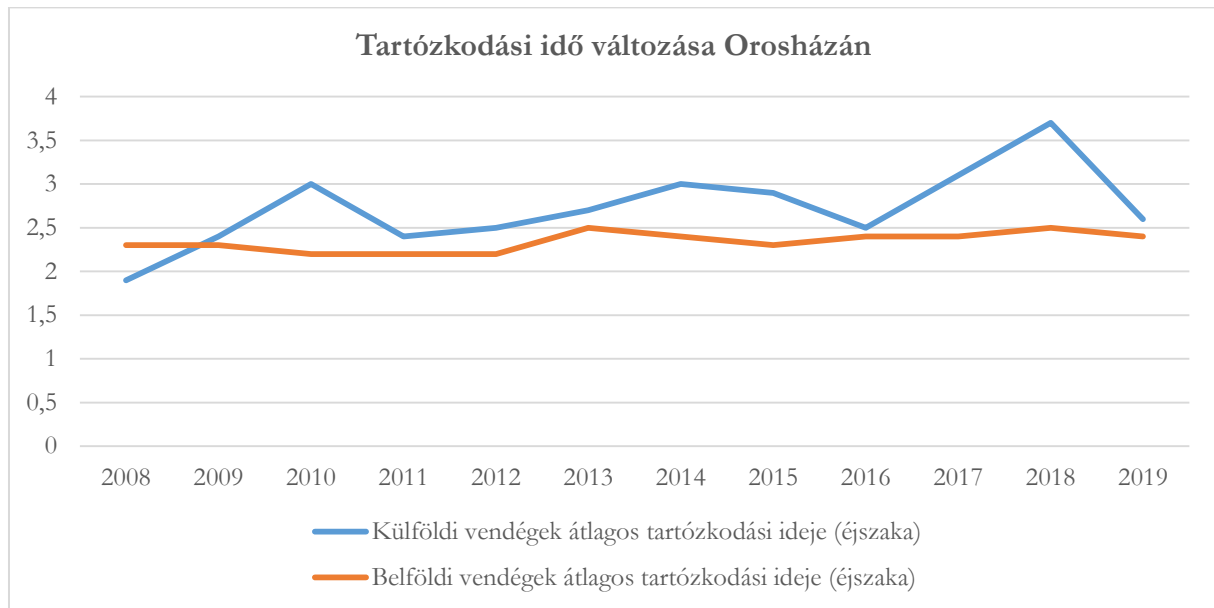
Az alábbi oszlopdiagram a külföldi és belföldi turisták átlagos tartózkodási idejét mutatja be, sorba rendezve. A sorba rendezés alapja az átlagos tartózkodási idő, ami a belföldiek és a külföldiek tartózkodási idejének számtani átlaga.

71. ábra: Tartózkodási idő a versenytársaknál

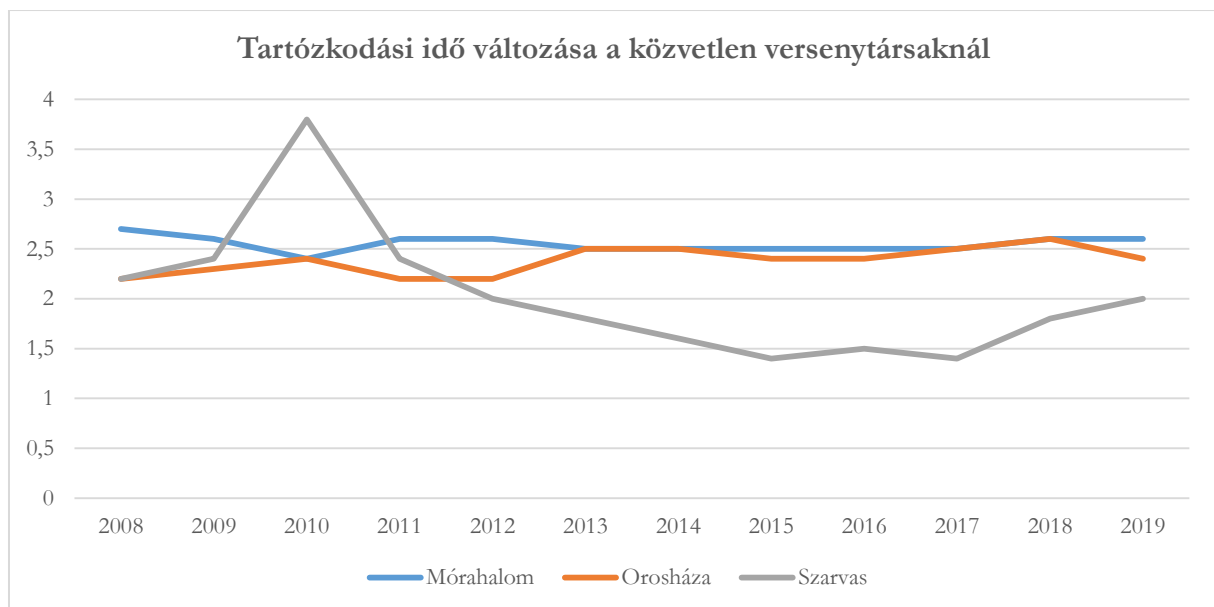
Ebben az összevetésben a gyógyhely minősítésű gyógyfürdő vásorok jól teljesítenek, mint például Kiskunhalas, Kiskunmajsa, Gyula, Mórahalom és Tiszkácske. Ehhez képest Orosháza lemaradásban van, igaz teljesítménye közepes, de az egyes Orosházára látogató turisták rövidebb időre jönnek és ezzel kevesebbet is költenek, mint a közvetlen gyógyhely minősítésű konkurenséknél.

Tendenciózus jelenség, hogy a nevesebb gyógyhely szolgáltatók a legerősebbek a belföldi és különösen a külföldi turisták tartózkodási hosszát tekintve, vagyis Kiskunhalas, Tiszkácske, Kiskunmajsa, Gyula. Ez olyan erősség, melyre építkezni kell, és amelyben Orosházának fejlődnie szükséges.

72. ábra: Tartózkodási idő a változása 2008-2019

Amennyiben idősorosan vizsgáljuk meg, hogy Orosházán hogyan alakul a vendégek tartózkodási ideje, akkor azt tapasztaljuk, hogy az elmúlt 10-12 évben nincs markáns változás. Annak ellenére, hogy sokkal több turista érkezett Orosházára az elmúlt években, azok tartózkodási idejének átlaga továbbra is 2,4 nap, vagyis nagy valószínűséggel dominál a hétvégi turizmus.

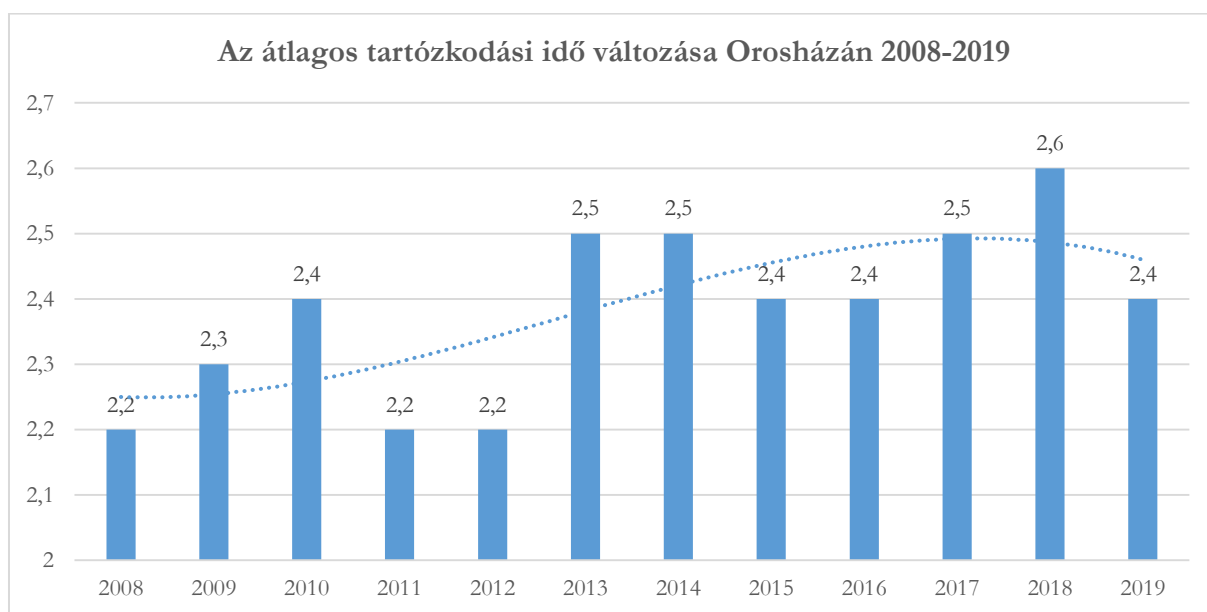
73. ábra: Tartózkodási idő a változása a közvetlen versenytársaknál 2008-2019

Ha ugyanezt az összevetést elvégezzük a közvetlen versenytársakkal, Mórahalommal és Szarvassal, akkor viszont az látszik, hogy noha ebben a tekintetben nem erősödött Orosháza és ezen belül Gyopárosfürdő, de a többiek sem. Vagyis a tartózkodási idő növelése a konkurens szolgáltatóknak sem sikerül.

A tartózkodási idő növelése a turisták költségének növelése érdekében fontos, hiszen egy turista minél több időt tölt el egy helyen, annál többet is költ mind szállásra, mind egyéb tekintetben. A tartózkodási idő nem fog növekedni addig, Gyopárosfürdő el nem mozdul a minőségi turisztikai szolgáltatások irányába.

Ahhoz, hogy az iparág több vendégéjszakát és magasabb költést realizáljon, határozottabb lépések kellene a minőségi szolgáltatások fejlesztésében, mint például a gyógy-, konferencia-, kulturális, sport- és rendezvényturizmus terén. Ha a minőségi turisztikai szolgáltatásokat innovatívan fejlesztik, az a tartózkodási idő és a költség dinamikus növekedését hozza magával, ami a hosszú távú fenntarthatóságot eredményezi.

74. ábra: Az átlagos tartózkodási idő változása Orosházán 2008-2019

Ha idősorosan tekintünk a turisták átlagos tartózkodási idejére Orosházán - és ezen belül Gyopárosfürdőn - akkor emelkedő tendenciát láthatunk, de vegyes képet kapunk.

2008-tól vizsgálva átlagban 2,0 -2,5 napot tartózkodik egy-egy vendég Orosházán. Ezzel Orosháza középmezőnybeli pozíciót foglal el a régióban. Azonban azt is meg kell jegyezni, hogy a polinominális trendvonal illeszkedése alapján feltételezhető egyfajta visszaesés e tekintetben, azonban ezt csak a 2020-as valós adatok tudják megcáfolni, vagy megerősíteni.

Összességében elmondható, hogy jelen állapotban a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszaka számok alapján Orosháza a régiós versenytársakhoz képest jól teljesít, a vizsgálat 17 településsel szemben a 4., 5., 6. hely körül mozog a teljesítménye.

Ezen az állapoton remélhetőleg javítani fognak a jelenleg folyó fejlesztések (Területi Operatív Program keretében zajló projektek) azonban az egyértelmű a vizsgálat alapján, hogy a fürdő jelentős fejlesztése és megújítása, valamint egy nagyon komoly marketing kampány nélkül Gyopárosfürdő turisztikai kitörésére nincs mód.

Kiemelendő, hogy a vizsgált 16 db versenytárs majd mindegyike végrehajtott fürdőfejlesztést az elmúlt években Gyopárosfürdő kivételével, vagyis ha Gyopárosfürdő valóban kitörési pontot remél a turisztikai ágazaton keresztül, abban az esetben a fürdő fejlesztését végre kell hajtani. Ezen stratégiát szignifikánsan erősíti a gyógyhely minősítés, a helyi gyógyvíz híre, valamint az annak jótékony hatását kereső külföldi és belföldi vendégkör, mely megfelelő alapot képez.

2.1.4.7 A szolgáltatási ár vizsgálata

Megvizsgáltuk a 16 db közvetlen régiós versenytárs szolgáltatási árait is. Egyértelműen látszik, hogy a magasabb színvonalú konkurensok a magasabb szolgáltatási színvonal miatt, magasabb jegyárakat alkalmazhatnak, ezáltal az árbevételük is magasabb tud lenni.

Az alábbi árak csak tájékoztató és nagyságrendi értékűek.

Gyula

- Szolgáltatás: élményfürdő (wellness-szel), gyógyászat, strandfürdő, uszoda
- felnőtt jegy: 3540,- (hétköznap) / 3840,- (hétvége)
- családi jegy: (2+1 fő): 9390,- / 10.290,-
- családi jegy: (1+2 fő): 8720,- / 9620,-

Kecskemét

- Szolgáltatás: uszoda (3 medence), élményfürdő, termálmedencék (3 db), szaunavilág, gyógyászati részleg
- felnőtt jegy: 3600,-
- családi jegy: (2+1 fő): 5000,-

Mórahalom

- Szolgáltatás: gyógyfürdő, strandfürdő (14+7 medence), wellness-részleg, gyermek és élményfürdő
- felnőtt jegy: 2190,- (hétköznapi) / 2500,- (hétvégi)
- családi jegy: (2+2 fő): 5500,- / 5900,-

Békéscsaba

- Szolgáltatás: uszoda, élménymedence, gyógyvizes termálmedencék, wellness-szolgáltatások, gyógyászati szolgáltatások
- felnőtt jegy: 1700,-
- családi jegy: (2+1): 3000,-
- családi jegy: (2+2): 4100,-

Kiskunmajsa

- Szolgáltatás: élményfürdő (1 medence, 14 élményelem), aquapark (csúszdapark, hullámfürdő, gyermekfürdő), wellness-részleg, gyógymedencék (4 medence)

- felnőtt jegy: 2200,-
- családi jegy: (2+1 fő): 5500,-

Szarvas

- Szolgáltatás: termálrészleg (5 medence), wellness-részleg (szauna, szolárium), gyógyászati részleg
- felnőtt jegy: 1200,-
- családi jegy: (5 főig): 3000,-

Hódmezővásárhely

- Szolgáltatás: strandfürdő (8 medence), uszoda (3 medence), élményfürdő
- felnőtt jegy: 1400,-
- családi jegy: (2+1 fő): 3000,-

Tiszaújváros

- Szolgáltatás: gyógyfürdő (2 medence), élményfürdő (5 kültéri, 3 beltéri medence), gyógyászati részleg, wellness-részleg
- felnőtt jegy: 2000,-
- családi jegy: (2+1 fő): 5000,-

Székesfehérvár

- Szolgáltatás: wellness-részleg, élményfürdő (csúszdaparkkal), termál-részleg (3 medence), sport-részleg (3 úszó, 1 tanmedence), gyermekrészleg
- felnőtt jegy: 2850,-
- családi jegy: (2+2 fő): 9330,-

Csongrád

- Szolgáltatás: 7 medence (úszó, tan, wellness- gyógy, merülő, gyermek, élmény), gyógyászati részleg
- felnőtt jegy: 1400,-
- családi jegy: (2+2 fő): 3800,-

Szeged

- Szolgáltatás: élményfürdő és wellness-részleg, gyerekrészleg, gyógyászati részleg
- felnőtt jegy: 4000,-

Orosháza

- Szolgáltatás: gyógyfürdő, élményfürdő, gyógyászati részleg, wellness-részleg, sportuszoda, strandfürdő
- felnőtt jegy: 2400,-
- családi jegy: (2+1) 5700,-

Makó

- Szolgáltatás: gyógyfürdő, gyógyászati részleg, wellness-részleg, strandfürdő
- felnőtt jegy: 2400,-
- családi jegy: (2+1) 5500,-

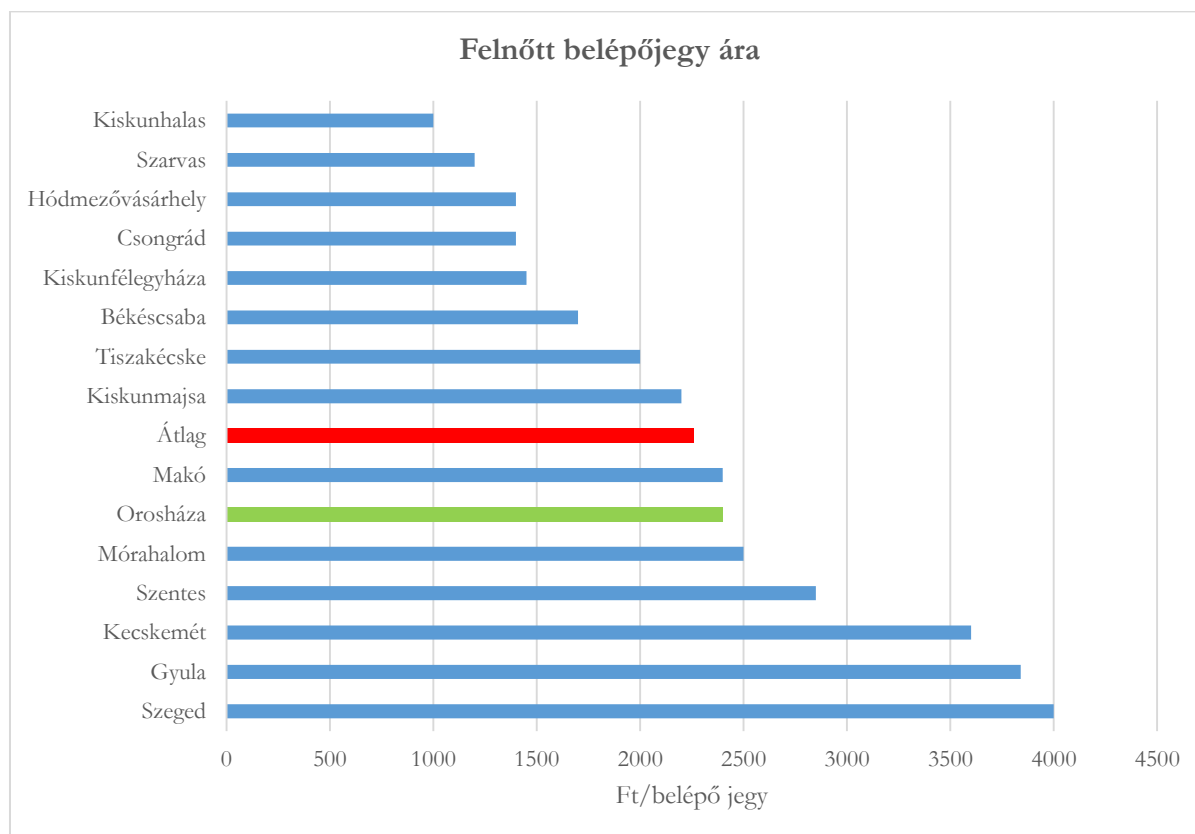
Kiskunfélegyháza

- Szolgáltatás: strandfürdő, termálfürdő, uszoda, wellness-részleg
- felnőtt jegy: 1450,-
- családi jegy: (2+2 fő): 3500,-

Kiskunhalas

- Szolgáltatás: wellness-részleg, termálfürdő (3 medence), strandfürdő (3 medence), gyógyászati részleg
- felnőtt jegy: 1000,-
- családi jegy: (2+2 fő): 2500,-

Általánosságban megállapítható, hogy azok a gyógyfürdővel rendelkező városok, ahol magasabb a vendéglátási színvonal, erősebbek a turisztikai attrakciók, ott a fürdő belépő árak is magasabb szinten tarthatók. Tehát az egyes fürdők sikeres fejlesztései közvetlenül és azonnal megmutatkoznak a turisztikai bevételekben.

75. ábra: A felnőtt belépőjegy közelítő ára a gyógyfürdőkben

Az oszlopdiagram alapján látható, hogy a versenytársakkal való összevetésben jelenleg Kiskunhalason a legalacsonyabb a felnőtt belépő ára, a legmagasabb Szegeden. Az átlagos jegyár 2260 Ft, ami több mint kétszerese a jelenlegi kiskunhalasi jegyárnak és a fele a szegedinek.

Azonban ez nem jelenti azt, hogy minden vendég után ekkora jegyárbevétel realizálódik, hiszen a csoportos kedvezmények, a korosztályos kedvezmények és az egyéb bérletes szolgáltatások miatt az egy főre jutó jegyárbevétel jóval alacsonyabb.

Gyopárosfürdő esetében 2.400 Ft-ot határoztunk meg átlagos felnőtt fürdőbelépőjegy árának. Ezzel az árszínvonallal Gyopárosfürdő az átlag felett áll, vagyis a létesítmény jelen állapotában is elbír a közepesnél erősebb árszínvonalat.

2.1.5 Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő jelenlegi állapota

2.1.5.1 A Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő műszaki állapota

Jelen megbízásnak nem tárgya a fürdő műszaki felmérése, azonban a feladat elvégzésekor terepbejárást is tartottunk, mely során a műszaki berendezéseket is megtekintettük.

Álláspontunk szerint a fürdő, mélyreható átvilágítása elkerülhetetlen, mely részét kell képezze a fürdő műszaki átvilágítása is. A fürdő jövőjéről csak egy részletes és mélyreható átvilágítást követően lehet dönteni.

Az átvilágítás elvégzésére javaslatot tettünk a dokumentáció 3.1.A) fejezetében.

A feladatunk elvégzése során megtörtént a jelenleg üzemelő létesítményállomány áttekintése is, mely során több jó gyakorlatot és néhány hiányosságot is felfedeztünk.

A Gyógy-, Park, és Élmenyfürdő a 35600/2366-1/2015. iktatószámú és I/2333 Vízikönyvi számú vízjogi üzemeltetési engedély alapján működik. Az engedélyt a 4. sz. melléklet tartalmazza.

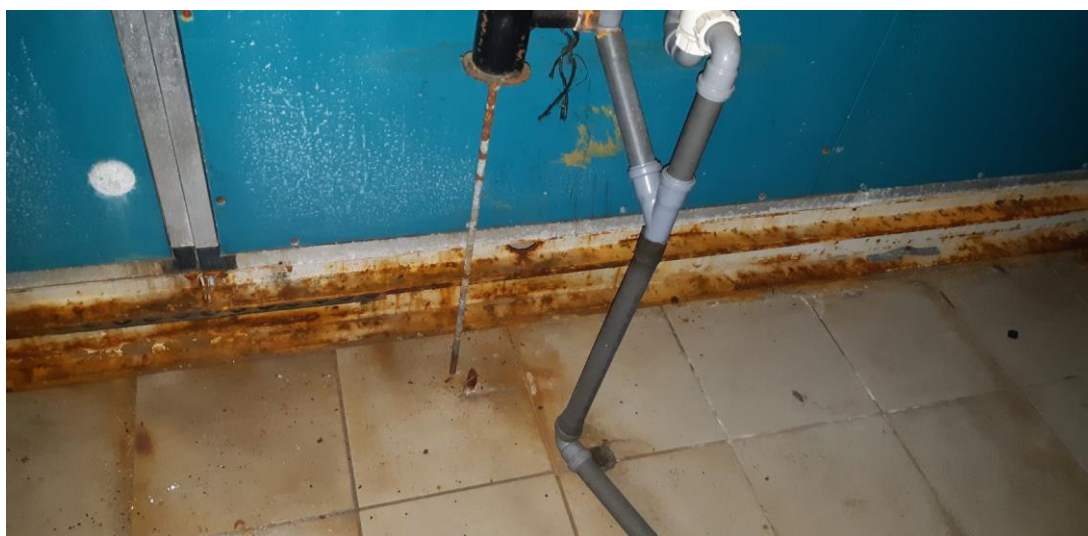
A fürdők működését szabályzó fontosabb hatályos jogszabályok száma, megnevezése:

- 121/1996. (VII.24.) Korm. rendelet a közfürdők létesítéséről és működéséről
- 37/1996. (X.18.) NM rendelet a létesítésének és üzemeltetésének közegészségügyi feltételeiről
- 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről
- 7/2007. (I. 22.) GKM rendelet a mutatványos berendezések biztonságtechnikájáról (játékeszközök, játszóterek stb.)
- 12/1997. (VIII. 29.) KHVM rendelet a termelt és szolgáltatott vizek gázmentesítéséről

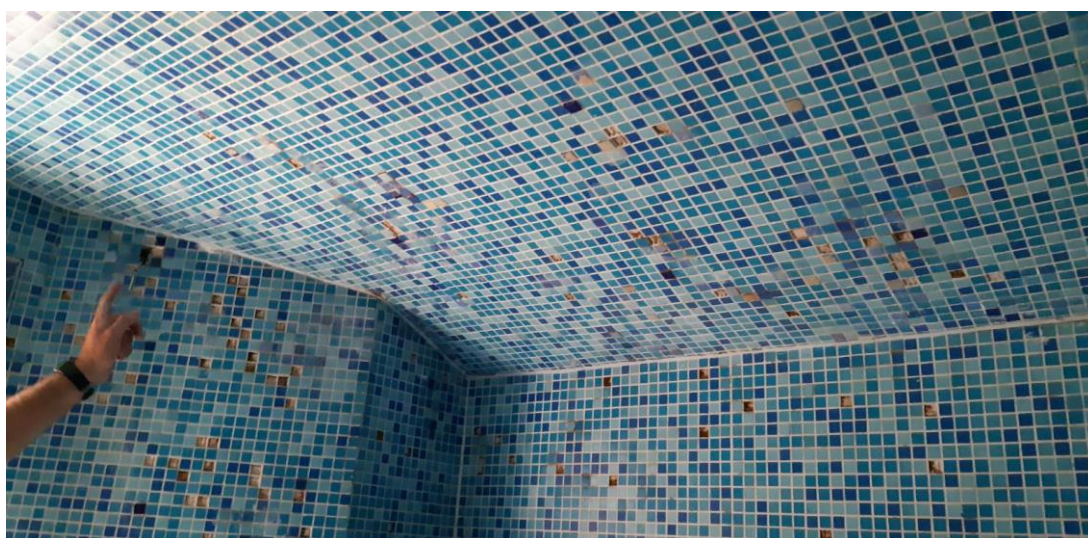
Jelen dokumentumnak nem feladata a műszaki állapotok jellemzése, azonban a bejárásról készült fotók egy részét becsatoljuk jelen dokumentumba, amelyek jelzik a több, mint 15 éves létesítmény műszaki állapotát, valamint a fürdőlétesítmény átvilágításának szükségszerűségét.

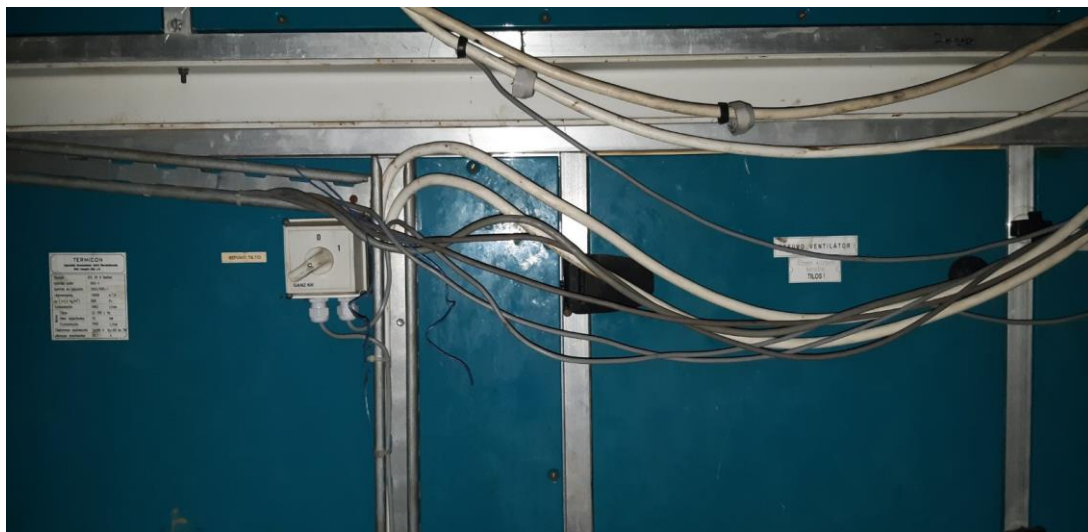
76. ábra: Az élményfürdő medencetere és nedvesedő tetőszerkezete

77. ábra: Előrehaladott korrózió a légtechnikai géptérben

78. ábra: Burkolatleválások a gőzkabinban a wellness részlegen

79. ábra: Vezetékezés a légtechnikai gépházban

80. ábra: Csúszdatorony tartószerkezet

81. ábra: Élmenyfürdő medencetér

A fürdő jövőbeni műszaki átvilágítása során minimum az alábbi szempontokat javasoljuk érvényesíteni - a teljesség igénye nélkül:

- Üzemeltetési szabályzat áttekintése és az abban foglaltak maradéktalan teljesítésének ellenőrzése
- Vízkémiai elemzések ellenőrzése, áttekintése, elemzése
- Gázvizsgálatok ellenőrzése, különösképpen a metánmentesítés hatásfokára, biztonságára tekintettel
- Vízjogi üzemeltetési engedélyben foglaltak teljesülésének ellenőrzése
- A medencék és gépészeti rendszereik vizsgálata
- Az épületállomány állapotértékelése
- A meglévő gépészeti és épületállomány amortizáltságának meghatározása
- A szükséges, de forráshiány miatt elmaradt pótlások és javítások meghatározása
- A tárgyi eszköz állomány értékelése, pótlások és cserék meghatározása
- Az üzemeltetéshez kapcsolódó műszaki és biztonságtechnikai ellenőrzések elvégzése
- stb.

2.1.5.2 A Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő gazdasági vizsgálata

A fürdőre leszárt főkönyvi kivonat szerint a fürdő 2019. évi (adózás előtti) működési eredménye - 40.004 eFt veszteség, amely 406.067 eFt árbevétel, 47.813 eFt egyéb bevétel és 493.884 eFt költség/ráfordítás elszámolásával alakult ki. Az egyéb bevételekből 46.759 Ft különböző támogatás. A támogatások egy része (29.718 eFt) korábbi években beruházásokra kapott támogatások halasztott bevételekénti elhatárolásának adott évi értékcsökkenés arányos feloldásából származott, míg 7.040 eFt költségvetési támogatás, illetve 10.000 eFt az önkormányzattól a fürdő üzemeltetésére kapott közvetlen tárgyévi támogatás.

Árbevétel

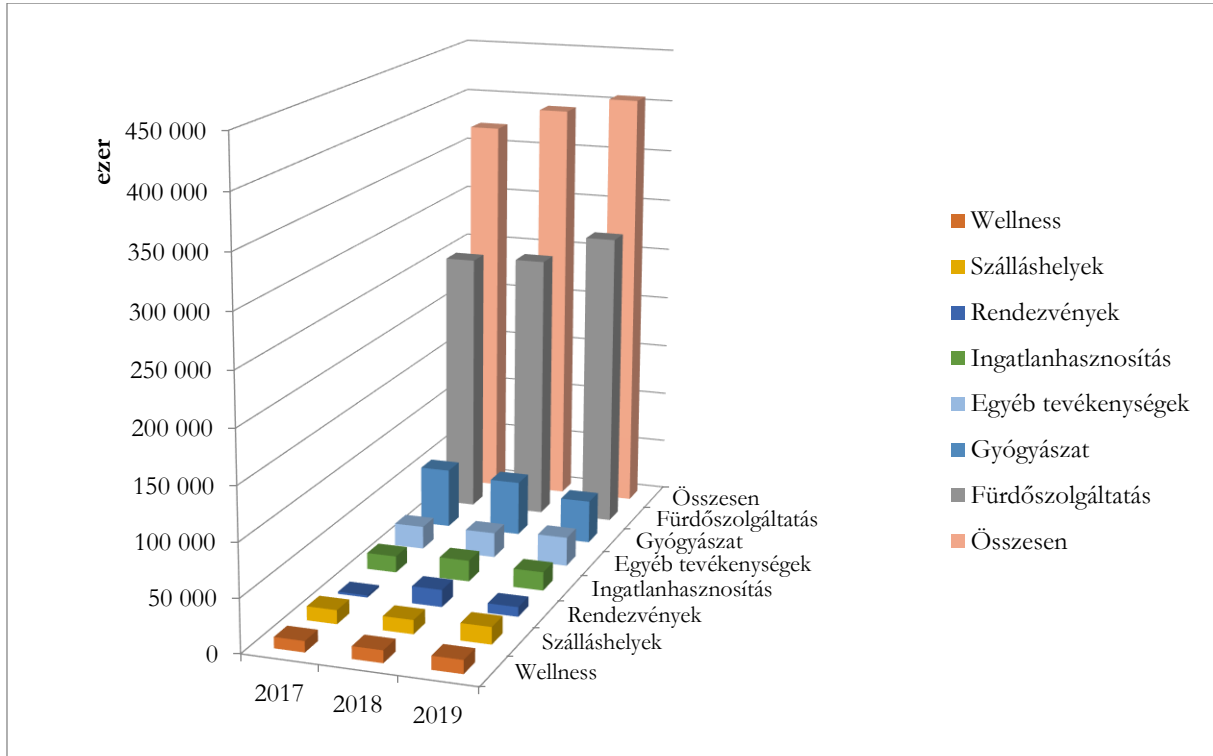
Az árbevételek az előző három évben az alábbiak szerint alakultak:

	2017	2018	2019
Gyógyászat	56 733 090	51 943 312	40 937 405
Wellness	10 362 304	11 573 546	12 612 343
Fürdőszolgáltatás	251 230 003	255 307 792	282 405 772
Szálláshelyek	13 050 870	13 144 753	16 068 008
Rendezvények	1 977 522	16 165 902	9 033 020
Ingatlanhasznosítás	15 506 302	19 914 184	17 528 137
Kiegészítő tevékenységek	21 645 376	23 594 926	27 483 002
Összesen	370 505 467	391 644 415	406 067 687
Árbevétel növekedés		105,71%	103,68%

82. ábra: Az árbevétel változása az előző három évben

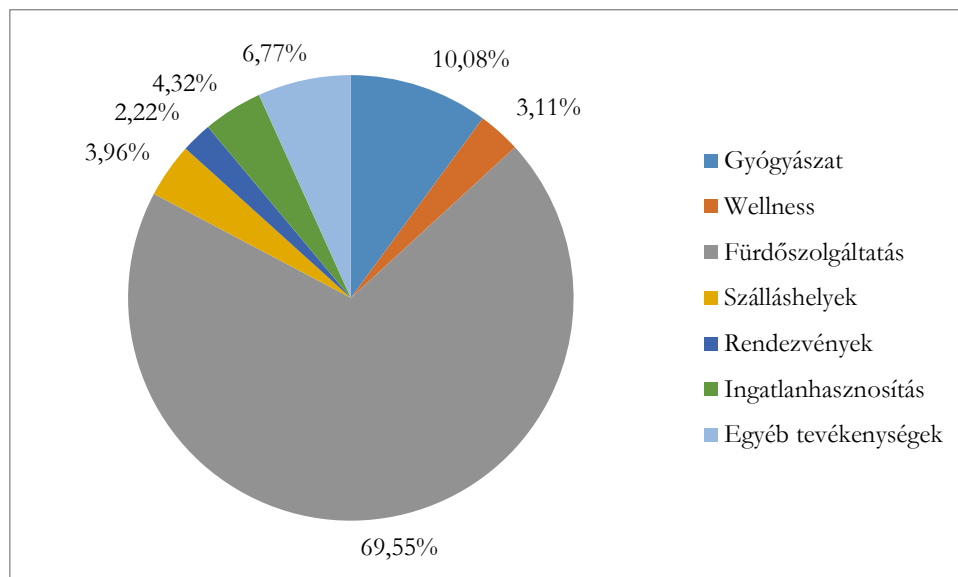

A teljes árbevétel évről évre növekedett, azonban ezen belül az egyes összetevők nem minden esetben mutattak egyenletes növekedést.

83. ábra: Az egyes tevékenységek az összes bevételen belül

Az árbevétel megoszlása a 2019. évi bevétel adatok alapján:

84. ábra: Az árbevétel megoszlása 2019-ben

A teljes árbevétel több mint 85%-át három faktor határozza meg: a fürdőszolgáltatás, a gyógyászat és az egyéb tevékenységek.

Felvetés: az árbevétel növekedéséhez elsősorban ezeken faktorokat növekedési lehetőségét kell megvizsgálni.

A legnagyobb szegmensben, a fürdőszolgáltatáson belül az árbevétel az alábbiak szerint alakult 2017-ben és 2018-ban.

Fürdőszolgáltatás összetevői	2017.	2018.
Élményfürdő	176 020 449	185 047 141
Szaunavilág	22 833 170	23 878 362
Parkfürdő	49 253 763	42 934 508
Egyéb szolgáltatások	3 122 621	3 447 781

85. ábra: Az árbevétel megoszlása a fürdőszolgáltatásban

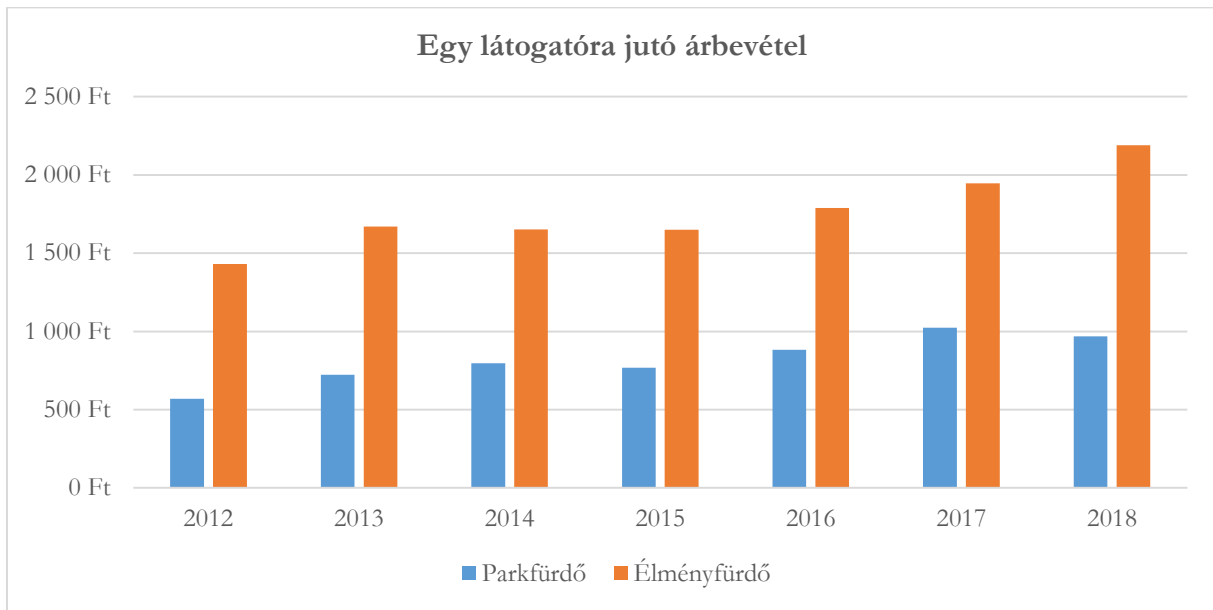
A parkfürdő árbevételében bekövetkezett közel 9%-os csökkenés jelentősnek mondható, azonban az alábbi, hosszabb távú adatsorból kiderül, hogy a 2017-es év bázisa volt az előző évekenél lényegesen magasabb.

A parkfürdő és élményfürdő 2012-2018 közötti látogatottsági és bevétel adatai:

Év	Parkfürdő		Élményfürdő	
	Látogatók száma	Bevétel	Látogatók száma	Bevétel
2012	55 600	31 700 000,- Ft	74 200	106 200 000,- Ft
2013	47 000	34 000 000,- Ft	77 800	130 000 000,- Ft
2014	37 700	30 000 000,- Ft	74 000	122 300 000,- Ft
2015	49 700	38 200 000,- Ft	85 800	141 600 000,- Ft
2016	44 100	38 895 000,- Ft	87 100	155 767 000,- Ft
2017	48 100	49 254 000,- Ft	90 400	176 020 000,- Ft
2018	44 300	42 934 000,- Ft	84 500	185 047 000,- Ft

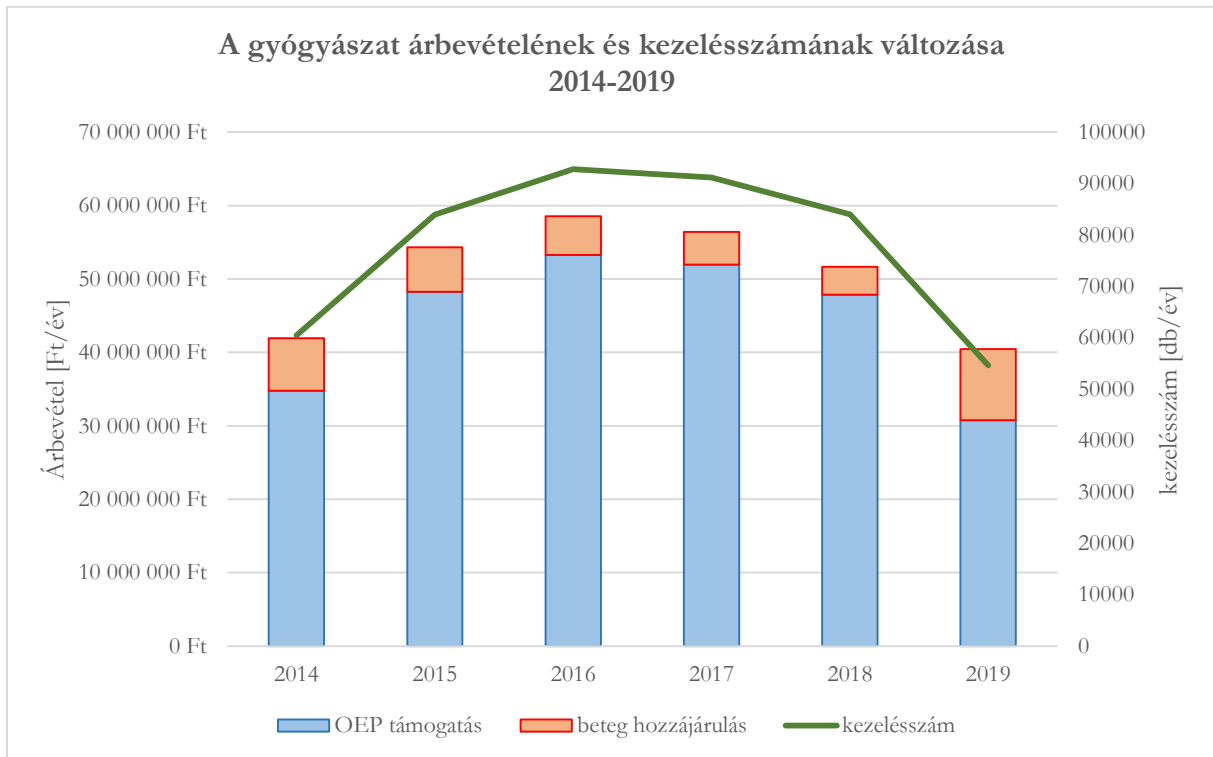
86. ábra: Az árbevétel és látogatottság változása

A parkfürdő látogatóinak száma hektikusan változott, a látogatottság nagy mértékben függ az időjárástól. Az élményfürdő 2018-as látogatottsága a négy évvel azelőtti szintre zuhant, viszont az árbevétel az évek folyamán egyenletesen nőtt.

87. ábra: Az egy látogatóra jutó árbevétel változása 2012-2018

Felvetés: Ebben a két szegmensben különösen lényeges a megfelelő árképzés. Meg kell találni azt az árszintet, amely (megfelelő, jól célzott marketinggel) egyrészt nem megy a látogatottság rovására, másrészt lehetőség szerint maximalizálja a bevételt.

88. ábra: A gyógyászati kezelésszám és az árbevétel változása 2014-2019

A gyógyászatban az utóbbi években bevételcsökkenés volt tapasztalható. A 2018-as üzleti jelentésből az szűrhető le, hogy a gyógyászati szolgáltatásokat döntően orosházi lakosok veszik igénybe. A szállodákban lakó kezelőlapos betegek száma minimális.

Felvetés: A gyopárosi gyógyvíz ismertsége nem közelíti meg a tradicionálisan híres magyarországi nevesebb gyógyfürdőkét (pl. Harkány, Hévíz, Sárvár, stb.) érdemes lenne középtávú terveket készíteni a gyógyászati szolgáltatások olyan jellegű fejlesztésére, amely a megszokott szolgáltatásokhoz képest pluszt nyújt, erre építve pedig megfelelő marketingmunkával felzárkózni a nevesebb gyógyfürdőkhez, így érve el jelentősebb árbevétel növekedést. Természetesen ez a folyamat csak kidolgozott költség-haszon tervek alapján indítható el felelősségteljesen.

A wellness szolgáltatások és a szauna-park mind a látogatók számában, mind az elért árbevételben egyenletes emelkedést mutatott az elmúlt években. A szauna-park sok hasonló fürdővel összehasonlítva szinte egyedülálló szolgáltatási színvonalúnak mondható.

Felvetés: A wellness szolgáltatások és különösen a szauna-park komoly növekedési potenciállal rendelkezhet, kiemelt tekintettel arra, hogy lehetőséget adnak a téli, egyébként kisebb forgalommal bíró időszak bevételi adatainak növelésére.

Egyéb bevételek

Az elhatárolt halasztott bevételek állománya és a kapcsolódó eszközök amortizációja alapján továbbra is tervezhető az évi megközelítőleg 30 MFt egyéb bevételként elszámolható halasztott bevétel feloldása.

A 2018-as év üzleti jelentéséből az derül ki, hogy a tulajdonos a korábbi években nagyságrendileg 40 MFt kiegészítést biztosított a helyi lakosok kedvezményes belépőjegyei miatt bekövetkezett árbevétel kiesés pótlására.

Felvetés: A beléptető rendszer adataiból pontos kimutatás készíthető a helyi lakosok által igénybe vett szolgáltatásokról, az általuk fizetett térítési díjakról. Mindezt összevetve azzal, amennyit ugyanezen szolgáltatásokért teljes áron fizettek volna, közel pontosan meghatározható az orosházai lakosoknak biztosított kedvezmény nagysága.

Költségek

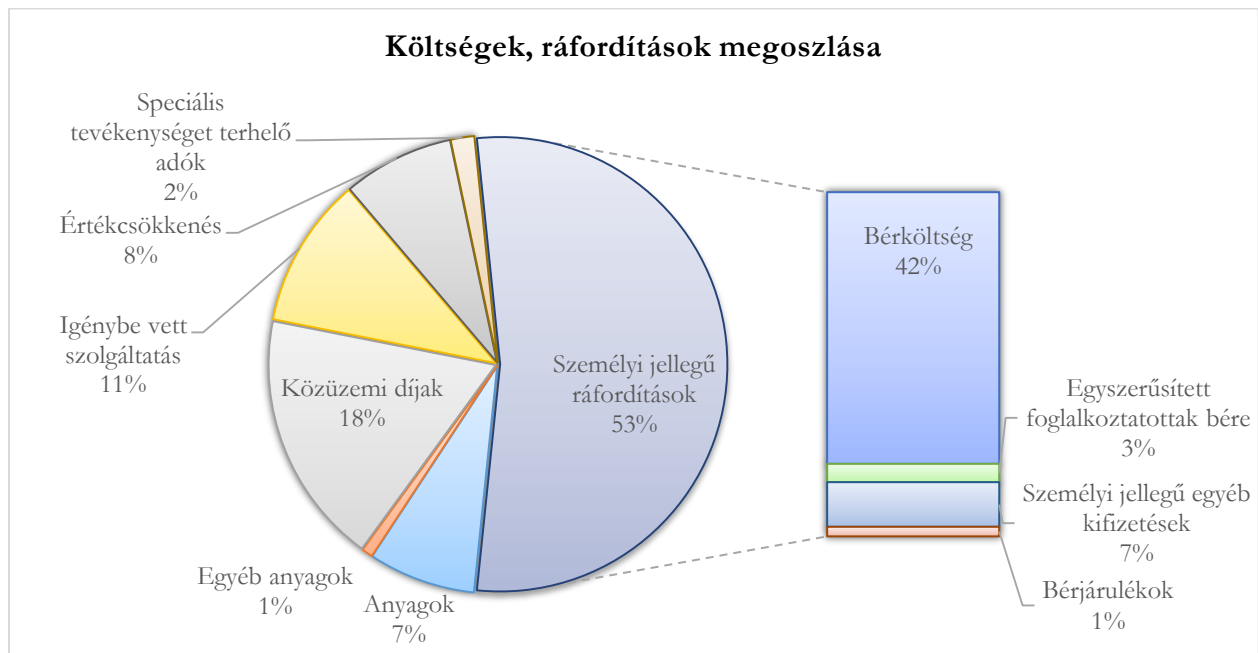
A 2019-es évben a működés során az alábbi táblázatban szereplő költségelemek merültek fel:

Anyagok	37 499 099
Egyéb anyagok	3 809 671
Közüzemi díjak	88 807 739
Igénybe vett szolgáltatás	52 539 164
Eladott áruk beszerzési értéke	165 889
Eladott közvetített szolgáltatások beszerzési értéke	264 304
Hatósági díjak, adók, egyéb költségek	2 359 099

Személyi jellegű költségek	261 933 894
Értékcsökkenés	38 860 240
Speciális tevékenységet terhelő adók	8 266 135
Közvetlen költségek és ráfordítások összesen	494 505 234

89. ábra: 2019. évi működési költség adatok

90. ábra: 2019. évi költségek megoszlása

Béreköltségek

A fenti diagram jól szemlélteti, hogy az összes költség, ráfordítás több mint felét a személyi jellegű költségek adják. Határozottan kijelenthető, hogy az évről évre kitermelődő működési veszteség oka főként a tevékenység jelentős élőmunka igénye, amely az utóbbi néhány év jelentős kötelező minimálbér emelkedése miatt növekvő mértékű költségemelkedést okoz.

Az állandó létszám 2018-ban az alábbi foglalkoztatottakból tevődött össze:

- 1 fő részlegvezető
- 1 fő informatikus
- 3 fő műszakvezető
- 1 fő munkaügyi megbízott
- 2 fő sales manager asszisztens
- 1 fő karbantartó
- 8 fő gépész
- 4 fő biztonsági őr
- 2 fő szauna-kezelő
- 1 fő főpénztáros

- 8 fő jegypénztáros
- 11 fő takarító
- 1 fő kempinggondnok
- 9 fő gyögmasszőr
- 2 fő gyógytornász
- 1 fő gyógyújszás-foglalkoztató
- 1 fő fizioterápiás asszisztens
- 5 fő medenceőr
- 2 fő medencetakarító
- 2 fő öltöző takarító
- 5 fő uszodamester
- 1 fő gyógyászati csoportvezető
- 1 fő játszóház felügyelő
- 2 fő mosónő

A beszámoló alapján a fürdőben foglalkoztatottak száma **75 fő**.

Felvetés: A jelenlegi magyarországi - különösen a már említett fokozottan emelkedő tendenciájú - munkaerő-költségek mellett a költséggazdálkodás legfontosabb faktora a munkaerő gazdálkodás, a munkaerő hatékonyság.

Célszerű lenne megvizsgálni, hogy a kötelező - akár a fürdő működéséhez jogszabályokban előírt - munkaerő-szükséglet mellett vannak-e olyan területek, ahol karcsúsítani lehetne a létszámot, vagy munkaszervezési megoldásokkal létszámhatékonyságot lehetne elérni, esetleg megfontolható bizonyos tevékenységek külső vállalkozásokhoz történő kiszervezése.

Gondolunk itt az informatikus, a takarítók, a biztonsági őrök tevékenységére, természetesen a működési sajátosságok figyelembevétele után. Lehetőség szerint ki lehetne használni a különböző atipikus foglalkoztatási módokat, valamint a kvalifikáltabb közmunkások igénybe vételének lehetőségét is.

Igénybe vett szolgáltatások

Az igénybe vett szolgáltatások 2019-ben felmerült 52.539 eFt-os összege sokfajta, relatíve csekély egyedi összegű költségből tevődött össze. (Az egyes költségcsoportok összege jellemzően nem érte el a 2,0 MFt-ot.) A legnagyobb tétel – közel 40 %-os részaránnyal – a hirdetési költségek.

Felvetés: Az igénybe vett szolgáltatások költségeinek alakulásának, hatékonyságának mérése, költségterveken alapuló költséggazdálkodás csak controlling rendszer bevezetésével lenne lehetséges, kérdéses azonban, hogy a költség-haszon elvet figyelembe véve annak kialakítása, működtetése nem haladná-e meg az elérhető költségmegtakarítás összegét.

Mindazonáltal a digitalizáció rohamos fejlődése egyre inkább lehetővé teszi, hogy főként informatikai fejlesztésekre épülve - élőmunka korlátozott igénybevétele mellett - olyan adatbázis-

feldolgozó rendszer legyen kialakítható, amely megfelel a controlling számára, elemzésekhez kigyűjthető adathalmazok megfelelő megszerezése révén.

Ebben a tekintetben különösen a 2020. július 1-én bevezetett NAV online számlaadat-szolgáltatásnak lehet jelentősége, a tervek szerint ugyanis a közeljövőben a NAV rendszeréből adatbázis-szerűen lekérhetőek lesznek egy adott vállalkozás felé kibocsátott számlák adata, lehetőséget teremtve azok további más szempontok szerinti feldolgozására.

Bár a régi marketing bölcsesség szerint minden kiadott reklámkiadás fele haszontalan, kidobott pénz, csak nem tudni melyik fele, mindazonáltal a költségösszeg nagysága miatt mindenképpen meg kell vizsgálni annak indokoltságát, mennyiben célzott és jól pozicionált egy-egy reklámkiadás, növelve így azok hatékonyságát.

Értékcsökkenés

A meglévő tárgyi eszközök következő években elszámolható értékcsökkenése rendre 36-32 MFt közötti összegben tervezhető, viszonylag fix, változatlan költségelemnek tekintve. Bár a jelenleg rendelkezésünkre álló adatok nem adnak lehetőséget a tárgyi eszközök számviteli szerinti avultságának megállapítására, a legjelentősebb beruházásokra elhatárolt halasztott bevételek még fennmaradt összege arra enged következtetni, hogy ezek az eszközök még hosszabb távon lesznek leírva, így számviteli avultságuk nem jelentős.

Jelentősen ronthatja viszont az összképet a régebbi, nem támogatott beruházások amortizációs foka, ezekről viszont megfelelő adatok híján nem lehet megállapítást tenni. Természetesen amennyiben műszakilag szükséges új, vagy pótló beruházások kerülnek megvalósításra, azok értékcsökkenése rontani fogja a következő évek működési eredményét.

Egyéb ráfordítások

Az előzőekben nem említett egyéb költségek, ráfordítások 2019-es összértéke 11.055 eFt volt. Ezek közül a jelentősebbek: banki, biztosítási díjak; ELÁBÉ; közvetített szolgáltatások beszerzési értéke; speciális, tevékenységet terhelő adók. Ezek mértéke vélhetően kevésbé befolyásolható, csökkenthető.

Általános, igazgatási költségek

A gyopárosi fürdő 2019-es működéséről szóló beszámolója 34.922 eFt-ban határozta meg Orosházi Városüzemeltetési és Szolgáltató Zrt. általános, igazgatási költségeiből, a központi és helyi adókból arányosan a fürdőre jutó összeget.

Ezáltal a jelentés a fürdő tevékenységből származó adózott eredményét -74.926 eFt-ban állapította meg. Feltéve, hogy az arányosítás árbevétel alapon történt, a 2018-as beszámolóban megadott fürdő ill. VÜRT árbevétel adatokkal számolva a fürdő a VÜRT árbevételének kb. 30 %-át adja.

A 2019-es bevétel-költség adatokból - természetesen a különböző növelő/csökkentő tételek figyelembe vétele nélkül a kalkulált társasági (minimum) adó 756 eFt, a kalkulált helyi iparüzési adó 5.510 eFt lenne.

Kérdéses, hogy egy önálló működést feltételezve az egyéb általános, irányítási költségek elérnék-e a fent meghatározott 34.922 eFt-ból fennmaradó 28.656 eFt-ot.

2.1.6 A Településfejlesztési koncepció

Orosháza városa 2015-ben készítette el Településfejlesztési Koncepcióját és Integrált Településfejlesztési Stratégiáját. A dokumentumok szerint Orosháza város jövőképe:

„Orosháza a mezőgazdasági tradíciókra, a megújulni képes iparra és Gyopáros növekvő turisztikai vonzerejére támaszkodó stabil középváros, ahol jó élni”.

Ennek a jövőképnek egyik célkitűzése a **Turisztikai potenciál fejlesztése**, melyhez a településfejlesztési koncepció az alábbi kihívásokat célokat rendel.

2.1.6.1 Turizmusfejlesztés

Gyopárosfürdő turisztikai potenciáljának kibontakoztatása a város számára több okból is stratégiai fontosságú: a fürdő folyamatos szolgáltatás-bővítése, az új attrakciók megvalósítása, a wellness-családi profil továbbépítése és a rendezvénykínálatok színesítése a helyi lakosság kikapcsolódását, feltöltődését szolgálja, másrészt növeli az idegenforgalmat, ezen keresztül erősíti a város gazdaságát. A szikes tórendszer és a parkerdő nyújtotta természeti értékek megőrző fejlesztése ezen túl a környezet minőségét is javítja.

Az akcióterület fejlesztésének rész céljai szinkronban vannak a Nyugati városrész egyes rész céljaival:

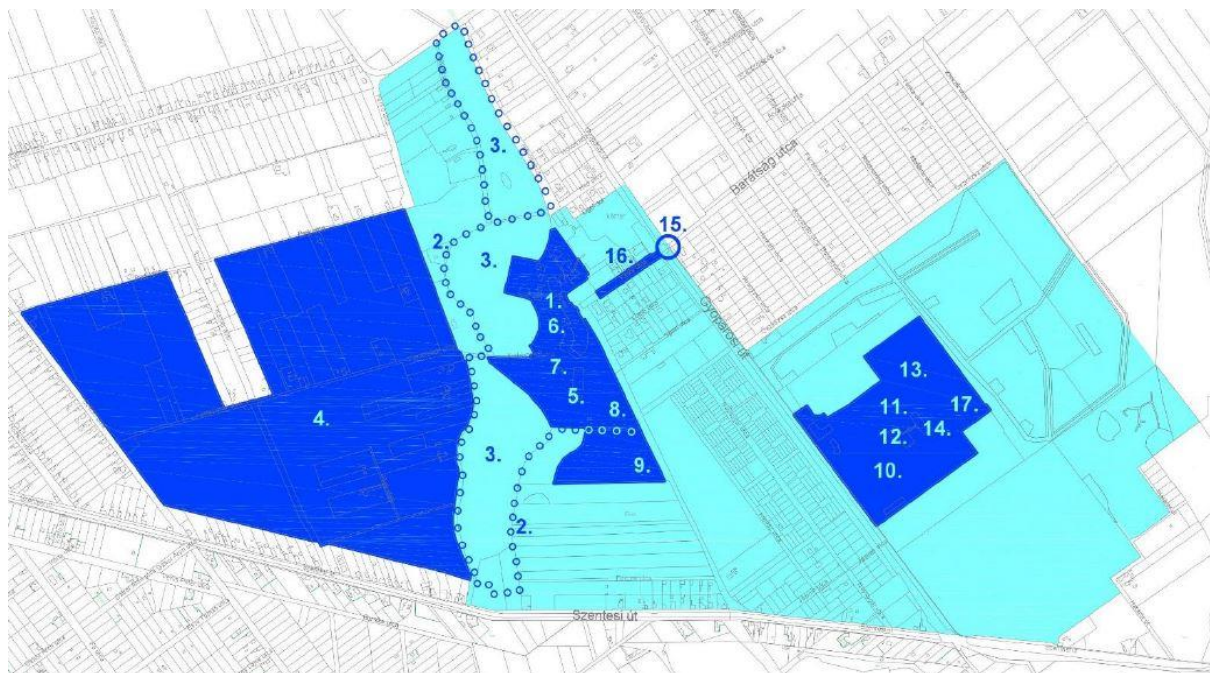
- V4.2 Gyopárosfürdő turisztikai attrakciófejlesztése, készülő turisztikai kínálati csomagba illesztése (meglévő úszómedence felújítása és mobil lefedése, egyedi attrakció létrehozása, családi medence és csúszda építése, tórendszer rehabilitáció, wake-board pálya, canopy-pálya, tanösvény a tavak körül, biológiai szennyvíztisztító létesítése, napelempark, parkoló építése)
- V4.3 „Alföld Gyöngye” komplex program (wellness részleg és klimatizálás a hotelben, konferenciaközpont eszközfejlesztése, kalandpark bővítése, elektromos gokart-pálya)
- V4.6 Parkerdő felújítása

Az Integrált Települési Stratégiában az A4 akcióterületen tervezett fontosabb projektek:

1. Gyopárosfürdő komplex turisztikai fejlesztése: a fürdő és a tavak közötti kapcsolat megerősítése
2. Szikes tavak körüli tanösvény kialakítása kiegészítő szolgáltatásokkal: a tavak körüljárhatóvá válnak, a beiktatott állomáshelyek elsősorban családi és csoportos kirándulások kiszolgálására tartalmaznak pihenő-uzsonnázó-játszópontokat, vízvevőhelyet, a helyi állat- és növényvilágot, a település történetét bemutató interaktív táblákat, ügyességi és fitness-eszközöket
3. Szikes tavak rehabilitációja: a medrek kotrása, a partvonal menti sáv rendbetétele, levegőztető rendszerek kiépítése, a középső tavon wake-board pálya létesítése történik

4. Gyopárosi parkerdő felújítása: a tavak és Rákóczitelep között fekvő kb. 50 hektár erdőterület rendbehozatala
5. 50 m-es meglévő úszómedence felújítása, mobil lefedése
6. Búvár-mélymerülő medence létesítése: a funkciójában és műszaki megoldásában is különleges attrakciót gyógyászati funkciók és kiszolgáló egységek is kiegészítik
7. Családi medence és csúszda kialakítása: a fürdő wellness-jellegét erősítik a fiatalabb korosztályt vonzó és családbarát elemek
8. Biológiai szennyvízkezelő létesítése: a fürdő gazdasági részében tartályok kerülnek elhelyezésre, melyekben zárt biológiai tisztulás folyik; a helyben történő szennyvíztisztítás csökkenti a közműköltségeket
9. Napelempark, alatta parkolók kialakítása: a kemping mellett megvalósuló beruházás parkolóhiányt pótol és csökkenti a villamosenergia-felhasználást
10. Wellness részleg és cryoterápiás részleg kialakítása, valamint klimatizálás az Alföld Gyöngye Hotelben
11. Kalandpark bővítése az Alföld Gyöngye Hotelnél
12. Canopy-pálya telepítése a kalandparkba
13. Elektromos gokart-pálya létesítése a kalandpark mellett
14. Konferencia-központ eszközökkel, berendezésekkel való felszerelése
15. Gyalogátkelő létesítése közvilágítással a Gyopáros út – Fasor utca – Barátság utca csomópontban
16. Pavilon sor és sétány tervezése a Fasor utcában és a Gyopárosi úton: a Gyopáros vasútállomás és a fürdő főbejárata között, valamint a Gyopárosi úti telekhatár mentén fedett-nyitott teraszokkal ellátott vendéglátó- és üzletsor tervezése (kertépítészeti, építészeti, közműellátási komplex tervezés)
17. Geotermikus közmű a volt laktanyánál (Alföld Gyöngye Hotel közelében): meglévő gyopárosi kútról átvezetés
18. Rendezvények Gyopároson: Sör-virslis fesztivál, Európai Kenyérünnep és új kisebb találkozók, események megszervezése az akcióterületen

Álláspontunk szerint a településfejlesztési koncepcióban foglalt fejlesztéseket össze kell hangolni a Dél-alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna ipari, mezőgazdasági, turisztikai és közlekedésfejlesztéseivel. Gyopárosfürdő turisztikai stratégiáját egy komplex átvilágítást követően kell stratégiába foglalni.

2.1.6.2 Tanuszodafejlesztés

A Tanuszoda program ismérvei

A kormány 2014-ben döntött a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program elindításáról. Célja az volt, hogy olyan európai színvonalú tornatermek, tantermek és tanuszodák épüljenek, amelyek hosszú távon szolgálják a fiatalok fejlődését elősegítve így az adott település köznevelési feladatainak ellátását.

Tanuszoda program települései

Elkészült fejlesztések

- 1 Csenger
- 2 Tolna
- 3 Bélapátfalva
- 4 Dunakeszi
- 5 Edelény
- 6 Gyál
- 7 Putnok
- 8 Sárbogárd

Kivitelezés alatt álló fejlesztések

- 9 Füzesgyarmat
- 10 Abádszalók
- 11 Balassagyarmat

Tanuszoda program települései

- 12 Derecske
- 13 Enying
- 14 Fehérgyarmat
- 15 Kemece
- 16 Sásd
- 17 Tokaj
- 18 Törökszentmiklós
- 19 Baktalórántháza
- 20 Mezőcsát
- 21 Sümeg
- 22 Szob

Közbeszerzési szakaszban levő fejlesztések

- 23 Budapest, XI. kerület
- 24 Pannonhalma

Előkészítés alatt álló fejlesztések

- 25 Vajszló

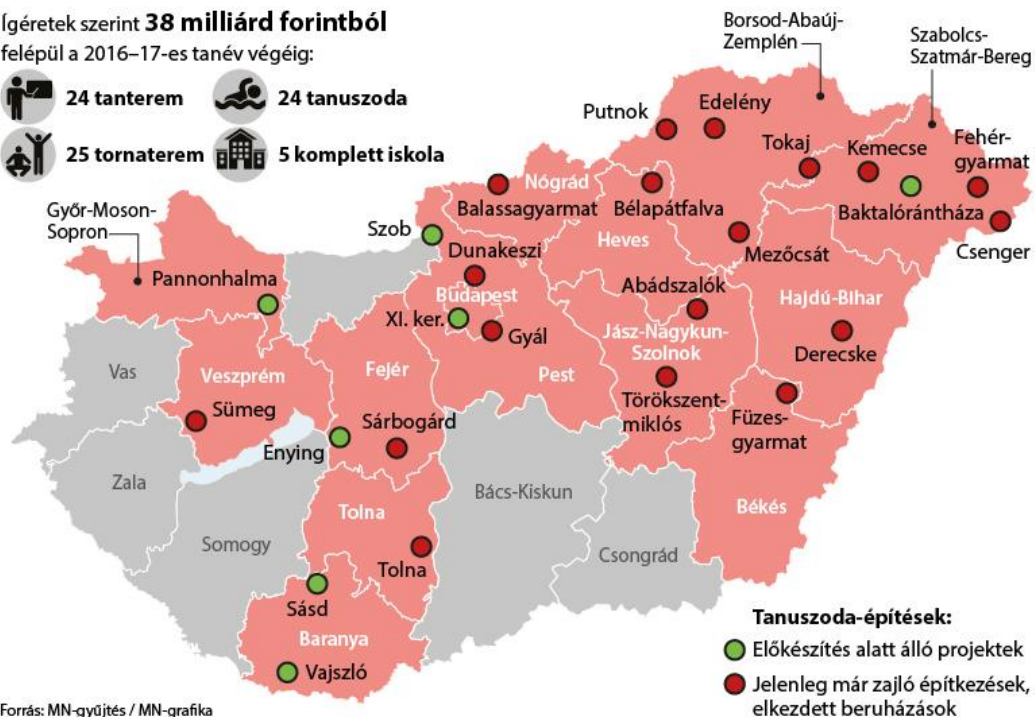
91. ábra: A tanuszoda program 1. ütemében szereplő települések listája

A Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program 2015-ben a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium hatáskörébe került. A fejlesztési program 78 projektből áll (tanuszodák, tornatermek, tantermek, iskolák), aminek összértéke 38,7 milliárd forint. A program keretében 25 db tanuszoda épül.

Tanuszoda-fejlesztések Magyarországon

Ígéretük szerint **38 milliárd forintból**
felépül a 2016–17-es tanév végéig:

- 24 tanterem**
- 24 tanuszoda**
- 25 tornaterem**
- 5 komplett iskola**

Tanuszoda-építések:

- Előkészítés alatt álló projektek
- Jelenleg már zajló építkezések, elkezdett beruházások

Forrás: MN-gyűjtés / MN-grafika

92. ábra: A tanuszoda program 1. ütemében szereplő települések térképe

A tanuszoda program életre hívásának legfőbb oka, hogy kevés az olyan település az országban, ahol elegendő vízfelület áll rendelkezésre, vagyis a létesítmények ki tudják szolgálni az úszni, vízilabdázni vágyó fiatalokat és a mozgás szerelmeseit. Az új tanuszoda létesítményekben - a mindennapos testnevelés mellett - mindenki más számára is biztosított lesz az úszás, a kikapcsolódás, a rekreáció és az egészségmegőrzés lehetősége.

A program keretében olyan tanuszodák létesülnek, amelyek egész évben ki tudják szolgálni a környéken élőket. Az egyes tanuszodák típusstervei azonos alaptípus alapján lettek kialakítva, a helyi épített környezethez és adottságokhoz lettek telepítve, a kulturális hagyományokhoz illeszkedő építészeti megjelenéssel. A tanuszoda 56×22 m méretű földszintes épület, melyben helyet kap egy 6×10×0,8 m-es tanmedence, és egy 15×25×1,9 m-es 6 pályás úszómedence, az épületben kialakításra kerül még továbbá a szükséges öltözőblokk, előtér, pinceszinten kialakított gépészeti tér, padlástérben kialakított légttechnikai helyiség.

93. ábra: Tanuszoda látványterve

A Kormány 1523/2015. (VII.31.) számú határozata a Nemzeti Sportközpontokat jelölte ki építtetőként és egyben rögzítette, hogy a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program keretében megvalósítandó egyes tanterem, tornaterem és tanuszoda beruházások teljes egészében központi költségvetési forrásból valósuljanak meg.

Ahogy az a projektlistából és a projekttérképből látszik, a tanuszoda program 1. ütemében 1 db Békés megyei település szerepelt, Füzesgyarmat. Orosháza ekkor még nem részesült támogatásban.

A Kormány 1281/2017. (VI. 2.) Korm. határozata „a Nemzeti Köznevelési Infrastruktúra Fejlesztési Program II. ütemének keretében megvalósuló tanterem, tornaterem és tanuszoda beruházások előkészítésével kapcsolatos intézkedésekről” megnevezésű jogszabály határozta meg,

a további tanuszodaépítések helyszíneit Magyarországon. A jogszabály az alábbi településekre határozott meg tanuszoda építést.

Tanuszoda 2. program települései

1281/2017 (VI. 2.) Korm. határozat 1. sz. melléklet

1	Budakeszi
2	Cigánd
3	Csorna
4	Encs
5	Heves
6	Kapuvár
7	Kisbér
8	Kisvárd
9	Letenye
10	Mosonmagyaróvár
11	Orosháza
12	Pásztó
13	Pétervására
14	Pilisvörösvár
15	Rétság
16	Sarkad
17	Szécsény
18	Szentlőrinc
19	Tamási
20	Tapolca
21	Tét
22	Tiszaakécske
23	Várpalota
24	Vecsés
25	Zirc

94. ábra: A tanuszoda program 2. ütemében szereplő települések listája

Össességében a két ütemben 50 db tanuszoda fejlesztéséről döntött a kormány, és Orosháza városa a tanuszoda program 2. ütemének lett részese.

Az 50 db kihirdetett tanuszoda programban részt vevő település között 3 db Békés megyei található, Orosháza, Füzesgyarmat és Sarkad. A programban 1 db közvetlen vetélytárs kapott támogatást, az a Bács-Kiskun megyei, szintén gyógyhely minősítésű Tiszaakécske.

2.1.7 Összegzés

Az alábbiakban összefoglaljuk Orosháza és ezen belül Gyopárosfürdő turisztikai helyzetét, mely során a korábban részletesen tárgyalt egyes szempontokhoz a legfontosabb megállapításokat rendeljük.

Történet

Gyopárosfürdő története a Monarchia korában eredezik és több, mint 100 éves múltra tekint vissza. A legutóbbi évek legfontosabb eseménye az első Széchenyi Program keretében történt átfogó fejlesztés 2004-ben, mely során a fürdő elnyerte mai formáját. Az utóbbi 15 évben jelentős fejlesztés nem valósult meg.

Gyógyvíz

Gyopárosfürdőn 2 db kút vize rendelkezik gyógyvíz minősítéssel, a K-575, II. sz. hévízkút, valamint a K-757, III. sz. hévízkút. Hazánkban 140 településen 270 db gyógyvízkút található. A gyopárosi gyógyvízes kutak vize 51,5 °C, illetve 45 °C hőmérsékletű, a kutak talpmélysége 900 m, illetve 670 m. A fürdő területén található egy 1560 m talpmélységű termálkút is, mely vize 90 °C hőmérsékletű, ezen kút főként energetikai célokat szolgál.

Gyógyfürdő

Gyopárosfürdő a legmagasabb kategóriájú, vagyis országos szintű gyógyfürdő minősítéssel rendelkezik. Hazánkban összesen 98 db fürdő rendelkezik gyógyfürdő minősítéssel.

Gyógyhely

Gyopárosfürdő „Orosháza-Gyopárosfürdő” néven rendelkezik gyógyhely minősítéssel, mely minősítést az Országos Tisztiorvosi Hivatal adta ki. Magyarországon 32 db település rendelkezik gyógyhely minősítéssel.

Gyógyszálló

Gyopárosfürdő nem rendelkezik gyógyszálló minősítésű kereskedelmi szálláshellyel. Álláspontunk szerint egy gyógyszálló létesítmény megteremtése indokolt a fürdő mellett.

Vendégforgalom

A fürdő látogatószáma 2012-ben 180 ezer fő volt, míg 2019-ben 230 ezer fő. A csúcspontot 2018-ban érte el 250 ezer fővel. A látogatók éven belüli eloszlása egyenetlen, a téli időszak jóval gyengébb, mint a nyári. A leggyengébb hónap és a legerősebb hónap közötti látogatószám különbség négyszeres.

Vendégéjszakák

Az orosházi és ezen belül a gyopárosfürdői kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmát jócskán megtépázta a 2008. évi válság. 2008 és 2012 között 5 éven át esett a vendégéjszakák száma, azonban 2013-ban egyből a 2008-as szint fölé ugrott és 5 éven át emelkedett, egészen 2018-ig. A 2019-es év már enyhe lassulást, csökkenést hozott.

Tevékenységek

A fürdő tevékenységei közül összegében magasan kiemelkedik az élményfürdő teljesítménye. Az összes bevétel 48 %-át az élményfürdő termeli. Az összes többi tevékenység osztozik a maradék 52 %-on. Minden tevékenység növelte árbevételeit az elmúlt években, kivéve a gyógyászat, mely

folyamatosan visszaesik. Ennek okát meg kell keresni és a trendet meg kell fordítani, különösen annak tükrében, hogy a gyógyászat az egész létesítmény, a gyógyvíz, a gyógyfürdő és a gyógyhely minőség alapja.

A jelentősebb tevékenységi körök közül az egyéb tevékenységek, a szauna-világ és a wellness teljesít jól. A fontosabb egyéb tevékenységek a helyiségbérlet, a vízibicikli kölcsönzés, a bérleti díjak, a parkoló üzemeltetése, az ingatlanhasznosítás, a rezsibevételek, a marketing hozzájárulás, a sportuszoda díja, a vállalkozási bevételek

Versenytárselemzés

A fürdők hazai látogatottsága emelkedik, árbevételük nő. A szegmens jól teljesít országos szinten.

Gyopárosfürdő teljesítményét összesen 16 db vetélytárssal elemezve hasonlítottuk össze. A fürdő látogatószámát tekintve Gyopárosfürdő teljesítménye kettős. A 2012 és 2019 közötti időszakban a látogatószám emelkedés impozáns, 25-30 %-os, de annak tükrében, hogy az országos látogatottság átlagosan 35 %-kal emelkedett a 2010 és 2019 közötti időszakban, már inkább átlagos.

A fürdők éves látogatószámáról nem lehet megbízható adatokat szerezni, de annyi kijelenthető, hogy Gyopárosfürdő éves látogatószáma közel fele, mint Makónak, Kiskunmajsának, vagy Mórahalomnak, és harmada Gyulának és Szegednek. Ebből a szempontból Gyopárosfürdő nem tudja azon számokat hozni, mint amit az adottságai okán lehetne.

Vendégéjszaka tekintetében Gyopárosfürdő a 4., 5., 6. hely környékén áll, ami nagyon szép eredmény, azonban a trendek szerint lemaradó. Mórahalom és Szarvas utolérte és folyamatosan előzi Orosházát a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszaka számokat tekintve.

A fürdő árbevétele

A fürdő árbevétele a 2012. évi 250 MFt-ról 2019-re 410 MFt-ra emelkedett, ami egy impozáns növekedés. A növekedés mértéke 165 %.

Szolgáltatási ár

A szolgáltatási ár tekintetében Gyopárosfürdő a versenytársai átlagáránál drágább, ami abból a szempontból jó jel, hogy a piac a versenytársak felettire értékeli a minőségét és hajlandó megfizetni. A jegyárképzés bonyolult, nehezen követhető, a különböző jegytípusok száma nagyon magas. Az éves szinten értékesített szolgáltatások száma növekvő.

Műszaki állapot

A helyszíni bejárásokon tapasztaltak alapján a fürdő általános műszaki állapota kielégítő, azonban érezhető, hogy a korábbi évek veszteséges gazdálkodása okán az amortizáltság előrehaladott, mivel a szűkös anyagi lehetőségek nem kedveztek/kedveznek a karbantartás és pótlás szakszerű végrehajtásának. A fürdő utolsó nagy fejlesztése 2004-ben volt, azóta a meglévő épület és

eszközállomány fenntartása zajlik. A műszaki állapot pontos felméréséhez mélyreható átvilágítás szükséges.

Veszteségesség

A fürdő üzemeltetése veszteséges, a veszteséget az Önkormányzat és az egyéb üzletágak árbevétele finanszírozza. A veszteség pontos mértékének és okainak feltárásához mélyreható átvilágítás lenne szükséges.

Hatékonyság

A fürdő üzemeltetése közösségi tulajdonban zajlik, nem tisztán for-profit szervezet irányítása alatt. A hatékonyság pontos meghatározására jelenleg nincsen mód, annak vizsgálatához átfogó átvilágítás szükséges.

2.1.8 Javaslatétel

Orosháza város gazdasági életének és városi rangjának meghatározó eleme a Gyopárosfürdői Gyógy-, Park- és Élményfürdő. Emellett a fürdő a város országos hírnevének alapköve. A fürdő látogatóvonzó képességének fenntartása és fejlesztése elsőrangú szempont, ahogyan az üzemeltetés műszaki és gazdasági szempontú fenntarthatósága is.

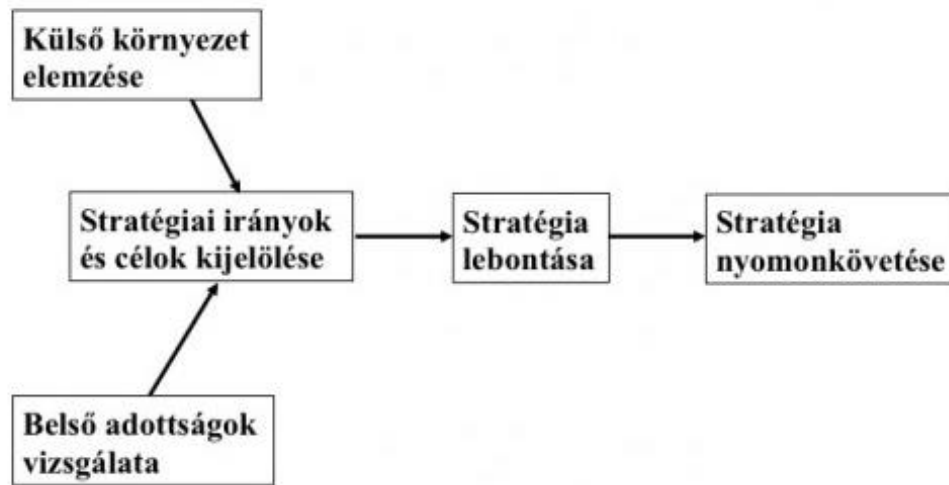
A fürdő életében mérföldkőhöz ért a város. Annak érdekében, hogy a fürdő a jövőben is teljesíteni tudja a vele szemben elvártakat, mélyebb beavatkozásra lesz szükség, mint a korábbi években. A fürdő fenntarthatósága és jövőjének biztosítása érdekében egy hosszú távon is érvényes stratégiát kell alkotni és megvalósítani.

A stratégia alapjaként egyrészt meg kell vizsgálni a külső környezetet, másrészt mélyreható átvilágítás során kell megvizsgálni a belső adottságokat. Meg kell határozni a stratégiai irányokat, a célokat, a jövőképet, majd a sikerhez vezető út konkrét lépéseit. Ezt követően végre kell hajtani a stratégiát.

2.1.8.1 Komplex átvilágítás

A Gyopárosfürdő Gyógy-, Park- és Élményfürdővel kapcsolatos közép- és hosszútávú stratégiai döntések meghozatalához a fürdőlétesítményt magát és a fürdővel kapcsolatos külső tényezőket mélyreható módon át kell vizsgálni. Az átvilágítást műszaki, jogi, gazdasági, turisztikai szakmai szempontok szerint kell elvégezni.

A stratégiaalkotás első lépése a belső adottságok vizsgálata, ez maga a komplex átvilágítás. A másik, ezzel párhuzamos lépés, a külső környezet elemzése, mely szintén része kell legyen a komplex átvilágításnak.

95. ábra: A stratégiaalkotás elvi folyamata

Az átvilágítás célja a megfelelő szakértők bevonásával olyan elemzés elvégzése, melynek során a fürdő piaci, menedzsmet, pénzügyi, számviteli, jogi, műszaki területeinek vizsgálata történik, kiemelve a fürdő fenntartásában és üzemeltetésében rejlő kockázatokat és ezek megoldási javaslatait.

A fürdő életében elérkezett az a pillanat, amikor bizonyos változásokat meg kell tenni a működés fenntartása és fejlesztés érdekében. A külső szakemberek objektív vizsgálatát követően kész megoldási javaslatokat kell készíteni a fürdő fenntartására, fejlesztésére, átalakítására, a sikeres fenntartás érdekében.

Ennek keretében el kell végezni a fürdő üzleti folyamatainak felmérését, javaslatokat kell kidolgozni a folyamatok racionalizálására, optimalizálására, majd az elfogadott javaslatok alapján segítséget kell nyújtani azok bevezetéséhez.

Az átvilágításnak minimálisan az alábbiakra kell kiterjednie, a külső környezet és a belső adottságok tekintetében:

- A fürdő tevékenységének megismerése személyes vezetői beszámolók alapján
- A szervezeti felépítés, illetve az alkalmazott vezetői stratégiák átvilágítása a cégiratok, belső utasítások és további vezetői interjúk során
- A fürdő piaci helyzetének elemzése a partnerek, alvállalkozói-, beszállítói kör, valamint a vendégkör feltérképezésével
- A fürdő gazdasági statusának elemzése és értékelése a különböző beszámolók, bevallások, jelentések, dokumentumok, adatok alapján (számvitel, TB, adó, banki kapcsolatok stb.)
- A tevékenységhez kapcsolódó informatikai rendszerek áttekintése
- A költségek, ráfordítások rendszerének elemző vizsgálata
- A fürdő jogi szempontú átvilágítása a társasági iratok, alkalmazott szerződések, folyamatok elemzésével

- A kiszervezett egyéb háttértevékenységek vizsgálata
- A fürdő létesítmények építészeti, gépészeti, energetikai szempontú felmérése
- Az üzemeltetés és fenntartás szakszerűségének vizsgálata
- A munkaerőállomány képzettségének, létszámának és szervezettségének vizsgálata
- Együttműködések, partnerségek vizsgálata (pl.: kórház, egyéb turisztikai szolgáltatók)
- Javaslatétel a fenntartásra, a gazdaságosság megteremtésére, az üzemeltetés módjára és üzleti modelljére

Miután megtörtént a külső környezet elemzése, felmérése és pontos értelmezése, valamint ezzel párhuzamosan feltárára kerültek a belső adottságok, vagyis a komplex átvilágítás elkészült, abban az esetben lehet megkezdeni a stratégiaalkotást, az irányok és célok kijelölését és a stratégia lebontását egyes tevékenységekre.

2.1.8.2 Stratégiaalkotás

A stratégia definíciószerűen olyan koncepció, mely rögzíti a fürdő hosszú távú célkitűzéseit, meghatározza a célok megvalósulásához szükséges erőforrásokat és a lényegesebb fejlesztési akciókat.

A stratégiaalkotás során az alábbi, a korábbi fejezetekben részletesen bemutatott tényekre és következtetésekre szükséges alapozni:

- 1.) A stratégiaalkotás csak a Fürdő műszaki- és gazdasági átvilágítását követően lehet megtenni
- 2.) Gyógyvíz-gyógyfürdő-gyógyhely minősítés megléte mellett cél egy, az előző elemekre épülő gyógyszálló építése
- 3.) A demográfiai adatok alapján az idősödő korosztály számára a mozgásszervi panaszokat kezelő gyógyászati szolgáltatásokat fejleszteni szükséges, az OEP-pel történő együttműködés felülvizsgálata szükséges
- 4.) A gyógyfürdő és a Kórház együttműködésének teljes felülvizsgálata szükséges mind szolgáltatási, mind finanszírozási kérdésekben
- 5.) A szezonális csökkentése elengedhetetlen, a forgalmas 3 hónap kitolása 12 hónaposra kizárólag a gyógyászati szolgáltatások fejlesztésével és bővítésével, esetleges átalakításával érhető el
- 6.) A belföldi vendégéjszaka szám és főleg a belföldi vendégek tartózkodási idejének növelése szintén a gyógyászati szolgáltatásokra alapozva tehető meg
- 7.) A stratégiaalkotás fontos eleme az periódusonként ismétlődő gazdasági válságokra való felkészülés, a 2008-as gazdasági válságot követő radikális visszaesés és a 2020-ban megjelenő egészségügyi helyzet gazdasági következményeit alapul véve, szintén a gyógyászati szolgáltatások fejlesztésére és jövedelmezővé tételére alapozva

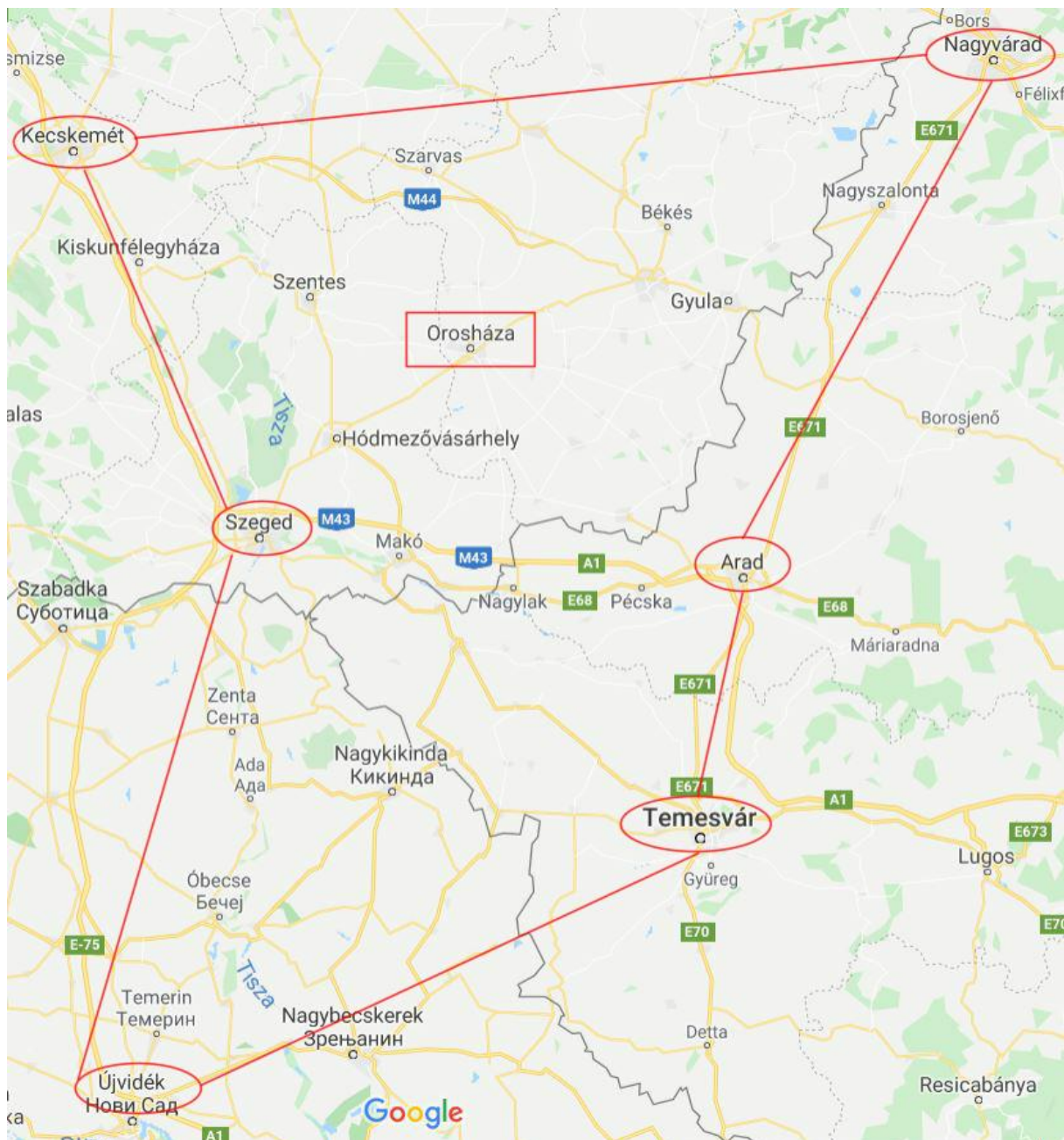
- 8.) Unikális elem kidolgozása a gyógyászati szolgáltatásban a mozgásszervi megbetegedések gyógyítása terén, szoros együttműködésben a Kórházzal
- 9.) Az országban jelenleg is jól működő gyógyhelyek, melyek működtetnek gyógyszállót is (Harkány, Hévíz, Sárvár) és a közeli, most fejlesztés alatt álló kiskunhalasi jó példák vizsgálata, átvétele és implementálása a stratégiába szükséges
- 10.) Megfelelő, a célcsoportmeghatározást is tartalmazó marketing koncepcióra épülő marketingtevékenység felépítése a versenyképesség kialakítására és fenntartására szükséges

2.2 Gazdaságfejlesztés és logisztika

2.2.1 Helyzetértékelés

Orosháza városa Békés és Csongrád megye határán, a magyar-szerb-román hármas határtól cca. 50 km-re, a Kecskemét-Nagyvárad-Arad-Temesvár-Újvidék-Szabadka-Szeged alkotta kvázi négyszög belső területén fekszik. Békés megye legiparosodottabb városa, jó pozíciókkal az autópárhban, az üvegyártásban, a feldolgozóiparban. A városnak lehetőségei kínálkoznak a három ország között kialakuló és erősödő gazdasági kooperációban részt venni.

96. ábra: Orosháza elhelyezkedése a hármashatár menti kooperációs térben

Orosháza város térségi versenyképességének az egyik záloga a világpiac elérhetősége. Ezen okból szükséges kialakítani Orosháza környezetében a modern, független logisztikai képességet, valamint vizsgálni az intermodalitás megteremtésének lehetőségét.

Jelen fejezet tárgya - mely a gazdaság és a logisztika lehetséges és szükséges fejlesztési irányairól értekezik - annak vizsgálata, hogy a hármás határ menti területen milyen lehetőségei kínálkoznak a városnak a gazdasági kooperációban mélyebben részt venni, mely területen vannak versenyelőnyei és ezt milyen módon lehet képes kihasználni.

2.2.2 Hazánk kereskedelmi kapcsolatai

Magyarország árukereskedelmi forgalmában mind a kivitel, mind a behozatal 50 %-a Nyugat-európai irányú, vagyis a külkereskedelmünkben az **első helyet a Nyugat-európai országok** csoportja foglalja el.

A Nyugat-európai irányú külkereskedelmünk két fő útvonalon zajlik, az egyik nyugati irányú (ez az RFC 6 szállítmányozási folyósó), a másik a déli térség felé mutat (ez az RFC 7 szállítmányozási folyósó).

A kereskedelmi forgalom döntő része az RFC7 Ori-ent/East-Med folyosón, Győr-Hegyeshalom/Sopron-Bécs irányába zajlik. A kisebb rész a délnyugat-európai országok felé mutat, az RFC6 folyosón keresztül.

Mik is azok az RFC-k?

Az Európai Parlament és a Tanács 913/2010/EU Rendelete 2010. szeptember 10-én kimondta, hogy létre kell hozni Európában a versenyképes áru fuvarozást szolgáló európai vasúti hálózatot. Ez a Rail Freight Corridor rendszere. Az RFC hálózatok egész Európát behálózzák. Egy-egy RFC akár 8-10 országot is átívelhet. Összesen 9 db áru fuvarozási folyósót hoztak létre. Hazánk területe kettő esetében érintett.

RFC6

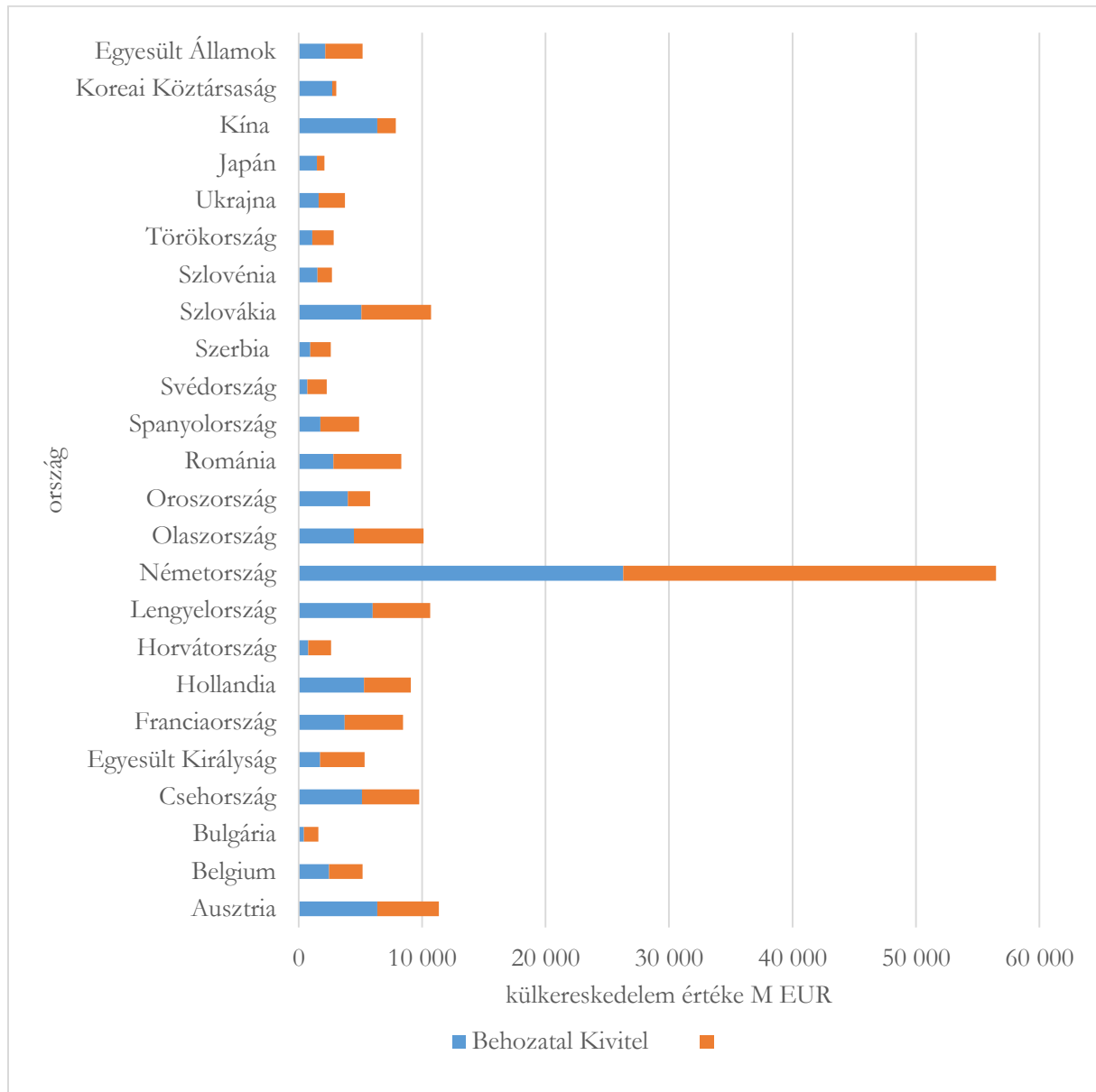
2013. november 10-én menetrend szerint elindult a Mediterrán korridor (korábbi nevén RFC 6) is, amely Almería-Valencia/Madrid-Zaragoza/Barcelona–Marseille–Lyon–Torino–Milano–Verona–Padova/Velence–Trieszt/Koper–Ljubljana–Budapest–Záhony között húzódik. Hivatalosan 2016. november 10-től csatlakozott a korridorhoz a horvát pályahálózat-működtető is, így már a Rijeka-Zágráb szakasz is a folyósó részét képezi.

RFC7

2013. november 8-án megkezdte működését a Kelet/Kelet-Mediterrán korridor (korábbi nevén RFC 7), mely az egyik legkiterjedtebb áru fuvarozási korridor nyolc ország határain átnyúló útvonalával. A korridor 2018. április 1-én Németországgal kibővült, így az alábbi főútvonallal működik:

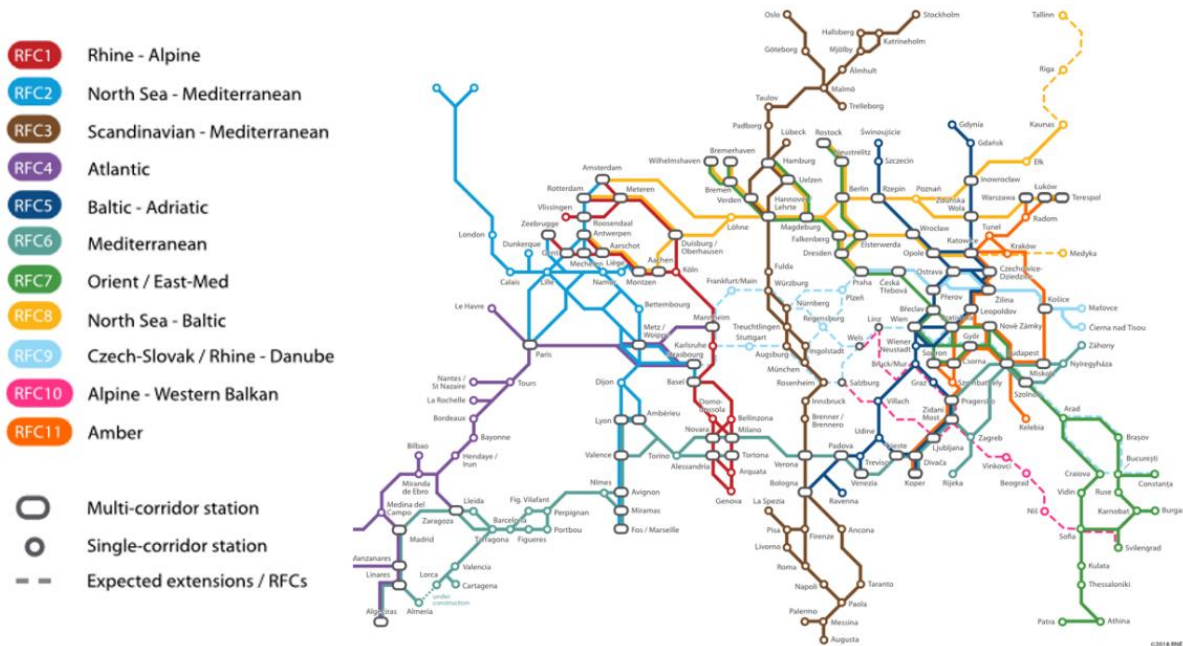

Wilhelmshaven / Bremerhaven / Hamburg / Rostock-Drezda-Prága -Bécs / Pozsony-Budapest-Vidin-Szófia-Thesszaloniki-Athén-Patras, valamint Budapest-Bukarest-Konstanca és Szófia-Plovdiv-Svilengrad. A fenti városok érintésével eléri a kontinens középpontját több tengeri összeköttetéssel.

97. ábra: Külkereskedelmi behozatal és kivitel értéke (M EUR) országonként 2019, KSH

Külkereskedelem szempontjából **második legjelentősebb országcsoport a 2000 után az EU-hoz csatlakozott országok**, melyek közül kiemelkedő partnereink Szlovákia, Csehország, Lengyelország és Románia. A fő útvonalak az RFC7 Orient/East-Med folyosó Szlovákia, Csehország. Az újonnan létrehozott RFC11 Amber (Borostyán) folyosó Szlovákia és Lengyelország irányába biztosítja a kereskedelmet.

98. ábra: Rail Freight Corridor (RFC) folyosók az EU-ban

Az EU-n kívüli európai országok közül csak Oroszország és Ukrajna irányába számottevő a külkereskedelmünk mértéke, ahol különösen az energiahordozó import emelkedik ki, amely nagyrésze csővezetéken érkezik.

A Távol-Keleti országok (Kína, Dél-Korea és Japán) a legdinamikusabb növekedéssel jellemezhetők a külkereskedelmünkben, amelyek esetén szintén az import dominál. Az áruszállítás domináns formája a tengeri konténerforgalom, kombinálva valamilyen szárazföldi szállítási móddal.

Távol-keleti forgalmunk az adriai, mediterrán és északi-tengeri kikötőkön keresztül bonyolódik. (RFC7 Orient/East.Med, RFC6 Mediterranean, RFC11 Amber.). A kínai többségi tulajdonba kerülő Pireaus (Athén) kikötő fejlesztése és - különösen a konténerforgalom - felfutása a kínai áruk stratégiai belépési pontját jelenti Magyarország és a tágabb régió országai számára.

Az amerikai országok közül csak az USA-val való külkereskedelmünk számottevő, amelynek nagyobb része export. Az USA-val való külkereskedelmünk túlnyomó részt az északi-tengeri kikötőkön keresztül zajlik. (Irány RFC7 Orient/East-Med.)

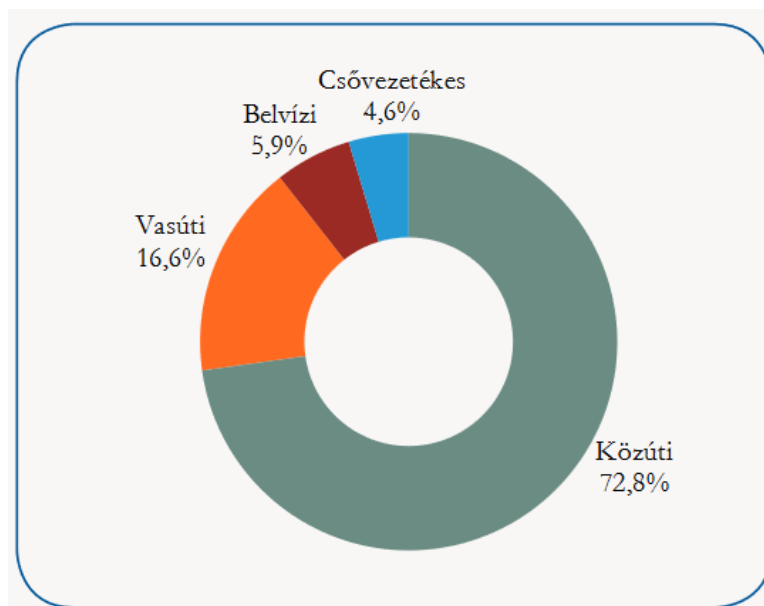
2.2.3 Áruszállítási volumenek és trendek

Az Európai Unióban a közúti, vasúti, belvízi és csővezetékes szállítási módok együttes, tonnakilométerben mért áruszállítási teljesítménye 2016-ban 3,6 %-kal nőtt az előző évhez viszonyítva, ezen belül a belvízi áruszállítás stagnált (-0,1%), a vasútié 0,8%-kal csökkent, a közútié 5,2 %-kal, a csővezetékesé 0,7%-kal emelkedett.

2016-ban a közúti áruszállítás részaránya az EU-28 tagországaiban 73, Magyarországon 66% volt. Az egyes országokban regisztrált nehézteher-gépjárművek szállítási teljesítménye alapján Magyarország az EU közúti áruforgalmából 2016-ban 2,2%-kal részesedett.

2016-ban az EU-ban a szállítási módok közül a vasúti áruszállítás súlya átlagosan 1%, teljesítménye összesen 412 milliárd árutonna-kilométer volt. Magyarország a 2016. évi teljesítménye (10,5 milliárd árutonna-kilométer) alapján a tagországok rangsorában a 14. helyet foglalta el. A teljesítmény az előző évhez mérten 5,2 %-kal emelkedett. Az EU-28-tagállamok együttes teljesítménye 0,8 %-kal elmaradt a 2015. évitől.

99. ábra: Az áruszállítási teljesítmény módok szerinti megoszlása az Európai Unióban, 2016

A Magyarország területén keresztül szállított áruk mennyisége drámai mértékben - több, mint kétszeresére - növekedett az évtized elején. A radikális árunövekedés a közutakon jelent meg, a vasút terhelése nem nőtt.

Hazánkban a vasúti áruszállítványozás tömege tartósan 50 millió tonna körül alakul. A közúti áruszállítványozás tömege 2009-ben elérte az évi 250 millió tonna mennyiséget, jelenleg mennyisége 200 millió tonna. A válság következtében jelentős visszaesés következett be, de 2013. óta ismét évi átlag 4 %-kal nőtt a közúti áruforgalom volumene 2018-ig, míg a vasúti továbbra is stagnált.

A közlekedési módok közül még a belvízi szállítás ért el hasonló növekedést, bár nagyon alacsony bázison, de 2,5-szörös növekedést produkált. A vasúti áruszállítás esetén mind a szállított áruk tömege, mind az árutonna-kilométer tekintetében a nemzetközi irány a domináns.

100. ábra: A belföldi és nemzetközi áruszállítás modális megoszlása Magyarországon 2019

2018-ban megtorpant az áruszállítás területén 2013-ban elindult növekedés. A különböző áruszállítási módokat együttesen több mint 305 millió tonna árut mozgattak meg, 6,0%-kal többet, mint 2017-ben, a 2018. évi 57,8 milliárd árutonnakilométer-teljesítmény azonban 4,5%-kal kevesebb volt az előző évinél.

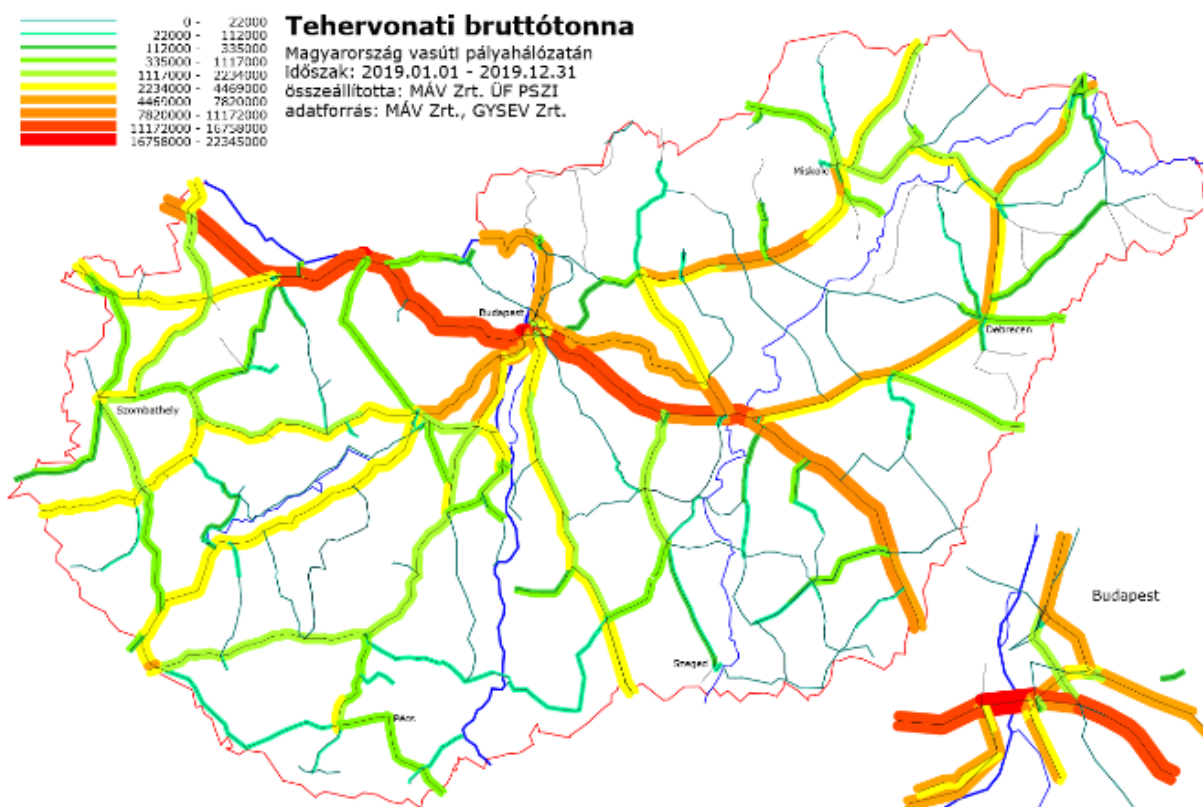
Továbbra is a közúti áruszállítás részesedése a legnagyobb, 2018-ban az árutömeg több mint kétharmadát közúton szállították el, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény szintén kétharmad arányban itt realizálódott.

A vasúti szállítás részaránya volumenét tekintve 17 %-ra, árutonna-kilométerben mért teljesítményét tekintve 18%-ra mérséklődött. A csővezetéken szállított tömeg részaránya lényegében nem változott, 13% volt, a tonnakilométer-teljesítménye 0,9 százalékponttal, 13%-ra növekedett. A belvízi szállítás részesedése az összteljesítményből lényegében változatlan maradt (3% körüli), míg a légi szállításé elhanyagolható nagyságú. 2018-ban az összes árutömeg kétharmadát szállították belföldön, az árutonna-kilométerben mért teljesítmény 30–70%-ban oszlott meg a belföldi és a nemzetközi szállítás között.

2.2.3.1 Vasúti áruszállítás

A hazai vasúti szállítások volumenének legnagyobb része a TEN-T folyosókon zajlik. Ezek közül kiemelkedik az RFC7, az Orient/ East-Med áruszállítási folyosó teljesítménye, mely igen magas a teljes magyar szakaszon Hegyeshalomtól Lökösházáig, de különösen magas a forgalma a Győr és Szolnok közötti szakaszon.

Ehhez a folyosóhoz tartozik a szintén jelentős forgalmú 70-es vonal Szobig, mely egyben az RFC11 folyosó része is. Jelentős forgalmú vonalak még az RFC6 Mediterranean folyosóhoz tartozó 30a vonal Székesfehérvárig, a 80-as Miskolcig, a 100-as Záhonyig, valamint a 120a Budapest és Szolnok között.

101. ábra: Magyarország tehervonati bruttótonna teljesítménye 2019

A vasúton szállított áruk közül jelenleg kiemelkednek a kis hozzáadott értékű termékek, mint a nyersanyagok, bányászott termékek. Dominál a szilárd ömlesztett áruként továbbítandó áruk mennyisége. A részben konténerizálható termékcsoportok jelenlegi össz mennyisége mintegy 20 ezer tonna.

Szállított áruk típusa	Szállított mennyiség (ezer t)	Szállítás lehetséges típusa
Agrártermékek	5737	SZÖ, K
Szén, lignit, nyersolaj, gáz	7080	SZÖ, FŐ
Bányászott termékek	10473	SZÖ
Élelmiszer, ital, dohány	486	K
Textilárúk	13	K
Fa- és faipari termékek	1932	SZÖ, K
Koksz és feldolgozott kőolajipari termék	2803	SZÖ, FŐ
Vegyipari termék	4047	SZÖ, FŐ, K
Egyéb nemfém ásvány	922	SZÖ
Egyéb fém, fémtermék, kivéve gépek, eszközök	3965	K
Gépek, eszközök	688	K

Szállított áruk típusa	Szállított mennyiség (ezer t)	Szállítás lehetséges típusa
Szállítási eszközök	1878	DÁ
Bútorok és egyéb gyártott termék	10	K
Másodlagos alapanyag, hulladék	684	SZŐ
Áruszállításhoz használt eszközök és anyagok	89	K, DÁ
Egyéb	4279	bármelyik

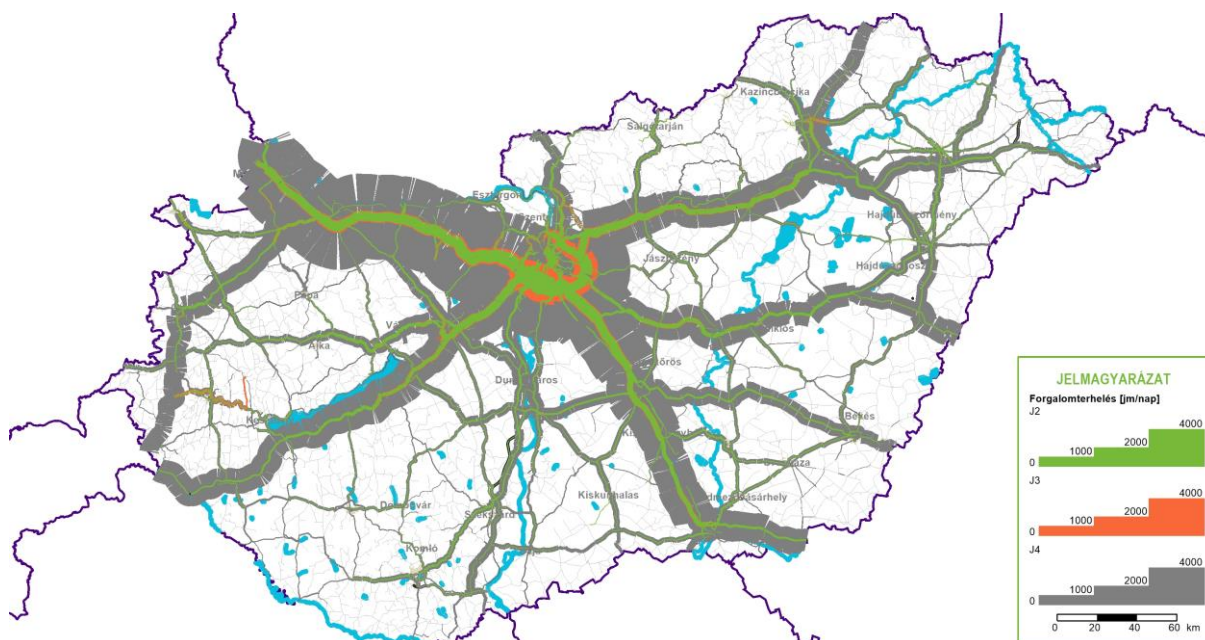
102. ábra: Vasúton szállított áruk mennyisége (ezer t) árucsoportok szerint 2018

Jelmagyarázat: SZŐ: száraz ömlesztett; FŐ: folyékony ömlesztett; K: konténerizálható; DÁ: darabárú

2.2.3.2 Közúti áruszállítás

A NÚSZ-tól (Nemzeti Útdíjfizetési Szolgáltató Zrt.) kapott 2019-es forgalmi adatokat alapján az Ausztria-Románia tranzit tengely a legerősebb a közúti forgalomban. Ezen a tengelyen zajlik a román-szlovák forgalom is, mely közel 250.000 db J4-es kategóriájú tehergépjármű évente (a J2 kategóriába a kéttengelyes, a J3 kategóriába a háromtengelyes, míg a J4 kategóriába a négy, vagy több tengellyel rendelkező járművek tartoznak).

A román-osztrák forgalom évente 150.000 db kamion, míg a szlovák-szlovén forgalom éves szinten szintén 150.000 db kamion. Ehhez képest a szerb-szlovák 50.000 db/év kamionforgalom és a román-szlovén közel 70.000 db/év kamionforgalom csekélynek mondható.

103. ábra: Forgalomterhelés J2 (zöld), J3 (narancssárga) és J4 (szürke)

Az osztrák, román, szlovák, szerb és szlovén forgalom együttesen terheli Budapestet az M0 körgyűrűn, amely folyamatosan a kapacitásai határán üzemel annak ellenére, hogy a legterheltebb déli szektorban jelentős kapacitásfejlesztés történt nemrégben.

A hazai közúti teherforgalom folyamatosan növekszik. Van olyan szállítványozási irány, melyen az elmúlt 4 évben 100.000 darab kamionnal nőtt meg az éves forgalom. Az átlagos forgalom növekedés az elmúlt 4 év alatt irányonként 50.000-70.000 db/év kamion.

Ez a nagyon erős fejlődési dinamika, a kombinálfuvarozás fejlesztésének lehetőségeit teremti meg. A kombinált-fuvarozáson belül - a konténeres ág mellett - nagy szerepet fog kapni a jövőben a nem daruzható közúti félpótkocsik vasúti fuvarozása is. Ez legalább akkora lehetőség, mint a konténeres szállítás, hiszen a közúton közlekedő pótkocsik 97 %-a nem daruzható.

2.2.4 Orosháza és térsége szállítványozási kapcsolatainak fejlesztése

A gazdaságfejlesztés és a logisztika alapja a közút és vasúthálózat állapota és milyensége.

2.2.4.1 Közútfejlesztés

Orosháza elérhetőségét javította az M44 gyorsforgalmi út Tizsakürt és Kondoros közötti szakasza, de a gyorsforgalmi hálózat folytonosságához még két hiányzó szakasz megépítése szükséges. Orosházáról Nagyszénás-Kondoros irányon érhető el az M44-s üzembehelyezett része, a távolság 28 km. Az Orosháza-Nagyszénás-Kondoros útvonal állapota leromlott, a teherforgalom növekedése esetén felújítása szükséges.

A harántirányú közúti kapcsolatokat a 47. sz. főút biztosítja Debrecen és Szeged irányába. A Románia felé vezető 44. sz. főút Gyulánál lépi át az országhatárt. A 47. sz. főút Szeged és Békéscsaba közötti része felújításra került.

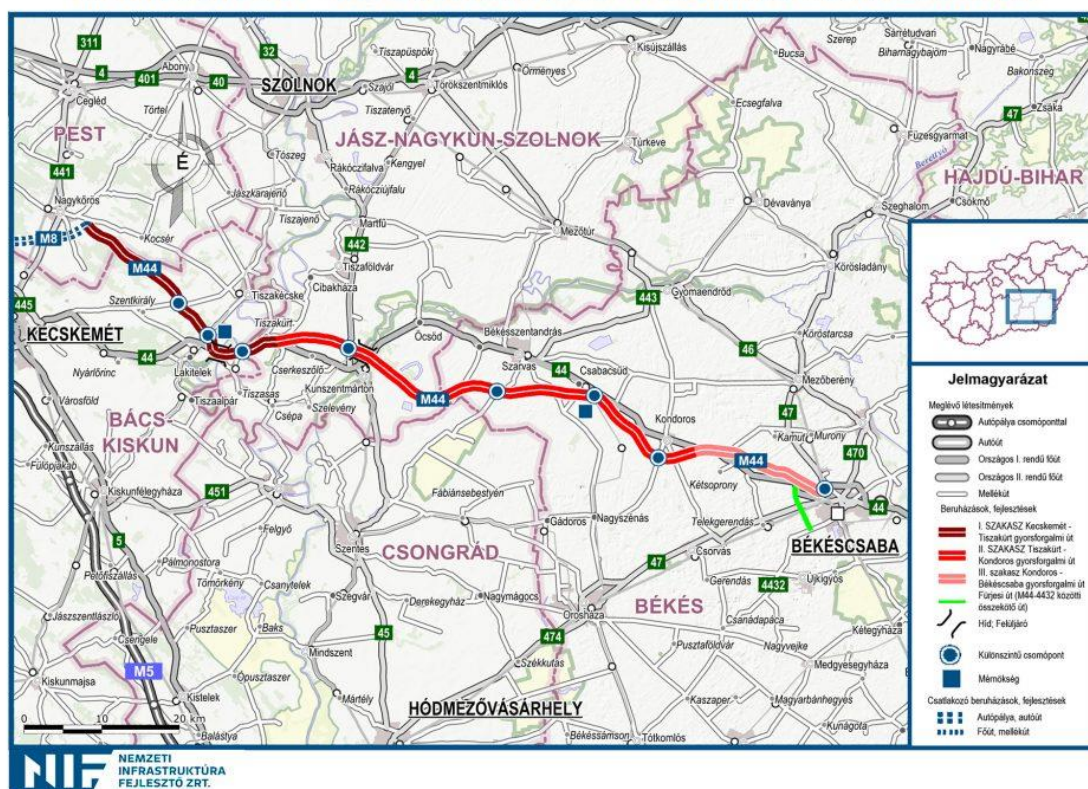
A Kormány az 1181/2019. (IV.4.) Kormányhatározattal döntött a Magyarország rövid és középtávú közúti infrastruktúra fejlesztéseinek végrehajtásához szükséges államháztartási intézkedésekről.

Orosháza térségében jelenleg három közútfejlesztési projekt van folyamatban:

- Békéscsaba megközelítése érdekében az M44 Kondoros-Békéscsaba közötti szakaszának építése
(A kivitelezési feladatok jelenleg folyamatban vannak. A forgalomba helyezés tervezett dátuma 2020. IV. negyedév <https://nij.hu/projektek/2015/11/m44-autout-kondoros-bekescsaba-kozotti-szakasz>)
- Békéscsaba Fürjesi út (M44-4432 számú utak közötti összekötő út) megvalósítása
(A kivitelezési feladatok jelenleg folyamatban vannak. A forgalomba helyezés tervezett dátuma 2022. III. negyedév, <https://nij.hu/projektek/2016/11/furjesi-ut-m44-4432-kozotti-osszekoto-ut-bekescsaba-projekt-megvalositasa>)
- Szeged-Debrecen közötti útszakasz 2×2 sávra történő fejlesztésének előkészítése
(A tervezési feladatok jelenleg folyamatban vannak. A környezetvédelmi engedély kiadásának tervezett dátuma 2021. II. negyedév. <https://nij.hu/projektek/2018/06/szeged-debrecen-kozotti-szakasz-2x2-savos-kozuti-kapcsolat-kialakitasanak-elokeszítése>)

M44 KECSKEMÉT - BÉKÉSCSABA KÖZÖTTI SZAKASZ MEGVALÓSÍTÁSA

104. ábra: Az M44 gyorsforgalmi út nyomvonala

Távlati közútfejlesztések:

Döntés és előkészítés alatt áll a Szeged-Debrecen autópálya nyomvonala mentén az M47 számú autópálya előkészítése. A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Önkormányzat közgyűlése döntött a nyomvonaltárcsák között a Debrecen-Békéscsaba szakaszon. A nyomvonal a Békéscsaba-Orosháza-Hódmezővásárhely-Szeged nyomvonalon folytatódik. Az M47 autópályát az Országos Területrendezési Terv (OTrT) tartalmazza.

Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter 2019. májusában járt Orosházán, ahol átadta az amerikai érdekeltségű Guardian Glass orosházi gyárában az új lamináltüveg-gyártó üzem. Miniszter Úr az átadáson jelentette be, hogy a Kormány arról döntött, hogy a lehető leggyorsabban felújítják az Orosháza és Szentés közötti utat, melyről korábban - annak rossz állapota miatt - kitiltották a kamionforgalmat.

Az útfelújítás gazdasági és egyéb szempontok szerint is létfontosságú projekt Orosháza város számára. Minisztériumi tájékoztatásból arról van tudomásunk, hogy a tervezés elkészült, az építési engedélyek rendelkezésre állnak, de az építésre nem áll rendelkezésre forrás.

2.2.4.2 Vasútfejlesztés

Orosháza város szűkebb térségében a NIF Zrt.-nek nincs folyamatban vasúti kivitelezési, vagy előkészítési projektje. Orosháza és tágabb térségében jelenleg egyedül a Szeged-Hódmezővásárhely Tram-train vasúti fejlesztés zajlik.

Ismereteink szerint 3 db regionális szintű, a Dél-alföldi régiót érintő olyan vasútfejlesztési irány van kibontakozóban, mely érinti Orosháza térségét. Ezek az alábbiak.

- Tram-train hálózat fejlesztése
- Déli vasútvonal fejlesztése
- A 135. sz. vasútvonal fejlesztése

1. Tram-train hálózat

A kialakítandó Tram-train közlekedés célja a vasúti infrastruktúra igénybevételével olyan közlekedési rendszer létrehozása, mely hozzájárul a közösségi közlekedés versenyképességének megtartásához, javításához, valamint lehetővé teszi a közúti gépjárműforgalom és az általa okozott környezeti terhelés csökkentését is.

Ez a kedvezőtlen vonalvezetésű nagyvasúttal csak oly módon megvalósítható, ha az a villamosközlekedéssel összekötésre kerül, így biztosítva a városok központjai között gyors és főként átszállásmentes kapcsolatot.

A Szeged-Hódmezővásárhely Tram-train rendszert kiegészítenék a Szeged-Makó Tram-train, vagy egy elővárosi vasút fejlesztésével, emellett bővítenék Szeged-Szabadka és Szeged-Békéscsaba között.

105. ábra: Szeged-Makó tram-train bővítés áttekintő térképe

A közlekedési kormányzat már megrendelte a Szeged - Szabadka és Szeged - Békéscsaba tram-train vonalszakaszok megvalósíthatósági tanulmányát, és zajlik a meglévő tervek felülvizsgálata, valamint a kivitelezés előkészítése. A megvalósíthatósági tanulmányhoz szükséges előzetes terveket a Szerb

Köztársaság átadta a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő (NIF) Zrt. részére. A Szeged - Szabadka szakasz költségtervét és a közgazdasági számításokat tartalmazó változatelemzése hamarosan rendelkezésre áll majd, miközben a Szeged - Békéscsaba szakasz teljes körű vizsgálata már megtörtént.

Orosháza település számára a tram-train rendszer bővítése és rendszerben történő kiépítése fontos lépést jelentene a munkaerő rugalmas és gyors mozgása érdekében.

2. Déli vasútvonal

Lázár János országgyűlési képviselő 2019. márciusban számolt be az Orbán Viktor miniszterelnökkel történt megbeszéléséről, melyen felvázolta a kormányfőnek elképzelését a déli vasútvonalról.

Az előterjesztés szerint 500 kilométernyi új vasúti pálya épülne az országban 800 milliárd forintból. Az úgynevezett déli vasútvonal Debrecen, Nagyvárad, Nagyszalonta, Kötegyán, Gyula, Békéscsaba, Hódmezővásárhely, Szeged, Szabadka, Bácsalmás, Baja és Pécs városokat érintené.

A Magyar Közlönyben megjelent egy kormányhatározat, eszerint a Budapest–Kolozsvár és a Budapest–Varsó nagysebességű vasútvonal részletes megvalósíthatósági tanulmányának elkészítésére biztosított források 2019-ben fel nem használandó részéből átcsoportosítottak 170 millió forintot a „Debrecen, Nagyvárad, Szeged, Szabadka és Pécs nagyvárosokat összekötő Déli vasút fejlesztési terv NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. bevonásával történő elkészítésének forrásbiztosítására. A Megvalósíthatósági Tanulmányt a TRENCON Kft. készíti.

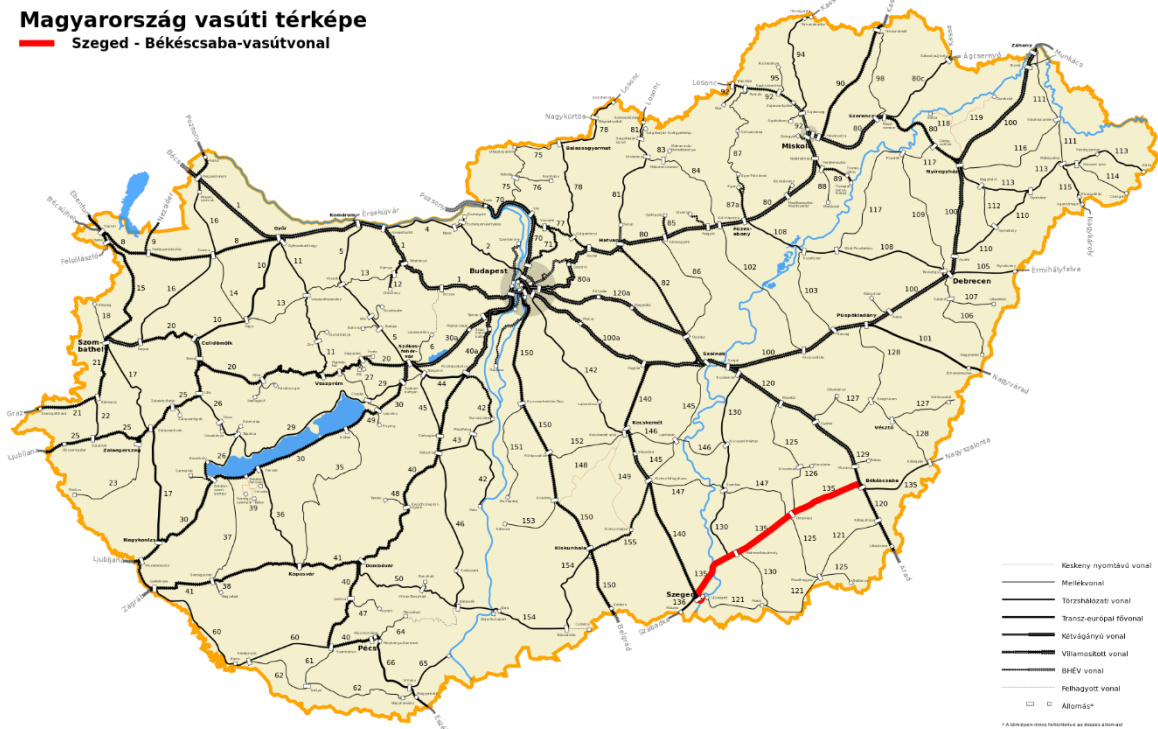
106. ábra: A déli vasútvonal tervezett nyomvonala

A déli vasútvonal remek lehetőséget teremtene Orosháza számára az új vasúti szállítási útvonalon keresztül a térségi gazdasági kooperációba való kapcsolódásra.

3. Szeged - Békéscsaba 135. sz. vasútvonal

A 2015-ben elkészült Országos Vasútfejlesztési Konceptió villamosításra határozta meg a Szeged-Orosháza-Békéscsaba-Gyula vonalszakaszt.

A Szeged - Békéscsaba vasútvonal szakasz, mint a pályahálózat „szűk keresztmetszete” szerepel a tervezési koncepciókban. Első lépésben a projekt megtervezéséhez a közbeszerzési eljárást kell lefolytatni. Sikeres közbeszerzési eljárás esetén tervezői feladat lesz a vasútvonal szakasz felújítására az engedélyezési tervek készítése, az építési engedélyek megszerzése 20 hónapos átfutási idővel. A kivitelezés tervezett ideje túlmutat a következő 2-3 éves időszakon, valamint annak feltétele lesz még az erre vonatkozó döntés és elrendelés, illetve a forrás biztosítása a Kormány részéről.

107. ábra: A 135. számú vasútvonal

A tervezői feladat keretei az alábbiak. A Hódmezővásárhely-Népkert és Orosháza közötti szakaszon 80 km/h, az Orosháza és Békéscsaba közötti szakaszon 120 km/h pályasebesség biztosítása, csatlakozva a Szege-Rókus és Hódmezővásárhely - Népkert szakaszon megvalósuló tram-train projekthez.

A projekt keretében Orosháza állomáson Tervező feladata új vágányhálózat kialakítása, a fő utasáramlásnak megfelelő átszállási lehetőségek biztosítása. A buszpályaudvar felől a Kossuth utca vonalában új gyalogos-kerékpáros külön szintű átvezetés (alul- vagy felüljáró) tervezendő, lépcsőkarokkal a peronokra. Az állomáson burkolt rakodóterület létesítése, továbbá megoldandó feladat az állomási átjárók hosszának, a sorompó zárvatartási ideők csökkentésének vizsgálata és egyeztetése az üzemeltetővel és az iparvágány tulajdonosával.

A Szege-Orosháza-Békéscsaba vasútvonal szakasz megújítása mind utasforgalmi, mind áruszállítási szempontból elsőrendű projekt Orosháza részére.

Jelenleg nem tudható, hogy a fentiekben bemutatott 3 db vasútfejlesztési nagyprojekt melyike valós meg és érinti-e Orosháza régióját. Erre csak a szükséges kormánydöntések adhatnak választ.

2.2.5 Társadalmi-gazdasági összefüggések

Orosháza település a Dél-alföldi régióban, Dél-Békés térségében, a régióközpont Szegedtől 60 km-re, Békéscsabától 40 km-re fekvő járásközpont. Az országos viszonylatban is kiváló minőségű földek megművelése, a takarmánytermesztésre épülő állattartás, majd a mezőgazdasági ipar révén megerősödött település a Kiegyezés után a Dél-békési térség központjává nőtte ki magát.

A múlt század fordulóján vasúti csomóponttá vált, ami tovább erősítette térségi szerepkörét. A városi címet - Szentetornya község hozzácsatolásával - 1946-ban nyerte el.

A további fejlődésben meghatározó jelentőségűnek bizonyult a szénhidrogén bányászati kutatás megindulása (1957), amely lehetővé tette a nagy energiaigényű üvegipar megtelepedését (1963).

A mezőgazdasági gépgyártás 1972-től van jelen a városban a csőtörő adapter gyártás révén, mely a Mezőgép Rt.-nél zajlott. A Linamar Corporation 1992-ben vette meg a Mezőgép Rt.-t. A gyár a kanadai Linamar Corporation vállalat magyarországi gyáregységeként Békés megye és az Alföld egyik legnagyobb mezőgazdasági gépgyártó vállalata, melyet még ismertebbé tesz erőteljesen növekvő autóiipari ágazata is. Az autóiipari beszállítás 1995-től van jelen.

Hasonlóan markáns változást hozott a Gyopárosi szikes tavak és a termálvíz-adottságok bázisán kiépült fürdőturizmus.

A mai napig ez a négy fő elem a város gazdasági mozgatórugója, mely a város hírét, rangját és brandjét is építi:

- mezőgazdasági termékfeldolgozás
- mezőgazdasági gépgyártás és autóiipari beszállítás
- üveggyártás
- turizmus

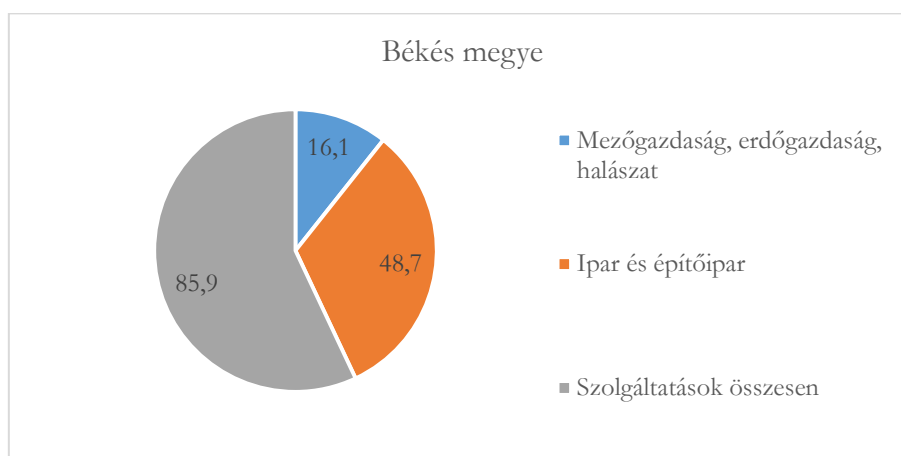
2.2.5.1. Demográfia

Orosháza városában és Békés megyében is a népesség száma folyamatosan csökken, melyben az elvándorlás mellett szerepet játszik az elöregedés is.

A NATÉR adatbázis előrejelzései alapján, az Orosházi járás népességszáma 2021-ben várhatóan 46.102 fő lesz, mely 2051-re vélhetően 32.261 főre csökken. 30 éve alatt, 30 %-os népesség fogyás, ez nagyon súlyos jövőkép.

2.2.5.2 Foglalkoztatás

A megyében a foglalkoztatottak több, mint fele (86 ezer fő) a szolgáltatási szektorban tevékenykedik. Kiemelkedőnek tekinthető a mezőgazdasági szektorban dolgozók aránya a maga 16 ezer fős foglalkoztatotti létszámával. Az ipar és építőiparban dolgozók létszáma 49 ezer fő.

108. ábra: A Békés megyében foglalkoztatottak száma szektoronként

2.2.5.3 Gazdasági teljesítmény, vállalkozások

Békés megyében a 2018-as TOP 100 vállalkozásból 100 millió forint feletti adózás előtti nyereséget termelő vállalkozások száma 29 db, melyből Orosházi székhellyel rendelkező vállalkozások száma 6 db, ami a többi vizsgált területhez képest alacsonynak tekinthető.

Békés megyében, a TOP 100 vállalkozásból 30 db olyan vállalkozás működik, melynek az exportbevétele 100 millió forint feletti évente, ebből Orosházán 5 db található. Elmondható, hogy a megyében, az ipari tevékenységhez köthető vállalkozás aránya 24 %. Ha a TOP 100 céget nézzük, akkor itt a feldolgozóipar már 41 %-t képvisel.

A megye agrártevékenység súlya jelentős a többi megyével való összevetésben, ugyanakkor az országos trendekkel megegyezően, az ágazat jelentősége az utóbbi évtizedekben a helyi gazdaságon belül erőteljesen mérséklődött.

Orosházán nagy hagyományai vannak a mezőgazdasági feldolgozóiparnak, mivel a város térsége nagyon gazdag a gyártáshoz szükséges alapanyag tekintetében (Green-Divízió Kft., Agro-M Zrt., Pannon Fine Food Kft.). Meghatározó még a gépgyártás (Linamar Hungary Kft.), a műanyag termékek gyártása (Szkaliczki és Társai Kft.).

2.2.5.4 Ipari Parkok

A kardoskúti út mellett található Orosházi Ipari Park (OIP), amely 1999 nyerte el az ipari park címet, üzemeltetését jelenleg a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Iroda látja el. Az Ipari Parkban jelenleg néhány cég található (AKG Zrt, Doherty Hungary Kft. stb.), a nagyobb felületére egy naperőmű park került betelepítésre, így a szabadfejlesztési lehetőségek nagyon lekorlátozódtak.

2.2.5.5 Gazdasági, ipari területek a városon belül

A 474-es út mellett, a város Békéscsaba felőli részén található a város régi iparterülete, itt található többek között a Linamar Hungary Kft., a Guardian Orosháza Kft, az Öblösüveggyár és még sok más cég. A terület iparvágányi vasúti kapcsolattal is rendelkezik.

2.2.5.6 Iparüzési és idegenforgalmi adó

Az iparüzési adó

Orosházán 3979 db adózó nyújtott be adóbevallást a 2018. évről. Értelemszerűen van, amelyik többet (önrevízió, szünetelés, újraindulás, KATA adózásra váltás, vagy egyéb okok miatt). A tényleges adózói létszám 3785 db, ebből 366 db KATA-alany és 931 db őstermelő. Orosházi székhelyű adózó 3158 db, vidéki 637 db.

A legutóbbi lezárt év, vagyis a 2018. év adatai alapján:

Adóalanyok megoszlása a vállalkozás jogállása szerint

- Vállalkozás: 1028 db
- Egyéni vállalkozó: 2455 db
- Magánszemély: 312 db

A befizetett adó összege szerinti csoportosítás

	2015	2018
100 millió Ft felett	2	2
10-100 millió F között	17	21
1-10 millió Ft között	111	140

109. ábra: Vállalkozások megoszlása a beszedett adó mértéke szerint

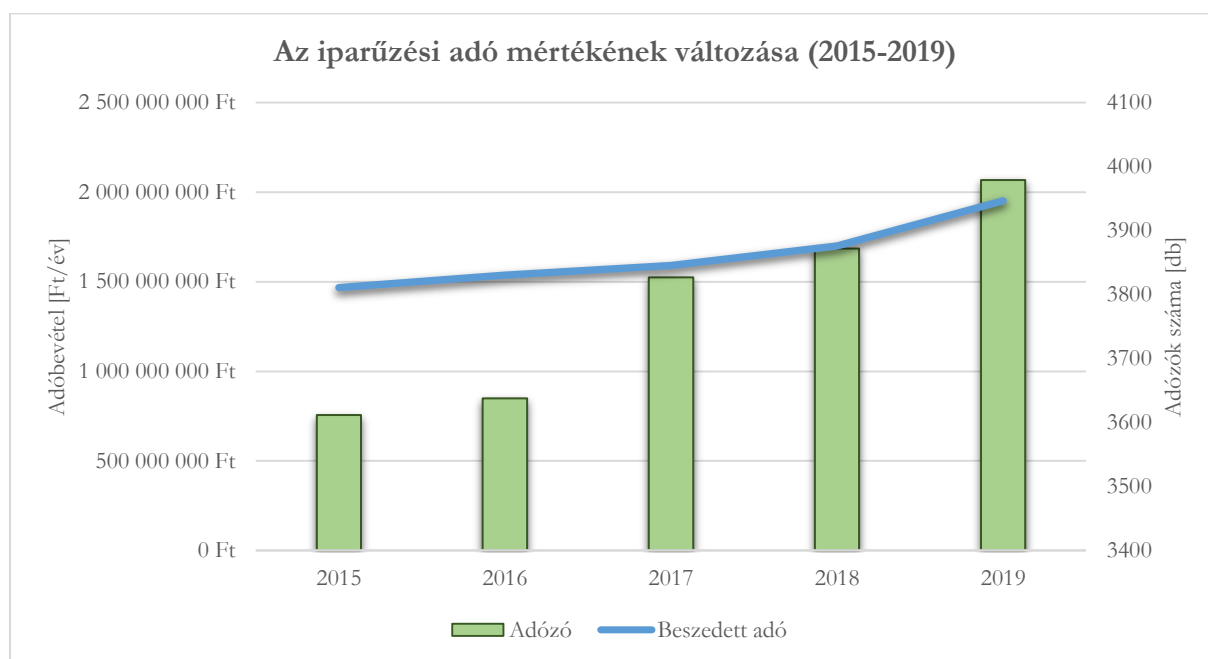
Az utolsó 5 év iparüzési adó bevétele

Év	Beszedett adó (Ft)	Adózó
2015	1.467.639.301	3612
2016	1.536.721.328	3638
2017	1.591.871.557	3827
2018	1.699.613.154	3872
2019	1.952.446.268	3979

110. ábra: Az utolsó öt év iparüzési adó mértéke

Az iparüzési adó mértéke jelentősen növekedett az elmúlt 5 évben, nagyságrendben 1,5 Mrd Ft mértékről, majdnem 2,0 Mrd Ft mértékig. Mindeközben az adózók száma is nőtt 3600-ról, nagyjából 4000-re. Mindeközben az egy adózó által befizetett összeg is nőtt, 406 eFt-ről 490 eFt-ra, 2015 és 2019 között.

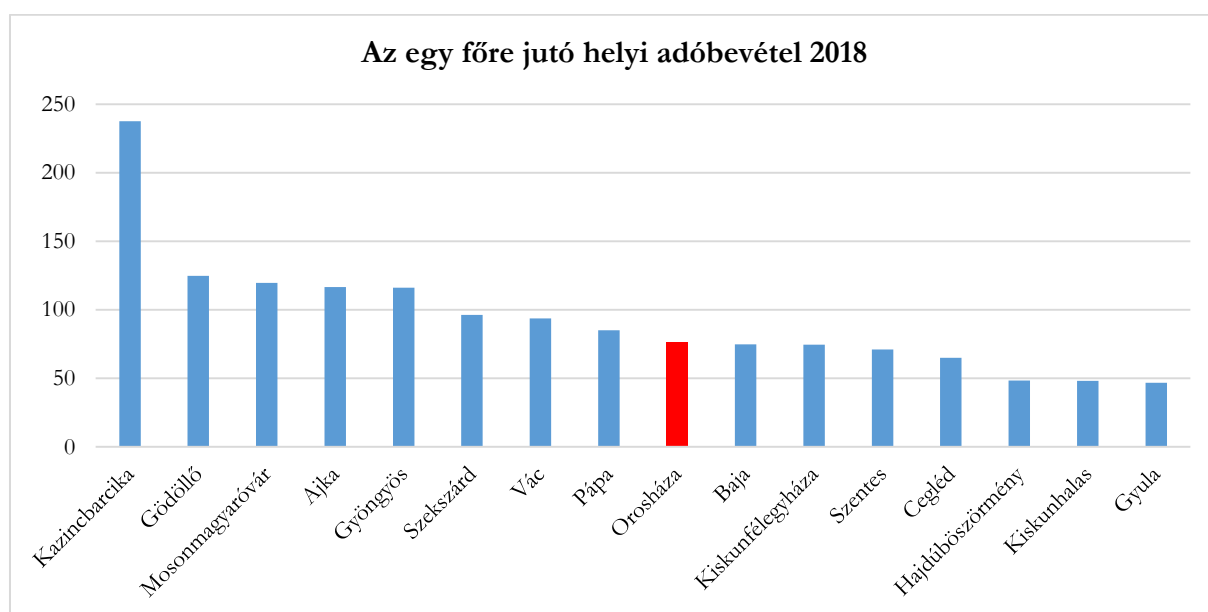
2015 és 2018 között az iparüzési adó mértéke 4-6 % körüli mértékben nőtt, míg 2018-ról 2019-re ez a növekedés 14 % felett volt, vagyis komoly ugrás következett be.

111. ábra: Az iparüzési adó mértékének változása (2015-2018)

Az 1.18 fejezetben összevetettük Orosháza lakosság szám változását 15 db hazai, hasonló lélekszámú település adataival. Ezt az összevetést a helyi adó bevételek változása tekintetében is elvégezzük.

A helyi önkormányzatok helyi adó bevételeit vizsgáltuk meg, mely tekintetében a 2001 és 2011 közötti időszakra, valamint a 2015 és 2018 közötti időszakra vonatkozóan állnak rendelkezésre adatok a tájékoztatási adatbázisban.

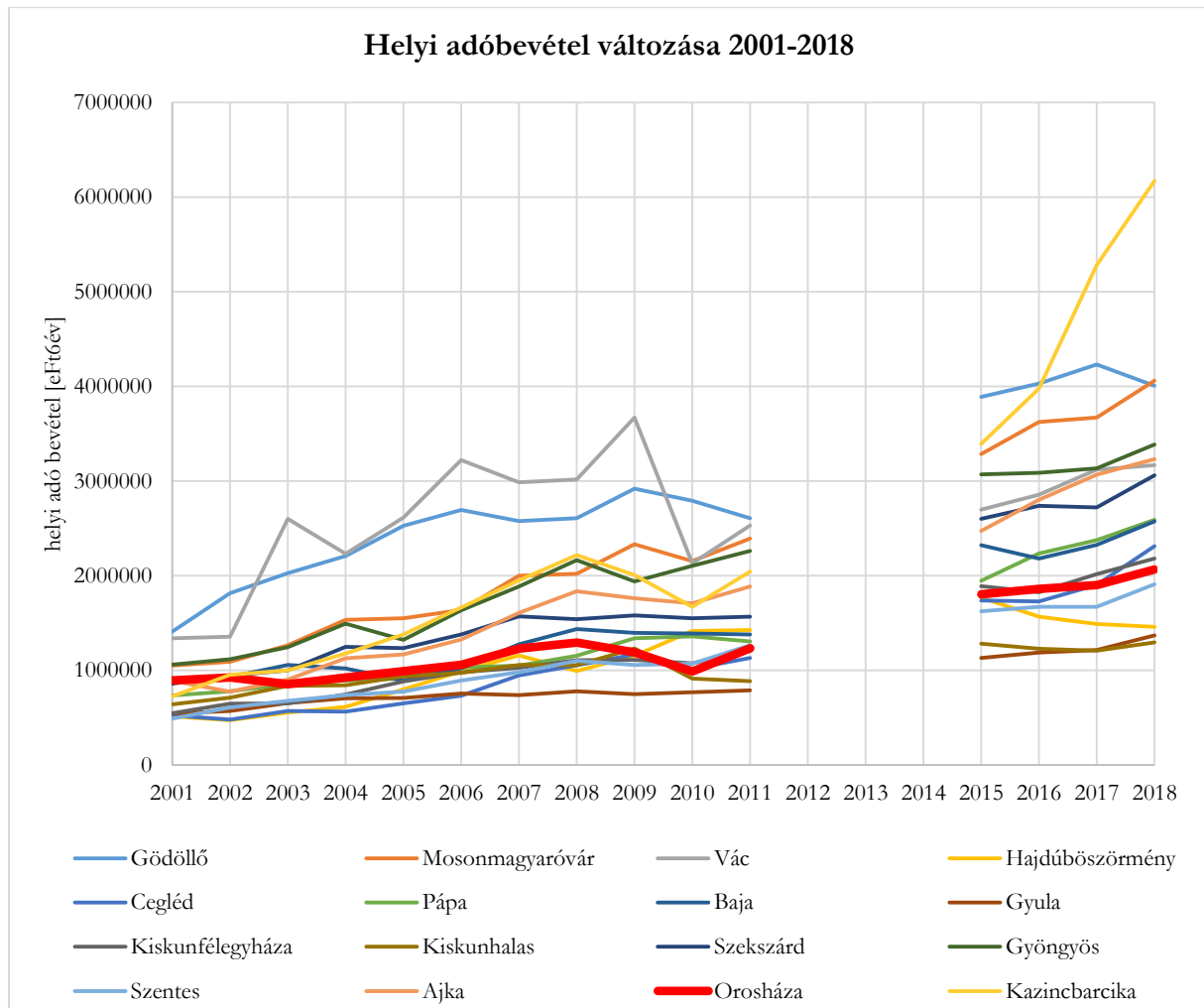

112. ábra: Az egy főre jutó helyi adóbevétel 2018

Az 1.18 fejezetben felsorol cca. 30 ezer lakosú városokhoz képest Orosháza közepesen teljesít a helyi adóbevételek tekintetében. A fenti táblázat az egy főre jutó adóbevételt vizsgálja.

Kazinccarcika kiugró eredményének oka a BorsodChem Zrt. jelenléte a városban. Az látható, hogy a magasabb fajlagos adóbevételű települések főként Nyugat-magyarországiak, míg az alacsonyabb bevételűek inkább Kelet-magyarországiak.

113. ábra: Helyi adó bevétel változása 2001-2018

A fenti ábra a helyi adóbevételek alakulását szemlélteti 2001 óta. A 2001-es állapothoz képest Orosháza teljesítménye inkább leszakadó az összehasonltásban szereplő települések teljesítményéhez képest.

Az idegenforgalmi adó

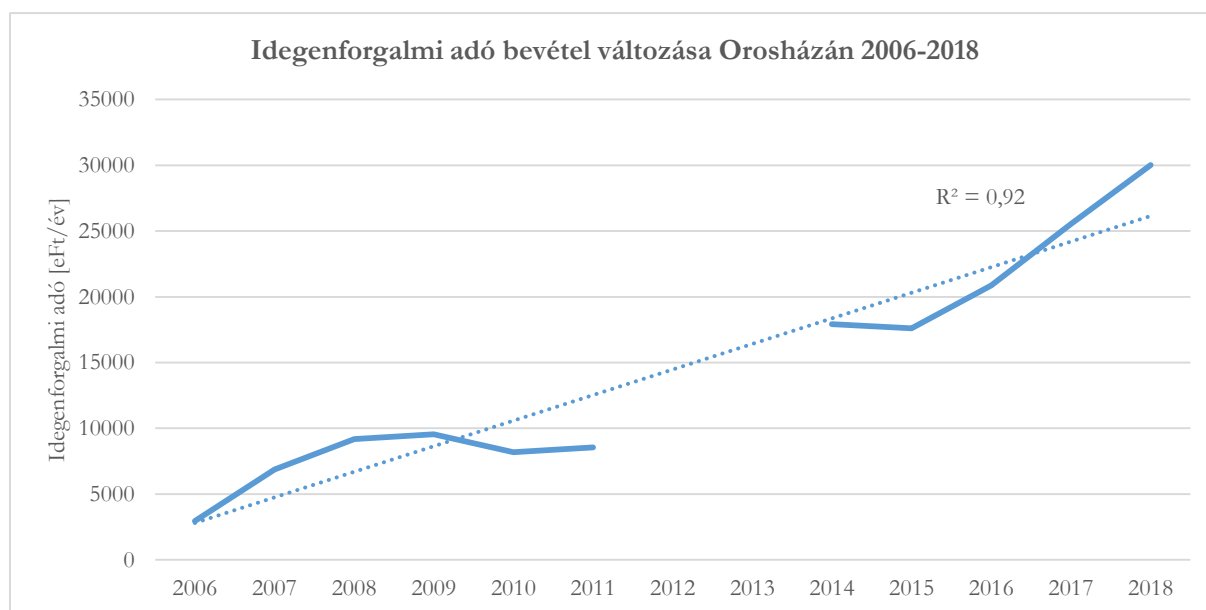
Az alábbi táblázat Orosháza idegenforgalmi adóbevételének változását mutatja be 2006 és 2019 között. Az idegenforgalmi adó mértéke dinamikusan emelkedett, nagyságrendben 1000 %-kal, vagyis 10-szeresére.

Év	Beszedett adó (Ft)	Adózó	Vendégéjszaka
2006	2.962.000	n.a.	n.a.
2007	6.883.000	n.a.	n.a.
2008	9.184.000	n.a.	n.a.
2009	9.536.000	n.a.	n.a.
2010	8.185.000	n.a.	n.a.
2011	8.558.000	n.a.	n.a.
2012	n.a.	n.a.	n.a.
2013	n.a.	n.a.	n.a.
2014	17.917.000	n.a.	n.a.
2015	17.553.770	61	45124
2016	20.885.500	58	51401
2017	25.555.800	65	76736
2018	30.016.150	63	76179
2019	30.745.150	74	78115

114. ábra: Az idegenforgalmi adó bevétel változása 2015-2019 között

2012-2013 évekre nem áll rendelkezésre adat az idegenforgalmi adó bevételét tekintve, de az alábbi ábrára húzott lineáris trendvonalból - mely illeszkedése egészen magas, $R^2=0,92$ - jól látszik a trend iránya és meredeksége.

115. ábra: Idegenforgalmi adó bevétel változása 2006 és 2018 között Orosházán

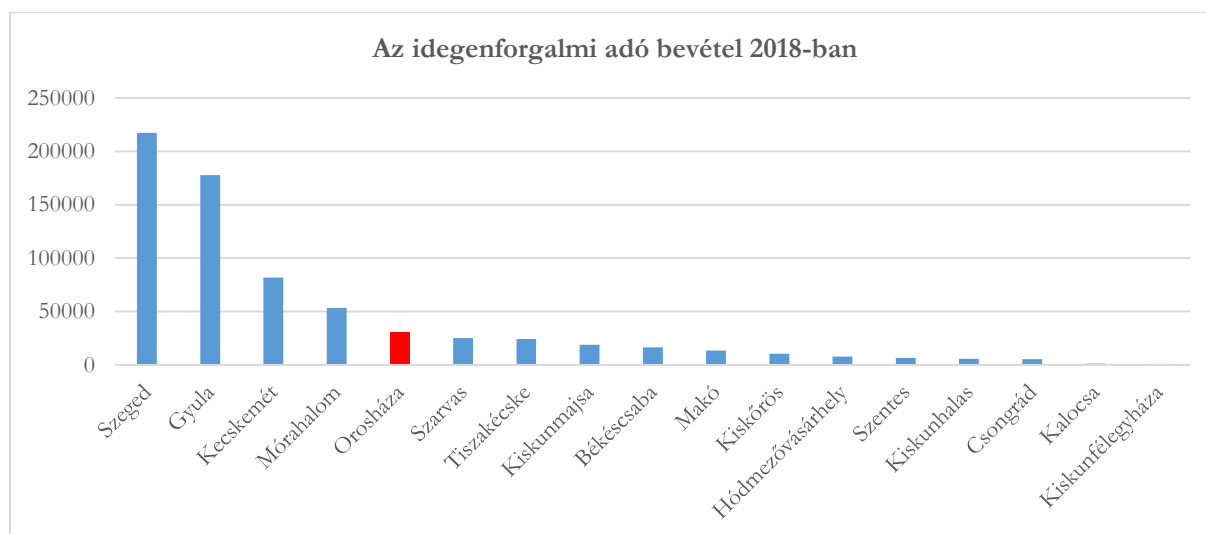
Orosháza turisztikai versenytársait a 2.1.4.2 fejezetben határoztuk meg. A város idegenforgalmi adóbevétele alapján az 5. helyen áll a 17 település mezőnyében. Ez jó helyezésnek minősül.

A legmagasabb adóbevétellel Szeged rendelkezik, mely mögött szorosan található meg Gyula, mint országos hírnevű fürdőváros. Kecskemét leszakadva következik a 3. helyen, a 4. Mórahalom település, melyet Orosháza követ.

Település	Idegenforgalmi adó bevétel 2018. (eFt/év)
Szeged	217281
Gyula	177770
Kecskemét	81849
Mórahalom	53419
Orosháza	30025
Szarvas	25154
Tiszkécske	24243
Kiskunmajsa	18825
Békéscsaba	16319
Makó	13336
Kiskőrös	10472
Hódmezővásárhely	7595
Szentes	6406
Kiskunhalas	5748
Csongrád	5324
Kalocsa	1244
Kiskunfélegyháza	665

116. ábra: Az idegenforgalmi adó bevétel a versenytársakkal összevetve 2018.

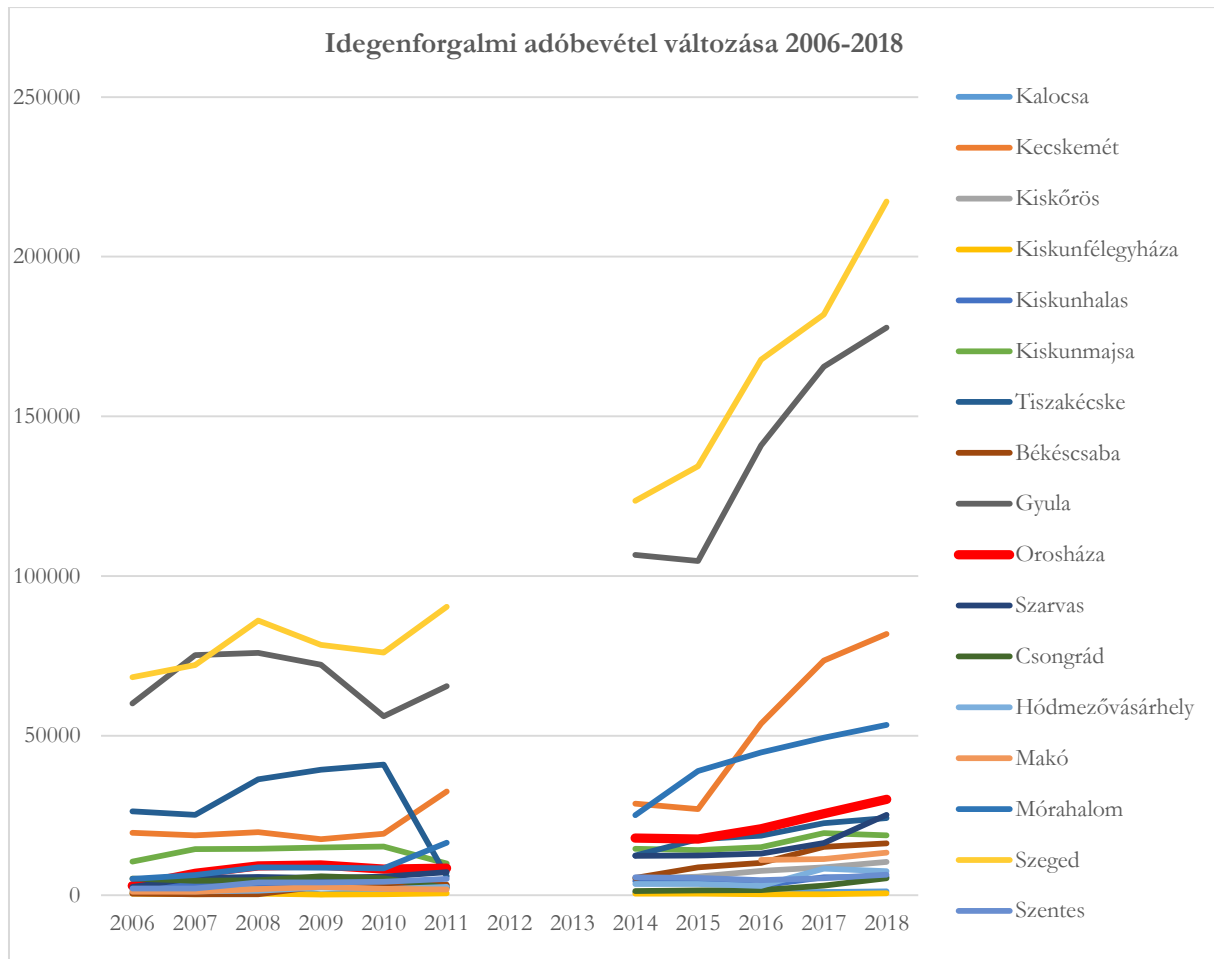
Orosháza idegenforgalmi adóbevétele jelenleg cca. 30 MFt/év. Gyula adóbevétele 6-szoros, Szegedé kb. 7-szeres.

117. ábra: Idegenforgalmi adóbevétel rangsora 2018.

Szeged és Gyula magasan kiemelkedik idegenforgalmi adó tekintetében a mezőnyből, vezető szerepük megkérdőjelezhetetlen.

118. ábra: Idegenforgalmi adóbevétel változása 2006-2018

Ha a 2006-2018 közötti időszakban vizsgáljuk az idegenforgalmi adó összegének változását a 17 db versenytárs mindegyikénél, akkor azt tapasztaljuk, hogy Szeged és Gyula vezető szerepe nem kérdéses 2006 óta, a többiek mélyen leszakadva követik őket. Azonban az a következtetés is levonható a diagramból, hogy Orosháza helyzete megerősödött és stabil az 5. helyen, vagyis az élboly végén.

2.2.5.7 Logisztikai adottságok, lehetőségek

Közúti kapcsolat a főirányokba, a 47-es főúton keresztül kiváló, ez azt jelenti, hogy Hódmezővásárhelyen keresztül elérhető az M5-ös, Békéscsaba irányába az M44-es és tovább az M4-es autópálya is.

A 47-es főúti kapcsolat az elmúlt években korszerűsítésre került, így egy jó minőségű útfelületen lehet Észak-Déli irányba közlekedni. A ráhordó alacsonyabb rendű utak esetében, több azonnali beavatkozást igényel a leromlott műszaki állapot miatt. A város gazdasági létesítményeinek

fejleszthetősége érdekében egy déli elkerülő szakaszra is szükség van - a 47-s főút, Kardoskúti út, Mezőkovácsházi út, Medgyesegyházi utak összekapcsolásával. Ez az elkerülő szakasz biztosítaná a várostól keletre/délre elterülő térségi forgalmak ráterelését a 47-s főútra. A Mezőkovácsháza-Battonya út felújításával a határon átnyúló kapcsolatok, gazdasági érdekek fejlesztése valósulhat meg.

Vasúti kapcsolata a városnak 5 irányban van. Teherfuvarozás szempontjából a fő-irány a Szeged-Békéscsaba vonal. Valamennyi vasútvonal leromlott műszaki állapotú, alacsony forgalmú.

Komolyabb forgalom növekedéshez jelentősebb felújítás szükséges. Az eredeti pályasebességek biztosításához is szükséges lenne egy felhozó beavatkozásra. A felújításnak akkor van/lesz értelme, ha e mellé párosul egy koncepcionálisan összerakott, korszerű vasúti szolgáltatási rendszer, vasúti/közúti személy-szállítási koncepciók összehangolásával, a párhuzamos képességek optimalizálásával.

A város gazdaságfejlesztési céljainak meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a 47. számú főúttól északra fekvő üdülő-területek, pihenő övezet, gyógyfürdő területek irányába, nem célszerű semmilyen, nehéz gépjárműforgalmat generáló, ipari tevékenységet telepíteni, csak olyan szolgáltatásokat, amelyek kiszolgálják ezt az övezetet és semmilyen módon nem zavarják az itt lakók/pihenők/kikapcsolódók nyugalmaát.

A város gazdaságának fejlesztése a 47. számú főúttól délre/keletre eső részeken, több területen is lehetséges. Orosházának nem szabad elszakadnia a térségben betöltött múltbeli pozíciójától és olyan irányba kell keresnie a fejlődés útját, mely hagyománya a térségben megvan és amelyre lehet építkezni.

A város és a környező települések Magyarország egyik legjobb minőségű mezőgazdasági termőterülete. Erős mezőgazdasági hagyományokkal rendelkeznek és azon belül is különféle zöldségek, gyümölcsök termesztése kiemelten hangsúlyos. Ezenkívül rendelkezik a település gépiparral, üveggyártással, autóiipari beszállítói háttérrel, amelyekre vigyázni kell, hogy ne sorvadjanak el, biztosítani kell ezeknek is a fejlődési lehetőséget. A több lábónállás mindig egy kifizetődő gazdaságfejlesztési koncepció.

A rendszerváltás időszakában Magyarországon még meglévő komplex és széleskörű mezőgazdasági feldolgozóipar, leépült/átalakult/visszafejlődött. A hangsúly eltolódott a multi ellátási láncok, a külföldi beszállítások felé, ennek hátrányai/hiányai most több területen is érződnek, ugyanakkor meghatározzák a lehetőségeket, a fejlődési/fejlesztési irányoknak is.

2.2.6 Mezőgazdaságfejlesztési koncepció

A város és a térség adottságait figyelembe véve a mezőgazdaságra alapozott feldolgozóipari tevékenységek fejlesztésére lehet a legnagyobb hangsúlyt fektetni, annak ellenére is, hogy a megyében, a mezőgazdaság csak a 3. legnagyobb foglalkoztató.

Cél, hogy a megtermelt alapanyagot, feldolgozási célból, minél kisebb távolságra kelljen fuvarozni, a feldolgozást vigyük közelebb a termelőkhöz. Ez jelentős logisztikai költség csökkenést jelent, javítja a minőséget, csökkenti a hulladék mennyiséget (pl. fuvarozás közbeni minőség romlás is csökken és az ebből eredő selejtet minimalizálni lehet, helybelieket lehet foglalkoztatni stb.). A helyben feldolgozott termékeket jobb feltételekkel, nagyobb hozzáadott értékkel lehet értékesíteni.

2.2.6.1 Mezőgazdasági fejlesztés

A kistérség területének mezőgazdasági termelésre való alkalmasságát, komplex módon fejezi ki az agrár alkalmassági mutató. A mutató alapján a kistérség területének 78%-a a legmagasabb minőségi kategóriába tartozik, jóval felülmúlva ezzel a megye (50,3%) és az ország (33,45%) hasonló kategóriába tartozó területeinek arányát.

Mindezek alapján az Orosházi kistérség kiváló természeti-földrajzi adottságokkal rendelkezik a mezőgazdasági tevékenységek végzéséhez, ez az adottság egyértelműen kitörési lehetőség a város részére.

Orosháza térségében **stratégiai szinten** kell megvizsgálni, hogy melyek azok a növény kultúrák - nem csak egyetlen fajtában lehet/kell gondolkodni, hanem 3-4-ben, vagy még többen - amelyeket a térség/a régió meghatározó termelő egységévé lehet felfejleszteni.

A több lábbonállás elvét kell követni időben eltérő érési időszakokkal, az ápolási idők széthúzásával, egyenletesebb munka leterheltség kialakításával, ezáltal a munkaerő igény könnyebb szervezhetőségével, kisebb mértékű idénymunka igénnyel. Mindezekkel a rendszer kiszámíthatóságát jelentősen lehet növelni.

A térség geológiai adottságai kiválóak. Rengeteg a termálvíz, itt van Magyarország egyik legjobb minőségű talaja, a napsütéses napok száma a térségben a legnagyobb, a vízellátottság az öntöző csatornák, tavak okán szintén kiváló lehet.

Minden adott egy nagyon jól kigondolt, megtervezett kiskertészeti növény kultúrákon alapuló, megújuló energiákat kihasználó, korszerű mezőgazdasági termelő rendszer felépítésére, túllépve a családi gazdálkodások méretén és meghatározó méretté válni a régióban.

A településen megvannak az üvegházás prémium paradicsom és egyéb növénykultúrák termesztésének az alapjai, de lehet más primőr zöldségek termesztésének felfuttatásában is gondolkodni.

2.2.6.2 Mezőgazdasági stratégia megalkotása

Orosháza és térsége természeti és egyéb adottságait figyelembevéve a mezőgazdaságra alapozott feldolgozóipari tevékenység fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni.

A stratégiaalkotás célja olyan fejlesztési terv kidolgozása, mely megvalósulásával a helyben megtermelt alapanyagból, helyben történő élelmiszeripari tevékenységgel, minél magasabb hozzáadott értékű termék készüljön.

A stratégiaalkotásnak négy szinten kell elkészülnie:

1. Mezőgazdasági fejlesztés

Orosháza térségében meg kell megvizsgálni, hogy melyek azok a kiskertészeti növény kultúra(ák) - és itt nem csak egyetlen fajtában lehet/kell gondolkodni, hanem 3-4-ben, vagy még többen – amelyek a spanyol eper projekt mintájára, a térség/a régió meghatározó termelő egységévé fejleszthetik Orosházát.

A több lábonállás elvének követésével (a spanyolok is 3-4 fajtával foglalkoznak párhuzamosan), az időben eltérő érési időszakokkal, az ápolási idők széthúzásával, egyenletesebb munka leterheltséggel, a munkaerő igény jobb szervezésével a rendszer kiszámíthatóságát jelentősen lehet növelni.

A térség geológiai adottságai kiválóak: rengeteg a termálvíz, itt van Magyarország egyik legjobb minőségű talaja, a napsütéses napok száma a térségben a legnagyobb, vízellátottság az öntöző csatornák, tavak, vízfolyások és a felszín alatti vízkészlet okán biztosítható.

Rendelkezésre áll a know how a termelésben, feldolgozásban, mezőgazdasági gépgyártásban, kereskedelemben stb.

Minden adott egy nagyon jól kigondolt, megtervezett kiskertészeti növény kultúrákon alapuló, megújuló energiákat kihasználó, korszerű mezőgazdasági termelő rendszer felépítésére. Például a térségben, az üvegházás prémium paradicsom termesztésnek már megvannak az alapjai, de lehet más primőr zöldségek termesztésének felfuttatásában is gondolkodni.

2. Feldolgozóipari fejlesztés

Az előző pontban ismertetett mezőgazdasági termelési rendszerek kiépítésével párhuzamosan el kell indítani egy feldolgozóipari fejlesztést. A város régi/új ipari részein ki lehet alakítani egy kiváló feldolgozóipari háttérrel, amelyek további munkahelyeket teremtenek és jelentős értéknövekedést tudnak biztosítani a helyben termelt zöldségeknek, amelyeket értékesíteni lehet országos szinten, majd a felfutási időszakot követően a nemzetközi piacokon is.

3. Ipari fejlesztés

A térség 2. legnagyobb foglalkoztatója az ipari és az építőipari termelés. Az előzőekben bemutatott mezőgazdasági és feldolgozóipari programok igénylik a helyi fejlett ipari háttérrel, amelyek ezt a folyamatot segíteni tudják, biztosítják az alkatrész utánpótlást, a karbantartási háttérrel, a technológiát.

A koronavírus körül kialakult negatív gazdasági hangulat jól mutatja, hogy mennyire sérülékenyek a hosszú ellátási láncok – törekedni kell a minél nagyobb mértékű helyi, vagy regionális szintű ipari háttér kialakítására. Így a mezőgazdaság és a feldolgozóipar mellett a helyi ipar fejlesztése is szükséges, a pontos irányokat, igényeket, finanszírozási forrásokat a megvalósíthatósági tanulmány keretében kell feltárni.

4. Logisztikai fejlesztés

A feldolgozóipari fejlesztéshez kapcsolatosan, a zöldségeket feldolgozó ipari képességek mellett, szükség van csomagoló rendszerekre, hűtőházi és raktározási kapacitásokra, gépipari fejlesztésekre. Logisztikai szolgáltatások nyújtására, országos lefedettségű, nemzetközi kapcsolatokkal és tapasztalatokkal rendelkező, kiváló szolgáltató cégek vannak Magyarországon.

Összefoglalás

A négy irány (mezőgazdaság, feldolgozóipar, ipari fejlesztés, logisztika) ütemezetten is fejleszthető a fokozatosság elvét betartva, viszont nagyon fontos, hogy csak rendszerben gondolkozva, komplex megoldásokat szabad fejleszteni. A rendszer elemek önállóan nem életképesek

2.2.6.3 Jó példa, jó gyakorlat a mezőgazdaságban

Az alábbiakban bemutatunk egy olyan jó gyakorlatot, mely során a 2.2.6.2 fejezetben bemutatott egymásra épülő mezőgazdasági fejlesztést hajtottak végre.

Európa egyik meghatározó és jó példája a mezőgazdasági termelésre épülő gazdasági fellendülésre Huelva tartomány, Spanyolországban.

A spanyol eper története kb. 30 évvel ezelőtt kezdődött Andalúziában, Huelva megyében. Huelva szegény terület volt, nagy volt a munkanélküliség, a szárazság, a vidék sivár, nem volt túl sok lehetőség a mezőgazdaságból élőknek, de úgy általában senkinek. Ekkor jött az alapötlet, hogy átgondolt módon, epret kell termesztetni nagyüzemben. Azonban a területen csak kisebb termelők voltak, az egész rendszer alapjaiban nem volt alkalmas az ipari méretekben való művelésre és a nemzetközi piacok kiszámítható módon történő ellátására.

Az ötlet az volt, hogy egy jó koncepció mentén megszervezik az eper nagyüzemi termelését a gazdák szövetkezetekbe szervezésével, mely eredményeképp mára Huelva epertermelő birodalom lett.

Az ötlet megvalósítása egyik olvasatban olyan jól sikerült, hogy Spanyolország mára a világ második epertermelője lett és elsőszámú exportőre. A jelenlegi állapotokról, méretekről, mennyiségekről, foglalkoztatottakról pár adat:

- 7.000 ha termőterület
- 400.000 tonna termék
- 40.000 stabil munkahely és 30-60.000 idénymunkás

Már nem munkanélküliségről beszélünk a régióban, hanem munkaerőigényről, nagy az idénymunkaigénye ennek a fajta termelési kultúrának.

Spanyolország nemcsak a világ második legnagyobb gyümölcstermelője, hanem több mint hét éve a világ legnagyobb eper-exportőreként uralja a nemzetközi piacokat. Az ICEX Spain Trade and Investment adatai szerint a spanyol szamóca exportja 2016-ban körülbelül 5.4 milliárd Eurót tett

ki. Ezek a számok Spanyolország összes szamócatermelésének körülbelül 95 %-át teszik ki és az elmúlt öt évben is növekedtek, az átlagos éves növekedés körülbelül 18 %.

119. ábra: Epertermesztő birtokok Huelva megyében, a képen látható terület cca. 2.000 ha

Huelva megyében kiválasztották a megfelelő növényt, intenzív gazdálkodást alakítottak ki, átléptek a kiscgazdálkodási méretekből a nagygazdaság felé, szövetkezetbe szervezték magukat, a termelésre ráépült a feldolgozóipar, az ipar és a logisztika. Mára a világ legnagyobb exportőrévé váltak.

2.2.7 Iparfejlesztési koncepció

Az iparfejlesztési koncepció megalkotásakor elsősorban a meglévő és új gazdasági tevékenységre alkalmas területek fejlesztésében, kialakításában látjuk a fejlődés lehetőségét.

A szakmai vizsgálatok alapján a település belterületéhez kapcsolódóan minimum két területen javasoljuk vizsgálni ipari - mezőgazdasági - vállalkozói - terület kialakításának lehetőségét.

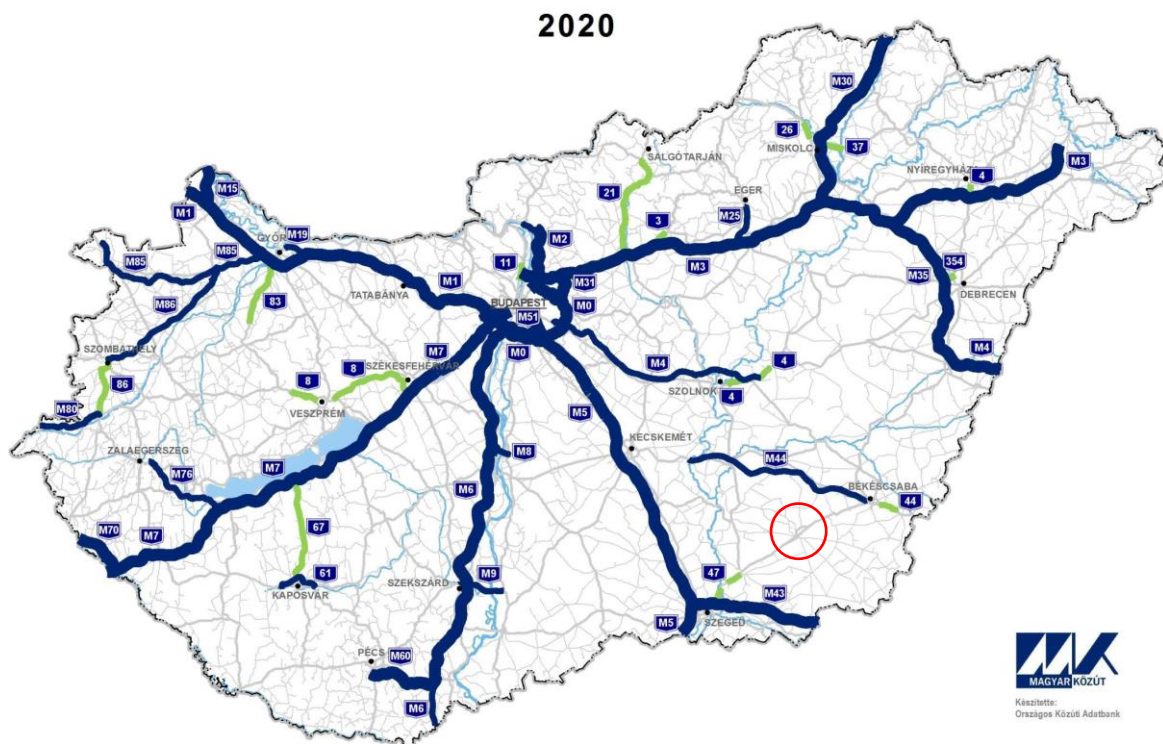
- Az egyes változat a 47. számú főút Északi elkerülője, valamint az Üveggyár és a Linamar telephelyei közti terület fejlesztését irányozza elő
- A második változat a meglévő ipari parktól Délre lévő Bogárzói terület fejlesztését irányozza elő

Az ipari/mezőgazdasági területek bővítése a közlekedésfejlesztési koncepcióval szinergiában hajtható végre.

Tekintettel arra, hogy minden gazdasági tevékenység alapja az alapanyag beszállítás és készáru kiszállítás, a közlekedéshálózat rendelkezésre állása az alappillére annak, hogy Orosháza bekapcsolódjon a nemzetközi (határmenti) és az országon belüli gazdasági vérkeringésbe.

Orosháza gazdasági fejleszthetőségének első lépése, ha a hozzá közel elhelyezkedő nagyvárosokkal (Debrecen, Kecskemét, Szeged, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Újvidék) és Budapesttel is gyorsforgalmi útösszeköttetése megoldhatóvá válik. Jól mutatja ezt a közlekedési fejezetben is bemutatott ábra is.

120. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata (Orosháza pirossal jelölve)

Cél északi irányban az M44 gyorsforgalmi úton keresztül az M5 és a fejlesztés alatt álló M8 autópálya kapcsolati lehetősége Kecskemétnél, és ezen keresztül Budapest és az M0 elérhetősége, valamint Budapest elérésének gyorsítása.

Az M44 autópálya (autóút) építésével lehetőség nyílik az autópályák északi irányú hozzáférésehez. Az M44 elérhetőségének biztosítása közvetlen kapcsolatot biztosít az M5 autópályához, így a kelet - nyugati kapcsolat mellett, kialakul egy észak - déli közlekedési folyosó is, mely megnyitja az utat Budapest felé, valamint Kecskemét irányában a fejlesztés előtt - alatt álló M8 autópályához.

Alapvető cél Budapest elérésének gyorsítása, a jelenlegi 140-150 percet igénybe vevő út 120 perc alá csökkentése. Erre az Orosháza - Szarvas - M44 - M5 útvonal megfelelő minősége adna lehetőséget.

Amennyiben a megfelelő közlekedési infrastruktúra rendelkezésre áll, az elzárt Dél-békési régió bekapcsolása megtörténhet az ország és a határmenti nemzetközi gazdasági vérkeringésébe.

Az aktuálisan folyó nagyberuházásokra (Kecskemét: Mercedes II. ütem, Debrecen: BMW) történő kapcsolódás Orosháza számára is elérhetővé válik. Befektetésösztönzéssel belátható időn belül megtérülő beruházások valósulhatnak meg Orosháza bővített ipari területein, hosszú távra biztosítva ezzel a városnak a gazdasági fejlődését, ezáltal a népességmegtartó képességét javítani lehet.

Ipari Park bővítésével és tervezéssel kapcsolatos további lépések és teendők:

- rendezési terv módosítása
- területvásárlás
- területelőkészítés
- közműtervezés (víz-, szennyvíz-, elektromos energia-, csapadékvíz-, informatikai-, gáz-közművek kiépítésének megtervezése)
- úttervezés (közúti kapcsolatok és belső feltáró utak)
- ingatlanrendezések, telekhatár rendezések
- művelési ág váltás
- földhivatali ügyintézés
- előzetes vizsgálati dokumentáció elkészítése
- környezetvédelmi engedély megszerzése
- építészeti tervdokumentációk elkészítése
- építési engedélyek megszerzése
- vízjogi létesítési engedélyes tervdokumentáció elkészítése
- vízjogi létesítési engedély megszerzése
- tervezői költségvetések elkészítése
- tenderterv elkészítése
- Kivitelező kiválasztását célzó közbeszerzési dokumentáció előkészítése

A Mercedes Benz gyár kecskeméti üzemének folyamatos fejlesztése és bővítése lehetőséget teremt beszállító cégek letelepítésére. Ezt erősíti a BMW debreceni telephelyének építése is.

A tervezés alatt álló **Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna**, mint Kiemelt Övezet szintén lehetőséget teremt gazdaságfejlesztési beruházások megvalósítására.

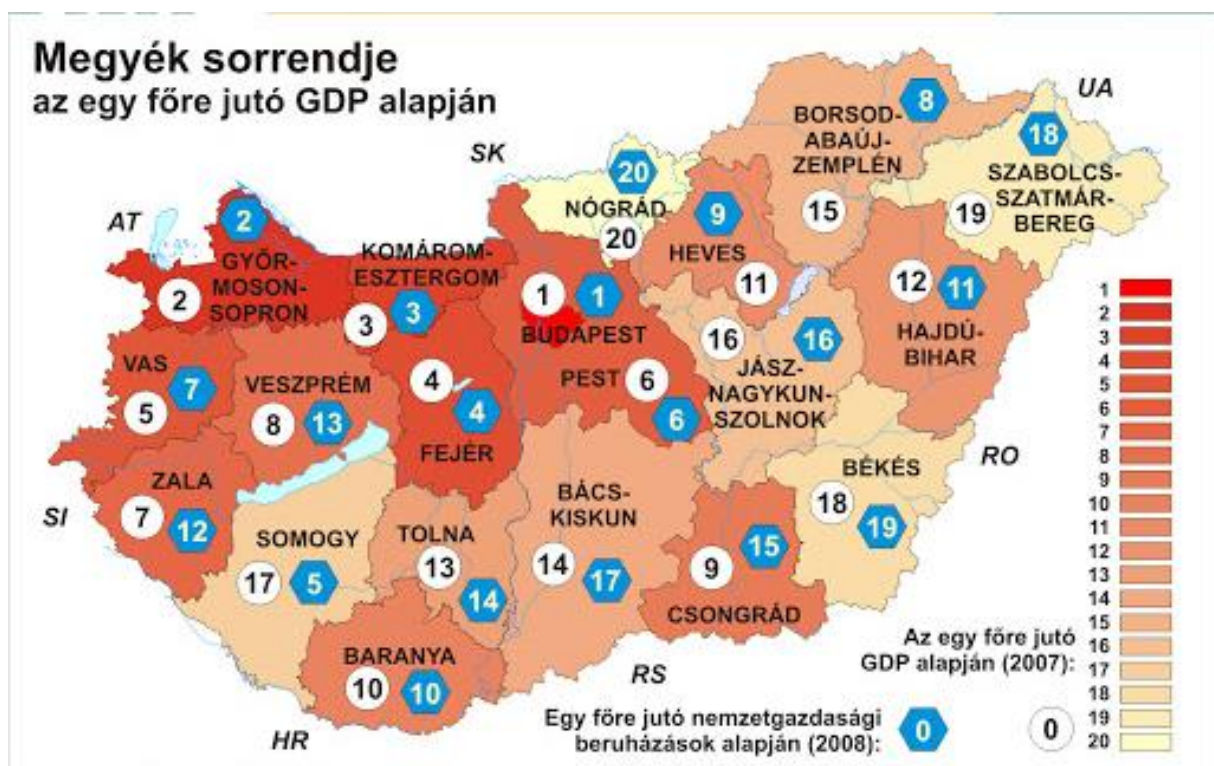
A Dél-alföldi régió 2018-ban az országos GDP 9,3%-át állította elő. Megállapítható, hogy az Övezeten belül leszakadóban van Békés megye, amíg Bács-Kiskun megye az utóbbi 10 évben szinte megduplázta GDP termelését. A régióban a feldolgozóiparban bővültek legnagyobb mértékben a beruházások.

Békés megye nemcsak hátrányos helyzetű, de folyamatosan leszakadó helyzetben van, amit az is megerősít, hogy az utóbbi években nem sikerült javítani ezen a pozícióján. A fentiekén túl a Dél-alföldi régió belül leszakadóban van a két másik megyéhez képest.

A statisztikai adatok alapján látszik, hogy a megye jövedelemtermelő képessége elmarad az országos átlaghoz képest, és az elmúlt évek adataiból következtethető, hogy a termelőképeség javulásához további beruházások, fejlesztések szükségesek.

Kijelenthető Békés megyében a regisztrált vállalkozások száma a 2010-es évek óta stagnál. A regisztrált vállalkozások száma 2019-ben 69 430 db.

121. ábra: A megyék sorrendje az egy főre jutó GDP alapján

A fenti ábra a válság előtti állapotot tükrözi még, amikor is Békés megye az utolsó helyeken állt az egy főre jutó beruházások és az egy főre jutó GDP alapján.

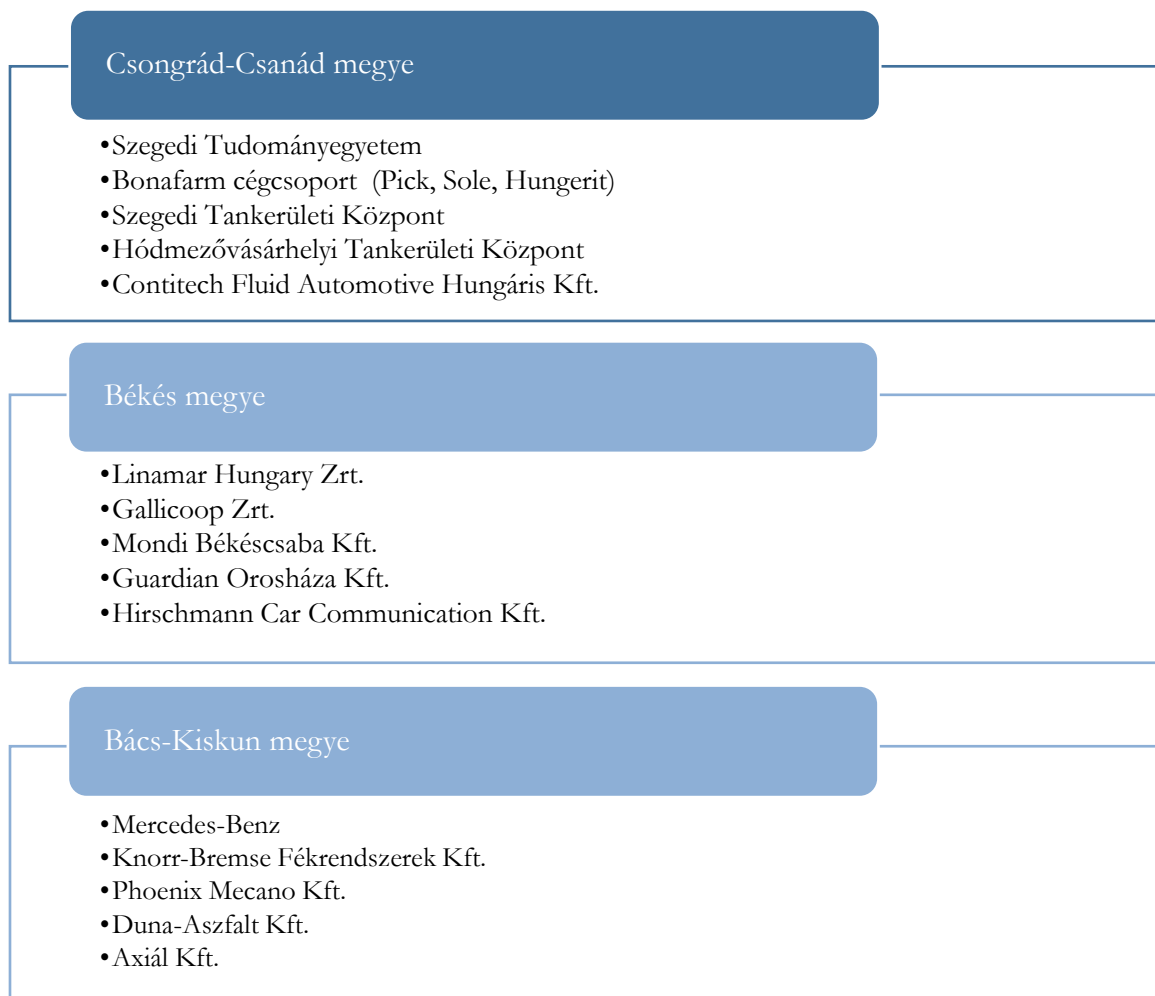
A következő időszak egyik fő célkitűzésének kell lennie, hogy új iparterület létrehozásával, befektetőket tudjon letelepíteni a településen.

A megye legfőbb természeti kincse a termőföld, amelynek minősége jobb, mint az ország más részein. A gazdasági fejlődésben a mezőgazdaság és a hozzá kapcsolódó élelmiszeripar mindig is meghatározó volt.

A megye az ország egyik legintenzívebben művelt mezőgazdasági területe. Összes földterületének 85%-a termőterület, s ennek is csupán 15%-át nem művelik. A termőterület 97%-át a

mezőgazdaság hasznosítja, és mindössze 2,4%-a erdő, a többi nádas és halastó. A mezőgazdasági termelés dominanciája mellett, elsősorban a feldolgozó- és könnyűipar jelenléte jellemző. Az ipar térszerkezete erősen koncentrált Békéscsaba és környékére.

122. ábra: A Dél-alföldi régió megyéinek 5-5-5 legnagyobb foglalkoztatója

A térségben számos fejlesztendő és komplex programmal fejlesztendő járás van. E járások megértése, fejlesztése, gazdasági folyamatokba történő bekapcsolása és az abban található potenciális munkaerő mobilizálása fontos feladat és nem megkerülhető a térségben a romák felzárkóztatásának kérdése sem.

A fenti táblázatokból jól látható, hogy a 3 megyét felölelő Zóna 15 legnagyobb foglalkoztatója közül, és Békés megye 5 legnagyobb foglalkoztatója közül 2 nemzetközi nagyvállalat Orosházán végzi tevékenységét.

Az orosházi ipari és mezőgazdasági területek fejlesztése erős kapcsolatban, erős szinergiában működhet az alábbi tényezőkkel, melyek önmagukban is mind jelentős gazdaságélénkítő, gazdaságfejlesztő hatásúak:

- Déli elkerülőút építése, ezzel az átmenő forgalom teljes kivezetése a belvárosból és új gazdasági-ipari övezet létrehozásának lehetősége
- Az M44 úthoz történő optimális közlekedési útvonal megteremtése a 4404. jelű, Orosháza - Nagyszénás - Szarvas útszakasz felújítása által, Szarvas mellett felhajtási lehetőség kiépítése az M44 gyorsforgalmi útra
- Orosháza déli irányú, a határon túli kapcsolatot biztosító regionális szintű útjainak fejlesztése Románia, azon belül is Arad és Temesvár felé. A 4428. jelű út Orosháza - Mezőkovácsháza közötti szakaszának és a 4443. jelű út Mezőkovácsháza - Battonya és a 4455 jelű út Battonya - határátkelőhely közötti szakaszának fejlesztése.
- A 4406. jelű út fejlesztése Orosháza - Nagymágocs, valamint a 4405 jelű út fejlesztése Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút - M5 szakaszokon, a jelenlegi 7,5 tonnás korlátozások feloldásával
- A Mercedes-Benz kecskeméti bővítése
- A BMW debreceni gyárépítése
- A Dél-Alföldi Gazdaságfejlesztési Zóna Kiemelt Térség létrejötte, melynek Békés megye és Orosháza is részese.

2.2.8 Összegzés

Orosháza és térségének egy olyan fejlesztési irányra van szüksége, amellyel a 2050-re vizionált 30 % körüli népesség fogyást meg lehet állítani - másképp a fiatalok számára nem lesz jövőkép és a többségük az elvándorlás mellett fog dönteni.

A gazdasági program fejlesztéseikhez fel kell használni a 2021-2027-es időszak EU-s és hazai pályázatait, a hiányzó elemekhez pedig finanszírozási forrást kell biztosítani.

A nemzetközi példákban és jó gyakorlatokban a helyi gazdaságfejlesztési gyakorlat központi eleme a helyi gazdaságfejlesztési stratégia elkészítése és megvalósítása, azonban Magyarországon ez még nem jellemző.

Az önkormányzatok az önkormányzati törvény szerint gazdaságfejlesztési programot állítanak össze négyéves működésükre, ez azonban nem feleltethető meg egy települési, vagy térségi gazdasági stratégiának, hiszen korlátozott időtartamra, és az önkormányzat tevékenységeire vonatkozik.

A nemzetközi gyakorlatban szereplő helyi gazdaságfejlesztési stratégia ennél átfogóbb, a stratégiai tervezés elve és módszere szerint készülő dokumentum. Fontos hangsúlyozni, hogy a stratégiakészítés önmagában nem elegendő. Eredménye kedvező esetben nemcsak a végrehajtható tervdokumentum, hanem maga a tervezés folyamata, majd a megvalósítás, a helyi szereplők részvétele.

Javaslatunk szerint el kell készíteni az Orosháza város gazdaságfejlesztésére vonatkozó stratégiát és megvalósíthatósági tanulmányt, majd annak mentén el kell indítani a térségi fejlesztéseket.

2.3. Közlekedésfejlesztés

Jelen fejezet Orosháza város gazdaság fejlesztési tervének elemeként készült. Vizsgálatunk és fejlesztési koncepciónk ennek megfelelően a város gazdasági fejlődésének elősegítését szolgálja elsősorban, így a közlekedés fejlesztési javaslatok célzottan e célnak alárendelve kerültek kidolgozásra.

A település általános fejlődése, ezen belül a gazdasági potenciál növelése és a közlekedési kapcsolatok milyensége között egymásra ható kapcsolat van.

2.3.1 Vizsgálati szempontok

Orosháza város közlekedésének általános állapotát alapvetően az alábbi körülményekkel lehet minősíteni:

Országos úthálózati kapcsolat

- Országos főúthálózati kapcsolatrendszer milyensége
- Az ország szállítványozási útvonalaihoz (autópályák, autóutak, gyorsforgalmi utak stb.) való hozzáférés módja, a főforgalmi utakhoz vezető összekötéseken történő közlekedés időtartama, (hossza, útvonalak minősége stb.)

Regionális úthálózati kapcsolatrendszer:

- Orosháza város és a közeli határállomások közlekedési kapcsolatának állapota
- Orosháza kiterjedt vonzáskörzeti településeinek megközelíthetősége.

Helyi úthálózati szempontok:

- Tranzitforgalmat lebonyolító utak hálózat szerkezeti helyzete
- Helyi gyűjtő és feltáró utak kiépítettségi szintje, forgalmi helyzete
- Belváros gyalogos - kerékpáros - gépjármű közlekedésének forgalmi, kiépítettségi minőségi és közlekedésbiztonsági állapota
- Kerékpáros forgalmi hálózat kiépítettsége, forgalmi hálózat zártságának helyzete

Fenti érvrendszer mentén haladva igyekeztünk a gazdaságfejlesztés szakági fejezetében javasoltakhoz integrálni a közlekedés fejlesztési javaslatainkat.

2.3.2 Közlekedés és gazdaság kapcsolata

A gazdaságfejlesztési koncepció - a megfogalmazottak szerint - elsősorban a meglévő és új gazdasági tevékenységre alkalmas területek fejlesztésében, kialakításában látja a fejlődés motorját. E vezérelv alapvetően meghatározza a közlekedés fejlesztési célokat, feladatokat.

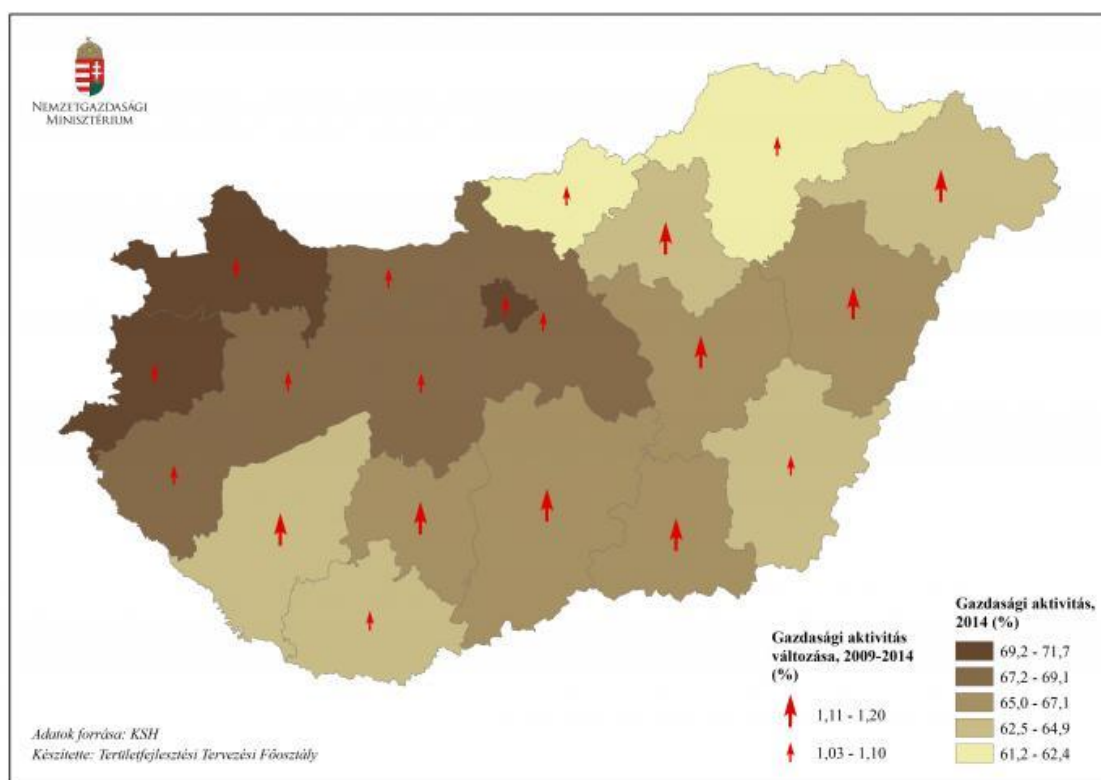

Gazdasági tevékenység alapja az alapanyag beszállítás és készáru kiszállítás, valamint a munkaerő biztonságos és megbízható megközelítésének megteremtése és biztosítása - fenntartása.

Figyelembe véve a város földrajzi helyzetét, nagyságát, kapcsolatrendszerét, a történelmileg kialakult gazdasági tradíciókat, valamint figyelembe véve a jelen gazdaság fejlesztési elképzelésben megfogalmazott célkitűzéseket, e közlekedési kapcsolatokat mind az országos főúthálózati, mind a regionális és helyi úthálózatok hozzáféréseinek megoldása, alapvető feladat.

A biztonságos (megfelelő műszaki paraméterekkel rendelkező, a forgalmi igényeknek megfelelően kiépített, kiszámítható utazási idővel rendelkező) megközelítés a gazdasági tevékenység egyik alapvetően fontos kérdése, befektetések alapja.

Békés megyében az egyik legalacsonyabb a gazdasági aktivitás és annak pozitív irányú változása. A gazdasági aktivitás fogalma az alábbi. Kortól függetlenül, magába foglalja mindkét nemhez tartozó mindazon személyeket, akik munkát végeznek a gazdasági javak és a szolgáltatások területén, egy meghatározott időszak alatt, illetve azok a személyek is, akik állást kereső munkanélküliek, illetve akik első ízben elhelyezkedni kívánnak.

123. ábra: A gazdasági aktivitás területi eloszlása Magyarországon

Gazdaságilag aktívak

- foglalkoztatottak
- munkanélküliek

Gazdaságilag nem aktívak

- aktív koron aluli személyek
- aktív korhatár feletti, de oktatási intézményekbe járók
- háztartási kötelezettséget teljesítő személyek
- nyugdíjasok
- más okból inaktív személyek (pl. rokkantság, gyés, gyed, stb.)

Vizsgálatunk és javaslataink ezen követelmények biztosításának bemutatásával szolgálják az elérni kívánt célt.

E fejlesztési területek részben a már meglévő gazdasági célú területek bővítésével, illetve a település belterületének déli oldalához kapcsolódóan helyezkednek el.

2.3.3 A település közlekedési rendszere

Orosháza város a Dél-Alföldön, Békés megye keleti határának közelében található.

124. ábra: Békés megye térképe

Orosháza Város múltja a XII. századig, történelmi időikig vezethető vissza. Fejlődése így a régmúlt időkben kezdődött. A város jellemzően a mezővárosi fejlődési utat járta be, ugyanakkor a régióban a XVIII. századtól indult fejlődés eredményeképpen jelentős iparosi - ipari központi funkciót is ellát (üvegipar, gépgyártás).

A város mind gazdasági, mind kulturális fejlődését nagy mértékben elősegítette a közeli (jelenleg közeli) államhatár. A település mezővárosi fejlődési útja meghatározta a település hálózatszerkezeti kialakulását.

A városszerkezet fő szervező elemei alapvetően a regionális kapcsolatrendszert biztosító, a keletnyugati irányú Békéscsaba - Hódmezővásárhely közötti (jelenleg) 47 sz. főút, valamint a Tótkomlós - Szarvas közötti észak-déli irányú út.

A város szövetének e rend szerint történő kialakulását erősítette a 47 sz. II. rendű főúttal közel párhuzamosan létesült Szeged - Békéscsaba közötti, és a Mezőtúr - Battonya közötti vasútvonal.

A város hálózatszerkezetére a fenti közutakkal párhuzamosan húzódó utak által alkotott raszteres rendszer jellemző.

A város egyben járási központnak tekinthető. E szerepkört mind a gazdaság, mind a kultúra területén meghatározó jelleggel ellátja.

125. ábra: Békés megye járásai

2.3.3.1 Országos főúthálózati kapcsolatok

Orosháza a Békéscsaba - Szeged megyeszékhelyeket összekötő 47. számú II. rendű főúton közel félúton található.

A 47. sz. főút (Nyugat-Kelet irányban) kapcsolatot biztosít Debrecen várossal és az M5 autópályával.

A 47. sz. főút a település életében a tradicionális Dél-alföldi kapcsolatrendszer meghatározó eleme. az út jól kiépített, közelmúltban korszerűsítésre került, a települést elkerülő útszakaszok építése megtörtént.

Az Északi irányú országos közúthálózati hozzáférés lehetősége messze elmarad az előzőekben vázoltakhoz képest.

Északi irányban a 4404. jelű, Nagyszénást érintve Szarvas város irányába vezető út jelenti a kapcsolatot az országos főúthálózattal az M8 - M5 – M0 – M1 – M3 autópályák irányába.

Északi irányú kapcsolat fontosságát erősíti és fokozza az M44 autópálya szakaszos építése, az autópálya hálózathoz történő kapcsolódás lehetősége.

Az M44 autópálya részletekben - ütemekben valósul meg, építése folyamatos.

126. ábra: Az M44 autópálya nyomvonala

A település vasúthálózati kapcsolatát biztosítja, a település életét, a városfejlesztés lehetőségeit nagy mértékben determinálja a város belterületét kettészelő Szeged - Békéscsaba vasútvonal.

2.3.3.2 Regionális kapcsolatrendszer

A város történelmileg kialakult vonzáskörzetét alapvetően a járás jelenti.

127. ábra: Regionális úthálózati kapcsolatrendszer

A város belterületének úthálózata raszteres szerkezetű. Főgyűjtő utak funkcióját jellemzően az állami törzsúthálózati utak töltik be.

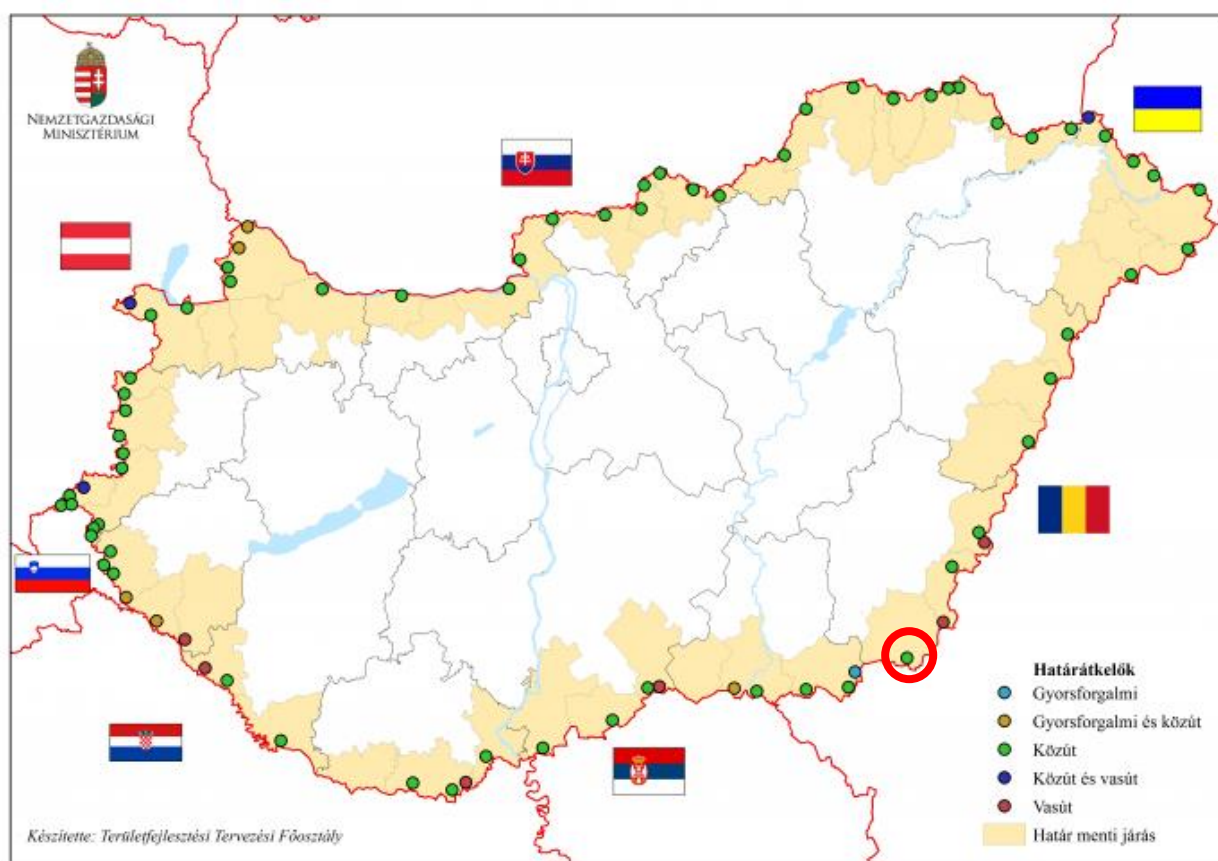
A térkép alapján jól látható, hogy a Várostól déli irányban az államhatárig terjedő területeken meglévő települések jellemzően sugár irányú úthálózattal közvetlenül kapcsolódnak Orosháza városhoz.

A térképen megjelenített úthálózat is jól mutatja a város, az Alföld e terület részének történelmileg kialakult meghatározó, kiemelkedő szerepét.

E déli sugárirányú utak és Orosháza belterületének úthálózati kapcsolatát vizsgálva megállapítható, hogy az utak forgalmi terhelésének növekedésével a hálózatszerkezeti kapcsolat korrekciója szükségessé válik. Lehetőség szerint el kell kerülni a belterületi lakóterület forgalmi terhelés növekedését.

A regionális kapcsolatrendszer fontos eleme az Orosháza - Mezőkovácsháza közötti út – 4428. j. út - és a Mezőkovácsháza - Battonya - Magyar Államhatár közötti - 4443. j. út. Ezen útvonal jelentőségét a battonyai határátkelőhely határozza meg.

128. ábra: Magyarország határátkelő helyei (Battonya pirossal jelölve)

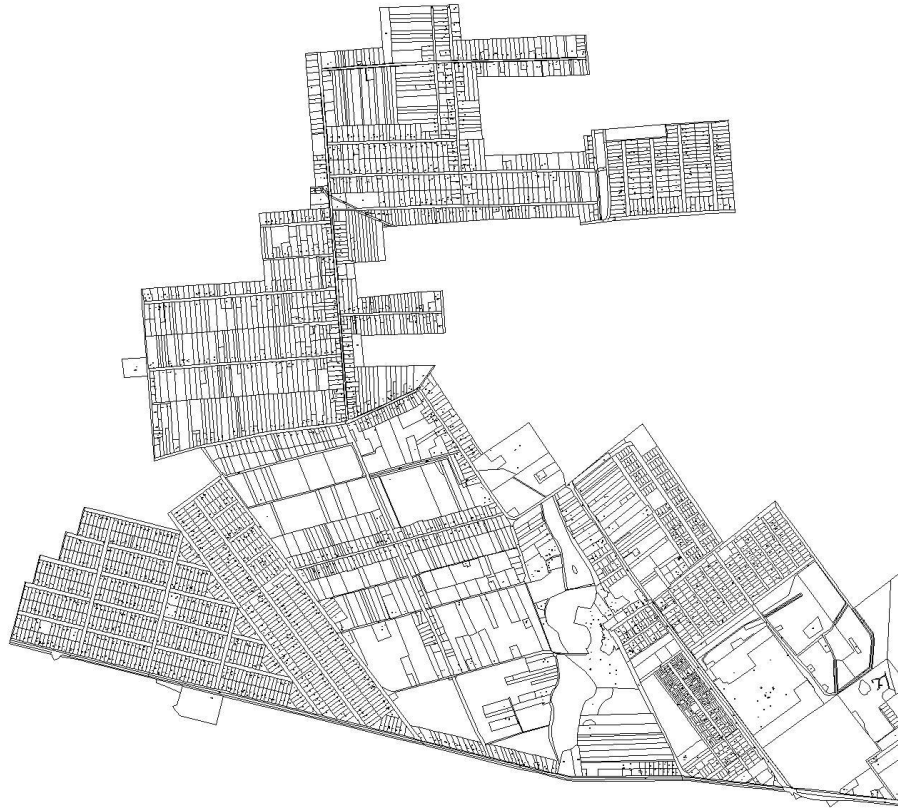
2.3.3.3 Településen belüli közúthálózat

A települési hálózat szerkezetét az alábbi ábrák jól mutatják.

129. ábra: Orosháza központi belterület áttekintő vázlatos térképe

A hálózat szerkezetét vizsgálva jól elkülöníthető a mezővárosi történelmi múltban szervesen alakított központi településrész és a raszteres rendszerű, a történelmileg alakult központi belterülethez kapcsolódó “asztalon” tervezett kapcsolódó településrészek.

130. ábra: Orosháza belterület, a központi belterülettől Nyugatra fekvő településrész

A Nyugati településrész raszteres rendszerű, jól áttekinthető közlekedési rendszer biztosítja a közlekedési feltárást. A város belterületének közlekedési hálózat működését a települést kettészelő vasútvonal alapvetően befolyásolja. A síkvidéki település domborzati jellegéből adódóan a kerékpáros közlekedés elterjedt és tradicionális közlekedési eszköznek tekinthető.

2.3.4 Fejlesztési koncepció

A közlekedésfejlesztési koncepció alapvető célja:

A város fenntartható gazdasági fejlődéséhez szükséges alapfeltételek javítása, a folyamatos fejlődéshez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtésével és a fejlesztési irányok bemutatásával.

Szemponatok:

- A közlekedés feltételeinek minőségi javítása (burkolatok műszaki színvonalának javítása, élhetőbb város feltételeinek megteremtése, kerékpáros közlekedés fejlesztése, nyugvó forgalom igényeinek korszerű kielégítése)
- Az Országos közlekedési hálózati hozzáférés útvonalainak javítása - kialakítása, hozzáférés útvonal hosszának optimalizálása

- Környezeti terhelés csökkentése mind bel-, mind külterületen (Kerékpáros közlekedés elősegítése, parkolót kereső forgalom csökkentése, lakóterületekben forgalomcsillapítás, korszerű forgalomfüggő közúti csomópontok építése, úthálózati fejlesztésekkel útvonal hosszak csökkentése stb.)
- Illeszkedjen az Útprogramhoz, mely alapja a Magyarország rövid és középtávú közúti infrastruktúra fejlesztéseinek végrehajtásához szükséges államháztartási intézkedésekről szóló 1181/2019. (IV. 4.) Korm. határozat

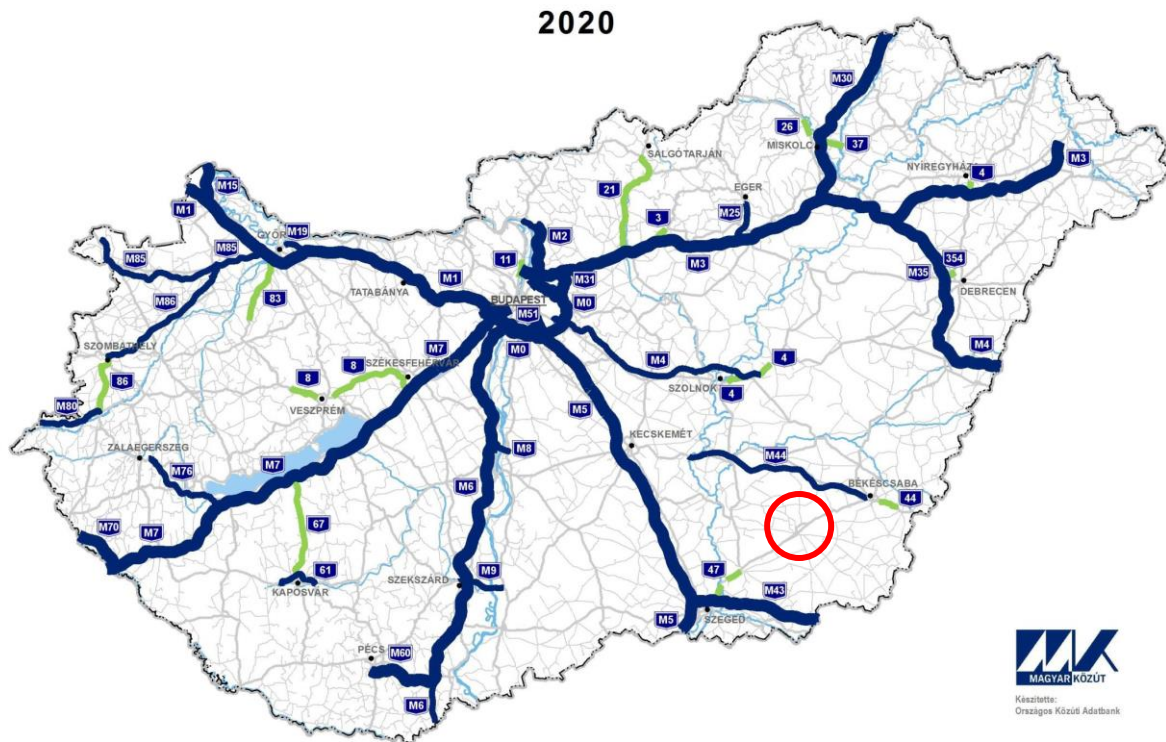
131. ábra: Az Útprogram térképe

A közlekedés fejlesztési koncepció alapvetően három beavatkozási szintet vizsgálva tartalmaz javaslatokat:

2.3.4.1 Országos közúthálózati szint

Az ország régióit, a szomszédos országokba történő eljutást az elsőrendű főúthálózat biztosítja.

Ezek az M5 - M1 - M3 - M44 - M6 - M7 - M44 - M9 - M8 - M0

132. ábra: Magyarország gyorsforgalmi úthálózata (Orosháza pirossal jelölve)

A gazdasági fejlődés alapvetően fontos kérdése az Orosházáról történő hozzáférés optimális lehetőségének kérdésköre ezen útvonalakhoz.

Megállapítható, hogy a Város megközelítése kizárólag az M5 autópályával biztosított a 47. sz. főút igénybevételével megfelelő útvonallal, Szegeden keresztül. E kapcsolat a déli irányú közlekedésben játszik szerepet.

Az Orosháza - Nagymágocs - Derekegyház - Szentes - Csongrád - Kiskunfélegyháza - M5 útvonal állapota bizonyos szakaszokon olyan mértékben leromlott, hogy nem engedi meg a kamionforgalmat.

Fentiek okán a gyorsforgalmi hálózat egyetlen elérése a 47. sz. főút, az Orosháza - Hódmezővásárhely - Szeged - M5 útvonalon.

Cél Északi irányban az M44 gyorsforgalmi úton keresztül az M5 és a fejlesztés alatt álló M8 autópálya kapcsolati lehetősége Kecskemétnél, és ezen keresztül Budapest és az M0 elérhetősége, valamint Budapest elérésének gyorsítása.

Az M44 autópálya (autóút) építésével lehetőség nyílik az autópályák északi irányú hozzáféréséhez.

Az M44 elérhetőségének biztosítása közvetlen kapcsolatot biztosít az M5 autópályához, így a kelet - nyugati kapcsolat mellett, kialakul egy észak - déli közlekedési folyosó is, mely megnyitja az utat Budapest felé, valamint Kecskemét irányában a fejlesztés előtt - alatt álló M8 autópályához.

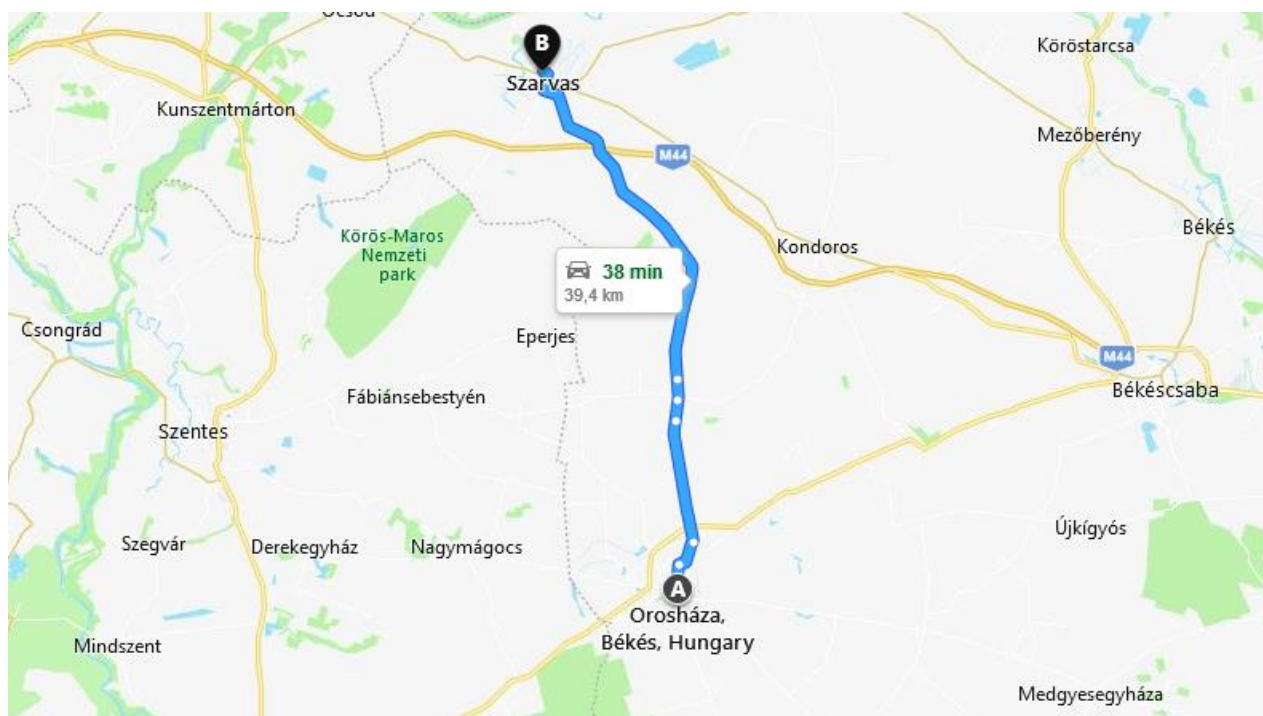

Alapvetően fontos kérdés így tehát, az M44 úthoz történő optimális közlekedési útvonal megteremtése.

Optimális lehetőség a Szarvas városi kapcsolati csomópont. E csomópont és az Orosháza Város közötti 4404. jelű út az összekötő kapocs. Ezen alárendelt út műszaki kiépítettségi szintje, az út Műszaki tényleges állapota a kívánt és szükséges célhoz méltatlan.

2.3.4.2 Javaslat országos szinten

A 4404. jelű, Orosháza - Nagyszénás - Szarvas útszakasz felújítása, Szarvas mellett felhajtási lehetőség kiépítése az M44 gyorsforgalmi útra.

A 4404. jelű út másodrendű úti műszaki paraméterekkel történő fejlesztése - korrekciója alapvetően fontos követelmény és elérendő cél. A fejlesztés során mérlegelni kell Nagyszénás település központi belterületét elkerülő útszakasz építését. Fontos megjegyezni, hogy ezen útvonal megfelelő szintű kiépítése az egész régió közlekedését is szolgálja egyben.

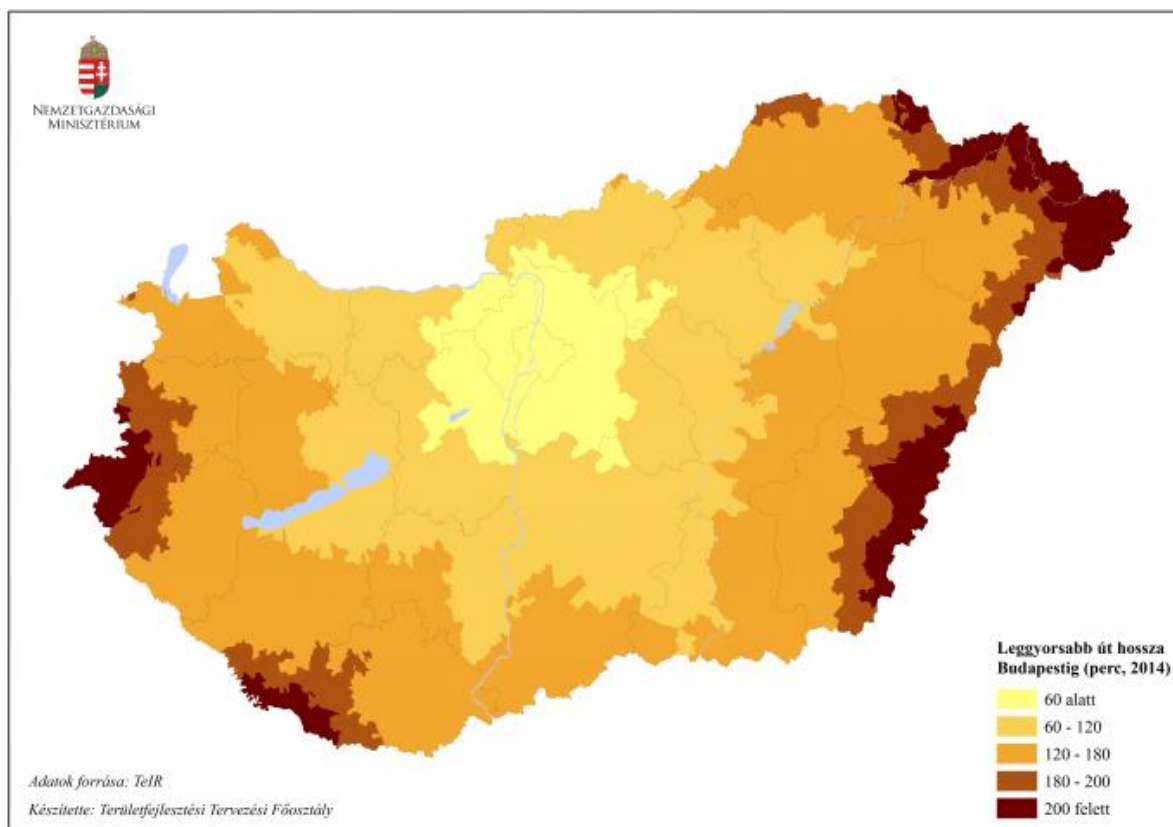
A fejlesztés hatására kialakul a Szeged és Békéscsaba - Debrecen felé mutató Kelet -Nyugat közlekedési tengely mellett egy Észak - Déli közlekedési tengely is, mely összeköti Békés megyét Kecskemét és Budapest irányába, és amely megnyitja a kapcsolatot Kecskemétnél az M5 és M8, Budapestnél az M0 felé.

A javasolt fejlesztés alapvető céljai:

- **Északi irányban az M44 gyorsforgalmi úton keresztül az M5 és a fejlesztés alatt álló M8 autópálya kapcsolati lehetősége Kecskemétnél, és ezen keresztül Budapest és az M0 elérhetősége.**

- Alapvető cél Budapest elérésének gyorsítása, a jelenlegi 140-150 percet igénybe vevő út 120 perc alá csökkentése. Erre az Orosháza - Szarvas - M44 - M5 útvonal megfelelő minősége adna lehetőséget.
- Alapvető cél az elzárt Dél-békési régió bekapcsolása az ország vérkeringésébe

133. ábra: Budapest elérési ideje

2.3.4.3 Regionális közúthálózati szint

A regionális kapcsolatrendszer közlekedési feltételeinek javítása a régióban meglévő települések, a településeken működő gazdasági egységek együttműködésének fejlesztésében, a munkaerő biztosításának kérdésében alapvető követelmény.

A gazdasági struktúrák kialakulása, fejlődése a gazdasági kapcsolatok szervezése - fejlesztése az életképesség egyik alapfeltétele.

A regionális, országon belüli kapcsolatnak tekinthető Békéscsaba, Hódmezővásárhely, Szeged, Szentes elérése, de fontos szerepet tölthet be a határon kívüli területek gazdasági centrumait jelentő Arad, Temesvár és Nagyvárad települések elérése is.

A közelmúlt térségi fejlesztéseinek eredményeképpen új lehetőségek nyíltak meg a település regionális kapcsolatrendszerében:

- Kieépítésre került a 47. sz. főút. Ezen projekt kertében megvalósult a várost északi irányból elkerülő út.
- Kieépítésre került a 47. sz. főút Szeged - Hódmezővásárhely közötti szakasza 2 x 2 sávra bővítése

Ezen fejlesztések a Kelet - Nyugati regionális kapcsolatrendszerben jelentős lépésnek tekinthetők.

A Gazdaság fejlődéséhez szükséges regionális szinten:

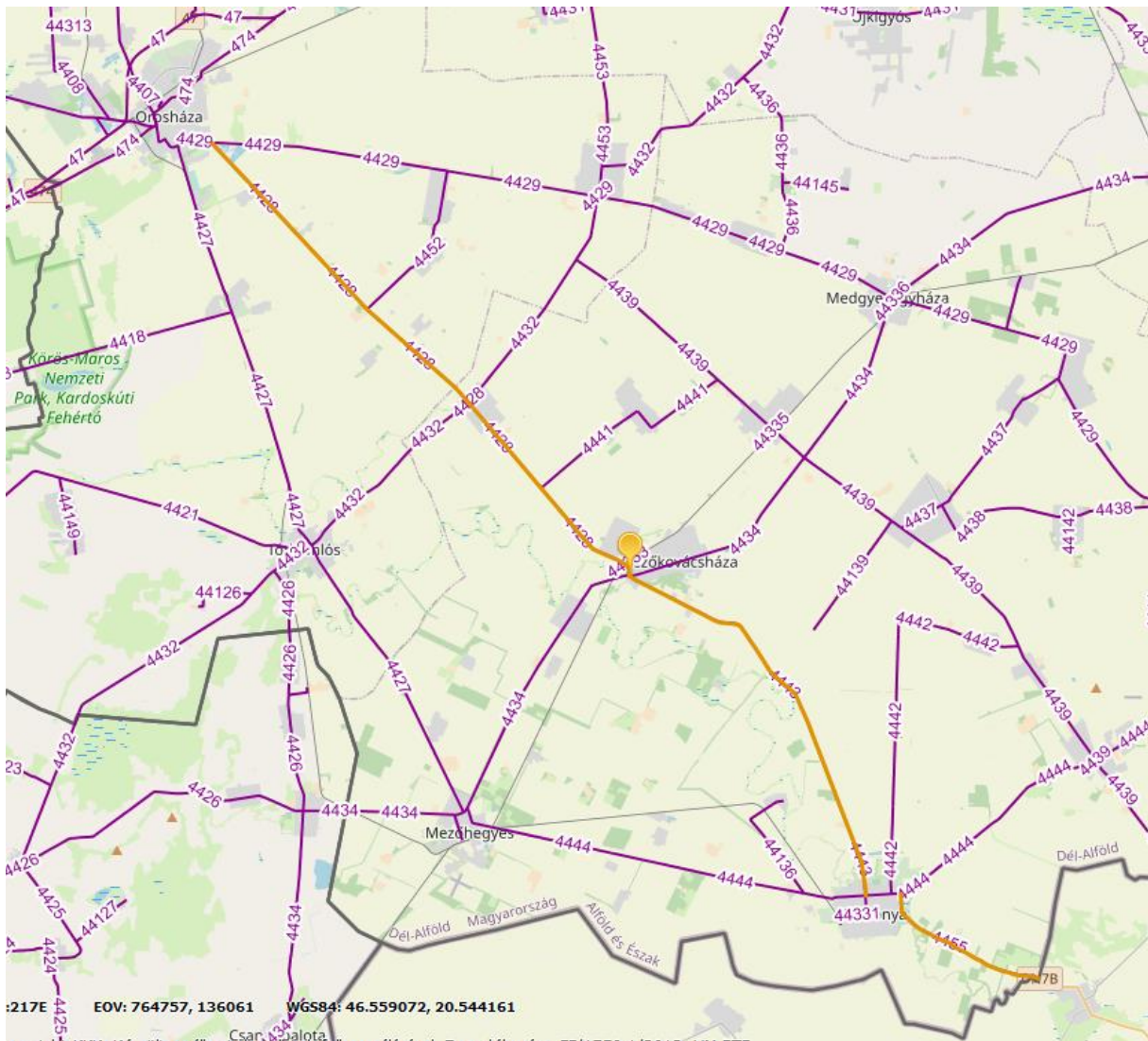
- az Orosháza déli irányú, a határon túli kapcsolatot biztosító regionális szintű útjainak fejlesztése Románia, azon belül is Arad és Temesvár felé.
- Szükséges a Szentes felé vezető, jelenleg 7,5 t-ig történő súlykorlátozással terhelt útvonal fejlesztése

2.3.4.4 Javaslat regionális szinten

A regionális szintű fejlesztésre - vagyis Orosháza román határ, azon keresztül Arad és Temesvár irányába történő kapcsolódásának javítására - az alábbi változat vizsgálandó meg:

A javaslat megvalósulásával jönne létre a Szarvas - Orosháza - román határ összeköttetéssel egy Észak - Déli irányú feltáró tengely Békés megyében, mely nagyban gyorsítaná az egész megye M5 autópálya és azon keresztül Budapest elérését.

- A 4428. jelű út Orosháza - Mezőkovácsháza közötti szakaszának és a 4443. jelű út Mezőkovácsháza - Battonya és a 4455 jelű út Battonya - határátkelőhely közötti szakaszának fejlesztése.

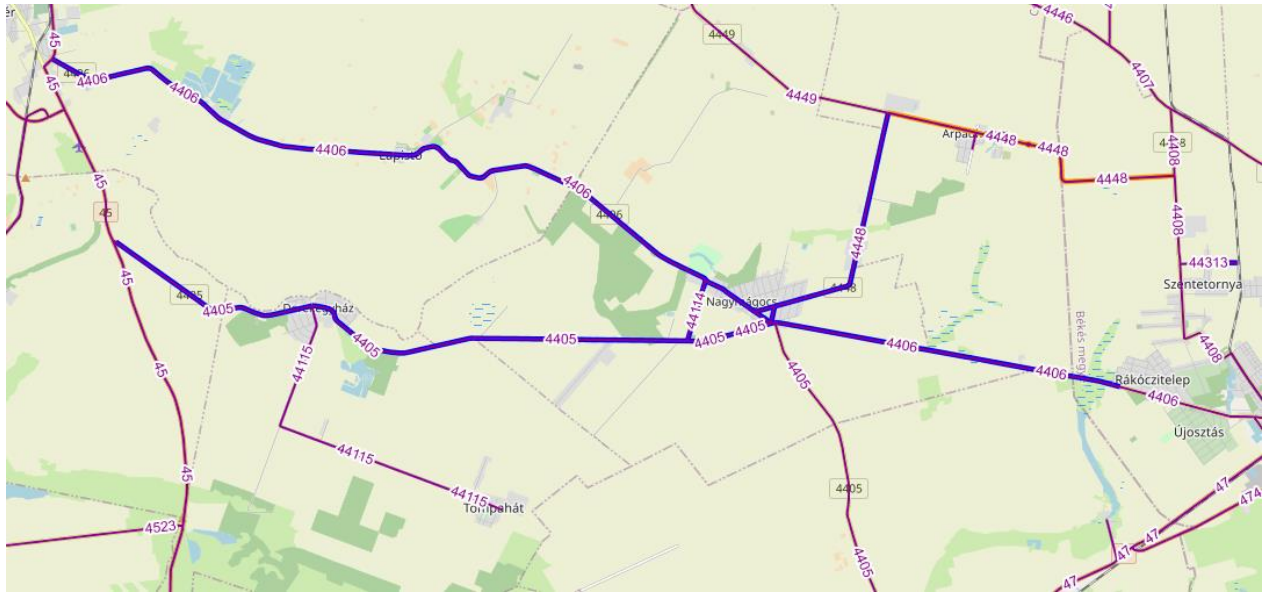
134. ábra: A fejlesztésre javasolt 4428, 4443 és 4455 jelű útszakaszok

Jól látható, hogy mind az országok közötti forgalom tekintetében, mind Orosháza - Erdély és Románia tekintetében ezen útvonal meghatározó jelleggel bír.

Figyelembe véve az út kiépítettségi szintjét, a burkolati állapotokat javasoljuk ezen útvonal másodrendű útvonalként történő korrekcióját - fejlesztését.

A regionális szintű fejlesztésre - vagyis Orosháza és Szentés kapcsolódásának javítására - az alábbi változat vizsgálendő meg:

- A 4406. jelű út fejlesztése Orosháza - Nagymágocs, valamint a 4405 jelű út fejlesztése Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút szakaszokon, a jelenlegi korlátozások feloldásával

135. ábra: A fejlesztésre javasolt 4405 és 4406 jelű utak, kékkel jelölve a 7,5 t-ig történő súlykorlátozás

2.3.4.5 Helyi közúthálózati szint

A közlekedésfejlesztési koncepció helyi szintjén, a gazdaságfejlesztésben alapvető fontossággal bíró területekhez kapcsolódó közúthálózati fejlesztések kapcsán teszünk javaslatot.

A koncepciót kidolgozó team az együttes szakmai vizsgálatok alapján a település belterületéhez kapcsolódóan minimum két területen javasolja vizsgálni ipari - mezőgazdasági - vállalkozói - terület kialakításának lehetőségét.

- Az egyes változat a 47. számú főút Északi elkerülője, valamint az üvegyár és a Linamar telephelyei közti terület fejlesztését irányozza elő
- A második változat a meglévő ipari parktól Délre lévő Bogárzói terület fejlesztését irányozza elő

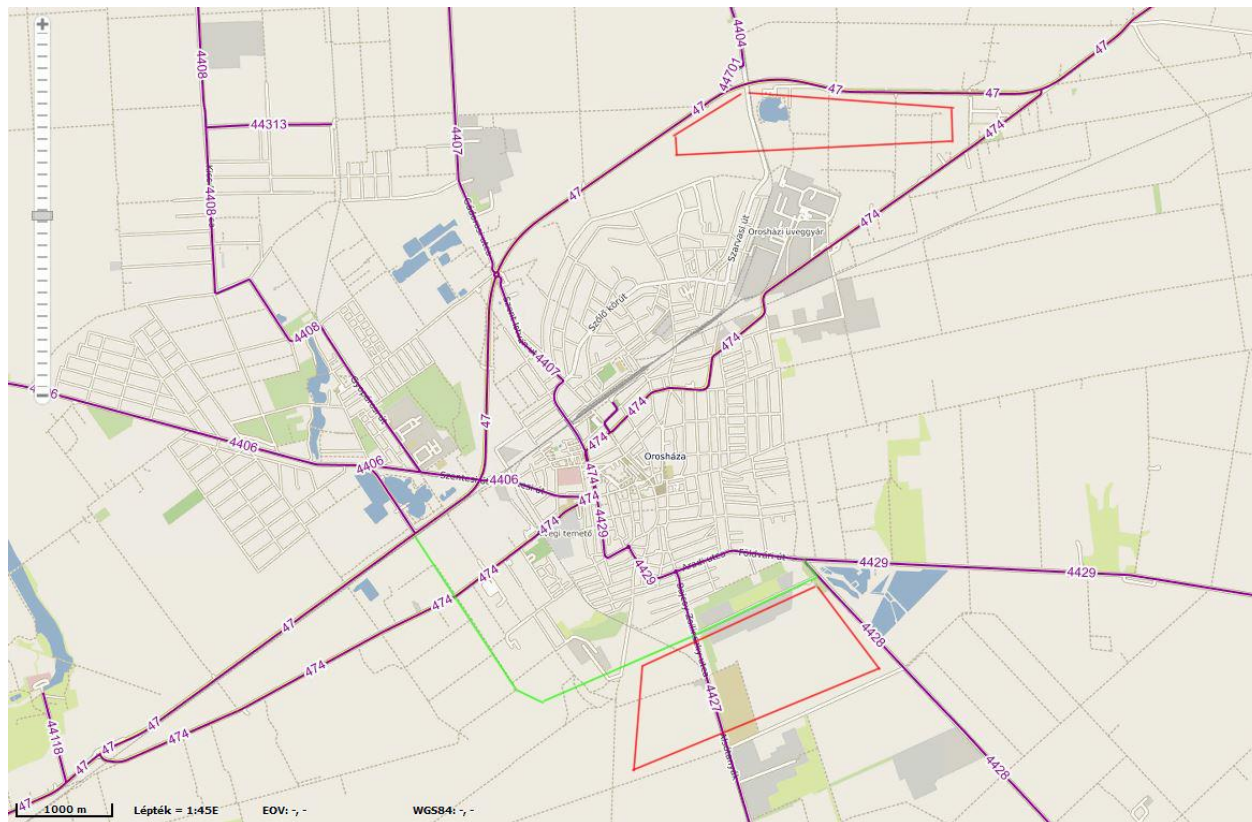
A területfejlesztés része a déli elkerülő út nyomvonala a 4406. a 47, a 474, a 4427, a 4428 és a 4429 jelű utak összekötésével. Ehhez kapcsolódik a 47. sz. főút meglévő Északi elkerülője, mely a 4404, 4407 és 4408 jelű utak elkerülését biztosítja. Ezzel kompletten megvalósulna az Észak-Déli és Kelet-Nyugati tengely a település teljes elkerülésével.

Az egyes főútvonalak irányai:

- 47 Szeged - Békéscsaba - Debrecen
- 474 47-es főút régi nyomvonala, melyet az Északi elkerülő út váltott ki
- 4406 Nagymágocs - Derekegyház M5 autópálya felé
- 4408 Gyopárosfürdő - Szentetornya - Gádoros
- 4407 Gádoros
- 4404 Nagyszénás - Szarvas - M44
- 4427 Tótkomlós - Nagylak - Románia

- 4428 Mezőkovácsháza - Battonya - Románia
- 4429 Medgyesegyháza - Lökösháza

136. ábra: Gazdasági célú területfejlesztés lehetőségei, valamint a déli elkerülő út nyomvonala
gazdasági terület (piros poligon), elkerülő nyomvonal (zöld vonal), meglévő főutak (lila vonal)

A **konceptcionális szinten meghatározott**, lehetséges gazdasági fejlesztési területek kijelölése közlekedési, település hálózatszerkezeti szempontból kedvező.

A meglévő és a koncepcióban javasolt úthálózati fejlesztés a település lakóterületeinek tehermentesítésével csökkentí a környezeti terhelést. A gazdasági célú és lakóterületi funkcióval bíró terület között megfelelő védősáv kialakításával a lakóterület gazdasági tevékenységből származó környezetterhelés alól tehermentesíthető, továbbá nem jelent gátat a lakóterület dinamikus fejlődés esetén szükségessé váló fejlesztésének. A javasolt két célterület mindenben megfelel az alapvető célkitűzésnek, így optimálisnak tekinthető.

2.3.4.6 Javaslat helyi szinten

Mind az északi irányú országos főúti hálózati hozzáférés, mind a Battonya irányába történő közlekedés, mind a kiterjedt területű déli irányú sugaras úthálózattal rendelkező vonzáskörzet és a fejlesztésre javasolt gazdasági célú terület megközelítése érdekében, a 47. számú főút - 4427. számú út (Tótkomlós) - 4428. számú út (Mezőkovácsháza) - 4429. számú út (Medgyesegyháza)

összekötésével **másodrendű főúti műszaki paraméterekkel kiépített, a várost délről elkerülő út kiépítését javasoljuk.**

Ezen út az érintett utak forgalmát begyűjtve juttatja el a forgalmat mind a település belsőbe, mind a nyugati, mind az északi irányú országrészbe.

2.3.5 A koncepció megvalósítása

A közlekedéspolitikával és a közlekedés fejlesztéssel kapcsolatos javaslatok megvalósítására az alábbi tevékenységek megkezdése indokolt:

- Részletes Megvalósíthatósági Tanulmány készítése az új iparterületek fejlesztésére, mely a gazdaságfejlesztési program elindítása előtt készített tanulmány, ami objektív és racionális módon feltárja a program erősségeit és gyengeségeit, az üzleti és a természetes környezet jelentette lehetőségeket és veszélyeket, a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, és végső soron a siker esélyeit
- Vázlattevé készítése a fejlesztés teljes területéről (közmű és közlekedési rendszerek meghatározása, fejlesztési tömbök területi kijelölése, úthálózat és a kiépítés főbb jellemzőinek meghatározása)
- Kormányzati egyeztetések indítása az országos, a regionális és a helyi szintű közútfejlesztések érdekében, az Innovációs és Technológiai Minisztérium keretében működő közlekedéspolitikai államtitkár bevonásával
- Forrásszerzés
- Rendezési Terv módosítások előkészítése, elvégzése
- Engedélyes szintű tervezés
- Kiviteli szintű tervezés
- Közbeszerzés
- Megvalósítás

2.4. Települési energetika

Orosháza Város Önkormányzatától kapott műszaki, energetikai adatok, illetve a városban történt eddigi, energetikai témakörben megvalósított energetikai fejlesztésekből kiindulva a fejezet be kívánja mutatni az energiahatékonysági fejlesztések és technikák alkalmazásának valós lehetőségeit.

A közvetlen és közvetett módszerek ismertetésekor figyelembe vesszük és javaslatot teszünk olyan költséghatékony módszerek és technikák bevezetésére, melyek nagyobb pénzügyi befektetések és források bevonása nélkül képesek energiahatékonyságot és költségmegtakarítást előidézni. Továbbá a jelenlegi tervezési határokon túl, következő lépéseket és lehetőségeket határozzunk meg a jövőbeni fejlesztések elősegítésére, komolyabb beruházások előkészítésére.

Magyarország Nemzeti Energia és Klíma Terve (NEKT) tervezett intézkedései alapján (alábbi táblázat) az energiahatékonyság növelését és energiafelhasználás csökkentését, (úgynevezett végfelhasználás csökkenését) elsősorban az épületenergetikai fejlesztések idézhetik elő.

Célkitűzések, összehasonlítva az EU célkitűzéseit		2020		2030		A célkitűzéseket támogató főbb intézkedések
		EU	Mo.	EU	Mo.	
Megújuló energia részaránya		20%	14,65%	32%	20%	Napelem (PV), Közlekedés zöldítése (E mobilitás), Hőpiac (Távhő) korszerűsítése
Energiahatékonyság - Energiafelhasználás csökkentés		20% Indikatív	1009 PJ	32,5% Indikatív	8-10%	Végfelhasználás csökkentése (Épületenergetika), Ipari energiahatékonysági beruházások ösztönzése
ÜHG kibocsátás változás	Teljes bruttó	-20%	-	-40%	-40%	Villamosenergia mix klímabarát átalakítása
	ESD/ESR	-10%	10%	-30%	-7%	

137. ábra: Magyarország energetikai célkitűzései és ezeket támogató fő intézkedések

2.4.1 Energiahatékonysági dimenzió

Magyarország nemzeti célkitűzése, hogy 2030-as energiafelhasználása ne haladja meg a 2005-ös energiafelhasználás értékét (27,6 Mtoe bruttó végső energiafelhasználást). Az energiahatékonysági intézkedések megközelítőleg 8-10%-kal fogják csökkenteni az intézkedések nélkül várható 2030-as energiafelhasználás értékét.

A meglévő szakpolitikai intézkedések mellett a végső energiafogyasztás 2015 és 2030 között az előrejelzés alapján 14%-kal növekedhet. A növekedés az ipari termelés bővüléséből, valamint a

jövedelem emelkedéséből eredő magasabb üzemanyag-fogyasztásból ered, míg a lakosság esetében az energiafelhasználás csökkenése vetíthető előre. A végfogyasztói energiamixben a villamos energia és az olajtermékek súlyának növekedése várható, míg a többi energiahordozó részaránya mérséklődik.

Ehhez a stratégiához illeszkedhet Orosháza Város törekvése a fejlesztések tekintetében, melyhez általános, összefoglaló áttekintést és segítséget kívánunk nyújtani a Város vezetésének.

2.4.2 Kiinduló energetikai adatok ismertetése

Orosháza Város Önkormányzata által átadott és részünkről vizsgált közmű fogyasztási adatok alapján kijelenthető, hogy a város által üzemeltetett intézményrendszer energiaköltsége jelentős, így az ebből történő költségmegtakarítás is jelentős potenciállal bír, hatékony intézkedések bevezetése esetén.

Az intézményrendszer energiafogyasztásának vizsgálata alapján kijelenthető, hogy a villamos energiafogyasztás, illetve a fűtési energiafogyasztás nevezhető a vizsgálat szempontjából jelentős energia használatnak. Ezek alapján ezen energiahordozók megtakarítási potenciálja lehet jelentős az üzemeltető szempontjából.

Fogyasztási adatok összesítése **2018 bázis** év adatai alapján:

Orosháza Város Intézményrendszerének villamos energia fogyasztása: **5 186 818 kWh/év**

(nem tartalmazza a jelen tanulmányban nem vizsgált közvilágítás fogyasztási adatokat)

Orosháza Város Intézményrendszerének fűtési energia fogyasztása: **17 112,3 GJ/év**

2.4.3 Intézményrendszer épületeinek műszaki állapota, általános jellemzése:

Általánosságban kijelenthető, hogy a város által üzemeltetett intézményi (alábbi táblázat) rendszer épületállománya az országos átlagnak megfelelő, egyes felújított épületek annál magasabb műszaki színvonalat képviselnek. Ennek oka, a városban az utóbbi években történt megújuló energetikai fejlesztések, mint az intézményi napelemes rendszerek fejlesztése pályázati forrásokból, illetve az épületek részleges, vagy teljes épületenergetikai fejlesztései, mint például a PMK komplex épület felújítás.

Természetesen az épületállományban megtalálhatóak gyengébb, műszakilag amortizálódott épületek is, itt szükséges kiemelni a Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja intézményt, melynek műszaki állapota sajnos teljes épületenergetikai felújítást igényelne.

Intézmény neve	Hasznos alapterület m ²	Dolgozói létszám	Ellátottak száma
Városi képtár	788	1	-
Múzeum	520	6	-
Könyvtár (volt)	716	0	-
Darvas József Emlékház	165	0	-
Festők Háza	215	0	-
Családsegítő szolgálat	1836	12	-
Bajcsy utcai óvoda	555	10	64
Bácska utcai óvoda	501	9	56
Könd utcai óvoda	545	13	85
Ijúság utcai óvoda	438	11	54
Mátyás utcai óvoda	200	4	20
Móricz utcai óvoda	332	12	81
Uzsoki utcai óvoda	326	13	79
Lehel utcai óvoda	594	15	80
PMK	4604	18	-
Alföld Gyöngye Hotel	5548	30	-
Platán Idősek Otthona (A épület)	2945	92	150
Platán Idősek Otthona (B épület)	127	8	30
Ezüst Fenyő Idősek Otthona	2019	29	74
Harmónia klub és Fordulat Klub	303	3	20/20
Hajléktralan Szálló	375	9	40/36 (nappali melegedő)
Őszirózsa Klub	131	2	30
Gyöngyvirág Klub	93	7	30
Kisharang Bölcsőde	667	21	76
Reménység Klub	119	2	30
Vadvirág Esély Klub	318	7	35
Bóbita Bölcsőde	347	6	24
Gyopárosi Gyógyfürdő és Élményfürdő	8123	65	-
Fürdő utcai irodaház	397	58	-
Vásárcsarnok	2741	8	-
Közösségi Ház Lórántffy utca	112	1	-
Pártok Háza Pacsirta utca	974	1	-
Nyugdíjas Ház Töhötöm utca	447	3	-
Közösségi Ház Kosztolányi D. utca	682	1	-
Mátrai Sándor Stadion I.	877	1	-
Munkásszálló	1273	5	100
Sportpálya (Rákóczi-Vasas)	390	1	-
Átemelő állomás (hulladéklerakó)	244	2	-
Diáktanya	90	1	-

138. ábra: Az önkormányzat által üzemeltetett intézményrendszer

Orosháza Városi Önkormányzat Gyermekek- és Diákélelmezési Intézményét, mint jelentős fogyasztót, épületgépészeti és technológiai felújítás szempontjából emelnénk ki. Különálló intézményként a negyedik legjelentősebb energiafogyasztó létesítménye a városnak, ezért mind

működési, mind pedig energiafogyasztási okokból, különös figyelmet érdemes szentelni a létesítmény jövőbeni fejlesztésének.

Energiagazdálkodás és energia megtakarítás szempontjából a Gyopárosi Gyógyfürdő és Élmenyfürdő, mint intézményrendszer a legjelentősebb fogyasztónak minősül. A Gyopárosi Gyógyfürdő és Élmenyfürdő intézményrendszerével kapcsolatban, annak műszaki-üzemeltetési komplexitásából adódóan jelen tanulmányban csak általános megállapításokat és megjegyzéseket teszünk, későbbiekben javasoljuk külön projekt keretein belül, mélyebben vizsgálni az intézményben rejlő energiahatékonysági és műszaki-fejlesztési potenciált.

2.4.4 Közvetlen és közvetett energiahatékonysági intézkedések

A Város által átadott információk, adatok és tapasztalataink alapján, olyan intézkedéseket javasolunk megvalósításra, melyek nem növelik meg jelentősen a Város energiahatékonysági fejlesztésekre és energiazdálkodásra tervezett költségvetését.

Természetesen ez nem jelenti azt, hogy az elkövetkező években, a tanulmányban szereplő komolyabb műszaki tartalommal bíró intézkedések/beruházások költségvetésbe illesztése, ne lenne feladat a következő költségvetési tervezési időszakokra.

Javasoljuk, hogy a folyamatban lévő, jelenleg nyugvóponton lévő energiahatékonysági intézkedéseket megcélzó TOP pályázatokat ennek megfelelően újra gondolva, műszaki tartalmukat felelősséggel felülvizsgálva, a költségvetéshez és pályázati önerő mértékéhez igazítva valósítsa meg Orosháza Város Önkormányzata.

Közvetlen beruházások az energiahatékonyság növelésének érdekében:

- Intézmények igény szerinti homlokzati és záró födém szigetelése,
- Intézmények igény szerinti homlokzati nyílászáró cseréje,
- Intézmények gépészeti korszerűsítése, első sorban hűts/fűtés, másodsorban beépített technológia,
- Intézmények világításkorszerűsítés, különös tekintettel a LED-es energiahatékony műszaki megoldásokra,

Közvetett intézkedések az energiahatékonyság növelésének érdekében:

- Meglévő műszaki tartalmú rendszerek veszteségpontjainak feltárása,
- Meglévő műszaki tartalmú rendszerek újragondolt üzemeltetése, energiahatékonyság növelésének érdekében,
- Intézményt üzemeltető kollégák ösztönzése és segítése az energiahatékony üzemi beállítások megvalósításának érdekében,
- Intézményben dolgozó kollégák ösztönzése és segítése az energiahatékony használat érdekében,
- Oktatás és edukáció, energiahatékony működés elősegítésének érdekében,

2.4.4.1 Közvetlen beruházások energiahatékonyság növelő hatásai:

Az energiahatékonysági potenciálszámítás során az összes intézmény épülettípusának megfelelően kiszámításra kerültek a különböző beruházások után előálló új, csökkentett energiafogyasztási értékek.

Az intézmények esetén a szigetetlen, régi nyílászárókkal rendelkező épületeknél a **hőszigetelés és a nyílászáró-csere** jellemzően **25-30%-os** primerenergia-megtakarítást eredményezhet. A korszerűsítések révén az intézmények zöme BB-CC energetikai besorolásba jut el, vagyis 2-3 kategóriát is javulnak a 7/2006 (V.24.) TNM rendelet és a 176/2008 (VI.30.) Kormányrendelet értelmében.

Ott, ahol a nyílászáró-csere már megtörtént, a **hőszigetelés** átlagosan **20%** körüli energiamegtakarítással jár, ahol a hőszigetelés valósult meg, ott a **nyílászáró-csere 10%** körüli energiamegtakarítást eredményez.

Megjegyzendő, hogy a **korszerűbb 1,4 U-érték körüli** nyílászárókat **nem érdemes 1,1 U-érték** körüli ablakokra cserélni, mert mindössze néhány százalékos energiamegtakarítás érhető el (**~3%**). A hagyományos téglapítésű épületeknél ennél jóval kisebb arányú megtakarítási értékeket kaptunk, átlagosan (a falazattól és a gépészeti rendszerektől függően) **15-25%-ot**, míg a panel vagy vasbeton falszerkezetűeknél ennél is kevesebbet, **10-15%-ot**.

Ezzel ezek az épületek jellemzően 1-2 kategóriával érnek el jobb besorolást eredeti állapotukhoz képest. Itt meg kell jegyezni, hogy az elméleti számításban az intézményi épületállomány méreteit, felületét lehet a legnehezebben lemodellezni, hiszen inhomogén, ezért a gyakorlatban a javulás az általunk számítottnál nagyobb lehet, a nagyságrendeket azonban mégis jól jelzi. Természetesen a továbbiakban, amennyiben az Önkormányzat igényli, pontos energetikai számításokat lehet végezni a kiválasztott intézményekre vonatkozóan.

A fűtési/hűtési rendszer korszerűsítése a hőszigetelés és nyílászáró-csere elvégzése utáni állapothoz képest a kisebb, **≤ 750 m²** intézményi épületeknél már nem eredményez túl nagy primerenergia-megtakarítást, mindössze átlagosan **10-15%-ot**.

A csökkentés mértéke megújuló energiaforrásokkal kombinálva ennél nagyobb lehet, erre azonban számításaink nem terjedtek ki, hiszen a meglévő megújuló rendszerek már működnek az intézményekben, további jelentős bővítésre nem számítunk.

A nagyobb **≥ 750 m²** intézményi épületek esetén ennél nagyobb mértékű a fűtőkorszerűsítés révén megtakarítható primer energia mennyisége, ez akár **25-35%-ot** is elérhet, kivéve a **távfűtéses épületeknél**, ahol **5-7,5%** körüli primer energia megtakarítás érhető el. Épületgépészeti segédberendezések, szivattyúk és segédberendezések korszerűsítésével és azok helyes üzemeltetésével további villamos energiamegtakarításokat lehet elérni a korszerűsítés mértékének megfelelően. Ilyen lehet például a Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő vízgépészeti berendezéseinek jövőben történő felújítása, részleges vagy teljes korszerűsítése.

Épületgépészeti rendszerek fejlesztéséhez tartozik, mégis külön említésre szorul az intézményi világításkorszerűsítés, amely energiahatékonyság növelés mellett a legtöbb esetben irodai munka komfortnövekedéssel is jár. Jól átgondolt és megtervezett **LED-es világításkorszerűsítéssel** az intézmények jelenlegi, elsősorban belső világítási energiafogyasztásának **35-50%-át** meg lehet takarítani. Amennyiben ez a **teljes belső világítás korszerűsítését** jelenti, a megtakarítás elérheti a **60%-ot** is.

Az egyes épülettípusokban a különböző beruházások révén realizálható primerenergia-megtakarítások mennyiségét összesítve a következő számítás szemlélteti, illetve kiterjesztésre került a teljes magyar háztartásállományra a következő formula szerint:

$$P = \sum (PE_{\text{alap}, i} - PE_{\text{új}, i}) * N_i * T_i$$

ahol:

P: energiamegtakarítási potenciál

PE_{alap, i} : az i típus-épület 1 négyzetméterre eső primerenergia-fogyasztása alapesetben

PE_{új, i} : az i típus-épület 1 négyzetméterre eső primerenergia-fogyasztása külső hőszigetelés, nyílászárócsere és fűtéskorszerűsítés után

T_i : az i típus-épület alapterülete

N_i : az i típus-épületben lakó háztartások száma.

Ezekkel az elméleti megtakarítási százalékokkal lehetne csökkenteni Orosháza Város Intézményeinek teljes primer energiafelhasználását, ha az intézményi épületekben a fent leírt energiahatékonysági korszerűsítési lehetőségeket teljes mértékben kiaknáznánk. Ezt nevezzük műszaki vagy elméleti energiahatékonysági potenciálnak.

2.4.4.2 Közvetett intézkedések energiahatékonyság növelő hatásai:

A meglévő, elsősorban épületgépészeti és gépészeti rendszerek veszteségpontjainak feltárása, egy mélyrehatóbb szakmai vizsgálat során, megbízható adatokkal szolgálnak egy költséghatékony energiahatékonysági intézkedés megindításához.

Ilyen lehet például egy nagyobb fűtési, vagy hűtési rendszer szivattyúinak felújítása, frekvenciaváltós szabályozása, egy szigetetlen fűtési vagy hűtési vezeték szigetelésének megoldása. Ide sorolható a meglévő fűtési rendszerek, elavult, szabályozatlan hőleadóinak szabályozottá tétele termosztatikus szelepekkel, vagy a központi, illetve helyiség szabályozás megoldása, akár időjárásfüggő vezérlés beépítésével. Ezekben az esetekben a komplex energetikai beruházások költségének töredékéből lehet energiahatékonysági mintaprojektet generálni.

Gyakran elegendő az is, ha a meglévő épületgépészeti és gépészeti rendszerek, esetenként komplett intézmények üzemeltetését újragondoljuk és intézkedéseket teszünk azok jobbá tételéhez. Ilyenre

lehet példa egy fűtési hőközpont működtetésének újragondolása, az előzőekben említett már működő főköri szivattyúk beszálló szabályozása.

Gépészeti rendszerek esetében gyakran az elmaradt időszakos vagy kötelező karbantartások, vagy esetlegesen nem teljes körűen elvégzett tervszerű karbantartások megvalósulása esetén is felesleges energiafogyasztások alakulhatnak ki. Maradva a fűtési és hűtési rendszereknél egy hőcserélő eliszaposodása, vagy hűtésnél egy hűtőköri kompresszor túlmelegedése indokolatlan energiafogyasztáshoz vezet minden esetben. Ennél rosszabb, ha ezek a helytelen vagy figyelmen kívül hagyott üzemeltetési módok teljes leálláshoz, esetleg a berendezés végleges tönkremeneteléhez vezetnek.

A közvetett módszerek esetében nagyon fontos tény azonban, hogy nem elegendő a mintaprojektek megvalósítása, annak helyes, energiahatékony üzemeltetése minden esetben együtt jár az üzemeltetők és használók oktatásával és edukációjával. Csak ebben az esetben tudunk megfelelő megtakarításokat elérni.

Amennyiben az előző két pont sikeresen megvalósul és a meglévő rendszereink veszteségeit feltártuk, mintaprojektek keretein belül a rendszereket költséghatékonyan jobbítottuk, ekkor következik az üzemeltetők és rendszert használó kollégák oktatása és edukációja.

Nem elég költség és energiahatékony rendszereket telepíteni, azok helyes üzemeltetése és használata nagyságrendileg egy komplex energetikai beruházás energiamegtakarítási potenciálját jelentheti. **A helyes, korszerű üzemeltetési módszerek bevezetése és helyes használata számszerűen akár 30%-os megtakarítást is jelenthetnek primer energiaköltség szinten, akár műszaki átalakítás vagy beruházás nélkül!**

2.4.5 Oktatás és edukáció, energiahatékony működés elősegítésének érdekében:

A szükségtelen energiafogyasztást leghatékonyabban és leggyorsabban, közvetlenül a felhasználó tudja megakadályozni a munkavégzés helyszínén. Minden egyéb megoldás vagy beavatkozás végrehajtása, további energiafogyasztást igényel, ezért kevésbé energia hatékony.

Hasznos példák és megtakarítás számszerűsítése, energiatudatos munkavégzés szemléltetésére:

Az intézményrendszerben működő munkavégzések jelentős része irodai munkakörnyezetben történik, mely sajátos energiafelhasználást és így sajátos veszteségforrásokat jelent. Az alábbiakban néhány, irodai munkakörnyezetre jellemző energiafelhasználási területet mutatunk be.

- A ritkán látogatott helyiségekben alacsonyabb hőmérsékletre kell állítani a termosztátot, amennyiben a fűtési rendszer helyiség szinten szabályozható.
- **1°C-al magasabb hőmérséklet beállítás, nagyságrendileg 6% energiafogyasztás növekedést jelent,** ezért fontos a beállított belső hőmérséklet optimális meghatározása az energiahatékony irodai munkavégzéshez.

- Munkaidőn kívül sok esetben nincs szükség a helyiségek ilyen szintű fűtésére, ilyenkor elegendő és indokolt alacsonyabb hőmérsékletet tartani.
- A fűtőtestek, radiátorok akkor tudják a leghatékonyabban leadni a meleget, ha körülöttük szabad légáramlás biztosított, ezért még ideiglenesen se tegyünk semmit a radiátorra vagy annak közelébe, mert az gátolja annak optimális működését.

2.4.5.1 Hűtés

A legmelegebb napokon egy átlagos, hűtött iroda energia felhasználása 10-szerese egy átlagos tavaszi napon mért energia felhasználásának, ezért nagyon fontos a klíma berendezések megfelelő használata.

- A meghibásodások, energia pazarláshoz vezetnek, ezért azt a dolgozók minden esetben jelezzék a lehető legrövidebb időn belül észleléskor az üzemeltetésnek.
- A klíma szárítja a levegőt így javasolt a reggeli és délutáni hűvösebb órákban szellőztetni, így kellemesebb lesz a bent tartózkodók közérzete munkavégzés során. Szellőztetés közben felétlenül ki kell kapcsolni a klíma berendezéseket.
- A mai modern klíma berendezések akár sarkvidéki hideget is képesek létrehozni egy helyiségben azonban egészségügyi okokból a külső hőmérsékletnél **5-7°C-kal** hidegebbet tartani hosszú távon egészségtelen. Ügyelni kell arra, hogy a legnagyobb hőségben ne legyen a klíma szabályzó a leghidegebb fokozatra állítva.
- Az épületek hűtése munkaidőn kívül felesleges energiapazarláshoz vezet, munkaidő végeztével a berendezéseket ki kell kapcsolni, szükség szerint azt ellenőrizni is kell.

2.4.5.2 Szellőztetés

Télen és nyáron is igaz, hogy ablakon keresztül a gyors átszellőztetés a hatékony, mivel így gyorsan kicserélődik a helyiség elhasznált levegője, de az irodában lévő tárgyak, felületek hőmérséklete alig vagy nem változnak, így a friss levegő hőmérséklete gyorsan átveszi a helyiség hőmérsékletét és visszaáll a szellőztetés előtti komfort állapot.

- Szellőztetésnél ügyelni kell arra, hogy mind a fűtő, mind a hűtő berendezések legyenek kikapcsolva.
- Gépi szellőzéssel ellátott irodák és munkatermek esetében a szellőzést ventilátorokkal, hőcserélőn keresztül történik, azonban ezeknek a berendezéseknek sem kell üzemelnie munkaidőn kívül.
- Munkaidőn végeztével ezeket a berendezéseket is ki kell kapcsolni, az esetlegesen nyitva maradt nyílászárókat be kell csukni.

2.4.5.3 Világítás

Az irodai környezetben a világítás elengedhetetlen a munkavégzéshez és hatással van a szem épségének megőrzésére. A túl nagy fényerősség a helyiségben, vagy a munkavégzés közvetlen közelében nem csak a szemnek okoz zavaró káprázást, de energiapazarláshoz is vezet.

- A ritkán, vagy csak időszakosan használt helyiségekben, ha nem mozgásérzékelővel vezérelt a világítás, akkor ügyelni kell arra, hogy az utolsó használó, vagy utolsónak távozó kapcsolja le a világítást.
- Napközben, megfelelő fényviszonyok között csak indokolt esetben használjuk a világítást és csak ott, ahol az szükségszerű.

2.4.5.4 Elektronikus munkaeszközök:

Irodai környezetben az IT, és mobil eszközök nagy számban fordulnak elő azonban ezek üresjárata, felesleges energia felhasználáshoz vezet.

- Ha tartósan nem tartózkodunk a munkahelyünkön, akkor kapcsoljuk a számítógépét és az arra alkalmas irodai berendezéseket alvó/energiatakarékos módba, ahol az eszközök energia felhasználása töredéke a bekapcsolt állapotnak.
- Munka végeztével azokat az eszközöket és berendezéseket, melyek működése szükségtelen, ne csak energiatakarékos módba helyezzük, hanem kapcsoljuk is ki.
- A nem használt, vagy már feltöltött mobil készülékek töltő berendezései nem fogyasztanak önmagukban sokat, de ha már egy irodában több is előfordul akkor azok jelentős energia veszteséget okoznak, ezért ha telefonunk vagy mobil eszközünk feltöltött, akkor a töltőt is húzzuk ki a konnektorból.

2.4.5.5 Szociális és egyéb helyiségek:

A mosdók, WC-k, folyosók, teakonyhák azok a helyiségek melyekben rövid időt kell tartózkodni, ezért ezekben a helyiségekben különösen fontos, hogy a fentiekben tárgyaltakat mindenki betartsa.

A feledékenységből bekapcsolva felejtett kávéfőző, felcsavart radiátor termosztatikus szelep, felkapcsolva hagyott világítás, mind-mind olyan energiapazarlási forrás mely akár napokig is fennállhat és használat szempontjából indokolatlan.

Az előbbiekben felsorolt lehetséges energia pazarló tevékenységek, veszteségforrások egy új energiahatékony üzemeltetési rendszer bevezetése és fenntartása során folyamatosan ellenőrzése kerülhetnek, megalapozva a dolgozói szemléletváltást, csökkentve az indokolatlan energiapazarlást. Ezek a technikák gyakran komolyabb költségek nélkül megvalósíthatók, ha megfelelő, a zöld szemléletben elhivatott kollégát találunk a megvalósításukra. Online oktatás formájában, akár emailen keresztül fejleszthetjük a kollégákat, egy-egy figyelem felkeltő, tájékoztató felirattal a teljes munkaközösség hatékonyan értesíthető egyszerre.

Hangsúlyozzuk ki, hogy a munkavégzésünk során az első 30%-megtakarítás, magában a dolgozó kollégák szemléletében és hozzáállásában rejlik, és ez a legköltséghatékonyabb energiamegtakarítás.

2.4.6 Összefoglalás és konklúzió

„Magyarországnak elő kell segítenie az építőiparban az „energiahatékony épületekre irányuló európai kezdeményezés” megvalósulását, amely a zöldtechnológiák támogatására, valamint új és felújított épületekben az energiahatékony rendszerek és anyagok fejlesztésére irányul.”

Részlet a Nemzeti Együttműködés Programjából, 2010. május 22.

A világunk gyorsabb ütemben változik, mint valaha. Mialatt a tudomány és a technológia fejlődése emelte az életminőségünket, arra is rávilágított, hogy mennyire fontos környezetünk egyensúlyának megtartása. A globális felmelegedés, sajnos már nem egy megfoghatatlan jóslat, valóságos fenyegetés.

Napjainkban a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyág képezik a jövő energetikai alapját. Mivel a megújuló energiaforrások alkalmazása teljesen más szerkezetű és szemléletű energiatermelést és hasznosítási módszereket jelent, mint azt hosszú évtizedek alatt megszokhattuk, a jelen kor és a felnövekvő mérnök generációnak kell segítséget nyújtani és új irányokat mutatni az arra fogékony lakosságnak és az intézményrendszerek dolgozóinak. Szakmai tapasztalataink alapján kell segítséget nyújtaniuk a szemléletváltásban az épület és energiahatékonyág növelésének területén.

Mivel a magyar épületállomány, ezen belül az Önkormányzati kezelésben lévő intézmények épületeinek energetikai állapota az EU átlagnál rosszabb, ezért azok átalakítása, korszerűsítése nagy volumenű és összetett feladatot jelent az energetika területén. Ma a Magyarországon felhasznált összes energia közel 40%-át az épületeinkben használjuk el, amelynek mintegy kétharmada a fűtés és hűtés energiaegyenlege és ez a fejlődő gazdaságnak köszönhetően országos szinten 2020 és 2030 között akár 10%-al is növekedhet.

A fejezet arra kívánt iránymutatást nyújtani, hogy az energiahatékonyági projektekre nem feltétlenül csak nagyberuházásként lehet gondolni. Egy át vagy újragondolt üzemeltetési rendszerrel, úgynevezett rész vagy mintaprojektek megvalósításával, az éves költségvetésben is érzékelhető energia megtakarításokat lehet elérni. Már meglévő, nyugvóponton lévő, forráshiányos nagyberuházások ésszerű újragondolásával, kisebb, de mégis hatékony, kevesebb önerőt felemésztő projekteket lehet generálni.

Ne felejtjük el, hogy a munkavégzésünk során az első 30%-megtakarítás, magában az üzemeltető és dolgozó kollégák szemléletében és hozzáállásában rejlik, és ez a legköltséghatékonyabb energiamegtakarítási lehetőség.

2.5 Települési vízgazdálkodás és víziközművek

Jelen fejezet tárgya Orosháza város vízgazdálkodásának és víziközmű helyzetének feltárása.

2.5.1 Vízbázis, víztárolási kapacitások

A város vízigényét a 1960-as évektől helyi vízbázisból fedezték. Az akkor használt kútszoportok Orosháza területén a Dózsa vízműnél sekély és közepes talpmélységű kutakból (60-200m) álltak melyek mennyiségileg kiszolgálták a városi vízigényeket. Ezzel párhuzamosan a város ipari területein (pl.: üvegyár) több ipari célú kút is létesült.

A helyi vízbázis minőségére már a kezdetektől jellemző volt a magas arzén tartalom, melyre az Európai Unió szabályozásának megfelelő szabványok és jogszabályok bevezetésével még szigorúbb határértékek vonatkoztak. A probléma megoldására a 2000-es évek elejétől keresték a megoldást.

Végül új vízbázis kijelölésével és regionális vízellátó vezetékek kiépítésével sikerült olyan vízminőséget biztosítani, mely megfelel jogszabályi követelményeknek. Az új vízbázis Csanádapáca és Kaszaper térségből távvezetéken keresztül juttatja az ivóvizet a városba. A Városon belül továbbra is a Dózsa vízmű látja el az ivóvíz elosztás központi szerepét, ide érkezik a várost ellátó távvezeték és itt található tároló medence illetve a nyomásfokozó gépház.

A központi vízmű főbb adatai:

➤ Tároló térfogat:	1000 m ³
➤ Víztorony:	1500 m ³
➤ Gépház névleges kapacitása:	11000 m ³
➤ Átlagos napi vízigény:	7350 m ³ /d

2.5.2 Vízigények

A város belterületi lakosságának átlagos vízfogyasztása kb. 1.450.000 m³/év, ami 3.970 m³/d és 30.000 lakossal számítva kb. 130 l/fő/d.

Az intézményi átlagos vízfogyasztás: 290.000 m³/év, azaz 790 m³/d

Az ipari átlagos vízfogyasztás: 945.000 m³/év, ami 2.590 m³/d-nak felel meg (ez a mennyiség csak a hálózatról vett ipari vízfogyasztást tartalmazza). A városban több ipari üzem saját mélyfúrású kútjából elégíti ki ipari vízigényének nagy részét, amely nem igényel EU szabványnak megfelelő vízminőséget (pl. hűtővíz, mosóvíz).

A fenti vízigényeket a regionális rendszer biztosítja, összesen: 7.350 m³/d.

2.5.3 Vízellátó hálózat

2.5.3.1 Orosházi Regionális Vízellátó Rendszer

Orosháza Város vezetékes ivóvízellátását 1995-ig a Dózsa Vízmű 19 db, a Szalmapiac téri 1 db és az Orosháza - Szentetornya vízműtelep 2 db mélyfúrású kútja biztosította. A kutak vizének igen

magas, az ivóvízre vonatkozó határértéket meghaladó ($As = 107-45 \mu\text{g/l}$) arzén-, vas- és gáztartalma miatt a város 1995-től kezdődően az Orosházi Regionális Vízműrendszerhez kapcsolódott a "Békés Megyei vízminőség javító Program" keretében.

Orosháza Város a saját kútjait üzemen kívül helyezte. A Békés Megyei Vízművek Központi Laboratóriuma által elvégzett, a távvezeték vizének vízminőségi jellemzőinek meghatározása valóban jobb eredményt mutat, mint a város saját kútjaiból származó vízvizsgálati eredménye (vízmintavételi pont: Dózsa Vízmű, Orosháza; tároló előtti pont).

A Regionális Vízműrendszert ellátó víztermelő telep Orosházától 4-6 km-re keletre Pusztaföldvár és Csanádapáca térségében található a Maros hordalékkúpján, 3 db kútcsoporttal, összesen 13 db kúttal. A vízműrendszerrel ivóvízzel ellátott települések csatlakozási sorrendben a következők: Pusztaföldvár, Orosháza - Kardoskút, Gádoros - Eperjes, Nagyszénás, Csabacsúd és Szarvas.

A regionális vízellátó rendszerhez csatlakozik Pusztaszenttornya, Kiscsákó, Tatársánc, Monori tanyák, melyek Orosháza külterületi részei.

2.5.3.2 Városi vízellátó rendszer

A DN500 ac távvezeték a $12 + 324$ m szelvényében a Dózsa Vízműtelep 2 db $V = 500 \text{ m}^3$ -es mélytárolójába csatlakozik, ahonnan 3 db hálózati szivattyú a városi hálózatba, illetve az ETANORM-M 100/200-M4 típusú szivattyú a Kardoskút felé menő DN150 KM-PVC távvezetékbe nyomja a vizet. Másik három nyomásfokozó szivattyú (ETANORM-M 100/250-M4 típus), pedig a Szarvas felé tovább menő DN500 ac regionális távvezetékre dolgozik.

A hálózati szivattyúknál a Dózsa Vízműtelepen ADVANCE 205-3 típusú fertőtlenítő berendezés került elhelyezésre.

A városban egy helyen üzemel nyomásfokozó. A 4 db WILO típusú nyomásfokozó szivattyú vízellátása a Tass utcai DN100 ac vezetékről történik. A nyomásfokozó a környék 7, illetve 10 emeletes épületeinek vízellátását biztosítja.

A városi vízellátó rendszerének magastárolója, a $V = 1500 \text{ m}^3$ -es víztorony, ami a Március 8-a téren, a 835/1 hrsz.-ú területen található. A víztoronyba a Dózsa Vízműtelep nyomásfokozó szivattyúi nyomják a vizet.

A városi vízvezeték-hálózat hossza: 175.700 m, bekötő vezeték 85.000 m

A vezetékek acél, ac. és PVC anyagúak. Amelyben az ac. csőanyag még mindig jelentős 50% feletti arányban van jelen.

A város ivóvízellátottsága 95-98 %-osnak tekinthető. A Régi Városrész és a Szőlő Városrész, valamint Szenttornya vízhálózattal való lefedettsége szinte 100 %-os. Ellátatlan területek Orosháza-Gyopároson, Rákóczi-telepen található. A Régi Városrész és a Szőlő városrészre a körvezetékes, míg Gyopárosra, Rákóczi-telepre és Szenttornyára az ágas vízvezeték-hálózati forma jellemző.

139. ábra: Szőlő Városrész és Ipartelep ivóvíz hálózata

140. ábra: Régi városrész ivóvíz ellátó hálózat

141. ábra: Rákóczi telep, Szentetornya, Gyökeres és Gyopárosfürdő ivóvíz hálózata

2.5.3.3 Egyedi vízellátó rendszerek

A város területén több ipari, mezőgazdasági termeléssel, szolgáltatással foglalkozó cég található. Ezek a technológiai vízigényük kielégítésére szolgáló önálló vízművel rendelkeznek, amelyek a következők:

- Egyesült Magyar Csomagolóüveg Kft., Orosháza, Csorvási u. 5.
- Hunguard Glass, Orosháza, Csorvási út 31.
- OROSFARM, Orosháza, Tatársánc u. 38.
- MERIAN Orosháza, Orosháza, Október 6. u. 8.
- Mezőgép Zrt., Orosháza, Csorvási u. 27.
- Rádai és Társai Tollfelvásárló Ipari és Kereskedelmi Kft., Orosháza,

2.5.4 Szennyvíz elvezetés és tisztítás

A meglévő szennyvízcsatornázási rendszer elválasztott rendszerű a csapadékvíz-csatornázástól, elvezetéstől független.

A város szennyvízcsatornahálózata a 1970-es években kezdetet kiépülni, mely akkoriban első sorban a központi területeken (Régi Városrész) valósult meg. A 2000-es évekig a csatornahálózat lassú ütemben, de folyamatosan bővült, amely eredménye képpen a mintegy 84 km csatorna valósult meg

és üzemelt a városban. A 2010-es években KEOP forrásból tervezeték és valósították meg a város átfogó szennyvíz elvezetési és tisztítási fejlesztését melyben több mint 60 km szennyvízelvezető csatorna épült. A kiépített csatornahálózat megvalósult Szentetornyán, Szőlő városrészben, Gyökeres városrészben is.

A szennyvízcsatornázás jellemzően gravitációs, körzetesített 7db főátemelővel és 55 db közbenső átemelővel.

2.5.4.1 A szennyvízcsatornahálózat fő adatai:

A meglévő gravitációs szennyvízcsatornázás műszaki adatai:

- Gravitációs szennyvízcsatornák hossza: 164.980 m
- Nyomóvezetékek hossza: 30.616 m
- Nyomás alatti szennyvízelvezető hálózat hossza: 498 m

Szennyvízelvezetés szempontjából kiemelt jelentőségű fejlesztés lenne a Gyopáros szennyvíz elvezetésének teljes kiépítése, mely a terület turisztikai célú beruházásait segítené.

2.5.4.2 Szennyvíztisztítás:

Az Orosházi Szennyvíztisztító telep biológiai szennyvíztisztítási technológiájú és a város Dél-nyugati részén található a Bónumi belvízcsatorna végponti szelvényénél. A tisztított szennyvizek befogadója a Bónumi belvízcsatorna, amely VI. területi kategóriájú.

Az 1972-ben üzembe helyezt kapacitása 2 200 m³/d volt. Az évek során többször bővítettek és 2004-ben a kapacitása 6 630 m³/d-ra emelkedett. A biológiai tisztítás mellett nitrogén és foszfor lebontással is rendelkezett és fogadta a szippantott szennyvizeket is. A KEOP pályázat kertén belül, a csatornahálózat fejlesztésével egy időben, megvalósult a szennyvíztisztító telep átépítése is a megnövekedett szennyvíz mennyiségnek megfelelő kapacitásra.

Az új telep kapacitása 7 340 m³/d. A tisztítási technológia tervezésénél figyelembe vették azt a tisztítási határértékeket, ami az időszakos vízfolyásra vonatkozik. A jelenlegi telep tisztítási technológiája eleveniszapos biológiai tisztítás, szimultán nitrifikációval, denitrifikációval, szerves anyag eltávolítással szimultán vegyszeres foszfor kicsapással, a szükséges recirkulációval.

A telep bővítése a régi telep helyén valósult meg.

A tisztítás főbb műtárgyai:

- gépi rács
- homokfogó, zsírfogó
- előülepítő
- egyesített biológiai tisztító műtárgy (levegőztető)
- utóülepítő
- fertőtlenítő (hatósági előírás esetére)

- iszapkezelés (fölsziszap elvétel, iszapsűrítő, iszapvíztelenítő, rothasztó, komposztáló)

A város vízellátási és szennyvízelvezetési- tisztítási rendszerének üzemeltetője az Alföldvíz Zrt.

142. ábra: Szőlő Városrész és Ipartelep szennyvíz elvezető hálózata

143. ábra: Régi városrész szennyvíz elvezető hálózata

144. ábra: Rákóczi telep, Szentetornya, Gyökeres és Gyopárosfürdő szennyvíz elvezető hálózata

2.5.5 Csapadékvíz-csatornázás

2.5.5.1 Általános ismertetés

Orosháza város közigazgatási területe alapvetően három nagyobb vízgyűjtő területre osztható:

- A Békéscsaba – Hódmezővásárhelyi vasútvonaltól délre eső **Régi Városrész**. Befogadó az **Orosházi szivattyútelep**, Aranyadéri összekötő főcsatorna.
- A Békéscsaba – Hódmezővásárhelyi vasútvonaltól északra eső **Szőlő Városrész** keleti területe. Befogadó a **Mágocséri szivattyútelep**, Mágocséri főcsatorna
- A Békéscsaba – Hódmezővásárhelyi vasútvonaltól északnyugatra eső **Szőlő Városrész**, **Szentetornya** és a **Rákóczi telep**. Befogadók a **Kakasszék – Szentetornyai főcsatorna** és a **Gyopárosi Tórendszer**.

Belvíz- és csapadékvíz védekezési szempontból legkritikusabb **Régi Városrészt** részletesebben ismertetjük. Az Orosháza **Régi Városrész** csapadékvizei **négy részvízgyűjtő rendszerben** vezethetők a befogadókba.

A **Régi városrész** nyugati részvízgyűjtőjének csapadékvíz-elvezető főgyűjtője és a **Temetőárok**, a főgyűjtő torkolati szelvényénél Ø100 b., csatornával csatlakozik a Sintérgödörbe, majd a Szulalaposi csatornába és részben az **Orosháza – Mezőhegyesi vasútvonal** alatt Ø50 b.

csőáteresszel a **Bónumi csapadékvíz-tározóba**, illetve a **Bónumi csatornába** vezeti a csapadékvizet. Ez a részvízgyűjtő az északi részen belvárosi jellegű az intézményekkel és a magasabb tömbházakkal. A **déli részeken** pedig családiházias beépítettségű.

A **Régi Városrész** középső részvízgyűjtőjének főgyűjtői és **Szulalaposi csatorna**, kiépítettek. A terület beépítettség hasonló a **Régi Városrész** nyugati területeihez, azzal a különbséggel, hogy csapadékvíz-elvezetés szempontjából ide tartozik az egyik legkritikusabb terület a városközpont is. Ahova nemcsak a helyi vizek folynak össze, hanem a Kossuth u, Táncsics u. és Kígyó utcai gyűjtő csatornák által szállított vizek is.

A **Régi Városrész** keleti, délkeleti részvízgyűjtőjének vízvezetését a **Keleti övárók**, és terület csapadékcatornái biztosítják. Ezt a területet döntően családiházias beépítettség jellemzi.

A **Régi Városrész északnyugati** része az, a **Dr. László Elek** lakótelep és környéke „önálló” részvízgyűjtő az üzemelő, meglévő csapadékvíz-záportározóval.

2.5.5.2 Domborzati, földtani, hidrometeorológiai és talajviszonyok

Orosháza a **Tisza**, a **Körös** és a **Maros** által közrezárt térség „központjában”, átlagosan **90 mBf.** magasságban helyezkedik el. A város belterületének nyugati és északnyugati része viszonylag magasabb fekvésű. A déli és délkeleti városrész viszonylag alacsony **88-89 mBf.** magasságú. Vízvezetési szempontból az utóbbi terület különösen kritikus és figyelemreméltó. A város lejtésiránya egyértelmű, de a lejtés mértéke csekély és a csapadékvíz-csatornák esésviszonyai az optimális alatt maradnak.

A felszíni humuszos talajtakaró az északi városrészben homokon, a középső városrészben löszön, a déli és délkeleti városrészben iszapon képződött. A felszín vízáteresztő képessége ennek megfelelően a homokkal borított területeken a legjobb és az iszapos területeken a legrosszabb.

Az Orosháza Város belterületére korábban készült talajmechanikai fúrászelvények, szakvélemények alapján a talajviszonyok a következőképpen jellemezhetők. A **Szőlő Városrészben az átlagos talajrétegződés:** -1,5 - 2,0 m-ig vegyes feltöltés; -1,5 - 2,5 m-ig barnásszürke humuszos sovány agyag, $k=10^{-7}$ cm/s; -2,5 m-től szürkés finomhomok, $k=10^{-2}$ cm/s.

A **Szőlő Városrésztől** nyugatra helyezkedik el a **Gyopárosi Tőrendszer**. A terepszint a Tőrendszer felé lejt, a terepszintkülönbség $\Delta \cong 89,50-87,00 = 2,50$ m.

Az **Orosháza Keleti Városrész átlagos talajrétegződése:** -1,0 - 1,5 m vegyes feltöltés alatt különböző fajtájú agyagrétegek találhatók -3,5 - 4,5 m-ig. Ezek teljesen vízzárónak tekinthető agyagteknők, lencsék, ahol a $K = 10^{-6}-10^{-9}$ cm/s.

Az előzőekben vázolt talajviszonyok döntően meghatározzák a belvív- és csapadékvíz-elvezetés problémáit.

Orosháza belterületén a csapadékvíz-elvezetés szempontjából az 1 napos modelles csapadék tekinthető mértékadónak (**MI-10-455/2**). Ezek különösen akkor okoznak nagyobb vízelöntéseket,

ha a megelőző időszak is csapadékos volt. Ekkor kisebb a talajba történő beszivárgás, mert a talaj és a vízvezető hálózat telítve van. A „hó” formájában felhalmozódott téli csapadékok akkor okoznak súlyos vízvezetési problémákat, ha a hóréteg hirtelen olvad el. A talajvízszint legalacsonyabb és legmagasabb állása közötti különbség közel 3 m, az éven belüli ingadozás 1,0-1,5 m. A kritikus talajvízszint maximumok rendszerint tavasszal, kivételesen nyár elején alakulnak ki, minimumok pedig október és november hónapokban. A talajvíztükör tengerszint feletti helyzete nagyjából délkelet-északnyugat irányú vízmozgásra utal. A talajvízutánpótlási területekhez számítjuk a **Maros teljes hordalékkúpját**, amelynek durva homokos-kavicsos üledékei éppen Orosháza térségében végződnek. Orosházától nyugatra a vízvezető rétegek egyre jobban beszűkülnek, ezért Orosházán és környékén időnként talajvízfeltörésekkel számolhatunk.

A **Szőlő Városrészben** az átlagos talajvízszint $-1,5 - 3,5$ m, a **Keleti Városrészben** $-0,5 - 1,5$ m között változik.

A talajvízállások időbeli ingadozásából következik, hogy a magasabb vízállású városrészekben a talajvízszint időnként 50-60 cm-re a felszín közelébe kerül. Ez a helyzet különösen jellemző a déli és délkeleti részekben, ahol jelenleg is nyílt vízborítások találhatók.

2.5.5.3 Befogadói viszonyok

Orosháza város közigazgatási területe belvív- és csapadékvíz-elvezetése három nagytérségi belvízrendszerrel és az ezekhez tartozó több kistérségi belvízkörzettel, öblözettel van kapcsolatban.

Nagytérségi belvízrendszerek: Orosháza közigazgatási területét érintő nagytérségi belvízrendszerek a Tisza folyó délkeleti vízgyűjtőterületéhez tartoznak. A belvízrendszerek legjelentősebb főcsatornái, szivattyútelepei, főművei az Alsó-Tiszavidéki Vízügyi Igazgatóság, azaz állami kezelésben vannak. Orosháza környékéről a belvív- és csapadékvíz-elvezetés három belvízrendszeren keresztül történhet.

Kurcai belvízrendszer (77.): Mágocséri és a Kórógyéri főcsatorna → Tisza

Tisza-Maroszugi belvízrendszer (79.): Kakasszék - Szentetornyai főcsatorna → Tisza

Sámsoni belvízrendszerben (80.): Aranyadéri összekötő főcsatorna

Sóstói főcsatorna

Sámson - Apátfalvi - Szárazér főcsatorna → Maros → Tisza

Kistérségi belvízkörzetek: Az Orosháza északkeleti részének a csapadékvizeit a „**Mágocséri körzet**” fogadja, amelyik a „**Kurcai belvízrendszerhez**” tartozik. A város északi és északnyugati területeinek csapadékvizei a „**Kakasszéki körzethez**” csatlakoznak a „**Tisza-Maroszugi belvízrendszeren**” belül.

A **Régi Városrész** a Szeged- Békéscsabai vasútvonaltól délre eső rész a „**Sámsoni belvízrendszer**” „**Aranyadéri**” és „**Pusztai**” körzeteiben fekszik. Az **Aranyadéri főcsatornát**

az 1980-as évek elején Orosházaig meghosszabbították és itt a város déli határában 1983-ban egy nagy teljesítményű ($Q_{sz} = 3,2 \text{ m}^3/\text{s}$) szivattyútelepet építettek. Az **Orosházi szivattyútelepre** a belterületi csapadékvizek a **Szulalaposi csatornán** és a **Keleti övárkon** keresztül jutnak, de itt kell átemelni az **Orosházi-Medgyesbodzasi** csatornán érkező belvizeket is. A meglévő vízkormányzó műtárgyak, motoros zsilipek segítségével megoldható, hogy a szivattyútelep szükség esetén teljes kapacitásával a város csapadékvizeinek átemelését végezze. Az említett **Régi Városrész** csapadékvizeit és a környék belvizeit **régebben a Bónumi csatornán** keresztül lehetett a **Sámson-Apátfalvi főcsatornába** vezetni. Ma a **Bónumi csapadékvíz-tározóban** a délnyugati városrészeiről érkező csapadékvizek és a szennyvíztisztító telep városi tisztított szennyvizei keverednek, mert a **Bónumi csatorna** feliszapolódott, növényzettel benőtt és a **Sóstói főcsatornába**, mint befogadóba a vízelvezetés nem biztosított.

Az Orosháza közvetlen környékén található belvízcsatornák a **Dél-Békés Megyei Vízgazdálkodási Társulat** kezelésében vannak. A **Szulalaposi csatornát** és a **Keleti övárkot is a Vízgazdálkodási Társulat** kezeli a **Városi Önkormányzattal** történt együttműködési megállapodás alapján.

Összefoglalva megállapítható, hogy Orosháza város belvíz- és csapadékvizeinek zavartalan tovább vezetésére az említett nagytérségi vízelvezető rendszerek megfelelnek. A belvíz- és csapadékvizek nagytérségi vízelvezető rendszerekbe történő bejutását, azonban biztosítani kell a már említett **belterületi és kistérségi csatornák felújításával**, folyamatos karbantartásával (Szulalaposi csatorna, Keleti övárkok, Bónumi csatorna, Kakasszék – Szentetornyai főcsatorna és mellékcsatornáik).

2.5.5.4 Csapadékvíz-csatorna hálózatok

A meglévő csapadékvíz-csatorna hálózatokat részletesebben Orosháza belterületén városrészenként és vízgyűjtőterületenként a mellékelt csatolt Ácsv-1. Csapadékvíz elvezetési rajz mutatja be és az alábbiakban ismertetjük.

I./ Szentetornya – Rákóczi telep – Gyopárosfürdő

Ezek a belterületi városrészek a csapadékvíz-csatornázás nem kiépített csak szikkasztóárkok találhatóak. Ezekről a területekről lefolyó belvizek és csapadékvizek befogadói a **Kakasszék - Szentetornyai főcsatorna** és az **1., 2., 3. oldalági csatornái**, valamint a **Gyopárosi Tőrendszer**.

II./ Északkeleti Városrész

Orosháza „Északkeleti városrész” vízgyűjtőjének és a volt **„Orosházi Üveggyár”** ipartelepi területek csapadékvizeinek befogadója a **Mágocséri főcsatorna**, amelyet a Dél-Békés Megyei VGT. üzemeltet.

III./ Szőlő Városrész

A **Szőlő Városrészt** északról a **Kakasszék - Szentetornyai főcsatorna**, nyugatról annak **3. oldalági csatornája** délről a **Szeged-Békéscsaba** vasútvonal határolja .

Zárt csapadékvíz-csatorna csak a Nádor és az Iglói utcákban kiépített, amelyek befogadója a **3. oldalági csatorna**. A **Kakasszék - Szentetornyai főcsatornán** 1 db szivattyúállás van kiépítve, amely a Dél-Békés Megyei VGT kezelésében van.

IV./ Régi Városrész

A **Régi Városrész** a Szeged-Békéscsaba vasútvonaltól délre fekszik, ahol a **Keleti övárok**, az Orosháza-Mezőhegyesi vasútvonal, a **Temetőárok, CS-1-1** és a **Szulalaposi csatorna, CS-2-0** által határolt. A **Régi Városrész** négy nagyobb vízgyűjtőterületre osztható.

A CS-1-0 és vízgyűjtőterülete /"A1"

A **CS-1-0** zárt csapadékvíz-csatornához az „**A1**” jelű vízgyűjtőterület tartozik.

A **Móricz Zs utca CS-1-0** csapadékvíz-csatorna a „B/ Tervegyeztető dokumentumokhoz” csatolt B/1. vízjogi létesítési engedély alapján valósult meg **1981.-1983.** közötti időszakban.

Az „**A1**” jelű vízgyűjtőterület legkritikusabb csatornaszakaszai, csomópontjai a következők:

- A **Bónumi csatorna** végszelvénye és a Bónumi csapadékvíz-tározó becsatlakozása, növényzettel benőtt.
- A **CS-1-0** Orosháza-Mezőhegyes vasútvonal alatti átvezetése, Ø50 b. csőáteresszel, feliszapolódott, növényzettel benőtt.
- A **CS-1-0** Sintérgödörbe csatlakozási pontja, feliszapolódott, növényzettel benőtt.
- A **CS-1-0** Rákóczi u. és a Könd u. közötti szakasza, magas küszöb, ellenesésű szakasz, feliszapolódott.
- A **Temetőárok, CS-1-1** nyílt csatorna teljes hossza, mély, növényzettel benőtt, ellenesésű küszöb a Szondy u. és a Szabó D. u. között, beiszapolódott változó küszöbszintű csőátereszek.
- A **Rákóczi F. utcai nyílt csatornaszakasz** a Tó u. és a Báthory u. között, eltömődött csőátereszek, átkötések, indokolatlanul mély.
- A **Rákóczi F. utcai zárt csatorna** (a kerékpárút alatti) becsatlakozási pontja a Temetőárokba, feliszapolódott, növényzettel benőtt.
- A **Csengeri utcai** nyílt csapadékvíz-csatorna, állandó vízállás, berothadt víz, növényzettel benőtt, változó küszöbszintű csőátereszek.
- A **CS-1-1** Bajnok u. és Szentesi út kereszteződésében kiépített csomópont.
- A **CS-1-1** Rákóczi u. és a Szentesi út közötti "takart" szakasza.

Az „**A1**” jelű vízgyűjtőterület csapadékvíz-csatornáit - zárt és nyíltszelvényűek - leromlott állapotúak, feliszapolódtak. A feliszapolódást a kis esésviszonyok, ellenesésű szakaszok, a

szakszerűtlen kivitelezés, a nem szabványos műtárgyak és bekötések (iszapzsomp nélküli) okozták, valamint a rendszeres karbantartások, ellenőrzések elmaradása.

A CS-2-0 és vízgyűjtőterülete /"A2"

A **CS-2-0** zárt főgyűjtőcsatorna a **Március 15. térről** indul és a déli **Szulalaposi nyílt** csatornába csatlakozik a **Makói u.** és a **Sámsoni u.** kereszteződésénél. Az „**A1**” jelű vízgyűjtőterület a Régi Városrész nyugati és keleti része között helyezkedik el lefedve a városközpontot is. A **CS-2-0** csatornába csatlakozó legjelentősebb csatornák a **CS-2-1, CS-2-2, CS-2-3.**

A Tompa M. u. – Szabó D. (Ady E.) utcák keresztezésében rendszeresen jelentkező káros vízelöntések miatt elkészült a Tompa M. u. – Teleki utcák csapadékvíz-csatornázása a 3./931/7/2000. számú; I/4866 vízikönyvi számú vízjogi létesítési engedély alapján (B/8.).

Vízgyűjtőterületek: $F_{21} = 5,5$ ha; $F_{22} = 3,2$ ha; $F_{23} = 8,5$ ha

Mértékadó csapadékvíz-hozamok: $Q_{p21} = 11,6$ l/s; $Q_{p22} = 6,7$ l/s; $Q_{p23} = 17,8$ l/s

Tompa M. u. – Szabó D. u. kereszteződésében: Csapadékvíz-átemelőakna, Ø160 vb.,

FLYGT 3102 CP/MT 430, 1 db

Tompa M. u. páratlan oldalán nyomóvezeték: Ø110 KPE; l = 310,0 m

Nyílt burkolt vb. fenékelemű csatorna (csőátereszekkel): l = 630,0 m

Zárt csatorna: Ø300 acny; l = 200 m

A **CS-2-0** és az „**A2**” jelű vízgyűjtőterület legkritikusabb csatornaszakaszai, csomópontjai a következők:

- A **Szulalaposi csatorna** teljes hossza, feliszapolódott, növényzettel benőtt.
- A **CS-2-0** Makói úti és Sámsoni utcai kereszteződése, a CS-2-1 becsatlakozása, valamint a megszűnt szivattyúállás.
- A **CS-2-0** Kettőssánc téri szakasza és a Kerek utcai zárt csatorna becsatlakozása (nyílt csatornaszakaszon) feliszapolódott, eltömődött.
- A **CS-2-0** városközponti szakasza, a becsatlakozó CS-2-2 és CS-2-3 csatornákkal (Szabadság tér, Győri V. tér, Széchenyi tér), magas küszöb, ellenesésű szakasz, feliszapolódás.
- A **CS-2-0** Könd u. és Töhötöm u. közötti szakasza, magas küszöb és mélypont, feliszapolódás.
- A **Vasútállomás és környéke** lefolyástalan, nem bekötött főgyűjtőcsatornába.
- A **Thék E. és a Könd u.** kereszteződésénél a végakna nem bekötött főgyűjtőcsatornába.
- A **Lehel u. és a Kígyó u.** kereszteződésében nem átkötött a zárt csatorna a CS-2-3 csatornába.
- A **CS-2-2** zárt csatorna teljes szakasza, magas küszöbök, mélypontok, feliszapolódás.

- A **CS-2-1** nyílt csatorna teljes szakasza, változó küszöbszintű csőátereszek, növényzettel benőtt, berothadt állóvízes, tócsás és ellenesésű szakaszok.
- A **Bajcsy Zs. u.** és a csatlakozó utcák csapadékvíz-elvezetése nem biztosított.

A CS-3-0 és vízgyűjtőterülete /"A3"

A **Keleti övárók**, azaz a **CS-3-0** nyílt szelvényű burkolatlan csatorna a **Keleti Városrész** csapadékvizeit gyűjti össze az „**A3**” jelű vízgyűjtőterületről és vezeti az **Orosházi szivattyútelepre**. Csatlakozó főgyűjtőcsatornák a **CS-3-1**, **CS-3-3**, **CS-3-4**, **CS-3-5**. A Keleti Városrész egész területére jellemző a nyílt csapadékvíz-csatornahálózat, amely leromlott állapotú és rendszeresen nem karbantartott, a csőátereszek döntően változó küszöbszintűek, valamint feliszapolódtak.

A földmedrű nyílt csatornákra jellemző az állandó tócsás, berothadt vízborítás és a növényzettel való benőttség (pl. CS-3-1).

A **Keleti övárók** rekonstrukciós terveiből a „Tervegyeztető dokumentumokhoz” csatolt **4. vízjogi létesítési** engedélyből csak 2 db mobilszivattyúállás valósult meg elektromos energiaellátás nélkül.

Ezek a **Keleti övárók Eötvös J. u.** és a **Dózsa Gy. u. kereszteződésében találhatók**.

A **CS-3-0** és az „**A3**” jelű vízgyűjtőterület legkritikusabb csatornaszakaszai és csomópontjai:

- A **CS-3-0**, Keleti övárók teljes hosszon növényzettel benőtt, feliszapolódott.
- A **CS-3-1** Gyártelep utcai csatorna mindkét oldalon növényzettel benőtt, feliszapolódott.
- A **CS-3-3** Fürdő utcai zárt szakasza ellenesésű, feliszapolódott.
- A **Kelet u.** és a **Kós K. u.** kereszteződésénél feliszapolódtak a csőátereszek.
- A **Dózsa Gy. utcai CS-3-4** csatorna teljes hosszon magas- és mélypontok, ellenesésű szakaszok, feliszapolódott változó küszöbszintű csőátereszek.
- Az **Arany J. u.** és a **Csaba u.** kereszteződése, feliszapolódott csőátereszek.
- Az **Arany J. u.** és a **Kinizsi u.** kereszteződése, feliszapolódott csőátereszek.

Dr. László Elek lakótelep vízgyűjtőterülete /"A4"

A Régi Városrész északnyugati része a Dr. László Elek lakótelep önálló vízgyűjtő, ahol a befogadó a meglévő, üzemelő csapadékvíz-záportó.

Mind a négy, „**A1**”, „**A2**”, „**A3**”, „**A4**” jelű vízgyűjtőterületeken található olyan utcák, ahol nincs csapadékvíz-csatorna kiépítve. Az ilyen utcákban a csapadékvizek „elhelyezése” szikkasztóárkokban történik.

2.5.5.5 Orosházi szivattyútelep

Az Orosházi szivattyútelep az **Orosháza-Medgyesbodzási** csatorna csapadék- és belvizein kívül a **Szulalaposi csatornával** és **Keleti övárókkal** összegyűjtött belterületi csapadékvizeket is képes fogadni. A szivattyútelepen először mindhárom csatorna egy kiegyenlítő gyűjtőmedencébe

csatlakozik és a bevezetett vizek ezután jutnak a gépi-, majd a finomrácson keresztül az átemelőszivattyúk aknájába.

2.5.6 A Gyopárosi-tó

Az 5,7 hektáros vízterület csónakázásra és horgászatra is alkalmas. Átlagos mélysége 2 m. Partján nád nő, közte kiépített horgászhelyekkel. Hínár nincs a vízben. Halállománya zömmel pontyból, kárászból és keszegfélékből áll.

Gyopárosfürdő természetes vizét az 1950-es évek elején egy mélyfúrású artézi kút vizével szaporították. Vizének hőfoka 41 °C, teljesítménye 900 liter percenként. Dr. Schmidt Elégius Róbert egyetemi tanár végezte el a vegyelemzést a Városi Tanács kérésére.

Hivatalos megállapítások szerint a víz alkali-hidrogén-karbonátos, alkalikus vizek csoportjába tartozik. Az alkalikus vizek literenként 1000 mg-nál több szilárd alkatrészt tartalmaznak. A gyopárosi kútvizben ez 1269,20 mg, míg a tó vizében 1092,78, így a tó is a kémiai hatást tekintve gyógyvíz.

A nátrium-ion mennyiséget tekintve is a gyógyvizek csoportjába tartozik a gyopárosi víz. Hasonló vizet tártak fel Kakasszéken, Békésen, Nagyszénáson, Tótkomlóson, Gyulán, Makón, Szegeden és több alföldi városban is. Ebből is látható, hogy alföldünk gazdag alkalikus vizekben

Ezek az alkalikus, szikes vizek ásványok oldódása folytán jönnek létre. A folyóvíz, talajvíz, kisebb-nagyobb bemélyedésekben, régi elhagyott vízfolyásokban tavak alakjában gyűlik össze. A könnyen oldódó ásványokból az esőcseppek szénsavtartalmának hatására nátrium-, kalciumkarbonát keletkezik és az idők folyamán felhalmozódik a sziksó. A keletkezett sók között szóda, nátriumsulfát és kősók szerepelnek. Ezek a sók fejtik ki kémiai, hő- és mechanikai hatás alapján gyógyító hatásúak - elsősorban a reumás, mozgásszervi betegségekre.

A Gyopárosi-tó vize, a fentiekén kívül, hivatalos osztályozás szerint a mozgásszervi betegségek és egyes női betegségek gyógyítására alkalmas, különösen a reumás ízületi és izombetegségek gyógyulása kimagasló a gyopárosi fürdőkúrák után.

A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő 11.000 m²-t foglal el a tó partján, melynek fele zöldterület, kezelője a Városi Önkormányzat. Befogadóképessége 3.500 fő.

Gyopárosfürdő több mint százéves múltra tekint vissza. A fürdőélet alapjait a 2,5 km hosszú, észak-déli irányú, keskenyen induló, középen kiszélesedő, majd ismét elkeskenyedő szikes tó képezte.

A tó a 46. szélességi és a 20-as hosszúsági fok között fekszik. Az átlagos évi csapadék mennyisége 533 mm, alacsony. A párolgás is nagyobb, így nyáron a víz mennyisége erősen lepad.

Az orosházi Gyopárosi tó négy tó láncolatából áll. Délről észak felé haladva a tavak - ez a tavakban a víz felszíni lefolyási iránya - sorrendben a következők.

1. Homokbánya

2. III. tó vagy Déli tó
3. II.-tó vagy Középső-tó
4. I.-tó vagy Északi-tó

A Déli-tó és a Középső-tó közötti vízátfolyást egy eltömődött átereszt biztosítaná a Kertészház utcai út alatt. A Középső-tó és az Északi-tó közötti kapcsolat a híd alatt átjárható. Az Északi-tó és a Kerek-tó közötti kapcsolat a Szentetornyai betonút alatt átvezető, szintén eltömődött átereszen és annak folytatásában található csatornán keresztül valósul meg. A továbbiakban a Kerek-tó utáni csatornaszakasz vezeti le a vizeket.

2.5.6.1 A tó legfontosabb jellemzői

A tó három kilométer távolságra nyugati irányban található Orosháza város központjától. Gyopárosfürdő ma a vegyes profilú fürdők sorába tartozik. Évente sok fürdőző érkezik a gyopárosi strandra. Fejlődött a környék, egyre többen tartózkodnak hosszabb ideig a tavaknál. **A vízminőség egyre romlik, a tórendszer biológiai egyensúlya felborult.**

A gyopárosi tavakat a természetes pusztulás egy előrehaladott állapotában érte az urbanizáció, környezetet amúgy is megviselő folyamata. E két folyamat szerencsétlen egybeesése, észrevétlen a dolgozó embert nem anyagi oldalról érintő, hanem kiszolgáltatni hivatott környezetében helyrehozhatatlan károkat eredményezett. A környezetvédelemnek a jövőben a vizsgált terület kiterjedésétől, öntisztulásától, továbbá a szennyezés mértékétől függően különbséget kell tenni a károsodás időbeli és minőségi lefolyásában, hogy megfelelő módon védekezessen.

2.5.6.2 A tórendszer természetes pusztulása

A természetes pusztulással kapcsolatos fontosabb feladatok elvégzése nem megoldott. A következő munkálatokat a természetes pusztulás mérsékléséhez el kell végezni:

- Vízszintszabályozás, csurgalékvizek kizárása.
- Az Északi és középső tavaknál a mederkotrás és a célirányos nádírtás munkálataival egyidőben kell a partok rendezését (terméskő) megoldani.
- Az Északi és Középső tórészt fürdőzésre alkalmas állapotba kell hozni, míg a Déli-tó növény- és állatvilágának megóvása érdekében külön eljárást igényel.
- A tavakat övező parkok rendezése.

Az 1980-as évekig visszamenőleg a helyzetismertetőkből foglalkoztak ugyan a tavak természeti, geológiai és hidrológiai viszonyaival, de a természetes pusztulás állapotát nem rögzítették.

3. Fejlesztési program

A helyzetelemzés eredményei, valamint a fontosabb ágazatok értékelését követően, az alábbi fejlesztési projektek elindítása indokolt a gazdasági program megállapításai alapján.

Fontos leszögezni, hogy a gazdasági program nem a helyi érdekű, főként kisebb léptékű fejlesztések meghatározására vállalkozik - melyek fő támogatási színtere a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) - hanem a tágabb környezetre is hatást gyakorló, a TOP kereteit meghaladó, nagyobb léptékű, a város egészét érintő, vagy azon is túlterjeszkedő programok definiálást.

A Gazdasági Program keretein belül az alábbi, térségfejlesztési hatású **nagyléptékű projektek** elindítására teszünk javaslatot (*az egyes nagyléptékű projektek adatlapszerű leírását és költségigényét a 3.1 - 3.5 fejezetek mutatják be*):

3.1 A turizmus keretein belül

- A) A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő mélyreható átvilágítása és fejlesztési stratégiájának megalkotása
- B) A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő komplex fejlesztése - tervezés és megvalósítás

3.2 A gazdaságfejlesztés és logisztika keretein belül

- A) Gazdasági egyeztető fórum és gazdaságfejlesztési iroda létrehozása
- B) Mezőgazdasági és Feldolgozóipari stratégiaalkotás - megvalósíthatósági tanulmány
- C) Új Ipari Park fejlesztése Orosházán - tervezés és megvalósítás

3.3 A közlekedésfejlesztés keretein belül

- A) Orosháza - Szarvas útszakasz felújítása, M44 gyorsforgalmi út közvetlen elérése
- B) Orosháza - Battonya útszakasz felújítása, román határ közvetlen elérése
- C) Orosháza - Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút - M5 szakasz felújítása, 7,5 tonna súlykorlátozás megszüntetése
- D) Déli elkerülőút megvalósítása, új iparterület feltárása

3.4 Az energetika keretein belül

- A) Az orosházi intézmények energiahatékony üzemeltetésének megvalósítása

3.5 A települési vízgazdálkodás keretein belül

- A) A Gyopárosi-tó állapotértékelése
- B) Orosháza-Gyopáros vízellátás és szennyvízelvezetési fejlesztése

3.1 Turisztika

Az alábbiakban bemutatjuk a turisztikai ágazatban elindításra javasolt projektek célkitűzéseit, tartalmát, indikatív költségvetésüket adatlap formátumban.

3.1.A) A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő mélyreható átvilágítása és fejlesztési stratégiájának megalkotása

A fejlesztési projekt megnevezése:

A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő mélyreható átvilágítása és fejlesztési stratégiájának megalkotása

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

Egy fürdő esetében különösen fontos az előkészítés és a tervezés, a kapacitások, a technológia és az üzemeltetés átgondolása. Egy fürdő tud nyereséges is lenni, amennyiben a tervezés során helyesen mérték fel az igényeket és készítették el a terveket, illetve jó volt a marketing és az árképzés.

A Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdő 2004-ben épült. A létesítmény több, mint 15 éves múltra tekint vissza, mely során végig meg tudta őrizni regionális jellegét, komoly gazdasági, pénzügyi és műszaki erényekkel rendelkezett.

2020-ra az épület meghaladta a 15 éves kort, emiatt komolyabb pótló beruházási igények kezdenek felmerülni, emellett az üzemeltetés fenntarthatósága is támogatást igényel. A turisztikai teljesítményjellemzők, valamint a gazdasági adatok alapján látható, hogy hamarosan komolyabb költségigényű változások eszközölése lesz szükséges, mind a fürdő meglévő létesítményein, mind fejlesztési oldalon, mind az üzemeltetés kérdéskörében.

A versenytársak fejlesztenek, a fejlesztések nagy része vissza nem térítendő támogatások mentén valósul meg. Ezen fejlesztési forrásokból a Gyopárosi Gyógy-, Park- és Élmenyfürdőnek is részesednie kell, hogy tartani tudja a lépést a versenytársakkal és meg tudja őrizni regionális szerepét.

Fentiek értelmében el kell kezdeni a fürdőlétesítmény mélyreható átvilágítását annak érdekében, hogy annak eredményei alapján el tudjon kezdődni az a tervezés, amely visszaadja és tovább biztosítja a fürdő országos rangját és elsőbbségi helyét, hogy újra egy magas minőségű és regionális szinten is versenyképes olyan fürdőt tudjunk létrehozni, amely eléri a kitűzött reális célokat, mind turisztikai, mind gazdasági szempontból.

A projekt tevékenységei:

Az átvilágítás során részletesen szükséges vizsgálni egyrészt a külső környezetet, másrészt a belső környezetet.

A külső környezet a turisztikai igényeket, a vendégforgalmat, a versenytársakat és azon egyéb tényezőket jelenti, amelyekre a fürdőnek legfeljebb közvetett ráhatása van. A külső környezet pontos ismerete nélkül a fürdő helyzetértékelés nem végezhető el.

A belső környezet vizsgálata során vizsgálni kell a fürdőt műszaki, gazdasági, jogi, vállalkozási és egyéb szempontok szerint, minimálisan az alábbi dokumentumok és tényezők részletes vizsgálatával:

beszámolók, főkönyvi kivonatok, szervezeti és működési szabályzat, szervezeti felépítés, társasági szerződés, kollektív szerződés, munkaszerződések, bérlista, szerződéskimutatók, belső ellenőrzések eredményei, könyvvizsgálói jelentések, karbantartási szerződések, szállítói és vevői szerződések, hatósági ellenőrzések, jegyzőkönyvei, létszámgazdálkodás adatai, marketing szakterületi dokumentumok, üzemeltetési szabályzat, vízjogi létesítési engedély, kutak adatai, energetikai adatok, technológiai anyag és vegyszerfelhasználások, vendégforgalmi statisztikai adatok, oktatások jegyzőkönyvei, munkavédelem, műszaki berendezések felülvizsgálata, üzleti tervek, pályázati dokumentációk, karbantartási tervek, stb.

Az átvilágítás eredménye alapján lehet tisztán látni a fürdő helyzetét és elkészíteni a fürdő fejlesztésének és üzemeltetésének stratégiáját. A stratégiai tervnek a hosszabb távú jövőképet is meg kell határoznia, így kvázi beruházási koncepciótervként is értelmezhető.

A projekt gazdasági hatásai

Az átvilágítás legfontosabb gazdasági szerepe, hogy pontos képet lehessen kapni a létesítmény jelenlegi állapotáról, a szükséges beavatkozásokról, meg lehessen határozni a helyes fejlesztési irányokat, valamint dönteni lehessen az üzemeltetés kérdéseiről.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A komplett átvilágítás és stratégia alkotás minimális szakember igénye:

- 1 fő jogász
- 1 fő közgazdász
- 1 fő könyvvizsgáló, adószakértő
- 1 fő turisztikai szakértő
- 3 fő mérnök (vízgépész-, vagy épületgépész és/vagy villamosmérnök és/vagy energetikus és/vagy létesítmény üzemeltető mérnök stb.)
- 2 fő építész/építőmérnök
- 1 fő projektmenedzser

A komplett átvilágítás és stratégia alkotás időigénye:

- minimálisan 120 nap

A komplett átvilágítás és stratégia alkotás indikatív költségigénye nettó 40 MFt + ÁFA

3.1.B) Orosháza-Gyopárosfürdő komplex turisztikai és energetikai fejlesztése

A fejlesztési projekt megnevezése:

Orosháza-Gyopárosfürdő komplex turisztikai és energetikai fejlesztése

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

A gyopárosi fürdő termékpalettája és kapacitásai megfelelően kerültek meghatározásra a 2004. évi fejlesztéskor, azonban ezen kapacitások és termékpaletta egy jelentős része a vendégforgalom folyamatos bővülése miatt azóta szűkössé vált. Szükséges a fürdő kapacitásainak megújítása, fejlesztése és új funkciók megtelepítése is.

A projekt része a kültéri strand részeken további medencekapacitás kiépítése élményelemekkel és csúszdákkal, a vendéglátás egy részének minőségi fejlesztése, a zöld felületek és a burkolt felületek minőségi fejlesztése. A Kemping területen új magas minőségű glamping szolgáltatások létrehozása. A beltéri fürdőben fejleszteni szükséges a wellness szolgáltatásokat és azok eszközeit, körülményeit. A belneoterápiás részleg fejlesztésével pedig vissza kell állítani az egykori termálvízre alapozott nappali kórház funkciókat.

A fürdő létesítményein - az üzemeltető szervezet gondos karbantartása és pótlásai ellenére is - időszerű bizonyos mértékű értéknövelő beruházás és fejlesztés/javítás. Ezek a ragasztott fa tartószerkezeteket, a tetőszigetelést, a fürdőgépészet egyes részeit, a szaunavilágot, a víztermelés és elosztás egységeit, az egyes épületgépészeti nagyberendezéseket, az energiahatékonyságot, a fizető wellness részleget, és a kültéri 50 m-es úszómedencét és környezetét érintik. Emellett 1 db gyógyvízes termálkút építése is szükséges a hozzá tartozó vízgépészettel.

Gyopárosfürdő igazi értéke a természeti környezet. A Gyopárosi-tó általános állapota kielégítő, de erős az eutrofizációs nyomás, a tavat érintő antropogén hatások túl erősek. A tó védelme, és ökológiai célállapotának elérése műszaki beavatkozásokat igényelnek. A vízepítési műtárgyak elamortizáltak, több működésképtelen. A szükséges vízimérnöki, vízepítési, tájépítési és ökológiai beavatkozásokat el kell végezni a tó életközösségének és turisztikai értékének fenntartása miatt.

A Gyopárosi fürdő fűtése geotermikus energiára alapozott. Mind a geotermikus rendszerben, mind a környező hőpiciacban rendelkezésre állnak jelentős szabad kapacitások. Indokolt a geotermikus rendszer bővítése, új létesítmények rendszerbe kötésével.

A fürdő üzemeltetése során alkalmazott marketing eszközök tárháza nem megfelelő, a marketing tevékenység mértéke és hatékonysága fejlesztésre szorul. A projekt részét képezi a térségi, és a külföldi, főként Romániai marketing jelenlét fokozása. Új marketing eszközök bevezetésével és a marketing tevékenység határfokának növelésével növelni kell a látogatószámot.

A projekt tevékenységei:

Engedélyes szintű tervdokumentációk elkészítése

Építési engedély megszerzése

Vízjogi létesítési engedély megszerzése

Kiviteli tervek és tenderdokumentáció elkészítése

Közbeszerzés

Építés és megvalósítás

- Kültéri medencetér fejlesztése wellness elemekkel és csúszdaparkkal
- Vendéglátás egységesítése és fejlesztése
- Zöld és burkolt felületek kialakítása és/vagy rekonstrukciója
- Glamping létrehozása
- Beltéri wellness részleg fejlesztése
- Balneoterápiás részleg fejlesztése és nappali kórház visszaállítása
- Kültéri pihenőterek és kültéri játék funkciók bővítése
- Értéknövelő pótlások elvégzése a meglévő épület és létesítményállományon
- Gyopárosi-tavat érintő beavatkozások
- Gyógyvizes termálkút építés és hozzá tartozó gépészet
- Geotermikus rendszer bővítése
- Kiegészítő szoftvetevenységek
- Marketing fejlesztések

Marketing eszközök és tevékenységek fejlesztése

A projekt gazdasági hatásai

A beruházás segít „életben tartani” a helyi turizmust, mely Orosháza ezen kerületének alaptevékenysége. A fürdő forgalmának megtartása/fejlesztése kihat a szálláshely és egyéb szolgáltatók széles körére. A turizmus generálta helyi adóbevételek jelentősek, valamint a turizmus a szolgáltatások széles körén keresztül a helyi népesség nagy részének nyújt valamilyen árbevételt.

A beruházás a helyi tervezőkre és építőipari cégekre támaszkodik, mely helyi gazdasági teljesítményt és helyi adóbevétel növekedést generál. A koronavírus okozta turisztikai kereslet csökkenés ellentételezésén keresztül a projekt segít a gazdaság újraindításában és a korábbi kapacitások visszaállításában.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A tervezési-előkészítési szakasz indikatív költsége:

- Tervezés, engedélyeztetés, tenderterv összeállítása (cca. 3,0 %) 146.050.000 Ft

A megvalósítási szakasz indikatív költsége, tevékenységenként:

- Kültéri medencetér fejlesztése wellness elemekkel és csúszdaparkkal 495.300.000 Ft
- Vendéglátás egységesítése és fejlesztése 139.700.000 Ft

➤ zöld és burkolt felületek kialakítása és/vagy rekonstrukciója	120.650.000 Ft
➤ Glamping létrehozása	488.950.000 Ft
➤ Beltéri wellness részleg fejlesztése	298.450.000 Ft
➤ Balneoterápiás részleg fejlesztése és nappali kórház visszaállítása	227.330.000 Ft
➤ Kültéri pihenőterek és kültéri játék funkciók bővítése	69.850.000 Ft
➤ Értéknövelő pótlások elvégzése a meglévő épület és létesítményállományon	571.500.000 Ft
➤ Gyopárosi-tavat érintő beavatkozások	349.250.000 Ft
➤ Termálkút építés és hozzá tartozó gépészet	190.500.000 Ft
➤ Geotermikus rendszer bővítése	1.270.000.000 Ft
➤ Kiegészítő szoftvetevenységek (közbeszerző, PM, műszaki ellenőr stb.)	146.050.000 Ft
➤ Marketing fejlesztések	88.900.000 Ft
Megvalósítás mindösszesen:	bruttó 4.602.480.000 Ft

3.2 Gazdaság és logisztika

3.2.A) Gazdasági egyeztető fórum

A fejlesztési projekt megnevezése:
Gazdasági egyeztető fórum
A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:
Békés megye öt legnagyobb munkaerőpiaci foglalkoztatója az alábbi cégek: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Linamar Hungary Zrt. ➤ Gallicoop Zrt. ➤ Mondi Békéscsaba Kft. ➤ Guardian Orosháza Kft. ➤ Hirschmann Car Communication Kft. <p>Ezek közül 2 db, a Linamar Hungary Zrt. és a Guardian Orosháza Kft. is orosházi székhelyű. 100 MFt feletti összegben 2 db cég fizetett helyi adót Orosházán, valamint 21 db cég 10-100 MFt közötti összegben. Álláspontunk szerint az Önkormányzatnak szerves kapcsolatot kell kialakítania a helyi gazdaság szereplőivel annak érdekében, hogy közös érdekérvényesítéssel tudjon a helyi gazdasági környezet fejlődni. Ennek érdekében gazdasági egyeztető fórum megteremtését javasoljuk.</p>
A projekt tevékenységei:
Gazdasági egyeztető fórum kereteinek meghatározás, létrehozás és beindítása

A projekt gazdasági hatásai

Amennyiben a gazdasági egyeztető fórum elkezd működni az Önkormányzat irányításával, működése eredményes és hatékony, a kirótt feladatokat pedig a helyi gazdaság sikeresen végrehajtja, abban az esetben mind a gazdasági teljesítmény, mind a foglalkoztatás nőni tud.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

n.r.

3.2.B) Mezőgazdasági és Feldolgozóipari stratégiaalkotás

A fejlesztési projekt megnevezése:

Mezőgazdasági és Feldolgozóipari stratégiaalkotás - megvalósíthatósági tanulmány

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

Orosháza és térsége természeti és egyéb adottságait figyelembevéve a mezőgazdaságra alapozott feldolgozóipari tevékenysége fejlesztésére nagy hangsúlyt kell fektetni, annak ellenére is, hogy a megyében, a mezőgazdaság csak a 3. legnagyobb foglalkoztató.

A stratégiaalkotás célja olyan fejlesztési terv kidolgozása, mely megvalósulásával a helyben megtermelt alapanyagot minél kisebb távolságra kelljen fuvarozni feldolgozási célból, a feldolgozást kerüljön közelebb a termelőkhöz.

Ez jelentős logisztikai költség csökkenést jelent, javítja a minőséget, csökkenti a hulladék mennyiséget (pl. fuvarozás közbeni minőség romlás is csökken és az ebből eredő selejtet minimalizálni lehet stb.), helybelieket lehet foglalkoztatni. A helyben feldolgozott termékeket jobb feltételekkel, nagyobb hozzáadottértékkel lehet értékesíteni.

Európában, Spanyolország, Andalúzia tartomány, Huelva megyéjében valósult meg egy tanulmányozásra érdemes példa, amelyből, mint jó gyakorlatból lehet ötletet és példát meríteni. Ez nem más mint, a spanyol eper termelés és feldolgozás rendszerének kialakítása. A fejlesztési stratégia végrehajtását követően Huelva mára a világ vezető exportőrévé vált, de ez nem mindig volt így. Az út, amin végig mentek tanulságos és megfontolásra érdemes.

Mezőgazdasági fejlesztés

Orosháza térségében meg kell megvizsgálni, hogy melyek azok a kiskertészeti növény kultúra(ák) - és itt nem csak egyetlen fajtában lehet/kell gondolkodni, hanem 3-4-ben, vagy még többen – amelyek a spanyol eper projekt mintájára, a térség/a régió meghatározó termelő egységévé fejleszthetik Orosházát.

A több lábbonállás elvének követésével (a spanyolok is 3-4 fajtával foglalkoznak párhuzamosan), az időben eltérő érési időszakokkal, az ápolási idők széthúzásával, egyenletesebb munka leterheltséggel, a munkaerő igény jobb szervezésével a rendszer kiszámíthatóságát jelentősen lehet növelni.

A térség geológiai adottságai kiválóak: rengeteg a termálvíz, itt van Magyarország egyik legjobb minőségű talaja, a napsütéses napok száma a térségben a legnagyobb, vízellátottság az öntöző csatornák, tavak, vízfolyások és a felszín alatti vízkészlet okán biztosítható.

Rendelkezésre áll a know how a termelésben, feldolgozásban, mezőgazdasági gépgyártásban, kereskedelemben stb.

Minden adott egy nagyon jól kigondolt, megtervezett kiskertészeti növény kultúrákon alapuló, megújuló energiákat kihasználó, korszerű mezőgazdasági termelő rendszer felépítésére. Például a térségben, az üvegházás prémium paradicsom termesztésnek már megvannak az alapjai, de lehet más primőr zöldségek termesztésének felfuttatásában is gondolkodni.

Feldolgozóipari fejlesztés

Az előző pontban ismertetett mezőgazdasági termelési rendszerek kiépítésével párhuzamosan el kell indítani egy feldolgozóipari fejlesztést. A város régi/új ipari részein ki lehet alakítani egy kiváló feldolgozóipari háttérrel, amelyek további munkahelyeket teremtenek és jelentős értéknövekedést tudnak biztosítani a helyben termelt zöldségeknek, amelyeket értékesíteni lehet országos szinten, majd a felfutási időszakot követően a nemzetközi piacokon is.

Ipari fejlesztés

A térség 2. legnagyobb foglalkoztatója az ipari és az építőipari termelés. Az előzőekben bemutatott mezőgazdasági és feldolgozóipari programok igénylik a helyi fejlett ipari háttérrel, amelyek ezt a folyamatot segíteni tudják, biztosítják az alkatrész utánpótlást, a karbantartási háttérrel, a technológiát.

A koronavírus körül kialakult negatív gazdasági hangulat jól mutatja, hogy mennyire sérülékenyek a hosszú ellátási láncok – törekedni kell a minél nagyobb mértékű helyi, vagy regionális szintű ipari háttér kialakítására. Így a mezőgazdaság és a feldolgozóipar mellett a helyi ipar fejlesztése is szükséges, a pontos irányokat, igényeket, finanszírozási forrásokat a megvalósíthatósági tanulmány keretében kell feltárni.

Logisztikai fejlesztés

A feldolgozóipari fejlesztéshez kapcsolatosan, a zöldségeket feldolgozó ipari képességek mellett, szükség van csomagoló rendszerekre, hűtőházi és raktározási kapacitásokra, gépipari fejlesztésekre. Logisztikai szolgáltatások nyújtására, országos lefedettségű, nemzetközi kapcsolatokkal és tapasztalatokkal rendelkező, kiváló szolgáltató cégek vannak Magyarországon.

Összefoglalás

A négy irány (mezőgazdaság, feldolgozóipar, ipari fejlesztés, logisztika) ütemezetten is fejleszthető a fokozatosság elvét betartva, viszont nagyon fontos, hogy csak rendszerben gondolkozva, komplex megoldásokat szabad fejleszteni. A rendszer elemek önállóan nem életképesek, de alapját mindenképp a mezőgazdasági fejlesztés képezheti.

A projekt tevékenységei:

A projekt fő tevékenysége megvalósíthatósági tanulmány készítése Orosháza település mezőgazdaságának és élelmiszeripari feldolgozóiparának fejlesztésére.

A megvalósíthatósági tanulmány a fejlesztési projekt elindítása előtt készítendő olyan tanulmány, ami objektív és racionális módon tárja fel a projekt erősségeit és gyengeségeit, az üzleti és természetes környezet jelentette lehetőségeket és veszélyeket, a végrehajtáshoz szükséges erőforrásokat, és végső soron a siker esélyeit. Leegyszerűsítve a megvalósíthatóság eldöntésének két fő kritériuma a felmerülő költség és az elérendő érték.

A megvalósíthatósági tanulmány feladata, hogy felvázolja az üzleti lehetőség, a projekt történeti hátterét, leírja magát a terméket és szolgáltatást, tartalmazza a számviteli kimutatásokat, az üzleti tevékenység és menedzsment részleteit, a piackutatást, az irányelveket, a pénzügyi adatokat. A megvalósíthatósági tanulmány beszámol a jogi követelményekről és az adóügyi kötelezettségekről is. A megvalósíthatósági tanulmány legfőbb szerepe a döntés-előkészítésben van.

A projekt gazdasági hatásai

A spanyolországi jó gyakorlat azt mutatja, hogy a kidolgozott ötlet megvalósítása olyan jól sikerült, hogy Spanyolország mára a világ második epertermelője lett és a világ elsőszámú exportőre. A jelenlegi állapotokról, méretekről, mennyiségekről, foglalkoztatottakról néhány adat:

- Üvegház, fóliaház termőterület 7.000 ha
- Termelt mennyiség 400.000 t/év
- 40.000 stabil munkahely és 30-60.000 idegyenmunkás évente

Ma már nem a munkanélküliség okoz problémát a régióban, hanem a munkaerőhiány, magas az idegyenmunkaigénye ennek a kultúrának. Hasonló eredmények várhatók el egy térségi, komplex gazdaságfejlesztési programtól is, ami elérhető egy körültekintő, fenntarthatóságot hosszú távon figyelembe vevő, alapos, szakmai tervezéssel.

A beruházás a helyi tervezőkre és építőipari cégekre támaszkodik, mely helyi gazdasági teljesítményt és helyi adóbevétel növekedést generál. A koronavírus okozta turisztikai kereslet és bevétel csökkenés ellentételezésén keresztül a projekt segít a gazdaság újraindításában, a többlábon állásban.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A megvalósíthatósági tanulmány elkészítésének indikatív költsége nettó 45 MFt + ÁFA

3.2.C) Új Ipari Park fejlesztése Orosházán

A fejlesztési projekt megnevezése:

Új Ipari Park fejlesztése Orosházán

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

A szakmai vizsgálatok alapján a település belterületéhez kapcsolódóan minimum két területen javasolt vizsgálni, majd előkészíteni/végrehajtani ipari - mezőgazdasági - vállalkozói - terület kialakítását:

- Az egyes változat a 47. számú főút Északi elkerülője, valamint az Üveggyár és a Linamar telephelyei közti terület fejlesztését irányozza elő
- A második változat a meglévő ipari parktól Délre lévő Bogárzói terület fejlesztését irányozza elő

Az ipari/mezőgazdasági területek bővítése a közlekedésfejlesztési koncepcióval szinergiában hajtható csak végre. Tekintettel arra, hogy minden gazdasági tevékenység alapja az alapanyag beszállítás és készáru kiszállítás, a közlekedéshálózat rendelkezésre állása az alappillére annak, hogy Orosháza bekapcsolódjon a nemzetközi (határmenti) és az országon belüli gazdasági vérkeringésbe. Orosháza gazdasági fejleszthetőségének első lépése, ha a hozzá közel elhelyezkedő nagyvárosokkal (Debrecen, Kecskemét, Szeged, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Újvidék) és Budapesttel is gyorsforgalmi útösszeköttetése megoldhatóvá válik.

Amennyiben a megfelelő közlekedési infrastruktúra rendelkezésre áll, az elzárt Dél-békési régió bekapcsolása megtörténhet az ország és a határmenti nemzetközi gazdasági vérkeringésébe.

Az aktuálisan folyó nagyberuházásokra (Kecskemét: Mercedes II. ütem, Debrecen: BMW) történő kapcsolódás Orosháza számára is elérhetővé válik. Befektetésösztönzéssel belátható időn belül megtérülő beruházások valósulhatnak meg Orosháza bővített ipari területein, hosszú távra biztosítva ezzel a városnak a gazdasági fejlődését, ezáltal a népességmegtartó képességét javítani lehet.

Az új ipari területek létrehozásával párhuzamosan fel kell venni a kapcsolatot a Külgazdasági és Külügyminisztériummal, az Innovációs és Technológiai Minisztériummal, valamint szervezeteikkel (pl. HIPA - Hungarian Investment Promotion Agency, Nemzeti Befektetési Ügynökség) annak érdekében, hogy az új területekre gazdasági társaságok települjenek le.

A projekt tevékenységei:

Előkészítési-tervezési projektfázis:

- rendezési terv módosítása
- területvásárlás
- területelőkészítés

3.3 Közlekedés

3.3.A) Közlekedéspolitika

A közlekedésfejlesztési projekteket egy adatlapba foglaltuk össze, azok egymásra épülése és összefüggéseik miatt. A közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos fejlesztések csak Kormányzati támogatással, az Innovációs és Technológiai Minisztérium Közlekedéspolitikai Államtitkárságának bevonásával és térségi együttműködés alapján valósulhatnak meg, összetettségük és magas beruházási voltuk miatt.

A fejlesztési projekt megnevezése:

- A) Orosháza - Szarvas útszakasz felújítása, M44 gyorsforgalmi út közvetlen elérése
- B) Orosháza - Battonya útszakasz felújítása, román határ közvetlen elérése
- C) Orosháza - Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút - M5 szakasz felújítása, 7,5 tonna súlykorlátozás megszüntetése
- D) Déli elkerülőút megvalósítása, új iparterület feltárása

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

A közútfejlesztési koncepció három szinten határoz meg szükséges fejlesztést:

Országos szinten

- Orosháza - Szarvas útszakasz felújítása, M44 gyorsforgalmi út közvetlen elérése

Alapvető cél Északi irányban az M44 gyorsforgalmi úton keresztül az M5 és a fejlesztés alatt álló M8 autópálya kapcsolati lehetősége Kecskemétnél, és ezen keresztül Budapest és az M0 elérhetősége.

Alapvető cél Budapest elérésének gyorsítása, a jelenlegi 140-150 percet igénybe vevő út 120 perc alá csökkentése. Erre az Orosháza - Szarvas - M44 - M5 útvonal megfelelő minősége adna lehetőséget.

Alapvető cél az elzárt Dél-békési régió bekapcsolása az ország vérkeringésébe

Regionális szinten

- Orosháza - Battonya útszakasz felújítása, román határ közvetlen elérése
- Orosháza - Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút - M5 szakasz felújítása, 7,5 tonna súlykorlátozás megszüntetése

A regionális kapcsolatrendszer közlekedési feltételeinek javítása a régióban meglévő települések, a településeken működő gazdasági egységek együttműködésének fejlesztésében, a munkaerő biztosításának kérdésében alapvető követelmény. A gazdasági struktúrák kialakulása, fejlődése a gazdasági kapcsolatok szervezése - fejlesztése az életképesség egyik alapfeltétele. A regionális, országon belüli kapcsolatnak tekinthető Békéscsaba, Hódmezővásárhely, Szeged, Szent

elérése, de fontos szerepet tölthet be a határon kívüli területek gazdasági centrumait jelentő Arad, Temesvár és Nagyvárad települések elérése is.

Helyi szinten

- Déli elkerülőút megvalósítása, új iparterület feltárása

A területfejlesztés része a déli elkerülő út nyomvonala a 4406. a 47, a 474, a 4427, a 4428 és a 4429 jelű utak összekötésével. Ehhez kapcsolódik a 47. sz. főút meglévő Északi elkerülője, mely a 4404, 4407 és 4408 jelű utak elkerülését biztosítja. Ezzel teljesen megvalósulna az Észak-Déli és Kelet-Nyugati tengely a település teljes elkerülésével. Emellett a Déli elkerülő út lehetőséget teremt gazdasági célú területek kijelölésére.

A projekt tevékenységei:

A projekt megvalósítása az alábbi tevékenységekre bontható:

- Közútfejlesztési stratégia elkészítése
- Térségi együttműködés létrehozása
- Minisztériumi kapcsolatfelvételek (ITM, KKM)
- Kormányzati támogatás megszerzése
- Projektek beillesztése a Közút Programba

A projekt gazdasági hatásai

A közlekedésfejlesztési koncepció végrehajtásának alapvető célja a város fenntartható gazdasági fejlődéséhez szükséges alapfeltételek javítása és a folyamatos fejlődéshez szükséges infrastrukturális feltételek megteremtése.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A közútfejlesztések indikatív költségbevétele:

- Orosháza - Szarvas útszakasz felújítása, M44 gyorsforgalmi út közvetlen elérése megvalósítás becsült költségigénye: nettó 14 Mrd Ft
- Orosháza - Battonya útszakasz felújítása, román határ közvetlen elérése megvalósítás becsült költségigénye: nettó 18,9 Mrd Ft
- Orosháza - Nagymágocs - Derekegyház - 45. sz. főút - M5 szakasz felújítása, 7,5 tonna súlykorlátozás megszüntetése
a projektelőkészítés megtörtént a 4405, 4406, 4447 számú utak felújítására az építési engedély rendelkezésre áll, a projekt megvalósítására forrás nem áll rendelkezésre.
- Déli elkerülőút megvalósítása, új iparterület feltárása
megvalósítás becsült költségigénye: nettó 6,6 Mrd Ft

3.4 Energetika

3.4.A) Az orosházi intézmények energiahatékony üzemeltetésének megvalósítása

A fejlesztési projekt megnevezése:

Az orosházi intézmények energiahatékony üzemeltetésének megvalósítása

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

Orosháza Város közintézményeinek energiahatékony működtetésének és üzemeltetésének érdekében, a kiválasztott létesítményekben okos mérő és vezérlő rendszert javasolunk telepíteni, úgynevezett SmartOffice rendszereket. A SmartOffice rendszer magában foglalja az irodák komfort tényezőinek és energiafogyasztásának valós idejű mérését, melyet egy központi adattárba (IPServer) továbbít és a későbbi elemzések és kiértékelések céljából rögzít.

Továbbá olyan távolról vezérelhető és szabályozható hűtési és fűtési rendszer elemeket foglal magában, melyek távoli programozásával és valós idejű beavatkozási lehetőségeivel az irodák energiafogyasztása jelentős mértékben csökkenthető. A felhasználói figyelmetlenségből és gondatlanságból eredő pazarlásokat csökkenti.

A rendszer öntanuló, a dolgozók fogyasztási/energiahasználati szokásait is figyelembe tudja venni, így egyszerre energiahatékony és komfortnövelő. A rendszer technikai alapjainak felállítása után, tetszőleges számú intézményt lehet bevonni az üzemeltetésbe, így a projekt méret és annak költségvetése az Önkormányzat fejlesztési forrásaival összhangba hozható.

A rendszer sajátosságaiból adódóan egy központi felületen valósulhat meg az energiafogyasztási adatok valós idejű rögzítése, az energiahordozó számladatainak feldolgozása és az üzemeltetési paraméterek valós idejű programozása, illetve az energiahatékony növekedésből fakadó megtakarítások mértéke.

A begyűjtött információk alapján, megismerve a Város, vonatkozó intézményi rendszerének méreteit és működési sajátosságait, előzetesen három különböző műszaki tartalmat határoztunk meg.

1. műszaki tartalom, SmartOffice Full
2. műszaki tartalom, SmartOffice Medium
3. műszaki tartalom, SmartOffice Basic

Az egyes műszaki tartalmak az ellenőrzés és adatrögzítés mélységében, valamint az automatikus beavatkozás minőségében különböznek.

A projekt tevékenységei:

Műszaki koncepció kialakítása

Bevont létesítmények egyedi felmérése

Erős és gyengeáramú tervek elkészítése

Közbeszerzés (amennyiben releváns)

Kiépítés és megvalósítás

- mérőműszerek telepítése
- beavatkozó egységek telepítése
- adatszerver létrehozása
- időprogramok létrehozása és beállítása
- felhasználói és üzemeltetői szintű oktatás lebonyolítása

Kiegészítő energetikai fejlesztések igény szerinti felmérése és megvalósítása

A projekt gazdasági hatásai

A beruházás megvalósításával, az adott létesítmény energiahatékonysága nő, a dolgozói komfort szint emelkedik, az üzemeltetési feladatok egyszerűsödnek.

A létesítmények energiahatékonyság növekedése, közvetlenül kimutatható és mérhető üzemeltetési/energia költség csökkenést eredményez.

A költségmegtakarítás közvetlenül vagy közvetve, további energiahatékonyság növelő projektek megvalósítására fordítható.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A tervezési-előkészítési szakasz költsége:

- Tervezés és műszaki koncepció meghatározása: **6.000.000 Ft.**

Kiépítés és megvalósítás (mely tartalmazza az alábbi tevékenységeket)

- mérőműszerek telepítése, beavatkozó egységek telepítése
- adatszerver létrehozása
- időprogramok létrehozása és beállítása

SmartOffice Basic: cc. **4.500.000 Ft/létesítmény**

SmartOffice Medium: cc. **6.500.000 Ft/létesítmény**

SmartOffice Full: cc **10.500.000 Ft/létesítmény**

- felhasználói és üzemeltetői szintű oktatás lebonyolítása: **250.000 Ft/alkalom**

3.5 Települési vízgazdálkodás

3.5.A) A Gyopárosi-tó komplex állapotértékelési és beavatkozási terve

A fejlesztési projekt megnevezése:

A Gyopárosi-tó komplex állapotértékelési és beavatkozási terve

A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:

A projekt célja a Gyopárosi-tó hosszú távú hasznosíthatóságának megteremtése.

Az állapotértékelés, a környezeti helyzetértékelés elvégzése, a szükséges beavatkozások megtervezése, az összes műszaki terv elkészítése, a szükséges hatósági engedélyek megszerzése, a kiviteli tervek elkészítése, a közbeszerzési dokumentáció összeállítása.

A gyopárosi fürdő komplex fejlesztéséhez kapcsolódóan, de önálló fejlesztési beruházásként is szükséges a Gyopárosi-tó, mint a település kiemelt természeti értékének megóvása. A tó értékeinek megóvásához, illetve a további hasznosítási lehetőségek feltáráshoz szükséges egy olyan összefoglaló dokumentáció, amely a tó állapotára vonatkozóan megfelelő műszaki - tudományos alapossággal feltárja a jelenlegi helyzetet.

A projekt tartalmazza a **környezeti helyzetfeltáráshoz** szükséges vizsgálatokat, méréseket, kiértékeléseket. A projekt meghatározza, hogy milyen környezeti, ökológiai, hidrológiai és vízgazdálkodási állapotban van a tó. Az állapotfelmérést követően a környezeti és vízgazdálkodási célkitűzéseket kell meghatározni.

A környezeti helyzet feltárását követi a **beavatkozási terv** elkészítése. Szükséges felmérni és megállapítani, hogy a környezeti állapot megóvásához, a tó fenntartásához, milyen vízgazdálkodási, vízépítési és ökológia beavatkozások szükségesek. Meg kell vizsgálni, hogy a meglévő tómeder állapotát milyen módon lehet megőrizni és javítani, milyen vízilétesítményekkel biztosítható a megfelelő vízminőség (pl.: a tavakat összekötő műtárgyak kialakítása megfelelő-e, a mederben lévő iszap mennyisége és minősége okozhat-e környezeti problémákat hosszú távon).

Vizsgálni szükséges, hogy a tavak **vízmérlege** fenntartható-e, jelentkeznek-e nem kívánatos idegen vizek, ezek mennyisége és minősége milyen hatással van a tóra (tavakra). Szükséges meghatározni, hogy az esetleges káros hatások milyen műszaki eszközökkel háríthatók el, a területen keletkező szennyvizek közvetlen, vagy közvetett módon (talajvízen keresztül) befolyásolják-e a tavak vízminőségét.

Fel kell mérni a tó **ökológiai állapotát** és ezt követően meg kell határozni az **ökológiai célállapotot**. Az ökológiai célállapot eléréséhez, majd fenntartásához szükséges intézkedéseket meg kell dolgozni.

A célok meghatározásánál a meglévő természetes és épített környezet megóvása mellett a tó **minél szélesebb körű, de fenntartható hasznosításra** kell törekedni. A tó (tavak), természeti

érték, egyszersmind a helyi turizmus egyik alapja is, melynek további fejlesztése elengedhetetlen a város turisztikai versenyképességének megőrzésében.

A projekt során vizsgálni kell, hogy a tavat lehet-e, érdemes-e a rekreációs célokon túl sport és szabadidős tevékenységekre használni (fürdőzés, horgászat, wakeboard, egyéb sport cél) és a hasznosításhoz szükséges feltételek rendelkezésre állnak-e? Ha nem állnak rendelkezésre, milyen beavatkozások szükségesek a célok eléréshez, a megfelelő műszaki paraméterekkel és mérnöki beavatkozásokkal.

A projekt tevékenységei:

- A tó fizikai adottságainak felmérése (meder felvétel, vízínövényét felmérése becsatlakozási pontok fizikai azonosítása), A tó vízmérlegének elkészítéséhez szükséges mérések, illetve adatok beszerzése (csapadékvíz, talajvízszintadatok, tó vízszint adatai egyéb időjárási adatok mérése/beszerzése)
- A tavakba jutó vizek forrásának feltárása
- A tavak víz- és iszapminőségének meghatározása mintavételezésekkel a tavon különböző helyeken és időben jellemző eseményekhez kötve (pl.: tartós csapadék mentes időszak, nagy intenzitású zápor után)
- Teljes ökológiai állapot felmérése, kiértékelése
- Ökológiai célállapot meghatározása
- A tó állapot fenntartásához szükséges beavatkozások meghatározása a szükséges létesítmények műszaki dokumentációjának elvi szintű elkészítése.
- A tó hasznosítási terveinek elkészítése
- A beavatkozásokhoz szükséges vízjogi létesítési engedély megszerzése
- Kiviteli tervek elkészítése
- Ajánlati Dokumentáció és komplett közbeszerzési dokumentáció elkészítése a Kivitelezéshez

A projekt gazdasági hatásai

A projekt hatására lehetőség nyílik a Gyopárosi tavak turisztikai hasznosításának lehetőségeinek feltárására a meglévő környezeti értékek fenntartása mellett. Meghatározásra kerülnek azok a beavatkozások megfelelő műszaki alátámasztással amelyek tovább tervezést és megvalósítást igényelnek.

A projekt **becsült** költségvetésének fő számai

A projekt komplett költségvetése, mely tartalmazza a teljes tényfeltárást, a műszaki beavatkozási terv készítést, a vízjogi engedélyes tervezést, az engedélyeztetéseket, a kiviteli tervezést és a kivitelezéshez szükséges közbeszerzési dokumentáció elkészítését, valamint minden egyéb kiegészítő költségelemet (pl.: PM, közbeszerzés, nyilvánosság stb.):

nettó 125.000.000 Ft + ÁFA

3.5.B) Orosháza-Gyopáros vízellátás és szennyvízelvezetési fejlesztése

A fejlesztési projekt megnevezése:	
Orosháza-Gyopáros vízellátás és szennyvízelvezetési fejlesztése	
A projekt lényegi tartalma és célkitűzései:	
<p>A gyopárosi városrész szennyvízelvezetésének megoldása szervesen kapcsolódik a Gyopárosi-tó és a fürdő komplex fejlesztési elképzeléséhez. A szennyvízelvezetés nem csak a terület teljes közmű ellátottságának megvalósításhoz szükséges, de a Gyopárosi tavak vízminőségét és környezeti állapotát is védi. A gyopárosi üdülők vízellátása nem teljes, több utcában jelenleg nincs vezeték ivóvíz ellátás. Ezeknek az utcáknak az ivóvíz hálózatba történő becsatlakozása növeli terület értékét.</p> <p>Ellátandó területek:</p> <p>Ivóvíz vezeték: Barátság utca melletti utcák: Aranyeső utca, Borostyán utca és Kisszik utca közötti terület, Ezüsthárs utca és a kapcsolódó utcái (~4000 fm vezeték építés)</p> <p>Szennyvíz elvezetés: Lomb utca - Sport utca, Gyopárosi út – Kisszik utca közötti terület, Mogoró utca – Gomba utca közötti terület. (~7100 fm csatorna építés)</p>	
A projekt tevékenységei:	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ A terület vízellátási és szennyvízelvezetési terveinek elkészítése ➤ Vízbiztonsági engedély megszerzése ➤ Kiviteli tervek elkészítése ➤ Ajánlattételi Dokumentáció elkészítése ➤ Közbeszerzés, majd a tervezett létesítmények fizikai megvalósítása 	
A projekt gazdasági hatásai	
A projekt hatására a terület ingatlanjainak közmű ellátása javul az ingatlanok hasznosítási lehetőségei bővülnek. A gyopárosi üdülők kihasználtsága javul.	
A projekt becsült költségvetésének fő számai	
A tervezési-előkészítési szakasz költsége:	
➤ Tervezés, engedélyeztetés, tenderterv összeállítása (cca. 4,0 %)	43.508.800 Ft
A megvalósítási szakasz költsége, tevékenységenként:	
➤ Vízvezeték építés	165.700.000 Ft
➤ Szennyvízcsatorna építés	776.520.000 Ft
➤ Kapcsolódó egyéb építés úthelyreállítás megközelítő útépítés	145.500.000 Ft
➤ Kiegészítő tevékenységek (közbeszerző, PM, műszaki ellenőr stb.)	54.386.000 Ft
Megvalósítás mindösszesen:	nettó 1.142.106.000 Ft

4. A koronavírus járvány hatása

4.1 Gazdasági tervezés és a meghozott egészségügyi intézkedések

A gazdasági program készítését **két jelentős akadályozó tényező is befolyásolja:**

- nem áll rendelkezésre a 2021-2027 európai uniós pénzügyi időszakra vonatkozó partnerségi megállapodás, valamint felülvizsgált Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció,
- a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 40/2020. (III. 11.) Korm. rendelet és a veszélyhelyzetben hozott rendkívüli, korlátozó intézkedések, melyek a tömeges megbetegedést okozó humánjárvány (COVID-19) következményeinek enyhítését célozták. Tekintettel arra, hogy nem alakult ki nyájjimmunitás, megelőző vakcina pedig nem áll rendelkezésre, várható az őszi időszakra a második hullám.

A dokumentum készítésekor és a megelőző pár hónapban olyan történelmi pillanatot élünk meg, melynek **társadalmi és gazdasági következményeit még megbecsülni sem tudjuk**. A napról napra változó humánpolitikai és gazdasági helyzet a hosszú távú fejlesztési elképzeléseket, hangsúlyokat jelentősen megváltoztatja és meghatározza.

4.2 A jogi szabályozás

A Magyar Kormány a veszélyhelyzetet 2020. 03. 11-én kihirdette és a járványügyi helyzet alakulását folyamatosan felügyelve korlátozó és rendkívüli intézkedéseket hozott. Létrehozta a hivatalos honlapot (koronavirus.gov.hu).

Ezt követően számos egyéb határozat, rendelkezés lépett életbe, amelyek mind hatással vannak az egész országra, így Orosháza városára is. Az alábbiakban a koronavírus járvánnyal összefüggésben kiadott legfontosabb jogszabályok kerülnek felsorolásra témakörönként csoportosítva.

Témakör	Jogszabály megnevezése
Általános, illetve jogi módosítások	
A veszélyhelyzet megszüntetése, átmeneti intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2020. évi LVII. törvény (veszélyhelyzet megszüntetése) ▪ 2020. évi LVIII. törvény (átmeneti szabályok, járványügyi készültség) ▪ 2020. évi LIX. törvény (különleges gazdasági övezetről) ▪ 282/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (veszélyhelyzet megszüntetése) ▪ 283/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (járványügyi készültség bevezetése)

Témakör	Jogszabály megnevezése
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 284/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (átmeneti kormányrendeleti szabályok) ▪ 285/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (védelmi intézkedések) ▪ 286/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (Operatív Törzs feladatai) ▪ 291/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (utazási korlátozások) ▪ 335/2020. (VII. 4.) Korm. rendelet (utazási korlátozások módosítása) ▪ 341/2020. (VII. 12.) Korm. rendelet (utazási korlátozások – zöld, sárga és piros országok) ▪ 11/2020. (VII. 13.) KKM rendelet (korlátozott sávban történő határátlépés körébe tartozó államokról) ▪ 346/2020. (VII. 15.) Korm. rendelet (utazási korlátozások módosítása – zöld, sárga és piros országok)
Gazdaságvédelmi Alap, Járvány Elleni Védekezési Alap, EU-ból érkező Járvány Elleni Támogatások Alapja létrehozása, és bizonyos költségvetési átcsoportosítások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet
Munkajogi szabályok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet (6. §) ▪ 104/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet ▪ 142/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet ▪ 232/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (104/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet módosítása)
Adatkezelési, adatvédelmi, adatigénylési és közlekedési tárgyú speciális szabályok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 93/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet ▪ 179/2020. (V. 4.) Korm. rendelet
Parkolási díj megszüntetése a veszélyhelyzet idejére	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 87/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet
Bizonyos bérleti szerződések felmondásának, bérleti díj emelésének tilalma, állami és önkormányzati bérleti szerződésekkel kapcsolatos rendelkezések	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet (3. §) ▪ 186/2020. (V. 6.) Korm. rendelet
Veszélyhelyzet - rendkívüli intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 81/2020. (IV. 1.) Korm. rendelet

Témakör	Jogszabály megnevezése
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 73/2020. (III. 31.) Korm. rendelet ▪ 2020. évi XII. törvény ▪ 72/2020. (III. 28.) Korm. rendelet ▪ 71/2020. (III. 27.) Korm. rendelet (kijárási korlátozás) ▪ 95/2020. (IV. 9.) Korm. rendelet (kijárási korlátozás meghosszabbítása) ▪ 99/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (gyógyszerek) ▪ 100/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (eü-i oxigén) ▪ 101/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (hallgatókat, felsőoktatási intézményeket érintő) ▪ 128/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (Kartonpack Nyrt. állami felügyelet alá vonása) ▪ 119/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet (érettségik átszervezése) ▪ 135/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (a kormány egyes helyszíneket különleges gazdasági övezetté nyilváníthat) ▪ 136/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet (különleges gazdasági övezet Göd-ön) ▪ 152/2020. (IV. 27.) Korm. rendelet (gyermekfelügyeleti intézkedések) ▪ 174/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet (beutazás szabályainak módosítása) ▪ 161/2020. (IV. 29.) Korm. rendelet (közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségűnek nyilvánítása) ▪ 168/2020. (IV.30.) Korm. rendelet (vidéki védelmi intézkedések) ▪ 169/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet (kijárási korlátozás meghosszabbítás Budapest, Pest megye) ▪ 200/2020. (V. 13.) Korm. rendelet (beutazás szabályainak módosítása - Japán) ▪ 207/2020. (V. 15.) Korm. rendelet (a védelmi intézkedések következő üteméről – Budapest kivételével)

Témakör	Jogszabály megnevezése
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 208/2020. (V. 15.) Korm. rendelet (építésügyi, építésfelügyeleti és örökségvédelmi eljárások) ▪ 1240/2020. (V. 15.) Korm. határozat (közfoglalkoztatási szabályok eltérő alkalmazása) ▪ 211/2020. (V. 16.) Korm. rendelet (budapesti intézkedések) ▪ 212/2020. (V. 16.) Korm. rendelet (közegészségügyi kényszerengedély) ▪ 215/2020. (V. 20.) Korm. rendelet (óvodák és bölcsődék újrainvitása) ▪ 219/2020. (V. 21.) Korm. rendelet (jogosítvány kiadása) ▪ 220/2020. (V. 22.) Korm. rendelet (iskolák 2020. júniusi működéséről) ▪ 226/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (Szerbiából történő határátlépés szabályai) ▪ 233/2020. (V. 26.) Korm. rendelet (menekültügyi eljárás szabályairól) ▪ 240/2020. (V. 27.) Korm. rendelet (budapesti intézkedések következő üteme) ▪ 241/2020. (V. 27.) Korm. rendelet (szabadtéri rendezvényekről) ▪ 243/2020. (V. 28.) Korm. rendelet (Szlovéniából történő határátlépés szabályai) ▪ 251/2020. (V. 29.) Korm. rendelet (Bulgáriából történő határátlépés szabályai) ▪ 1281/2020. (VI. 3.) Korm. határozat (Nemzetközi fellépés elősegítésére felajánlott hozzájárulás) ▪ 258/2020. (VI. 3.) Korm. rendelet (Vasúti közlekedéssel kapcsolatos intézkedések) ▪ 263/2020. (VI. 6.) Korm. rendelet (Határátlépés különös szabályai) ▪ 264/2020. (VI. 11.) Korm. rendelet (Határátlépés szabályainak módosítása – Horvátország)

Témakör	Jogszabály megnevezése
	<ul style="list-style-type: none"> 281/2020. (VI. 16.) Korm. rendelet (Határátlépés különös szabályainak módosítása)
Eljárási szabályok módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet 191/2020. (V. 8.) Korm. rendelet (a veszélyhelyzet alatti engedélykötelezettségről, valamint az ellenőrzött bejelentésről) 229/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet módosítása) 249/2020. (V. 28.) Korm. rendelet (csőd- és felszámolási eljárás, cégeljárás)
Egyéni vállalkozói tevékenység szüneteltetésével kapcsolatos módosítások	<ul style="list-style-type: none"> 131/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet
Egyszerűsített döntéshozatali/működési szabályok (személy- és vagyonegyesítő szervezetek)	<ul style="list-style-type: none"> 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 231/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (102/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet)
Beszámolási kötelezettségek teljesítésével kapcsolatos könnyítés	<ul style="list-style-type: none"> 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet
Elektronikus aláírás tanúsítványhoz szükséges azonosítási feltételek (eltérő rendelkezések)	<ul style="list-style-type: none"> 132/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet
Nem kell bejelenteni a GVH-nak a többségi állami tulajdonú kockázati vagy a magántőke alapok bizonyos irányítási jog szerzéseit	<ul style="list-style-type: none"> 137/2020. (IV. 20.) Korm. rendelet (1.§-2.§)
Cégbejegyzési eljárással és cégnyilvántartással kapcsolatos módosítások	<ul style="list-style-type: none"> 5/2020. (V. 13.) IM rendelet
A Nemzeti Kommunikációs Hivatallal összefüggő rendelkezések	<ul style="list-style-type: none"> 162/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet (jogállás) 163/2020. (IV.30.) Korm. rendelet (központosított közbeszerzési rendszer)
Büntetésvégrehajtási szabályok módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 90/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet 188/2020. (V. 7.) Korm. rendelet 229/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (90/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet módosítása)
Elektronikus információbiztonsági korai figyelmeztető rendszerek	<ul style="list-style-type: none"> 214/2020. (V. 18.) Korm. rendelet

Témakör	Jogszabály megnevezése
Magyarországi székhelyű gazdasági társaságok gazdasági védelméhez szükséges intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> 227/2020. (V. 25.) Korm. rendelet
Magyarországi székhelyű gazdasági társaságok védelme	<ul style="list-style-type: none"> 289/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet
Pénzügyi támogatások (adózáson és finanszírozáson kívül)	
Foglalkoztatás támogatása (adózási könnyítéseken kívül)	<ul style="list-style-type: none"> 103/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (K+F munkavállalók) 105/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet (rövidített munkaidő támogatása) 141/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet (előző két rendelet módosítása) 290/2020. (VI. 17.) Korm. rendelet (átmeneti szabályok 2020 végéig)
Versenyképesség-növelő támogatás, keretösszegének megemlése	<ul style="list-style-type: none"> 7/2020. (IV. 16.) KKM rendelet 1213/2020. (V. 13.) Korm. határozat 1282/2020. (VI. 3.) Korm. határozat 10/2020. (VII. 4.) KKM rendelet 1367/2020. (VII. 4.) Korm. határozat
Család- és nyugdíjasvédelem — CSOK-kal, kamattámogatásokkal kapcsolatos fontos határidők, támogatási időszakok hosszabbítása — Bizonyos vizsgadíj támogatások kiterjesztése (pl. első nyelvvizsga, KRESZ vizsga) — Gyermekvállalással és otthonteremtés támogatásával összefüggő módosítások — Babaváró támogatással összefüggő módosítások — Támogatásokkal kapcsolatos módosítások (144/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet módosítása)	<ul style="list-style-type: none"> 144/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet 146/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet 252/2020. (V. 29.) Korm. rendelet 253/2020. (V. 29.) Korm. rendelet 254/2020. (V. 29.) Korm. rendelet
Szociális, gyermekvédelmi ellátások, szociális szolgáltatások a veszélyhelyzetben való meghosszabbítása	<ul style="list-style-type: none"> 88/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet
A vészhelyzet elhárításával és következményinek enyhítésével kapcsolatos költségvetési támogatásokra vonatkozó intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> 173/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet

Témakör	Jogszabály megnevezése
Munkanélküliséggel összefüggésben adott Uniós hitelekhez kapcsolódó állami garanciavállalás	<ul style="list-style-type: none"> 224/2020. (V. 22.) Korm. rendelet
Fejezeti kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló támogatási szabályok módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 2/2020. (V. 22.) PM rendelet 8/2020. (VI. 12.) KKM rendelet
A koronavírus világiárvány kulturális, művészeti szférát érintő hatásának enyhítéséről	<ul style="list-style-type: none"> 1290/2020. (VI. 5.) Korm. határozat
Adózás	
Az önkormányzatot az általa 2020-ban beszedett gépjárműadó nem illeti meg	<ul style="list-style-type: none"> 92/2020. (IV. 6.) Korm. rendelet
Adózási könnyítések a veszélyeztetett ágazatokban (márciustól júniusig): Szocho mentesség	
<ul style="list-style-type: none"> Járulékmentesség (kivéve 4% TEBJ) Szakho mentesség Rehab kedvezmény (966 000 Ft) KIVA kedvezmény (személyi jellegű kifizetések összegét nem kell figyelembe venni) KATA mentesség Turizmusfejlesztési hozzájárulás kedvezmény Vízkezelési járulék (mentesség és könnyítések) 	<ul style="list-style-type: none"> 97/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet 61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet 123/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet
SZÉP-kártya Díjak nem számíthatók fel veszélyhelyzet vége + 60. napig Béren kívüli juttatásként adható összeg emelése és mentesítése a Szocho alól	<ul style="list-style-type: none"> 91/2020. (IV. 5.) Korm. rendelet 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet
Hitelintézeti különadó	<ul style="list-style-type: none"> 108/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet
Kiskereskedelmi különadó	<ul style="list-style-type: none"> 109/2020. (IV. 14.) Korm. rendelet
Adókötelezettségek teljesítésével kapcsolatos könnyítések	<ul style="list-style-type: none"> 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet 171/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet (a beruházások társasági adózási korlátjának enyhítéséről) 225/2020. (V. 22.) Korm. rendelet (140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet módosítása, SZÉP kártya)

Témakör	Jogszabály megnevezése
Szünetelnek az adóhatóság előtt március 24-én folyamatban lévő végrehajtások, a veszélyhelyzet megszűnését követő 15. napig	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 57/2020. (III. 23.) Korm. rendelet
Adóigazgatási szabályok módosításai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet
Az idegenforgalmi adó felfüggesztése és az azzal összefüggő költségvetési rendelkezések	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 140/2020. (IV. 21.) Korm. rendelet
A kiskereskedelmi adóról	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2020. évi XLV. törvény
Egyes adózási tárgyú törvények módosítása a járványhelyzet mérséklése érdekében	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 2020. évi XLVI. törvény
Pénzügyi szabályozás, finanszírozás újragondolása	
Fizetési moratórium	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet (1. §) ▪ 62/2020. (III. 24.) Korm. rendelet
Végrehajtás, fizetési meghagyás módosítások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet ▪ 132/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet
Diákhitelt érintő módosítások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 96/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet ▪ 106/2020. (IV. 10.) Korm. rendelet
EXIM Bankot és MEHIB-et érintő módosítások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 126/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet ▪ 127/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet ▪ 1185/2020. (IV. 27.) Korm. határozat (EXIM Kárenyhítő programok és fedezetük)
MFB-t és Garantiqua-t érintő módosítások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 137/2020. (IV. 20.) Korm. rendelet (3.§-8.§) ▪ 1170/2020. (IV. 21.) Korm. határozat ▪ 1171/2020. (IV. 21.) Korm. határozat ▪ 182/2020. (V. 4.) Korm. rendelet ▪ 230/2020. (V. 25.) Korm. rendelet (92/2020. (IV: 6.) Korm. rendelet módosítása)
Új Széchenyi Kártya Program hitelkonstrukciók (KKV-k részére)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1194/2020. (IV. 30.) Korm. határozat
Kollektív befektetési formák és önkéntes nyugdíjpénztárak (hitelfelvételi, befektetési szabályok könnyítései)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 124/2020. (IV. 16.) Korm. rendelet

Témakör	Jogszabály megnevezése
MNB által felügyelt intézmények adatszolgáltatási, bejelentési határidői megszakításának lehetősége (MNB végzéssel) és egyéb határidő hosszabbítások	<ul style="list-style-type: none"> 145/2020. (IV. 22.) Korm. rendelet
THM számítására és közzétételére vonatkozó részletszabályok	<ul style="list-style-type: none"> 178/2020. (V. 4.) Korm. rendelet
A pénzügyi közvetítő rendszer stabilitásának erősítése érdekében bevezetett intézkedések	<ul style="list-style-type: none"> 187/2020. (V. 7.) Korm. rendelet
Adatszolgáltatási tárgyú MNB rendeletek módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 14/2020. (VI. 3.) MNB rendelet
Hatáskörgyakorlási szabályok módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 16/2020. (VI. 11.) MNB rendelet
Egyes iparági szabályozások	
Médiaszolgáltatási díj (2020. II. n.év) fizetési kötelezettség alóli mentesítés	<ul style="list-style-type: none"> 132/2020. (IV. 17.) Korm. rendelet
Társadalombiztosított gyógyszerekkel, táplálékkiegészítőkkel, gyógyászati segédeszközökkel kapcsolatos módosítások	<ul style="list-style-type: none"> 16/2020. (IV. 30.) EMMI rendelet
A kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvénnyel kapcsolatos eltérő rendelkezések (piacok)	<ul style="list-style-type: none"> 172/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet
Gazdaságvédelmi Akciótervvel összefüggő mezőgazdaságot, élelmiszeripart érintő módosítások/határozatok	<ul style="list-style-type: none"> 1195/2020. (IV. 30.) Korm. határozat (hitel- és garanciakonstrukciókkal kapcsolatos intézkedések) 1196/2020. (IV. 30.) Korm. határozat (mezőgazdasági ágazat - többletforrás biztosítás) 180/2020. (V. 4.) Korm. rendelet (agrárszabályozási rendelkezések) 1202/2020. (V. 7.) Korm. határozat (mezőgazdasági krízisbiztosítási rendszer) 210/2020. (V. 15.) Korm. rendelet (mezőgazdasági ágazat – eltérő rendelkezések)
Műszaki szabályozások módosítása	<ul style="list-style-type: none"> 190/2020. (V. 7.) Korm. rendelet
Elektronikus kereskedelmi és információs társadalommal összefüggő szolgáltatások (videomegosztó szolgáltatások)	<ul style="list-style-type: none"> 2020. évi XXIV. törvény
Légijárműiparban tevékenykedő vállalkozások közteher kötelezettségeinek csökkentéséről	<ul style="list-style-type: none"> 209/2020. (V. 15.) Korm. rendelet

Témakör	Jogszabály megnevezése
Vendéglátást érintő hűtő-fűtő berendezés vészhelyzeti üzemeltetéséről	▪ 213/2020. (V. 16.) Korm. rendelet
Az elektronikus hírközlési szolgáltatók és katasztrófavédelem együttműködéséről	▪ 217/2020. (V. 21.) Korm. rendelet
Piacfelügyelettel összefüggő módosítások	▪ 2020. évi XLI. törvény ▪ 246/2020. (V. 28.) Korm. rendelet
Központosított infokommunikációs közszolgáltatások ellátásával kapcsolatos módosítások	▪ 260/2020. (VI. 4.) Korm. rendelet
Agráriumban létrehozandó krízisbiztosítási rendszerrel kapcsolatos módosítások	▪ 2020. évi LII. törvény

4.3 A koronavírus járvány gazdasági, pénzügyi hatásai

A koronavírus-járvány hatalmas megrázkódtatást jelent a magyarországi, az európai és a globális gazdaságnak egyaránt. A Kormány, ahogy más országokban is, sorban hozott és hoz költségvetési, likviditási és szakpolitikai intézkedéseket abból a célból, hogy növeljék egészségügyi rendszereik kapacitását, és segítséget nyújtsanak a válság által különösen súlyosan érintett magánszemélyeknek és gazdasági ágazatoknak. Magyarország tekintetében a legsúlyosabb hatások:

- A turisztikai szektor „bedőlése”
- A légi közlekedés leállása
- Gyárak, termelőüzemek leállása
- Munkanélküliség drasztikus emelkedése
- A folyamatban lévő és a tervezett fejlesztések megállása

Amint tapasztaljuk, a koronavírus-járvány nagyon rövid idő alatt jelentős változásokat idézett elő a gazdasági élet szinte minden szereplőjének életében. Az agilitás, a gyors alkalmazkodóképesség talán soha nem volt még ilyen fontos, mint napjainkban. Készen kell állni arra, hogy gyorsan, de ugyanakkor átgondoltan reagáljunk a változásokra, és akár hosszú távú gazdasági döntéseket hozzunk ebben a komplex és bizonytalan környezetben. Most pedig, amikor a gazdasági élet újraindult, újabb kihívások előtt állnak a gazdasági szereplők.

A munkáltatók, cégek „újraindítását” mindenképpen gondos előkészítésnek kell megelőznie. Munkáltatóként fokozott felelősséggel járó döntéseket kell hozni, mivel továbbra is a kollégák egészsége a legfontosabb szempont.

4.4 A járvány pénzügyi hatásai Orosházára nézve

Orosháza városát is mint a magyarországi városok többségét pénzügyileg érzékenyen érintette az önkormányzati bevételek közül kieső parkolódíj bevétel.

Az idegenforgalmi adó bevétel beszedését a kormány ez év végéig felfüggesztette, így ezzel a bevétellel sem számolhat az Önkormányzat 2020-ban. Az iparüzési adó bevétel tekintetében nem várható növekedés ebben az évben, sőt számítani kell az esetleges csökkenésére is, hiszen a világméretű gazdasági válság a helyi vállalkozók egy részét is érinteni fogja.

A kormány az önkormányzatok segítségét a gépjárműadó bevételek kapcsán is igénybe kívánja venni úgy, hogy ebben az évben a gépjárműadó bevétel teljes mértékben az államot illeti meg a szükséghelyzet miatt. További problémát okoz a 2020-as évre vonatkozóan, hogy a kormány a végrehajtásokat is átmenetileg felfüggesztette.

Gyopárosfürdőt, mint a turizmus helyi motorját, a koronavírus erőteljes negatív gazdasági és pénzügyi hatás érte. A hotelek, a fürdő, az éttermek, de a magán szálláshelyek egyaránt érzik, hogy szinte a teljes szezon elmarad, hiába lettek az utazási korlátozások feloldva, az utazási kedv csökkenése és a lakosság megváltozott anyagi helyzete Gyopárosfürdő számára is érzékelhető.

4.5 Javaslatok a város és a térség számára

Mit kell átgondolni egy hosszú időn keresztül tartó „home office” időszak után?

Tekintettel arra, hogy valószínűsíthetően lesz a koronavírus járványnak második hulláma, érdemes nem „csak túllenni” az időszakon, hanem annak a jövőre vetíthető, használható elemeit felismerni, azokat megtartani és szükség esetén használni, mintegy tartalék megoldásként azon szektorokban, ahol ez kivitelezhető.

A gazdasági tevékenység újraindítása, illetve a gazdasági szereplők támogatása ebben kiemelt lehet. Fontos lehet az állami támogatások igénybevétele az Orosházán működő vállalkozások számára is, hiszen a vállalkozásoknak érdemes lehet a járvány gazdasági hatásait fejlesztésekkel kompenzálni, ellensúlyozni. Azonban a támogatások igénybevételével kapcsolatban a legtöbb vállalkozás nincs megfelelő információ birtokában, gyakran nem is tudnak a lehetőségekről, érdemes lehet akár központosítottan segítséget nyújtani ebben az itt működő vállalkozásoknak. (támogatásra való jogosultság ellenőrzésében és a támogatás lehívásában egyaránt)

Másik használható elem a márciusban kényszerűségből is használt digitális megoldások minél szélesebb körű bevezetése a vállalkozásokba, a dokumentációs folyamatok automatizálása, ezekkel a megoldásokkal kevésbé sebezhetőek a vállalkozások egy esetleges jövőbeni járvány esetén.

Az újabb járványügyi helyzetre való felkészülés javasolt Önkormányzati tervezés szinten is javasolt. A kormány 2020. áprilisban felhívta az Önkormányzatokat a kialakult járványügyi helyzetben az alábbiak vizsgálatára, ezért ezen vizsgálatok fenntartása és folytatása szükséges.

- A bevételek vonatkozásában milyen tendencia körvonalazódik, a településen működő gazdasági társaságokat hogyan, milyen mértékben érinti a járványügyi helyzet?
- A járvány elleni védekezéssel összefüggésben milyen többletkiadások merülnek fel?

- A járványügyi helyzet közvetve milyen kiadási tételek emelkedését eredményezheti (pl. hogyan alakul a lakosság munkaügyi helyzete, ez milyen hatást gyakorolhat az önkormányzat által biztosított szociális ellátási formákra)
- Az intézmények nem üzemszerű működésével összefüggésben milyen erőforrások szabadulhatnak fel, amelyek a járvány elleni védekezésre átcsoportosíthatóak
- A hazai vagy uniós támogatással folyamatban lévő fejlesztések, programok folytatása a későbbi szankciók, forrásvesztés elkerülése érdekében;
- A likviditási helyzet kezelése érdekében milyen mértékben vonhatóak be külső erőforrások?
- A halasztható tételek azonosítása, átütemezése

5. Szociálpolitika

Orosháza Város Önkormányzata kiemelkedő figyelmet fordít a városban élő rászorult személyek, családok megsegítésére, ezzel a város élhetőségét kívánja megteremteni az itt élő valamennyi polgára számára. A szociális ellátásokhoz és szolgáltatásokhoz szükséges pénzügyi feltételeket a mindenkori költségvetési törvény a település adóerő-képességének figyelembevételével és a szociális szolgáltató intézmények feladat-ellátásának arányában biztosítja.

A központi forrásokat a gazdasági versenyszféra helyi szereplőinek befizetéseiből származó önkormányzati saját bevételek egészítik ki, melyek lehetőséget teremtenek a város lakosainak szükségletéhez és igény szintjéhez igazodó szociális és gyermekvédelmi ellátások megszervezésére és biztosítására a vonatkozó hatályos törvények keretei között. Ezen kereteket adó jogszabályok: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.).

A fenti forrásoknál esetlegesebb, de az ágazatban történő fejlesztéshez elengedhetetlen forrásteremtési lehetőség a pályázat.

Jelentősen emelik az ágazat humángazdálkodási értékét a szociális intézmények vezető munkatársai azzal, hogy fogadják a munkára jelentkező önkénteseket.

A szociális ágazat fejlesztése túlmutat önnön fejlődésén, mert közvetlen és közvetett módon is kölcsönhatásban van a gazdaságfejlesztéssel és a gazdaság fejlődésével. A szociális ellátórendszer fejlesztése révén nemcsak biztonságosabb életkörülmények közé kerülnek az arra rászoruló, hanem munkahelyek is létrejönnek a szak- és kiegészítő alkalmazottak foglalkoztatásával, és nekik, családjuknak részben, egészben önfenntartást biztosít. Továbbá az aktív munkavállalókat hozzásegíti a munkahely megőrzéséhez, mert szolgáltatásával ellátja helyettük a gondozásra szoruló hozzátartozóikat.

5.1 Segélyezési politika

A helyi segélyezési politika célja, hogy társadalmi szolidaritás alapján, a jövő generációért és a szociális segítségre szorulókért érzett felelősséggel - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl - a rászoruló személyeknek, családoknak a szociális biztonságuk megteremtése vagy helyreállítása érdekében nyújtson a szociális és gyermekvédelmi jogszabályok szerint járó és államilag támogatott juttatásokat.

A kötelező ellátásokon túl az önkormányzat önként, saját költségvetése terhére nyújtott települési támogatásokat is biztosít lakosainak, mely további segítséget jelent az Orosházán élő személyek, családok számára.

A települési támogatások nyújtásánál a családi segélyezés elvének érvényesítését kell biztosítani. A családban életvitelszerűen együtt élő személyek életmódját, szociális helyzetét, a rászorultságot

egységben kell vizsgálni. A nyújtandó támogatást úgy kell megállapítani, hogy elősegítse a család létfenntartási és lakhatási lehetőségeit. Ezt az elvet kell érvényesíteni a települési támogatással érintett háztartás vonatkozásában is.

Fontos kiemelni, hogy a helyi segélyezési politika a segélyezés passzív eszköze helyett a családok önfenntartó képességének helyreállítását, illetve megteremtését igyekszik segíteni. Ez megnyilvánul abban, hogy támogatásra kerül minden olyan kezdeményezést, amely a segélyezett munkavállalását eredményezi.

A segélyezési politika megvalósításának eszközei közül kiemelendő az igazságos segélyezésre való törekvés, a valótlan igények folyamatos kiszűrése, a rászorultsági elven alapuló segélynyújtás következetes megvalósítása, a fogyatékkal élők, idősek, betegek, gyermeket nevelők kiemelt figyelemmel történő támogatása. A segélyezési forma és mód helyes megválasztása biztosítja a leghatékonyabb és rendeltetésszerű felhasználást.

A jogszabályváltozások eredményeként a 2015. évben a járási hivatalokhoz kerültek a jövedelemkompenzáló támogatások, míg az önkormányzatok nyújtják a kiadáskompenzáló támogatásokat. Az Szt. települési támogatásokra vonatkozó rendelkezéseivel összhangban a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások újra gondolása megtörtént, rászorultsági elv alapján a települési támogatások önkormányzat általi felvállalására került sor.

Az önkormányzat helyi rendelete alapján a jogosultság igazolt fennállása esetén az alábbi települési támogatások adhatóak:

Kríziskezelő rendkívüli települési támogatások:

- gyermekek rendkívüli települési támogatása
- átmeneti települési támogatás
- rendszeres települési támogatás

A szociális biztonságot erősítő települési támogatások:

- lakhatási települési támogatás
- szemétszállítás települési támogatás
- adósságkezelési célú települési támogatás
- gyógyszer-kiváltás települési támogatás
- temetési települési támogatás
- védőoltás települési támogatása

Az önkormányzat folyamatosan törekszik arra, hogy lehetőségeihez mérten emelje a juttatások mértékét. Így került sor 2018-ban és 2020-ban is a gyermekek rendkívüli települési támogatása esetében a támogatás alkalmanként adható összegének emelésére, valamint szintén a 2020-as módosításnak köszönhetően a temetési települési támogatás összegének emelésére.

Az önkormányzat kötelezően nyújtott természetbeni szolgáltatása a köztemetés, melynek lebonyolítását az önkormányzat évek óta pályázat útján kiválasztott, ár- értékarányos, minőségi szolgáltatást nyújtó vállalkozóra bízta azért, hogy a megtérítést vállaló vagy arra kötelezett hozzátartozók érdekei érvényesüljenek.

Az állami ellátórendszerből kapott támogatások megszűnése vagy megszüntetése esetén, illetve a humánjárvány okozta veszélyhelyzet 2020. szeptemberére prognosztizált második hulláma következtében, mely munkahelyek elvesztését vonhatja maga után, a megélhetést szolgáló jövedelem hiányában, annak pótlása céljából jelentős számú kérelmező jelenhet meg az önkormányzat rendszeres segélyezettjeinek körébe. Ez számottevő segélykiáramlást vonhat maga után, mellyel tervezéskor számolni kell.

5.2 Munkanélküliség kezelése

Orosháza Város Önkormányzatának több lehetőség áll rendelkezésére a munkanélküliség csökkentésére. Orosháza minden olyan lehetőséggel maximális módon él és kíván élni a jövőben is, amelyekkel az álláskeresőket olyan foglalkoztatási programokba vonja be, amelyek a várost gyarapítják és hasznos, értékteremtő feladatokat biztosítanak. Ennek érdekében az Önkormányzat szorosan együttműködik a Békés megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztályával.

Az Önkormányzat 2019. évben is eredményesen pályázott Járási Startmunka programokra, továbbá országos és hosszabb időtartamú közfoglalkoztatási programokra. A 2019. év során a Békés Megyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya felé beadott pályázatok alapján az Önkormányzat 119 munkahelyen 166 főnek biztosított munkalehetőséget a közfoglalkoztatásban. Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás keretében 26 főt, a Startmunka programban összesen 109 főt, Országos Hajléktalan Közfoglalkoztatási Programban 7 fő került foglalkoztatásra. Továbbá 25 fő képzése valósult meg.

A közfoglalkoztatás alanyai azok az aktív korúak ellátásában részesülő személyek voltak, akik foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak és foglalkozás-egészségügyi szempontból a napi munkavégzésre alkalmasnak bizonyultak. Foglalkoztatásukkal az Önkormányzat a regisztrált munkanélküliek számát jelentősen csökkenteni tudta, és segélyezésük helyett bevonta őket a rendszeres közhasznú munkavégzésbe.

Ezen közfoglalkoztatási programoknak köszönhetően a szociális segélyezésben részesülők nagy hányadát sikerült olyan értékteremtő foglalkoztatáshoz juttatni, amelyek egyrészt jóval magasabb bért biztosítanak a segélynél, másrészt a munkanélküliség által sújtott emberek újra tevékenyek lehetnek és az általuk elvégzett munka láthatóan gyarapítja a várost. A közfoglalkoztatás célja volt és kell, hogy továbbra is maradjon: minél több, napi rendszeres munkavégzésre kész és képes segélyezett számára a segély helyett a lényegesen méltóbb bérjövdelem megszerzéséhez lehetőséget nyújtani, módot adni a nyílt munkaerőpiacon sikeres álláskeresőkhöz szükséges

kompetenciák, munkatapasztalatok fenntartásához, illetve megszerzéséhez. A jól szervezett és ellenőrzött közfoglalkoztatás a foglalkoztatási helyek közfeladat ellátásában is jelentős értéket képez.

A közfoglalkoztatási programok lehetőséget biztosítanak az Önkormányzat számára olyan programok végrehajtására, amelyek jelentős segítséget nyújtanak az intézményhálózat működtetésében. Az Önkormányzat és intézményei, partnerei közfoglalkoztatásban elért céljai, eredményei, kedvező tapasztalatai alapján remélhetőleg a vállalkozói szféra tagjai közül is egyre többen kapcsolódnak be a közfoglalkoztatásba a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő személyek alkalmazása révén. Ez esélyt nyújt a jól teljesítők számára ahhoz, hogy az elsődleges munkaerő piacon munkahelyet találjanak, mely a szociális biztonság megteremtése érdekében elsődleges szempont.

5.3 Szociális szolgáltatások

Orosháza Város Önkormányzatának több dokumentumában - Helyi Esélyegyenlőségi Program, Idősügyi Konceptió, Szociális Szolgáltatástervezési Konceptió - a statisztikai mutatók alapján megállapításra került a város lakosságának előregedése. A szociális szolgáltatások szervezése kapcsán e jelenségre messzemenően tekintettel kell lenni.

A szociális ellátásban változatlanul az a kívánatos mind az ellátott személy, mind a szolgáltató részéről, hogy mindenkit a saját otthonában kell ellátni, amíg az önálló életvitel fenntartása segítséggel lehetővé tehető. A tartós bentlakást nyújtó intézmények igénybevételére csak akkor kerüljön sor, amikor az a gondozási szükséglet alapján elkerülhetetlen.

A szakmai és létszámbeli kapacitás jobb kihasználása és az egymást követő, egymásra épülő szolgáltatások iránti igények előtérbe kerülése miatt 2010. évben végrehajtott szervezeti változás az integrált intézmény, az Egységes Szociális Központ (ESZK) működésében beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Szigorodó pénzügyi feltételek között is meg tudta őrizni, sőt bővíteni tudta alapszolgáltatásait, továbbá az önként fenntartott idősök otthonai mellett meg tudott birkózni azzal is, hogy önként vállalt feladattá minősült a hajléktalan ellátásban az átmeneti szállás és az éjjeli menedékhely működtetése. Az ESZK szolgáltatásai:

- otthoni környezetben, illetve nappali intézményben vehető igénybe: pszichiátriai betegek nappali ellátása, szenvedélybetegek nappali ellátása, fogyatékos személyek nappali ellátása, időskorúak, demens személyek nappali ellátása, hajléktalanok nappali ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, tanyagondnoki szolgáltatás;
- átmenetileg vagy tartósan bentlakást nyújtanak: időskorúak, demens személyek bentlakásos szociális ellátása (idős otthonok), hajléktalanok átmeneti ellátása.

Az időskorúak, demens személyek nappali ellátását biztosító idősök klubjainak épületei a TOP-4.2.1-15-BS1 Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése című pályázat keretében energetikailag korszerűsítésre kerültek, illetve a tárgyi feltételek vonatkozásában is

megújultak az intézmény saját költségvetéséből az ellátottak elégedettségének biztosítása érdekében.

A fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító Vadvirág Esély Klub épületének energetikai korszerűsítése valósulhat meg a TOP-5.2.1-15 pályázat révén. A felújítás során többek között az intézmény nyílászáróinak cseréje, kazáncsere, az épület fal és födém szigetelése, napelemek telepítése fog megtörténni.

A fenti eredmények mellett továbbra is célkitűzésként fogalmazódik meg a pályázati lehetőségek felkutatása a Platán Idősek Otthona és Idősek Klubja épületének teljes körű felújítása érdekében, hogy a tartós bentlakásos intézmény által nyújtott szolgáltatásokat a mai kor követelményeinek megfelelő, korszerű épületben lehessen az ellátottak részére biztosítani. Az Ezüst Fenyők Idősek Otthonában a központi fürdők fürdetőszékes, zuhanyrendszerű megoldással történő átalakítására lenne szükség, mely szintén pályázat lehetőségek felkutatása útján valósulhatna meg.

Nem feledhető a fogyatékkal élők egyre idősödő szüleinek jogos igénye arra vonatkozólag, hogy gyermekeiket biztonságot adó bentlakásos, részükre fenntartott szociális intézményben szeretnék elhelyezni, ha már a szülői házban majd nem tudnak róluk gondoskodni.

Bízunk abban, hogy a jövőben pályázati eljárás keretében lehetőségünk nyílik a fenntartói felelősség körében a fejlesztéseket elvégezni.

Az Önkormányzat által fenntartott intézményrendszer szolgáltatásain túl az alapellátás körében a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást és a családsegítő szolgáltatást biztosítja az Orosházi Kistérség Egyesített Gyermekjóléti Központ és Családsegítő Szolgálat, amelyet az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása működteti. A fenntartó gondoskodik a mindenkori forráslehetőségek függvényében a folyamatos bővítésről, igazodva a növekvő igényekhez. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás területén egyre jelentősebb a jelentkező igények mértéke. A szolgáltatás kapacitásnövelése érdekében kiemelt a helyi önkormányzatok egyeztető szerepe, valamint az egyedi intézkedés lehetőségének vizsgálata szükséges.

Az idősebb korosztály kiszolgálására az Evangélikus Egyház is működtet étkeztetést, házi segítségnyújtást, idősek nappali ellátását, térítésmentesen. Meg kell említeni a Magyar Pütkösi Egyház Humán Szolgáltató Központja fenntartásában működő Dél-békési Étkeztetési Centrum szociális szolgáltató tevékenységét is, mely a szociális étkezés népkonyhai formáját nyújtja, hétköznaponként egy meleg főétkezést biztosítva az arra rászorulóknak számára.

A szenvedélybeteg alacsonyküszöbű ellátása a MI-ÉRTÜNK Egyesület munkája révén valósul meg. Elsősorban a fiatalok körében és érdekében végzett tevékenységük célja a drogprevenció és ártalomcsökkentés. Az Egyesület munkatársai a KEF városi drogstratégiájának elődleges megvalósítói.

A fentiek részletesebben - a gazdasági program szűkebb kereteire figyelemmel, annak kiegészítéseként - az ágazati szempontok alapján elkészített Orosháza Város Önkormányzatának

Szociális Szolgáltatástervezési Konceptiója 2019-2021. és az Orosháza Város Önkormányzat Idősügyi Konceptiója 2019-2024. című dokumentumokból ismerhetők meg.

5.4 Gyermekellátása

A gyermekek támogatásában a pénzbeli és természetbeni támogatások egyaránt jelen vannak a szociális támogatások rendszerében. Természetbeni ellátások a Gyvt. által szabályozott rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása, a szünidei gyermekétkeztetés.

Ez utóbbi valamennyi tanítási szünetre megszervezésre kerül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésére vonatkozóan, amelyet a szülők tetszőlegesen igényelhetnek. Számukra az állam költségvetési forrásból megtéríti az étkezés költségét. Ugyanakkor képviselő-testületi döntés alapján az ingyenes szünidei étkeztetés kiterjedt a csak rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekekre is, az önkormányzat saját forrásai terhére. E gyakorlat követése az elkövetkezendő években is cél marad.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó évi két alkalommal (augusztus és november hónapokban) jutatott Erzsébet-utalvány a központi jogszabály módosítása következtében 2019. évben pénzbeli ellátássá változott, így a gyermekek alkalmanként 6.000,-Ft alapösszegű vagy amennyiben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság mellett a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet is fennáll, 6.500,-Ft emelt összegű támogatásra jogosultak.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapítása lehetőséget nyújt a gyermek fejlődését szolgáló központi programokban való részvételre, pályázatok elnyerésére.

A „Segélyezési politika” cím alatt került említésre a gyermekeket, illetve szüleiket krízishelyzet esetén segítő települési támogatás, amelynek formája többnyire pénzbeli ellátás.

Városunkban a gyermekjóléti alapellátások biztosítottak. A vonatkozó jogszabály által kötelezően ellátandó feladatok esetében, ahol az intézményi háttér hiányzik, ellátási szerződés alapján kerül megoldásra. Ennek megfelelően a gyermekek és családok átmeneti gondozását a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Családok Átmeneti Otthonában történő elhelyezéssel valósítjuk meg. Ezen ellátási szerződés további fenntartása indokolt, mert általa a krízishelyzetbe került családok azonnali probléma megoldási lehetőséghez juthat.

A Gyermekjóléti Szolgálat működtetését 2006. február 1-től az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása vette át. 2008-tól a Kistérség a kapacitások jobb kihasználása és a hatékonyság növelése érdekében tovább szervezte a szolgálatot Gyermekjóléti Központtá, amely minőségében is törekszik egy komplexebb szolgáltatás nyújtására. A 2016. január 1-én életbe lépő jogszabályi változások jelentősen érintették az intézmény szakmai munkáját, területi lefedettségét. Két önálló

szervezeti egység került kialakításra család- és gyermekjóléti szolgálat, illetve család- és gyermekjóléti központ.

Az Egységes Szociális Központ keretei között működik a gyermekek napközbeni ellátását biztosító Kisharang Bölcsőde, illetve 2020. március 1-től egy új telephelyen, a Könd u. 86. szám alatt található Bóbita Bölcsődében is várják a gyermekeket egy felújított, korszerű, akadálymentesített épületben. A beruházásra komoly igény volt a kisgyermekes családok részéről, mely pályázati forrásnak köszönhetően valósulhatott meg. Az intézmény a Kisharang Bölcsődében tervez a jövőben további fejlesztéseket, átalakításokat, amennyiben a pályázatok erre lehetőséget engednek.

A gyermekek napközbeni ellátását színesíti a városban vállalkozók által működtetett családi bölcsődék, óvodák, valamint egyéb alternatív megoldások (pl. játszóházak).

A köznevelési intézmények közreműködésével a gyermekétkeztetés állami forrásból támogatott és egyre bővül az ingyen étkeztetett gyermekek száma.

Orosháza Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten támogatja a városban élő, vagy letelepedő családokat. E helyen fontos kiemelni, hogy az Önkormányzat saját költségvetése terhére Életkezdési támogatásban részesíti a születésükkor orosházi lakóhellyel rendelkező újszülötteket. A 18.000,- Ft értékű természetbeni támogatás fél évente ünnepélyes keretek között kerül átadásra a Petőfi Művelődési Központban. Továbbá az Önkormányzat rendelete alapján használt lakás vásárlásához, bővítéséhez támogatásban részesülhetnek a Családi otthonteremtési kedvezményre jogosultak. Az egyszeri, vissza nem térítendő támogatás azon Orosháza város közigazgatási területén használt lakást vásárló személyek részére adható, akiknek munkáltatója visszatérítendő vagy vissza nem térítendő lakáscélú támogatást nyújt. A támogatás összege megegyezik a munkáltató által nyújtott támogatás összegével, minimálisan 200.000,- Ft, maximálisan 600.000,- Ft. Ezen támogatásokat az Önkormányzat a jövőben is biztosítani igyekszik lakosai számára.

6. Egészségügy

Az egészségügyi alapellátás biztosítása a települési önkormányzatok kötelező feladata, mely a háziorvosi ellátáson túl magába foglalja a fogorvosi alapellátást és az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást is.

Az alapellátás 12 háziorvosi, 5 házi gyermekorvosi és 7 fogorvosi körzetben történik.

A háziorvosi ellátást kiegészíti a védőnői szolgáltatás, melyet az Orosházi Kórház az önkormányzattal kötött szerződés alapján biztosít a gyermekek és várandós anyák számára, valamint alapellátás keretében működik az iskolaorvosi ellátás a házi gyermekorvosok vállalása révén.

A tárgyi feltételek folyamatos megőrzése érdekében jelentős lépés jelentett az amortizálódó gyermekorvosi rendelőből a rendelés „beköltöztetése” a rendelőintézet területére, ahol megújult és a jogszabályi előírásoknak megfelelő környezetben tudják a gyermek háziorvosok betegeiket ellátni. Fontos kiemelni, hogy 2018-ban a Lorántffy utca 50. szám alatt található háziorvosi rendelő felújítása, szintén 2018-ban a Dénes tanító utcai háziorvosi rendelő rámpa kialakítása, 2019-ben a Könd u. 82. szám alatti rendelő felújítása történt meg. Ez utóbbi címen az Önkormányzat egy fogorvosi rendelőt alakított ki a fogorvosi alapellátás biztosítása érdekében.

A tárgyi feltételek biztosítása érdekében fontos lenne pályázati források felkutatása, hogy a vonzóbb szerződési- és munkafeltételeket tudjon az Önkormányzat biztosítani az alapellátásban dolgozó orvosok számára, ezzel a betegek részére is magasabb színvonalú ellátást biztosítva. Mint, ahogy arra már a korábbi gazdasági programban, illetve Orosháza Város Önkormányzat Idősügyi Konceptiója 2019-2024. című dokumentumban is utaltunk az elkövetkező években nagy gondot fog jelenteni, hogy az alapellátásban többségében idős szakember dolgozik és visszavonulásuk esetén pótlásuk az orvoshiány miatt nem lesz zökkenőmentes. Ennek kezelését részben az alapellátás tárgyi feltételeinek javításában látjuk, részben pedig az alapellátásban dolgozó háziorvosok, gyermekorvosok, fogorvosok önkormányzati forrásból történő támogatásában.

Szakmai téren a betegségek megelőzése érdekében a szűrővizsgálatok népszerűsítése továbbra is kiemelt feladat, melyhez pályázati források felkutatása szükséges. A pályázati forrásokból megvalósítható kezdeményezés kiváló példája 2018. évben az egészségügyi alapellátásban új elemként létrejött a praxisközösség, mely program Orosháza és Tótkomlós háziorvosi körzeteinek (7 db) bevonásával, Orosháza Város Önkormányzata vezetésével, az Európai Unió és Magyarország Kormányának 149.92 millió forint vissza nem térítendő támogatásával. A 2018. áprilisától 2019. novemberéig tartó programban a praxisközösség munkájának eredményeként a helyi lakosság szélesebb körben jutott hozzá a különböző egészségügyi szolgáltatásokhoz, megteremtve a lehetőséget az egészséges életmód szélesebb körben való elterjedéséhez.

Az alapellátási orvosi ügyelet Orosháza székhellyel kistérségi szintű, melyet változatlanul az Orosházi Kistérségi Többcélú Társulása szervezi és biztosítja az Orosházi Kórházzal együttműködve.

Orosháza Város Önkormányzata a városban élők érdekeit szem előtt tartva maximálisan törekszik az Orosházi Kórházzal való együttműködésre az egészségügy minden területén: Többek között saját költségvetéséből működési, vagy eszköz beszerzési célú támogatást nyújt a Kórháznak, valamint együttműködik a Kórház szervezeti egységeként működő Egészségfejlesztési Irodával, melynek feladata a korosztályokon átívelő testi-lelki egészség megtartását, fejlesztését célzó programok szervezése, információk átadása, az egészségtudatos életszemlélet kialakítása.

A járó- és fekvőbeteg szakellátás bázisa változatlanul az Orosházi Kórház és rendelőintézete, amely 2013. május 1. napján a Magyar Állam tulajdonába került központi döntés alapján, mindazon – elsősorban egészségügyi célt szolgáló – ingatlanokkal együtt, amelyek kórházi ingatlankezelésben voltak.

Az egészségügyi területén is számolni kell a humánjárvány okozta veszélyhelyzet 2020. szeptemberére prognosztizált második hullámára, mely további feladatokat róhat, mind az Önkormányzatra, mind az Kórházra. Ezen többlet feladatokkal jelentkezésével legalább rövid távon tervezni kell.

7. A humánszféra fejlesztése

Orosháza város fejlődőképessége közvetlenül függ a helyi humánerőforrás minőségétől. Ennek potenciális jelentősége az EU-forrásokért folyó versenyben felértékelődik. E téren Orosháza és térsége számára a sokszínű, színvonalas alap- és középfokú oktatási intézményhálózat, a közművelődés intézményeinek és civil szervezetek együttesének hagyományőrző és hagyományteremtő programjai, valamint a kiemelkedő eredményekkel büszkélkedő, kivételesen gazdag sportélet jelenti az alapot. A Kodolányi János Egyetem jelenléte a nappali tagozatos alapképzések indulásával válik hatékony térségfejlesztési erővé. Oktatási, közművelődési és sportkoncepciónk, rendeleteink helyzetelemzésen alapuló fejlesztési, szabályozási programok, aktualizálásuk visszatérő feladat.

7.1 Oktatás

7.1.1 Általános helyzet

Az oktatás területén az elmúlt néhány év alatt országosan és városi szinten is hatalmas változások történtek. Orosháza város térségi hatású oktatási központ, stabil intézményhálózattal, ahol megtalálhatók állami, egyházi és megyei fenntartású intézmények is. A helyi oktatási feladatok ellátására jellemző a rugalmas alkalmazkodás a folyamatos változásokhoz. A sokszínűség megtartása mellett folyamatos koordinációval a működtetés zavartalanul biztosítható személyi, tárgyi feltételek adottak.

A legnagyobb változást a volt önkormányzati fenntartású intézményeknél tapasztalhattuk, ahol először a fenntartói, később az üzemeltetői szerepet a KLIK (jelenleg a Békéscsabai Tankerületi Központ) vette át. Ez új kihívást jelentett az intézményi feladatok ellátásában, hiszen a fenntartói és működtetői szerep szétvált.

Azóta a fenntartás és üzemeltetés ismét egy kézbe került - a fenntartó kezébe -, az önkormányzatra jelenleg az intézményeknek otthont adó ingatlanok tulajdonosi szerepe hárul. Az önkormányzatnak - az óvodai nevelés kivételével - nem feladata az alap-, középfokú-, valamint a felsőoktatás, de az oktatás minőségi színvonalának megtartása, fejlesztése, a helyi szintű oktatási tevékenység támogatása növeli a település népességmegtartó erejét, erősíti a gazdaság tevékenységét.

Középtávon kiemelkedően támogatandó oktatási terület a nyelvoktatás és a helyi igényekhez igazodó szakképzés, valamint a jövőben szükséges tovább erősíteni és kiszélesíteni a felsőfokú oktatást.

Olyan oktatásfejlesztési stratégia kialakítása szükséges, mely legalább középtávra kiküszöböli, áthidalhatóvá teszi a rendszerbeli ellentmondásokat, a biztonságos tervezést megalapozza.

Az oktatás fejlesztésének területei, feladatai, lehetőségei:

- Az idegen nyelvi képzés ma minden területen közvetlen gazdasági érték. Más városokhoz hasonlóan támogatni kell. Helyi program kidolgozása vagy bevált eljárás átvétele egyaránt hasznos lehet.
- A területfejlesztési kutatások személyi feltételeit rövid távon jelentős mértékben támogatni kell. Ez napjaink projektközpontú tervezési, területfejlesztési és finanszírozási gyakorlatát tekintve a leggyorsabban megtérülő beruházás. Felkészült projektmenedzserekre van szükség, akik a saját szakterületükön képesek 1-3 éves pályázati programok megtervezésére és menedzselésére.
- Erősíteni kell az általános/közismereti képzés feltételrendszerét, hatékonyságát.
- A térségközponti szerepből fokozott terhek és elvárások adódnak. A költségek jelentősek. Feladatok, szakterületek: tankötelesekorúak ellátása, emelt szintű oktatás, középfokú képzés, szakképzés, kollégiumi ellátás, művészeti nevelés, gyógypedagógiai és szakszolgálati ellátás, felzárkóztató oktatás, integrált nevelés. A kép teljesen vegyes, hiszen a fenti feladatok ellátását több fenntartó végzi.

Az orosházi közoktatási intézmények állapota összességében megfelelő. Az épületek/építmények átlagéletkora magas. Az energiaellátás, a vizesblokk - általában a közművek - korszerűsítése kiemelten fontos, időszerű. Egy intézmény teljes felújítása az éves felújítási keretet teljesen kimeríti. Az elmúlt években számos intézmény, épület felújítása megtörtént. A felújítási programot tervezni, ütemezni kell.

Minden óvoda és iskola Pedagógiai Programja tartalmaz sajátos helyi feladatokat. A teljesség igénye nélkül:

Óvodák

Integrált nevelés, idegen nyelv -, úszás -, gyermektorna -, kézműves foglalkozások szervezése.

Általános iskolák

Emelt szintű matematika, magyar, biológia, idegen nyelv, ÉKP, „sportiskola”, fejlesztő felkészítés, művészeti nevelés

Középiskolák

Emelt szintű tagozatok, felzárkóztató oktatás, tanfolyami és fakultatív közismereti és szakmai képzések, AIFSZ képzések.

Szakképző intézmények

Kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a vállalati kapcsolatoknak. Ez a szakképzéshez kapcsolódó vállalati támogatás, a munkaerőigény, a gyakorlati képzés (képzési hely ill. tanulószerveződés) szempontjából fontos. Az évente megrendezésre kerülő reprezentatív programok, szakember-találkozók adnak áttekintést az együttműködés fontosabb, aktuális ill. számszerűsíthető

eredményeiről, területeiről, perspektíváiról. E téren bőven van s lesz még tennivaló, senki sem lehet elégedett.

A felnőttképzés területei

Közismereti képzés (ld. érettségire felkészítő valamint felzárkóztató) és szakképzés. Utóbbi a nehezebb, mert a finanszírozás egyedi megoldást igényel s többféle (települési, intézményi, vállalati és egyéni ill. csoport) érdek összeegyeztetését teszi szükségessé. Önálló, megoldásra váró helyi és térségi probléma a munkanélküliek csoportjainak képzési programja: fiatalok, romák, tartós munkanélküliek, fogyatékkal élők. E téren biztató helyi kezdeményezésből és jól hasznosítható külföldi tapasztalatokból lehet kiindulni.

7.1.2 Konkrét fejlesztési lehetőségek

Helyi innovációs pályázati rendszer, ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési lehetősége:

Helyi innovációs pályázat kiírása azokra a területekre indokolt, melyek a polgármesteri programban megfogalmazott, a térségfejlesztési-, településfejlesztési koncepcióban rögzített célokat szolgálják, e középtávú programok tartalmi elemeihez igazodnak. Előnyt jelentenek a kiemelt helyi célokat szolgáló, a futó hazai ill. EU-forrásból támogatható, a közösségi együttműködést erősítő projektek, tervezetek.

A pályázati rendszer akkor hatékony, ha módot ad a kiírás tartalmi és formai feltételeinek eleget tevő valamennyi benyújtott pályázat díjazására.

A pályázati díj lehet pénzjutalom és/vagy helyben nyújtható természetbeni juttatás. Lehet szolgáltatás, igénybe vehető kedvezmény. Lehet pályázati önrészként felhasználható támogatás...

A pályázati rendszer elvárt eredményei:

- megvalósítható programok, projekttervek kerülnek a pályázató birtokába
- a felhívás feladatra orientál, mozgósít,
- a program forrásbővítéshez vezet
- innovatív hálózat, önmagát eltartani képes szervezetszerű együttműködés jön létre, mely az érdekeltség és a személyes felelősség együtt járása rövid távon fenntarthatóvá válik.

A helyi ösztöndíjrendszer, diákok gyakorlatszerzési lehetősége olyan fejlesztési irány, mely szerény befektetés mellett is jelentős eredményeket hozhat, ha három célcsoport véleményének megismerése, érdeklődésének felkeltése révén sikeres programmá válik.

A három célcsoport:

- felsőoktatási intézményekben tanuló orosházi lakosok
- felsőoktatási intézmények végzős hallgatói, doktoranduszai, rezidensei
- külföldön dolgozó, tanuló orosházi, orosházi kötődésű fiatalok

Mindhárom célcsoport tagjai potenciális lehetőséget jelentenek valamilyen közös érdekeltségen alapuló kapcsolat létrehozására.

A fiatalok a hazai és nemzetközi élettér valós körülményeinek megismerésére irányuló szándékaik és aktuális kényszerek hatására, személyes tapasztalatok szerzése közben hoznak felelős vagy felelőtlen döntéseket a letelepedésről, karriertervezésről, családalapításról, otthonteremtésről, munkakezdésről, munkahelyi gyakorlat vállalásáról. Velük személyes kapcsolatba kell kerülnie annak, aki valós véleményre, motivációkra kíváncsi, igényt akar formálni, kelteni, érdekazonos együttműködést kíván kiépíteni.

7.1.3 Összegzés

Az oktatás funkciója, hogy megújítsa önmagát. Ahol elmaradott, szegregált az oktatás, ott nincs fejlett település, fejlett régió, fejlett ország. Nincs közösségi perspektíva. Orosháza oktatásának tárgyi feltételrendszere évről évre bővül, minősége javul. A külső források bevonására az ágazat minden szereplőjének a jövőben is fokozott figyelmet kell fordítani.

Az oktatás tartalmi és szerkezeti szempontból egyaránt átalakulóban van. A környezettudatos nevelés gyakorlata, az egészséges életmód és életvezetés elsajátíttatása, az EU-normák ismerete, biztos idegen-nyelvtudás, informatikai és kommunikációs műveltség irányába halad a hazai pedagógia. Előtérbe kerül a különböző fenntartásban működő, sokszínű, térségi szervezetszerű, együttműködési megállapodások szerint szerveződő feladatellátás. Az intézmények közötti együttműködés - konzorciumok - támogatása.

A fejlesztési feladatok pragmatikus és koncepcionális szempontok szerint is rendszerezhetők, aktualizálhatók, ütemezhetőek, s nagyon ajánlatos számba venni a fejlett országok, városok tapasztalatait. Végül fontos kiemelni a projektek tervezéséhez kapcsolódó személyi feltételek bővítését, a bevált minták, modellek átvételét, az innovatív helyi törekvések támogatását, mert az oktatás terén mindenekelőtt a minimális kockázatra, a biztonságra, kiszámíthatóságra kell helyezni a hangsúlyt.

7.2 Közművelődés

7.2.1 Helyzetkép

Az önkormányzat közművelődési feladat-ellátásának szervezeti formái a város kulturális intézményei

Önkormányzati fenntartású közgyűjteményi intézmények:

- Justh Zsigmond Városi Könyvtár
- Nagy Gyula Területi Múzeum

Kulturális gazdasági társaság:

- Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft.

Orosháza város közművelődési feladatainak ellátásában részt vesz:

- Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft. közszolgáltatási szerződés alapján
- közművelődési megállapodás vagy támogatási szerződés alapján a költségvetési rendeletben megnevezett civil szervezetek, intézmények
- pályázati rendszerben, támogatási szerződés alapján a kulturális tevékenységet folytató alapítványok, a jogi személyiséggel rendelkező, közművelődési célú egyesületek, vállalkozások.

7.2.2 Épületellátottság, eszközellátottság, technikai feltételek

A Petőfi Művelődési Központ épületének teljes felújítása, bővítése és korszerűsítése megtörtént. 2006 tavaszán átadásra került az újjáépített és jelentősen kibővített művelődési ház.

Az elmúlt közel 14 évben azonban jelentős ráfordítások - a Justh Zsigmond Városi Könyvtár beköltözéséhez szükséges átalakítások kivételével - nem történtek az épület állagmegóvása érdekében. A rendszeres használat, a nagy látogatószámú rendezvények az épület belső tereiben is elhasználódást eredményeznek, a nagytermek és a kiszolgálóhelységek is folyamatos karbantartást igényelnek.

Szükséges az épület világításának és fűtési rendszerének korszerűsítése, mely az épület fenntartási költségeinek csökkentését eredményezi, valamint a komfortosabb használhatóság érdekében az első és második emelet klimatizálása.

Városi Képtár épületének állaga az utóbbi időszakban szintén folyamatosan romlott. A Báthory Júlia üveggyűjtemény kiállítóterének kialakítása során megtörtént a II. emelet korszerűsítése, viszont szükségesnek látjuk az első emelet és a fogadótér hasonló jellegű felújítását, valamint a Képtár állományvédelem szempontjából is fontos klimatizálását.

A fenntartásunkban működő Zombai utcai műterem teljes körű felújítása is szükséges, hiszen jelenlegi formájában nem alkalmas funkciójának betöltésére. Bár az Orosházi Közhasznú Képzőművészeti Egyesület tagjai itt végzik alkotó tevékenységüket, mindennapos problémát jelent a vizesblokk és a kiszolgáló helységek hiánya. Ez meggátolja, hogy további rendezvények helyszíne legyen, mint pl. nyári képzőművészeti alkotótáborok, gyermektáborok, kisebb közösségi rendezvények.

A Dózsa György utcai emlékház (Darvas József Irodalmi Emlékház) műemléki besorolású. Kiállítási és raktározási funkcióját egyre nehezebben tölti be. Régi vályogfalú épület, amely jelenleg is felújításra szorul. Az Önkormányzat 2020. júliusában pályázatot nyújtott be a Teleki László Alapítvány Népi Építészeti Programjára, amely elnyerésével sor kerülhet az Emlékház állagvédelmére. A múzeum jelenleg 20.000 darabos papír alapú és fotó dokumentummal rendelkezik. A raktározásukra szolgáló épületen állományvédelmi szempontból is felújítást kell végezni. 2004-ben megtörtént a Szántó Kovács János Területi Múzeum épületének részleges

felújítása. Az épületben a fűtés korszerűsítésére és a nyílászárók felújítására lenne szükség. Így ennek az épületnek az állaga megfelelő, ellenben most már a múzeumhoz tartozó valamikori könyvtár épület teljes felújítása indokolt és szükséges, valamint a szervezetenként a múzeumhoz tartozó Magtár felújítása is nagyon időszerűvé vált.

Át kell gondolni, hogy a múzeum kiállító tereinek, raktárainak számát és méretét mely önkormányzati tulajdonú, jelenleg funkció nélküli épület(ek) bevonásával és pályázati úton történő felújításával lehetne bővíteni.

Eszközbeszerzések terén elsősorban a művelődési központ hang- és fénytechnikai eszközeinek bővítése szükséges.

A könyvtárak évezredes tudására építve, a digitális kor igényeiből eredő szükségszerű változtatásokat végrehajtva a könyvtár társadalmi szerepe tovább erősödik a következő években. A szakképzett, segíteni tudó és akaró munkatársaival, korszerű szolgáltatásaival, jól kihasznált közösségi tereivel, színvonalas rendezvényeivel és folyton fejlődő számítógépes infrastruktúrájával az orosházi Justh Zsigmond Városi Könyvtárnak nélkülözhetetlen szerep jut a helyi társadalom műveltségének, ezáltal az ország versenyképességének növelésében.

A könyvtár a belső terek átrendezésével, új bútorok, eszközök beszerzésével, innovatív ötletek alkalmazásával, a nyomtatott és elektronikus dokumentumaival, szolgáltatásaival és a könyvtárban működő csoportjaival alkotóműhellyé, közösségi térre, közösségi élménnyé, a város kulturális életének meghatározó, megkerülhetetlen helyszínévé válik.

A 2006 őszen átadásra került a felújított zsinagóga, mely a „Művészetek Háza” elnevezést kapta. Először a Kulturális Kapcsolatok Egyesülete üzemeltette, majd 2009-től az Orosházi Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola egy része került elhelyezésre az épületben. Fenntartója és üzemeltetője a Békéscsabai Tankerületi Központ.

7.2.3 Személyi feltételek

A múzeum és a könyvtár szakember-ellátottság minőségileg megfelelő. Mindkét intézményben magas szintű munka folyik. A könyvtárban és a múzeumban is a munkatársak szakképzettek, új kezdeményezésre nyitottak, a szakmai munka folyamatos megújulása az ellátás színvonalának emelkedését eredményezi. 2007-től a Justh Zsigmond Városi Könyvtár kistérségi szerepet vállalva végzi munkáját, szolgáltatásait a kistérségi szerepkör elvárásainak megfelelően alakította.

2009. közepétől a Petőfi Művelődési Központot a törvényi előírásoknak megfelelő átalakulást követően a Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft. működteti. A Kft. továbbra is az Önkormányzattal kötött Közművelődési Megállapodás alapján látja el a város kulturális és közművelődési feladatait. Fő irányvonala a hagyományos, a közönség által igényelt programok szervezése. A programok kiválasztásánál és szervezésénél az igényes kultúra közvetítésére, színvonalas, a közönség számára tartalmas és kellemes időtöltés biztosítására törekszenek. E mellett az új, tágas épületben céljuk a közösségi tér biztosítása a magán ill. a civil kezdeményezések számára.

A Kft. működéséhez szükséges személyi feltételek biztosítottak. A művelődési központban szakmai munkát az ügyvezető irányításával rendezvényszervezők végzik. A rendezvények lebonyolítását gazdasági és technikai személyzet segíti. A közmunka program keretében elsősorban információs munkakörben, ill. fizikai kiegészítő munkakörben kerülnek alkalmazására az álláskereső, mely szintén a szakmai programok megvalósítását segíti. A személyi feltételeket illetően célkitűzésként fogalmazható meg a jelenlegi foglalkoztatottak létszámának megtartása, ill. esetleges bővítése az adódó pályázati lehetőségek kihasználásával.

A város hosszú távú fejlesztési koncepciójából kiindulva a humán erőforrás fejlesztése terén a következő évek feladatai:

- Az Európai Unió tagságunk lehetőséget nyújt - és egyben elvárásokat is jelent – Orosháza nemzetközi kulturális kapcsolatainak szélesítésére, melyben a kulturális intézmények szerepe kitüntetett. Ennek egyik lehetséges eszköze Orosháza testvérvárosi kapcsolatainak tartalmi gazdagítása, a formális kapcsolatrendszer bővítése intézményi és civil kezdeményezésekkel.
- Az elmúlt évek eredménye a civil szféra bekapcsolása a város kulturális életébe közművelődési megállapodásokkal, támogatási szerződésekkel.
- A kultúra és a közélet demokratizálásának érdekében szükséges egy fórum, egy civil kerek asztal létrehozása.
- A város idegenforgalmi fejlesztésének érdekében Orosháza és a kistérség sajátos kulturális hagyományaira építve szükséges a kulturális kínálat bővítése. A friss diplomás fiatalok orosházi letelepedését a munkahelyteremtés mellett, igényes kulturális lehetőségek biztosításával is ösztönözni kell.
- A Kodolányi János Egyetem Orosházi Intézete, a Szegedi Tudományegyetem előadójának és hallgatóinak bekapcsolása a város kulturális életébe a közművelődési intézményeken keresztül felgyorsítható.

7.3 Sportélet

7.3.1 A sport társadalmi-gazdasági szerepe

A sport fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelékek erősítésében, miközben kulturált szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőséget biztosít. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időtöltés, továbbá gyakorlati eszköze lehet a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének. A nemzetközi eredmények hozzájárulnak a nemzeti önbecsüléshez és büszkeséghez, a látványsportnak pedig üzleti funkciója fontos.

7.3.1.1 A sportpolitika társadalmi céljai

A sport széleskörű hatásai miatt jelentős eszköz lehet számos társadalmi-gazdasági cél eléréséhez.

- Egészséges társadalom:
cél a népesség egészségi állapotának javítása a sport segítségével
- Harmonikus társadalom, a közösségi kapcsolatok fejlesztése:
cél a szabadidő tartalmas eltöltésére lehetőséget nyújtó közösségi terek kialakítása
- A népesség gazdasági aktivitásának előmozdítása
a sport pozitív hatásainak kihasználása a fiatalok tanulási képességének, a foglalkoztatottak termelékenységének javítása, továbbá a bűnmegelőzés és a kábítószer-használat elleni küzdelem érdekében.
- Nemzeti értékek, és az önbecsülés erősítése
a felmutatott sporteredmények révén növelhető a polgárok büszkeség, önértékelés, az emberek közérzete javul, valamint a helyi csapatok, versenyzők eredményei a lokálpatriotizmust erősítik.
- Esélyegyenlőség megteremtése és javítása
a fogyatékkal élők, a nehéz anyagi helyzetben lévők társadalmi integrációja szempontjából kulcsfontosságú, hogy mindenki számára természetes és elérhető legyen a sport mint tevékenység.

7.3.1.2 A sportpolitika operatív céljai

Ahhoz, hogy a sport területén az elért eredmények megőrzése mellett előrébb léphessünk, fokozott erőfeszítéseket kell tennünk az oktatási és nevelési intézmények fenntartóival, a helyi sportszervezetekkel az iskolai és diáksport minőségének javítására, a fogyatékosok integrációjára, a lehetőségek bővítésére, és a lakosságnak a jelenleginél jóval nagyobb mértékű bevonására a rekreációs és szabadidő sportba.

Az iskolai testnevelés és diáksport terén közös cél a gyermekek jó fizikai erőnlétének mindennapos testmozgáson keresztüli elérése, a testmozgás megszerettetése, az egészséges életmód fontosságának tudatosítása.

A rekreációs sport terén cél a kereslet növelése általi bővítés, mely a kínálat élénkülését is indukálja. A kereslet növelésének érdekében tehát cél a népesség aktív sport iránti beállítódásának kialakítása.

A versenysport terén cél az élsportban már elért eredményességi szint fenntartása, a versenysport utánpótlás bázisának biztosítása.

7.3.2 Koncepciók a sport három fő területén

A koncepció felvázolja, hogy a kitűzött célokat hogyan kívánjuk elérni, melyek azok a változások, amelyeket meg kell valósítani a sport egyes területein.

7.3.2.1 Az iskolai testnevelés és a diáksport koncepciója

Az iskolarendszer az elmúlt években jelentős szerkezeti változásokon ment keresztül, a fenntartói szerepek megváltoztak. Az önkormányzatra elsősorban az üzemeltetői szerep hárul, amelyben közvetve tudja segíteni az oktatási intézményeket a közös célok elérésében. A 2004. évi I. törvény 55. § (1) és (2) pontjai szerint az önkormányzatnak meg kell teremteni az önkormányzati iskolai testnevelés és sporttevékenység feltételeit, és a köznevelési törvényben foglaltakkal összhangban a helyi iskolai sportkörök és diáksport egyesületek működéséhez szükséges feltételeket.

Alapvető közös célok

- Sportoljanak többen a gyermekek az iskolaévek alatt
- Hosszú távon megvalósítandó a mindennapos testnevelés óra (infrastrukturális) feltételeinek biztosítása.
- A gyermekek szeressék meg a sportot és tudatosodjon annak fontossága
- Segíteni kell, hogy a gyermekek nagyobb érdeklődésére számot tartó, új mozgásformákat sajátíthassanak el.

A szükséges infrastruktúra megteremtése

Minden iskolának tornaterme legyen. Az egész éves úszás lehetőségének megteremtése minden gyermek számára a belvárosban létesített tanuszodával. Az iskolai sportudvarok fejlesztése, felújítása. A létesítmények akadálymentesítése, fogyatékkal élők integrációjának társadalmi elérése érdekében.

7.3.2.2 Koncepció a rekreációs sport területén

A rekreációs sport a sportnak az a területe, ahol városunk lemaradásban van, ugyanakkor itt lehet a legtöbb embert mozgósítani. A rekreációs sport tömegbázisának létrehozásához a társadalom általános attitűdváltása szükséges, melyet két oldalról kell ösztönözni.

Szükséges egyfelől a sportoláshoz való hozzáférés lehetőségének megteremtése, másfelől a szemléletváltás a társadalom tagjai körében. A városnak egyrészt költséghatékonyságra és megvalósíthatóságra fókuszálva kell kiválasztani a támogatandó sportolási formákat, azaz azokat a sportágakat, mozgásformákat kell támogatni, ahol egységnyi ráfordítással a lehető legtöbb embert lehet „megmozdítani”.

A támogatás kétirányú lehet, egyrészt korszerű szolgáltatásokat mindenki számára elérhető módon biztosító létesítményekkel, másrészt tömeget megmozgató szabadidős mozgásformákat felvonultató rendezvényekkel. Orosháza frekventált, nyugalmat árasztó, a rekreációs sportok ideális

helyszíneként szolgáló egyik területe lehet Gyopárosfürdő. A tó körüli park, az üdülőövezet adta lehetőségek az egyszerű szabadidős mozgásformáknak (futás) és a divatos kondicionáló sportoknak (street workout) is kiváló teret tudnak nyújtani. Ehhez megfelelő sportinfrastruktúra kiépítése szükséges pályázati forrásból, helyi vállalkozók bevonásával (szálláshely szolgáltatások bővülése). A fürdő már meglévő infrastruktúrája a vizes sportok szabadidős formáihoz nyújt lehetőséget. Ezek a létesítmények is felújításra, fejlesztésre szorulnak. A nyitvatartási idő meghosszabbítása (téli használat lehetősége) nagyban javítaná a rekreációs célú használatot.

A Mátrai Sándor Stadion és a mellette elhelyezkedő Mikolay Kert területének összevonásával a város közepén egy a rekreációs és szabadidősportok számára kialakítható komplex szabadidős terület jöhet létre. Megfelelő korszerű és fenntartható infrastruktúra kialakításával (sportpark, játszótér, rekortán futópálya, kis méretű labdarúgópályák stb.) és a már meglévő infrastruktúra fejlesztésével korszerű szabadidősport centrum hozható létre. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a Mátrai Stadion kihasználtságát jelentősen befolyásolja a városközpont felőli megközelíthetősége, így szükség lenne a Szent István út gyalogos és kerékpáros forgalmának felüljáróval történő átvezetésére a vasúti sínek felett.

A város peremrészeiben szükséges az egyszerűbb és népszerű (futás, crossfitt) szabadidős mozgásformák fenntartható és térítésmentesen használható sportinfrastruktúrájának felújítása (pl. Czina iskola melletti park bitumenes pályája, futópályája) vagy újak építése.

7.3.2.3 Konceptió a versenysport céljainak elérésére

Alkalmazkodva a folyamatosan változó viszonylatokhoz, a versenysportban is véghez kell vinni a szemléletváltást az alkalmazkodó képesség javítása érdekében. Az állami szerepvállalás csökkenése az önkormányzatokat a versenysportban vállalt önkéntes szerepük mértékének és módjának felülvizsgálatára kényszerítik. Jelenleg Magyarországon a versenysport - főleg a profi sport - nem tud állami, önkormányzati szerepvállalás nélkül működni. Szükséges az állami, önkormányzati források bevonása, de az arányokra figyelni kell. A sportegyesületek vezetőinek és menedzsmentjének kiemelt feladata az egyesületek megfelelő gazdálkodása érdekében a lehetőségekhez mért legoptimálisabb arányok biztosítása.

Az Önkormányzatnak át kell gondolnia a támogatási rendszerének szempontjait, mértékét és lehetőségeit. Ki kell használni a helyi sportszervezetek segítségével a társasági adótörvény (továbbiakban TAO) által a sportszervezetek működéséhez és beruházásaihoz nyújtott állami segítséget. Az önrész biztosításával a sportszervezetek (utánpótlás nevelésükön keresztül) működéséhez 70-90 %-ban idegen forrás bevonható. A beruházások TAO pályázaton keresztül történő megvalósítása az Önkormányzat esetében jelentős (70 %) megtakarítást eredményez úgy, hogy közben maradandó értéket teremt. A pályázat lehetőséget ad új létesítmények (nyitott és zárt) építésére, meglévők felújítására. A TAO támogatott sportágak ezen lehetőségek kihasználása miatt is külön figyelmet érdemelnek.

A korszerű utánpótlás-nevelési rendszer kialakítása, működtetése

Az utánpótlás rendszerének összhangban kell lennie a versenysport koncepciójával, annak kitűzött céljait kell szolgálnia. Mindamellett, hogy biztosítani kell a tehetségek kibontakozásának, a tehetséggondozásnak az egyesületi lehetőségeit, fokozott figyelmet kell fordítani a tömegesítésre, a gyerekek sport felé irányítására. Az oktatási rendszer változása érintette a közoktatási típusú sportiskolai intézményrendszer működését. Az önkormányzat a rendszer fenntartását közvetve a sportszervezeteken, valamint a sportcélú létesítmények biztosításán keresztül tudja megtenni.

7.3.2 Sportturizmus fejlesztése

Magyarországon a sport megítélése felemás. Amíg a versenysportban - az ország méretét, lehetőségeit figyelembe véve - a sikeres országok közé tartozunk, addig a kutatások szerint a lakosság háromnegyede mozgásszegény életmódot folytat. Aktív részvételünk a sportban nemzetközi szinten is igen alacsony.

A sportturizmus meghatározására nincs egyöntetű, mindenki által elfogadott hivatalos megfogalmazás. Az értelmezések abban megegyeznek, hogy az elsődleges utazási motiváció a sport.

Az aktív sportturista célja a versenysportban vagy rekreációs sportban való aktív részvétel, amely tevékenységét végezheti természeti környezetben és sportlétesítményekben. A passzív sportturista motivációja nem a sporttevékenységben való aktív részvétel, hanem annak megtekintése. Ebben az esetben az utazás célja lehet a sportoló (szabadidős- vagy élsportoló) kísérete (edző, családtag, klubtárs, barát), lehet a sporteseményen való szurkolás, de lehet a sportlétesítmények látogatása (sportmúzeum, emlékhely) is.

Orosházán a sportturizmusban rejtett lehetőségek vannak. A cél az aktív sportturizmusban rejlő lehetőségek kihasználás kell legyen. Egyrészt a Gyopárosfüdön meglévő infrastrukturális adottságok, másrészt az orosházi sportszervezetek hazai és nemzetközi kapcsolatrendszerének kihasználásával edzőtáborok, sporttáborok, sportrendezvények szervezhetők, amelyek folyamatos egész éves kihasználtságot biztosíthatnak a szállásadóknak, létesítménytulajdonosoknak.

A sportturizmusban rejlő lehetőségek kihasználása érdekében szükséges a sportlétesítmények infrastruktúrájának fejlesztése is. A sportturizmus támogatását a marketing-tevékenységen keresztül is segíteni kell, amely erősíti a sportágazattal kapcsolatos lehetőségek (edzőtáborozás, aktív turizmus) kijánlása és kihasználását, a sportdiplomácia további javítását.

7.3.3 Sportlétesítmények és szolgáltatásaik fejlesztése

Különböző szolgáltatás csomagokat kell kidolgozni, amelyben a sporttevékenység gyakorlása mellett annak orvosi ellenőrzése éppúgy benne szerepel, mint a regenerálódás, szakmai konferencia, a továbbképzés és a csapatépítés lehetősége. A csomagok kapcsolása más turisztikai termékekhez növelheti a tartózkodás időtartamát.

A sport kapcsolatrendszerét fel kell használni a városmarketing területén. Valamennyi helyi sportszervezet kiterjedt, hazai és nemzetközi kapcsolattal rendelkezik. Rajtuk keresztül az összeállított csomagok hatékonyabban értékesíthetők. Folyamatosan biztosítani kell a csomagban szereplő szolgáltatások magas színvonalát. A csomagokat összeállítók gazdasági helyzetének alakulása nem befolyásolhatja az elvárt szolgáltatások minőségét.

A szükséges fejlesztéseket elsősorban pályázatok által nyújtott források kihasználásával, vagy célzott állami támogatással lehet megvalósítani. Ezeknek feltétele a lóversenypályára kidolgozott, a szakmai alapokon nyugvó fejlesztési koncepció elkészítése. Az üzemeltetés kérdését is felül kell vizsgálni. Át kell tekinteni a jelenlegi egyesület működtetés, üzemeltetés előnyeit, hátrányait. A cél az önfenntartó struktúra létrehozása.

7.3.4 Sportrendezvények

A sportrendezvények közvetlen hatást gyakorolnak a rendezvényen aktívan és passzívan résztvevőkre egyaránt.

Turisztikai hatással valamennyi hazai és nemzetközi sportrendezvény szinte bír, hiszen az rendezvényre érkező sportolók, kísérők, szervezők turisztikai szolgáltatásokat mindenképpen igénybe vesznek (szálloda, transzfert szolgáltatások, étkezés, pénzváltás, ajándékvásárlás, közlekedés).

Elsősorban a nemzetközi sporteseményeket tekintve, legyenek azok bármilyen kicsik is, a fogadóterület turizmusa számára mindenképpen többlet turisztikai forgalmat generál, ami szezonhosszabbító, bevételnövelő hatása mellett arra is alkalmas - még ha csak egy rendezvény idejére is - hogy kevésbé ismert vidéki helyszíneket kapcsoljon be a turisztikai vérkeringésbe.

Minél népszerűbb, ismertebb a sportág, minél nagyobb a sportviadal, annál több résztvevővel lehet kalkulálni, ezzel arányosan nőnek a közvetlen turisztikai bevételek is. Sportesemények révén szezonális turizmussal összefüggő munkahelyek keletkezhetnek, hosszabb – rövidebb időre szervezési, lebonyolítási, vendéglátási feladatokkal kapcsolatban, illetve a helyszín turisztikai kis- és középvállalkozásai is addicionális bevételekhez juthatnak.

Orosháza lehetőségei (sportlétesítmények hiánya, szálláshely kapacitás korlátozottsága) jelenleg nem teszik lehetővé óriási publicitással bíró nemzetközi sportrendezvények megrendezését. A nem olimpiai sportágak között találunk helyi képviselőkkel is rendelkezőket, amelyek az elmúlt években sportszövetségükön keresztül EB vagy VB rendezésének lehetőségét hozták Orosházára (hajómodellezés, erőemelés). Sportrendezvények közé sorolhatók a hazai és nemzetközi edzőtáborok is abban a tekintetben, hogy ezekben a táborokban a hazai és külföldi sportolók több napot (általában egy hetet) töltenek városunkban. Törekedni kell, hogy sportkapcsolatokon keresztül a sportdiplomácia segítségével minden évben helyet adjunk ilyen jellegű rendezvényeknek.

Támogatni kell továbbra is a városmarketinget erősítő egynapos rendezvényeket, amelyek hozzák magukkal a médiát is. Segítségükkel erősíthető Gyopárosnak, mint kiemelt turisztikai attrakciónak a reklámja.

7.3.5 Összefoglalás

A sport céljai az itt élő emberek személyes céljai és egyben Orosháza településfejlesztési céljai is. A sport helyi feltételrendszere a lakosság életminőségének feltételrendszerét is jelenti. A sport területeinek koncepcionális tervezése és fejlesztése a gazdaságfejlesztés helyi megalapozottságát, erősítését is jelenti.